

БЕРЕМЕТ Д-ЉИ, МУЋЕРЕМЕТ
ДАДЕРИ ЕЉИФ ШАНЛ
СУЛТАН АБДУЛ АЗИС АЗАМЕТ ЕФЕНД-М-З

Саис-нда чикмиш.

РЕЧНИК

ОД ТРИ ЈЕЗИКА

О. МАКЕДОНСКИ

СРБАВСКИ

ТУРСКИ

БЕЊИГА II.

НАПИСАО

Борђе М. Пуљевски.

ФЈАЉТОР

ИКА ТРЕ ГЛУХА

НИКИНИШТ МАКЕ-
ДОНИСЕ

И К И И

КАЕ

ТУРЧИШ

Либерти II

ЕКАШРГУ

Борђи Пуљес.

ЉУГАТ

УЧ ЛИСАНИДЕН

МИСНИЈМАНЦЕ

АРНАУДЧЕС

ВЕ

С. МАКЕДОН-
ЛУЧЕС

ТИТАВ-II

ЈАЗМИШ

Борђе М. Пуљеоглу.

МИЈАК ГАЉИЧКИ.

У БЕОГРАД

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

ТАВ ОЛУНИШ.

1875

1108
1215
1222
1900

160
40
640

5
2.10
1.10

68
2.10
1.10

170
1.10
6.10

Македонска академија на науките и уметностите
Истражувачки центар за ареална лингвистика
(ИЦАЛ)

Дигитален архив на македонскиот јазик

Дигитален архив
на македонскиот
јазик

Текстови

Македонска академија
на
науките и уметностите

Истражувачки
центар за
ареална лингвистика

Во периодот кога Европската Унија и останатите демократски земји се залагаат и го поттикнуваат зачувувањето на културното наследство на народите (материјалното и духовното) во дигитална форма, се наметнува потребата за дигитализација на ретки книги и материјали поврзани со македонскиот јазик. Со овој дигитален архив, можноста за продорот на македонскиот јазик, литература и култура во светот ќе биде зголемена, а материјалите ќе станат достапни. Научниците, лингвистите, проучувачите на културата, историјата и традицијата на Македонија и на македонскиот јазик отсега ќе имаат пристап до ресурсите кои би им помогнале и би ги поттикнале тие проучувања, а со тоа би придонеле за поширока афирмација на македонскиот јазик во светски рамки.

Дигиталниот архив на македонскиот јазик се формира по пат на собирање, категоризирање, сканирање и дигитална обработка на ретки книги и материјали во врска со македонскиот јазик, култура и традиција. Со текот на времето, тој ќе се надополнува и ќе го зголемува својот обем со нови ракописи, материјали и ретки книги.

Дигиталниот архив на македонскиот јазик е наменет пред сè за афирмација на македонскиот јазик во светот и е целосно бесплатен за користење, пребарување и симнување на материјалите.

Резултати:

- Македонскиот јазик, литература и култура ќе станат достапни до сите заинтересирани не само во Македонија, туку и во целиот свет. Со тоа ќе се зголеми многукратно можноста за проучување и афирмација на македонскиот јазик преку едноставно преземање на содржините преку Интернет.

- Ќе се придонесе кон трендовите на Европската Унија и пошироката заедница за зачувување на духовното културно наследство во дигитална форма.

- Дигиталниот архив на македонскиот јазик ќе биде основа за создавање електронски корпус на македонскиот јазик со што уште повеќе ќе се зголеми присутноста и афирмацијата на македонскиот јазик на светско ниво.

2008 – Година на
македонскиот јазик

UNESCO -
Меѓународна година
на јазиците

Контакт:

Координатор на
проектот

проф. д-р Марјан
Марковиќ
e-mail:
marjan@manu.edu.mk

Македонска академија на науките и уметностите
Истражувачки центар за ареална лингвистика

бул. "Крсте Мисирков" бр.2
1000 Скопје, Р. Македонија

тел.: +389 2 3235-400
факс: +389 2 3235-500

e-mail: ical@manu.edu.mk
web: www.manu.edu.mk

Ур. 16.

РЕЧНИК

ОД ТРИ ЈЕЗИКА

С. МАКЕДОНСКИ

АРБАНСКИ

И

ТУРСКИ

КЊИГА II.

НАПИСАО

Борђе М. Пуљевски.

ФЈАЉТОР

ИКА ТРЕ ГЛУХА

ИКИНИИШТ МАКЕ-
ДОНСЕ

Ш К И И

БДК

ТУРЧИИШ

Љиберти II

ИКАШРУУ

Борђи Пуљес.

ЉУТАТ

УЧ ЉИСАНДВИ

МИСНИЈМАНЦЕ

АРНАУДЧЕС

ВК

С. МАКЕДОН-
ЛУЦЕС

ТИТАВ II

ЈАЗМИИШ

Борђе М. Пуљеоглу.

Јо-
шу
а-

МИЈАК ГАЉИЧКИ.

У БЕОГРАД

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1875

Разговор.

Знања на многу језика, да је потребно, за свакога човека, од највишег до најнижег реда, који странствује у данашња времена, ово сам казао и у првој књизи.

Друго, говорно сам, како треба доста времена, док матерњи језик утврдимо, сазнамо и изобразимо, то треба учинити, јер тако здрави разум изискује, пак потом и други језика по потреби да учимо.

Треће, рекао сам, да штогод је у првој књизи кусо и погрешно, да ћу у овој другој све недостатке попунити и поправити, а човек кад обећа нешто треба испунити, по ја нашао сам за добро, да ову другу књигу овако напишем, поради одговора на обећање.

Па зато на с. македонском језику и написах ју. Почем у овом крају неразбира се језик бугарски, но овај језик има своје наречије мијачки, које значи чист разговор, на који су и црквени књига превели, од грчког Кирила и Методије, за наш народ.

Нека Бог поживи и гово царско величество султан Абдул азис азамет, дао је царску високу вољу, свима пода-

Кувенд.

Машум гјуха, тадијм, и аште нкадухет, препас вет њерји нка мате наљти, ђерге мате уиђет, арада, циљи пошкон наана теветун, иде моти со- тис, кпјо, камџа, еде нде љиберти парас.

Ћетер екам кувандова, синодухет, шум мот, ђергафортоим, еде гјухате нонас тонте, татњофим, еде тат мсоним, ајо подухет, препас вет, табароним, псе апшту нас, менд, пиндошин, кројје, пор настап, еде ђетер гјуха, пасте духет, ветис, тамсоним.

Третис камџа, почи аште иде љиберти парас шкурт, еде фантун, си дота мбуш иде љиберти удутис, циџа скишмаја, еде дота дрпто. Апоџерји, курксуџашт њнер, доњисенд, духет, ајо та сесе, пор ун едата пребукур, кји љиберт удутис, ђекашту ешкрува, преупреч и ксуџашт тем.

Чепреајо мбас гјухате шквиништ, македенисе ешкрува, прсе нде кји скап нук поу марет вешт гјуха те бугарисе, а по кји гјука, киште омин те ветис, мијакисе, циљџофин, фољмат енастр, мбас циљи јан, еде љиберта кишас, бјемун, нка гречишт, киштен бије Кирила еде Методије, преџерази тона.

Тинџатијет, мретис имад, Султан Абдул азиз азамет. кавне дашнимите наљт емретис, мџит куш њераз, ндем-

Мухабет.

Бееџемер даачок љисани, љимухтачпола, херџез, ерџе, ен јуксег ала. таа дахи ен алчак, сраја, љи јан дијара љиден, шиндиџи, земана, буну сонџемимим, даа љџџи табимде.

Гаире сонџемимим љи љазим чок земан таа ваљнде љисанимизни, тастик едељим, бенџејељим, ведусдуралџим, шу меркуму мухтацинода едељим, зира ојдеџе саглам фиџир истејор, љи олдџем дахи, башка љисаниџер, ихтизаја џоре уренелџим.

Учуџу, дџимим љи, ер накадар биринџи љи табда, ексин, вејаналџи псе, буџинџиде, битун кусурџерп, долдуранџим, ве меремџе дахи, еденџим, љџа бирџерџи ачан, ази иккџар бирџеснеје, верџи љи мухтацинода ону битерџи, љџа бенџунасиб буџминшум љи, буџиџи љи табу, бонџе јазанџим љи џуваб ази иккџарџима сурџедџе де.

Шу ол себебе с. македонџијани љисаниједе јаздирџимим, чунџи буџијара, алашпџаџас бугарџеџисапиши зира буџисаниџини, џенди ехаџисџи псми вар, ан лан мијакџес, љи паџ му хабџеде дџемџе, буџисани сурџедџеде, ве еиџеџи љи табларџи, дахи, терџуме едџиџџер, уруџџесден, Кирилџос, ве Методиџос, бизџим, кавџа сурџедџеде.

Тарџи умурверџиџи Султан абдул азис азамет, падишахџиџине, љи верџимџи онун намџи ираде,

нидима у царству његовог величества царевине сваки да се учимо језици, према свом матерњем разговору, и други.

Даклем послужите се овом другом, књигом зато, и скроијо сам ју овако, и од многу разлога говорио сам по малу, то ученици, читајући по овој, и други јазичи научићеду, а и свој матерњи, јазик, поправићеду.

претенија тамаде, тигсе, паскуш, тамаде, гјуха, тамаде, гјуха, тамаде, еде хетер, гјуха.

Потомки ругади мекји хетер, преајо, еде кам кјерч, чашту, еде нкашумсенд, екувандова, капагс, псе водат, ме кндомеа мбаскји, еде хетер, гјуха, тамсоин, апо, еде гјуха, вети инонас, дот дритоин.

битун кул ара азамет падишахъигден, љи хер, бес онун санс нда, љи, саниџер уренеџим, љи, бизим ваџиде љисаним, изден ве ганреџер дахи.

И ља буиџинџиџен кулапизин, шу ол се, бебинчун: курмишум, бовџе ве чок неснеџерден, мухабети, азер азер, вар љи шенрџиџер дир, седмегиџен, буну сури, једте, ве ганре љисаниџер дахи, уренеџекџер, ем љинди ваџиде љисаниџи дуздурџер.

Питање.

Шта је основ на сека-
ква мудрос.

Одговор.

Страх од Бога, секо-
иј да имаме, и да ве-
руваме бога.

Пит.

Што је Бог.

Одг.

Бог а именуваме навја-
соко суштество, дека со-
здаа нас, и сијов, век,
и све што је вовидело-
во, видимимже всјем и
невидимим от ништо.

Бог је вистина, бог,
је свекоде, бог је дух,
бог, немав виначало ни-
то краи, бог све может,
и све знајет, бог, по-
знават, сви што мисли-
ме, и видит све штора-
ботиме.

Пит.

Како сотвори а бог ов-
ја свет.

Од.

Наиваиред создаа бог
небо и земја, а земја ва
беше безлице, и пуста,
и темница, беше како
некоја дупка штоје без
дно, само здих господов
седигаше над водата,
и рече господ нека би-
дет видело, и биде ви-
дело, а кога виде гос-
под, виделото ајје у-
баво, тога господ ја ра-
здеди видељината, от
темницата, и видељина-
та ја нарече господ дан,
а темницата ја нарече
ноћ, и тога се сторји
утро доиде, и вечер,
првијот ден.

Пјутмеа.

Чиш ашт рѣа теѣит
чиш дивѣун.

Упреч.

Фрик вказоти, паскуш
та вијем, еде табесовм
визот.

Пју.

Чиш ашт Перенди.

Упр.

Перенди повојем ајо
манаљти вртетун, псе
ека бона на еде цѣо ере-
ти еде цѣо чиш дукет еде
чиш нуи дукет ка асѣа.

Перенди ашт вртее,
перенди аште љикун-
де, перенди аште ерем
перенди скиште, ас скаи,
ас сосун, перенди цѣо
мунде, еде цѣо дии пе-
ренди љофе, цѣо чѣи
на куитом, еде шикојс
цѣо чѣи на нуновм.

Пју.

По си ека барове зот
кин ерети.

Упр.

Мате пара екабарова
зот, љели, еде троли, пор
троа иштен паѣаче, еде
шерет, еде ерт, иштен
сидови гропа цѣла аште
паѣунд веч ерем зотис,
угриште прѣиун едеѣа
зот, љета боѣт ерет, еде
убоѣт ерети, покур ши-
кола зот ерети сиашт бу-
кур, ата ер, зот, екаѣаје
ерети, каертѣи еде ере-
ти, екаѣаа зот, дит, а по
ертѣи, екаѣаа натѣи. еде
атаер убон миѣес, еар-
де, еде прам, дитѣ те
парас.

Сувад.

Темели недир хер цѣис
ариѣлигѣне.

Цуваб.

Јарабимиздан, исти-
рабе.

Сув.

Јараб неанлар.

Цув.

Јараби аниларс енјук-
сег меркумлар, љј биѣи
јарадтиран ве дахи би-
тун дуѣанин шавкљѣи
ѣорунан, ве ѣорунмејен
дахи, пч олмамаѣап.

Ала буба мевѣудтр,
ала буба хер јерѣдир,
ала буба руѣдр, ала бу-
ба онун некурушу не
дахи сону вар, ала буба
еп кадрдир, ве дахи би-
туну биѣеор, ала буба
бенѣејор, цумљемиз љи-
ѣиѣирѣедигмз, ве назар
едер, хер бириѣедиг
мзи.

Сув.

Наса насѣ ед ти алах
будуѣан.

Цув.

Еневѣѣ алах насѣд-
тѣиш ѣогу, ве топраги,
пѣа бу топраг чересис
иди, ве чоа, ве караник
дахи, иди биранги чу-
кур дѣисис љѣби саде
бир неѣес алахи, аѣла-
нирдѣи су узеринде, ве
алах дѣди љи, ишиг ол-
сун, ве дахи, ишиг оаду
ве алах ѣоруб љи, ишиг
ѣузѣадир, оаѣем алах,
паѣѣашти ишиги кар-
анљикѣен, ве ишиги ис-
мѣдѣи алах ѣуп, дахи
каранлиг исмѣдѣи ѣѣе,
ве олвакт сабах оаду,
ве ѣѣе дахи ѣѣѣди иѣѣ
ѣунде.

Пи.

А што сотвори во другијот ден, господ.

Одг.

Во другијот ден рече господ, нека бидет свод над водата, да се раздејуват, вода совода, и одељи бог, водата под сводот, и така се стори и тога господ, сводот го нарече небо, и тога се стори утро и вечер другијот ден.

Пи.

А посље што сотвори Господ.

Од.

Во трећијот ден рече господ, нека се соберет сета вода што је под небо, на једној и нека се покажат суви места, и така биде, и сувите места, ји нарече господ земја, а таја собранијата подна, ја нарече мориња, и виде господ аџ је убаво.

Пак рече нека пустит земјата од себе трева и биљки, који давајет семјна, и дрвја родни што раѓајет плод, поредот свои вонпм ља бидет семјната нџони на земи, и така се учуни; и виде господ аџ је добро.

Пи.

А што сотвори господ во четвртијот ден.

Од.

Во четвртијот ден рече господ, нека бидет светла, на сводот небесни да го дејат ден-

Цју.

Апо чии ека барова зот, нде дитинте џетер.

Упр.

Нде дит удутис еказот, љете бафт смџомеја примуни пртадајет уји, ме уји, еде екадаје зот уји нан смџомеја, еде ашт смџомеја, еде ашт убафт, еде атаер зот ајо смџомеја еса љељи, еде атаер узбард, минцес еде прам ндедјтин те удудитис.

Цју.

Пор пастан чии екабарове зот.

Упр.

Нде дитпте трети еса зот, љете убљид циее уји чии ашт нан љељи, нде љја љете училонте венд те сат, еде ашту убаруве еде венд те сат уџа зот трол, апо ата мџлмеја ујис, уџа дитин, еде шиковезот сипоаште букур.

Опет еса љетелимго трол каветвете колос, еде барна, цилји епин фаре, еде друн мепемна чии љеен пемна, мбас арада те ветис, нде ата убафт фаре ајанат матрол, еде ашту уџетман, еде шиковазот сипоаште букур.

Цју.

По чии екабарове зот нде дитин те катрис.

Упр.

Нде дити те катрит еса зот, љет убафт дритин м смџомеја љељис прта дајен дити еде нати

Сув.

Алах, нџи нџи џунунде дахи нејарадти.

Цув.

Иџиџи џунде алах смредти џи, су узере џе мер аџсун, џи ољешсна су, сунџен, ве алах, ољешти сују џемер алтида ве дахи џемер устунде, ве дахи онџе оладу, ве олавакдт алах, исмедти џемери џог, дахи олавак сабах оладу, ве акшам, нџиџи џунунде.

Сув.

Олдем дахи алах, не јарадти.

Цув.

Учуну џунунде алах деднџи, битун сују џојун алтида булунан цем олсун, бир јерде, ве дахи зухур олсун куру јерџер ве онџе оладу, ве куру јерџери, исмедти алах топраг, ве ол сујун цемп исмедти депизџер, ве алах џорубџи џузеџ оладу.

Олдем деди топрага џи, џенди нџден от салверси, веџурлук, џимџер тоум верен, ве мепива агачлар џи мепиве ме вљуд еден, онларни сра ардинџе, онларда џи онларни тууму олаџак то пракуресе, ве онџе оладу дахи алах, назар едти џи исџах оладу.

Су.

Дордунџи џунунде алах, не јарадти.

Цув.

Дордуну џунунде алах деднџи, шаџеклар олсун, џојун џемерин де џи, џуну, веџеџи пав-

от, и нојот, једно от
друго, да бидат белези
от времињата, и за дни
те, и за години, и не-
ка светат од сводот не-
бесни, за дајдет виде-
љина на земјава.

Пи.

А којку светла со-
творна господ, на сво-
дот небесни.

Од.

Господ сотворил две
светла големи, и многу
светла мали.

Пи.

А каква сила и дјеп-
ство содржавајет свети-
лата.

Од.

От двете светла по-
големото, рече господ
денот даго дељит, и у-
правуват, а помалото и
ситните, да го дељат но-
јот и да светат, от не-
бо на земјава даја раз-
дељувајет једното дејја
а друготите нојја.

Пи.

Како се именувајет
светилата небесни.

Од.

Теја видело што управу-
ват денот, се имену-
ват сани, а теја виде-
ло што управуват нојот
се именуваат, месечина и
звезди.

Пи.

Што сотворила господ
во петтијот ден.

њан кајетар, та убавт
шваа кајотин, еде пре-
вјетат, еде лет бајет
дритин масмџомеја ље-
љис, пртајен дритин
матроан.

Пју.

А по саа дритин еба-
рове зот, мсмџомеја ље-
љис.

Увр.

Зотн, ебарове дуа д-
ритин маде, еде шум
дритин вогљ.

Пју.

Апо чвар фучија, еде
пуномеја бајен, ата те-
дритин.

Увр.

Кадуите дритин ајо
те мамаде, еса зот дити
прта даје, еде та рап-
шоје апо мате вогљн еде
тенсат, татдајен, еде
тат дритонн нзатан, еде
та бајен дритин нка љељн
матроли татдајен, њани
дити, апо љерат нати.

Пу.

По си уџон те ата-
дритин те љељис.

Увр.

Ајо дритин чиш дри-
тон дити, уџон дна, а
по ајо дритин чиш дри-
тон ме нзатан, уџон ан-
за, еде исјујен.

Пу.

Чиш ебарова зот, нде
дритин те песит.

љашсинлар, бири ган-
ре синден, шуол ишник-
лар нишани ола вакд-
лардан, ве љун љер,
ве сенелеричун,
ве шафласинлар љојун
ћемеринден, љи топраг-
миза пшиг љељмет су-
риједт.

Сув.

Иља некадар шафкли-
лар алах, насп едти
ђојун ћемеринде.

Џув.

Алах, јарадтмиш њни
шафк, бујук ве чок ша-
фкликар уџак.

Су.

Шу ол шафкликар
насол кудреди, вејури-
ши тутарлар.

Џув.

Ол њни шафкликар-
дан даа бујугуна алах,
насп едти љи, љуну одеш-
син, ве тертибљедсин,
ћене, ључугу ве уџаклар
ћеџен панљашсинлар,
ве дахи шафласинлар
ђогдан топраг узере а-
ирсинлар, биринџиси љу-
ну, ве обирлар ћеџен.

Су.

Насол анирлар љо-
јун шавеликар.

Џув.

Ол ишиг љуну терниб
еден, љупеш анир, ве
ол ишиг љи ћеџен тер-
тиб еден, ан ве јидис-
љер, а ниар.

Су.

Бешинци љунунде а-
дах не наспедти.

Од.

Во петтијот ден, рече господ, нека бидет водата живи души, риби, и китови морски, и сè какво диханије, што се наодит во вода.

Пи.

А што сотвори, и друго нешто.

Од.

Рече господ, нека летајет пилци над земјана пот сводот небесни, и сите живи души што се влечат по земи, и ја благослови господ, вељејќи раѓајте се, и плодите се, и напавите земју, и водата, и морњата, и пилците, нека се множат на земи, и сè какво диханије.

Пр.

Што сотвори господ во шестијот ден.

Од.

Рече господ, во шестијот ден, нека пушти земјана, од себе живи души поредот свои, стока и ситни животније и зверови земски по редот свои, и така биде, како што рече господ.

Пи.

Што сотвори господ, и уште друго нешто кажи ми.

Од.

По теја рече господ, и сотвори човека, поподобјето своје како што

Упр.

Иде дит и те песат, еваа зот, лет баот иде уји шпирта жал, пешва еде кпат детис еде цитве цилл мар фрем чип подиндет иде уји.

Пу.

Чип ебарове, еде бетер дохисен.

Упр.

Еваа зот, лет ојарон зогат, ирми проли нав смљомеја белис, еде цитвет шпиртин е жал цилл учен мастроли еде ека бове зот, беким ооште усеени, еде шумони едебушни троли еде уји, еде те детат, еде зогат, лет шумон матроли, еде бит чвари чиппо фремон.

Пу.

Чип ебарова зот, иде дитинте цаштис.

Упр.

Ева зот, иде дитинте цаштис, трол лет лишое, кавет вете шпирта жал мбас арада тевет, цоја еде вога жалура, еде еграспра тролис мбас арада тевети, еде ашту убаот, си евааа зот.

Пу.

Почиш екабарове зот, еде бетер хисент дитому.

Упр.

Мбас аја ааа зот, еде барове нерји, мбас аа чете петис, сипо јеми на,

Цув.

Бешинци хунунде алах деди, хи сујун деруниде дири рухлар олун, баљиклар ве денизин суратлари ве херцис нефесли сујун деру ниде булунан.

Сув.

Башка биршен нејардти.

Цув.

Алах, деди хи јерин устунден кушлар учинлар, бог бемерин алтинда, ве битун дири рухлер хи јерин узеринде сурукленен, ве дахи аирдова едти адах, деди хи мевлудин, ве чогаиниз, ве топраги долдурун, ве сују, ве денизлери, векушлар, чога ласинлар топрак узере, ве херцинс рухли јаратмаг.

Су.

Алах, нејардти алтинци хунунде.

Цу.

Алах деди хи, алтинци хунунде, топраг, бендинден дири рухлар сал версин, онларн сра ардинце, мал, ве уфаклиг јашамаклар, ве цанавирлар јерли онларн сра ардинце, ве дахи онле оладу, алахин дедиги хибн.

Су.

Не јардти алах ве башка дахи биршен бана та бир енле.

Цу.

Олдем алах деди хи, ве адами јарадти, бендин бензинс, дахи насол бис

сме мије, и рече господ,
човек ћа бидет госпо-
дар, од рибите морски,
и от птицама небесни
и от секаква стока и от
сева земља, и от сите жи-
вотиње, који здыхат по
земн.

И.И.

Кажими што сотвори
господ в друго нешто,
ако знајеш.

Од.

Кога сотвори господ човека, сотвори мушко и женско, и ји благослови и им рече рађајте се, и множите се и напуните земју, и управујите со неја, и бидите господари; от рибите морски, и от птиците небесни, и от сите зверови што се наодат по земјава, и уште рече господ, еве сум ви дал сите биљен, који носат семениња по сева земја, и сите дрвја плодоносни, који што носат семенија тије ђави бидат задасе раните, и рече господ, за сите зверови земски, и за сите птиљнија небесни, и свакоје диханије што се наодит на земјава, и које имат жива душа, су ја дал тревата, да ја јадат, и така како рече господ, и биде.

Тогa видe господ све
што сотвориa, и мошне
убаво беше.

И така се до прави
небото, и земјата и свја-
које диханије земно, и
водно, господ, јих сврши
до седмијот ден дјеја-
јанијата своја, тихна у

еде саут, Њерјн тат
баот зогат, на пешка
детис, еде на зогат чн-
лис, еде на ђит чвар
цоја, еде на ђит тролн,
сде на цитат жалурите
цнлн помарн ерем мбас
тролн.

Div.

Дяфтому чин ека ба-
рове зот, еде ђетер њи-
сент не лии.

Упр.

Курека барове зот не-
рри ебарове машкуд, еде
фемн, еде ека бон бекин,
еде ека фаз, уџсени еде
шумони, еде мбушни
троли еде дритони меа-
ја, еде боџни, зотни ка
пешкат дегис, еде ка зо-
гат љелис, еде ка дит-
вет егресира чииш по-
диндет мбас троли, еде
маопет ека фа зот че кам
еп ју дитвет барна, ци-
љи побиијен фаре мбас
дити троли, еде дитат
друн чииш побиијен пемна
циљи побиијен фаре, ата
тат баот прта ушџени,
еде фаз зот, преџята
егресира тролис, еде пре
дитат зоџа љелис, еде
пасвет чифремон чииш
поциндет матроли, еде
вде чиишка шпиртиџал,
кам еп колоси, прта ан,
еде апшту убаот.

Ата ер ешикова зот,
џит чиш екабаро, еде
форт мир иштен.

Еде ашту усос ћели,
еде тропа, еде ђит чвар
фреминонте тролис, еде
ујис зот, ека сос ђер-
дитинте штат бару меја
векис, еде уцјано нде

бензерис, ве алах деди-
ћи, адам санби олацак,
девиш балклардан, ве
ђојун кушлардан, ве хе-
рџинс, малдан, ве битун
топрагдан, ве битун ја-
шаанлардан, ћи нечес-
ленен топраг үзеринде.

СҮВ.

Алах нејарадти ве га-
вре биршен, бана та-
биренде егер билјирсеп.

Цу.

Алах баба ачан јардти
адами, јарадт љи, ерѣк
ве души, ве онлари да
хи аирдова едти, дахп
дедиѣи мевљуданииз,
ве чоғаланииз, ве топ-
раги долдурун, ве тер-
тиб едни онуѣе, ве са-
хиби олун, деняз балк-
лардан, ве ѳојун куш-
лардан дахи, ве битун
ц а н а в и р л а р д а н,
топрак узере будунан,
ве алах дедиѣи, битуну
сизе вермишѣи битун ѳу-
рлуқлари, тоум ѳетирен-
ѣер битун топриги у-
зеринде, ве битун меиѣе
ѳетирен агачлари, анги-
ѣер љи тоум ѳетирен,
онлар сизе бесѣемек и-
чун олаѣак, ве алах де-
диѣи, битун то прак е-
са ѣи цанавирѣеричун ве
битун ѳојун кушлари и-
чун, ве еп топрак узере
будунан, ве анги си ди-
ри рухувар, оту верми-
ши, љи јесиѣѣер, ве да-
хи алах д е д и г и ѳиби
оладу.

Ол вакд алах Һордуһи
битун јарадт тигини, ве
пек Һүзељ оладу.

Ве оиледе јалди ђог
ве топраг, дахи ер куд
песелди топраг есални

седмијот ден, от свите
дјела свои који со-
твори.

И тога господ го бла-
гослови седмијот ден и
го посвети дека вотор
ден почива, и тихна от
дјелата своих што у-
чини.

Това је сотворенија
небо и земја.

Пи.

Но богу мије што сме
дужни.

Од.

Дужни сме да го по-
знаваме, да го милува-
ме, да му се поклонаме
и неговите свјатји запо-
вједи да твориме.

Пи.

Како да зборуваме за
познавањето бога.

Од.

Свјати боже, свјати
врепки, свјати бесмерт-
ни, помилуј нас.

Пи.

Акога милуваме бога,
како да зборуваме, ка-
жени ако знајеш.

Од.

Слава тебје боже наш,
слава тебје.

Царју небесни, утје-
шителу душе истини,
иже вездјеси, и своја ис-
полијајати, сокровиште
благих и жизни подате-
љу, пријди и всељисја
вни и очистини от всја-
кија скверни, и спаси
блаже души нашја.

дитинте штат, капатвет
барумеја циди ека побав-
рове.

Еде атаер зот барове
бекии дитинте, шетатс,
еде ушентеноне прсе
нде атадет ушаноне, ка
барумеја ветис, чиди ека
барове.

Че ајо ашт барумеја
хељи еде трола.

Пу.

Пор на чиди јемифан-
тор, вет те перендију.

Упр.

Јеми фајтор вет тат
њјофим, тат димсем тат
и боии темане, еде ају-
ит шенте урдунумеја та
та сосии.

Пу.

По си тафољим пре-
њјофмеја перендију.

Упр.

Цит је перенди, цит
је форте, цит је чавде-
вун, сен тат димсеш на.

Пу.

Покур димсем перенд-
ију си духет та фољим,
диотому не дии.

Упр.

Ластин јот перенди
тона, ластин јот.

Мрети чидас, ештор,
шипиртин те вртетун, ју,
ћикундеје, еде цитве,
чпобумонћир тељу
мјет, еде порумеја еи
мунтор, поје еде ине нде
на еде пастрова, ика
цитвет те никомин еде
шиптома амље шипир-
тин тона.

ве сујун алах буба би-
тирди јединици љунуне
едек ће нди амелъ ле-
рини ве динди јединици
ђунунде, битун љенди
амелъеринден љи јара-
дтигини.

Ве ол вакдт алах је-
диници љуну аирдова
едти, дахи мухадес едти
ћи ол љунунде диндиги-
ичун, љенди амелъерин-
ден љи едтигини.

Иште шудир љојун ве
топрагин, курудмаси.

Су.

Иља бис, јарабиниза
не борџумуз вар.

Цу.

Мемнуиз бир алах ба-
баји бејљејелим, ве се-
велѝм, ве она дивчока-
љим дахи онун азис те-
мбихъерини иџдра еде-
љим.

Су.

Ја ачан сонъериз љи
јараби мизи беиљемеје
наса сонъе јелим.

Цу.

Азис алах, азис ку-
дретљин, азис уљумсиз ја
севии бизи.

Су.

Ја ачан јарабиниз
се вериз наса сонъеје-
љим, бана та биревље
егер биљјрсан.

Цу.

Хамд олсун јарабиниз
хатрина, хамд олсун.

Бокъерин падишах, а-
ки кат руху суљх еј ље-
јен, ве хермаалде олуб
си, ве битун изспеден,
мевчуд немшауљере ве
дирилмаг веренси, јак-
лап, ве јерљене драмиз-
да, ве паљје бизи битун
кахардан, ве хељас едт
татљице рухларимиз.

Пи.

Која је најголема заповјест божја.

Одг.

Наиблажителни даји милуваме а тоа је, син-те људи, копсе подобни нама по тај заповјад дужнисме да почитуваме и родителни таткани и маицани и други људи који се постари од нас.

Пи.

Каква помошт је ако исполнуваме дужноста, кон бога, кон други људи.

Одг.

Тога ђа бидеме, честни људи наоја нек, пак сотеја ђаси зготвине, уште, и вечно блаженство затои вјек.

Пи.

Штоје таи век.

Одг.

Во овја живот наш штоје наземе, снагиве наши маду помаду ни гинат, пак кога умру вие сеза копувае иземи в тује отијувајет.

Но човек имат, несамо снага, токо и душа која немату мпрачка, нито пак у мират затова ковремина, кога ђа заповедат бог, снагиве наши, пак ђасе здружат содушите своји, и мије тога, ђа оживеме. пак више неумираме и ђа живувине вјечно,

И тои живот севелид живот вјечни.

Пу.

Ца ашт матемад, урдунуме те перенди се

Упр.

Ма аерите тоит тат димсем, по ајо ашт цин пераз цин јан сина мбас ајо урдунумеја јемн фантор вет, табонн и крам, м ђејдор тетона, м, атит еде нона, еде ђетер пераз цин јан мапљак каневе,

Пу.

Чвар надиф ашт, курмбущим фајат, нга перенди, еде нга ђетер пераз.

Упр.

Атаер тајемн. мендор пераз идетан јет помеато дот фитонн, едема ђумје јетас прејети ајо чиповјен.

Пур.

Чпин ашт јети те ајо.

Упр.

Нде кијо порумеа тоите, чпин аш матроли, трупат тона, пак ка паге умбин, покурвдичим, пое мбуљон иде троли, оде аће каљби.

Поџерја киште, јовеч штат, пор ка еде шпирт ца ска вдемса, еде нук вдиче јо, по пре ато мбасмоти, кур таурдупоје перенди трупат тона опет поудиндет мепширтат тевети, еде на атаер, дот ундалим, еде ас џер ма нук вдичим, еде атаер тат пороим јетас.

Еде ајо поромеја уо-јет, жалн јетас.

Сув.

Јара бинзи ен бујунг тембихи анги си др.

Цу.

Енјакнааримизи севељим, демекби битун адемљари ђи бизељак бу-ду нан, од тембих ард-вице, мемнун ис ђи ита-јет, немуту, мевљуд ил-леримизи педери не ва-љн делеримизи, дахи га-ире адемљеређи бизден даа ихтијар иђен.

Су.

Јарабимизи муту исег дахи гаире адемљере, насл имдат тр.

Цу.

Олвакдт бу ебдте их-тибарљн олуроз, ђене ол иле азрлариз, не ебедин немутугу мизи, ђи ђељен ебеди ичун.

Су.

Шу меркум ебед неанлар.

Цу.

Бумаљигизде бизмђи јерде олуб, тенељеримз азери зер заји олурлар, ђене уљдугумиз земаи, ђумуљурлар арз деруни-де, дахи орда курурљер.

Ила адами дејљ саде тенеси вар ама вар ве руху дахи анги си уљум-сузир нода ђене уљур, оличун вакдт лардан со-пра јараб бујурдији зе-маи бизим тенељер ђене саташирлар бенди рух-лариљен ве бис олвакдт дриљириз ђене бирдаа уљмејориз ве ебедљери-ице јашацаиз.

Ве ол маљиганлар се-бедин маљига.

Пи.

Акаков љабидет вјечнијот живот.

Одг.

Тије људи који исполнувајет, на овја век, теја штосу дажни богу, и ако хода по заповједи те божји, вечнијот живот љани бидет блажен, и весел.

А пак тије људи који неслушајет бога, и неживувајет, како заповедал бог њиџ и чекајат муки и невољи натои пек.

Пи.

Од каде можеме да се научиме, да исполнуваме штосме дажни кон бога.

Одг.

От нашава православа вјера, што се наодит ученије, освјатоје писаније.

Пи.

Штоје свјатоје писаније.

Одг.

Тија се книги напишани од људи, којисе напишати духом божјим и тијесе именувајат проци и апостоли.

Пи.

А какосе дежит свјато писаније.

Одг.

Седежит настари и нови завет, стари завет

Упр.

Поси та боот цали тејетис.

Упр.

Ата њераз цали помбушин, и таш јет ато чини јан ѓајтервет перендију, еде даш шкон мбас урдуумете перендис, цали тејетас, поубаот љумје, еде газуар.

А пор а та њераз, цали нук цеде перендиу, еде нук пороин, си ека урдунова перенди, по ата е прите лода, еде навои, иде јетинте ајо.

Пу.

Нка ку, мундемј поумсоим тамбушин чини јемин фантор вет нге периндиу.

Упр.

Нка беса тонде дрејт, чини поиндет мсуме иде шенте, шкрумун.

Пу.

Чини ашт шенте шкрумун.

Упр.

Ата јан љиберт шкрумун нка њераз, цали јан мбушув мешпиртин те перендис, еде ата њераз пофонте, парди тоуши, еде пенгат.

Пу.

Поси дајет шенте шрумун.

Уп.

Дајет мбас љидмете вјетер, еде љидмете рее,

Су.

Шу ебетин јашамаги наса олацаџ.

Пу.

Од адемљер љи куљуг еден, бу ебете, љи борчи оадугуна јарабија, даки јурурџер се онун тембихљер ардинџе ебедин малиги, онлара не мутљу оланак, ве шаз.

Бене од адемљер, љи јарабимзи ишидмејен ве јашамазлар, љи наса јараб, емредтмиш, онлари љелен ебете бекљер лер а заб ве сикљет.

Сув.

Нереден урене биљириз, љи едељим јараба борчу оадугумуз.

Пу.

Бизим садакат иџетљп иманимиздан, иљим булуан азис јазни деруниде.

Су.

Азис јазни неанлар.

Пу.

Од азис љи таплар јавилјдр адемљерден, љи јараб рух иље долу олуб, ве онлар анлар, некамбер, весуљ љер.

Су.

Ја наса ољешир азис јазније.

Пу.

Пајлашир љи, ахтиљ атикуп, ве јени ахтиљ,

го написаје пророците
а нови завет, го напи-
саје апостолате.

Пи.

А како се именува
таја наука што нас учи
да познаваме што сме
дужни кон други људи,
и кон сами себе.

Одг.

Таја се именува на-
рафо ученије,

Пи.

Кажими науку со што
кажуват нарофоучен-
ијето.

Одг.

Сета наука, од нара-
фученијето, неможе, со
овије малуречови, да се
кажед тако неправи дру-
гему това.

Што нећеш дати пр-
авит други тебе.

А све што хоћеш да-
ти правд тебе други
ити прави това њима,

Пи.

Како можеме да под-
легнеме пот свите тпјем
наши дужности пак да-
ји исподнуоаме убаво.

Одг.

Содобро воспитаније
или сочување.

Пи.

Што је воспитаније,

Одг.

Воспитаније јест да-
горазработаме срцево, и

длабине, шир, слави-
ери и здравствени, ала
и да се не заборава
и друг.

Цу.

По си повојет, ато мсу-
ма пда уои на, тајо
фим чии јеми фаторвет
нга ћетер нераз, еде
превет вете.

Уп.

Ајо по фон, мемсумун
те табијет, хуји.

Пу.

Дифому нде шкурт,
чиш подифотојет мсумун-
те табијети.

Упр.

Цита мсума, пка мсу-
ме хуи, смундет тат у
калвое мевата пакс фјаљ
но мос баро пћетер ајо
чиш нук доо теи тат
барое ћетер туу.

Апо цие чии доо теи
тат боин ту ћетер, еде
теј баро ајо на атуре.

Пу.

Поси мундем таћерем
нан цита ата тефајат то-
на, пртат мбушим бу-
кур.

Упр.

Мемир мсуме, поеде
мет рунтун.

Пу.

Чиш ашт мсуме.

Упр.

Мсуме ашт, тат пуно-
им земри, еде шпиртин,

кадим ахтиљ пејкамбер-
љер јаздилар, дахи јени
ахтиљни, ресуљер јаз-
дилар.

Су.

Јанасл анлар, ол иљим
бизн уренен, љи бејле-
јељим борчљу оддугуна
банка адемљере, ве да-
хи ћендимизе.

Цу.

Ол анларни, та бијет
иљими.

Су.

Бана ксаја та бир еи-
ле, табијет иљими не ди-
верпр.

Цу.

Битун иљим, та бијет
иљимден, тактим едиль-
мес, љи буазник созла-
риле, иља едтме баш-
каја ону, љи истемедг
ни сана бир љимсе јапсн.

Дахи битун истедигни
љи сана јапснлар гаи-
ре бирљимсељер, ве сен-
дахи јапма ону онлара.

Су.

Муту насд кана
биљирис, љи шу битун
муту оддугумуда, љи
исљах битирељим.

Цу.

Исљах иљим иљен
јаот сакиммагљен.

Су.

Шу иљим неанлар.

Цу.

Меркум иљим дрђи
каљбимзи, ве рукумзи

и душава, ашто, имајет
потреба како некоја њи-
ва која сензоруват и по-
сејет, дародет добар
плод.

Новерата разработа-
вад, и пзобразуват ср-
цето, а учинијето раз-
рабатувади, и пзобразу-
ва душата.

Пп.

Што је вјера.

Од.

Вера је познавање, и
милување бога, а бога
који милуват вистински
тон го милуват, задаму
угодит, и тон правит
харно, и имат страх од
бога, пак неправид
лошо.

Пп.

Што је изучавање, п
какова помоћ имат од
неја.

Од.

Мије кога се раѓаме,
и доивуваме на видело,
незнајеме ништо, ни да
зборуваме, нити да чи-
таме, нити да пишеме,
нити да одиме, нити пак
назови да се исправиме,
да се застоиме.

Ако несе трудеје род-
нињето наши, да нас,
научат, тога никого не
би познавале, нити пак
нешто друго од веков.

Току и ако је сомјука
изучувањето, за тије што
учиниле, да нас научат
това што несме знајале
нам деиправит многу по-
моћ, овије, и други, мно-

исе земра, еде шпиртин,
киштен те духет си до-
њи ара, чиш поуљаро-
јет, еде кур поумбел
прејта удеен темна те
мејр.

Пор беса поупуношун,
еде барон фачете земра,
ано мсумеа-поупуношун,
еде барон фаче те шпи-
рти.

Пу.

Чиш ашт беса.

Упр.

Беса ашт њофмеја, еде
тадимсем перендију, а-
по перенди куш димсет
врте тун, аји поимсет,
прејта сосе урдуну мете
те етјасе, еде аји бароје
мир, еде киште фрик ка-
персиди, онет нук барое
кеч.

Пу.

Чиш ашт мсумун, еде
си ндиџ ашт нка нја

Уп.

На кур уљндим, еде
вјем нде дритив, нук
дјим асца, ас та кувен-
доним, ас та кндоним, ас
та шкруим, ас та шконим,
ас опет накамба тат у-
дритоним, тат даљем, та-
рјим.

Не нук чадчита фпсат
тона, тана мсујн, ата ер
ас њјани нук њјофшим,
ас опет њисен њетер нка
јети.

По еде није ме лода
мсумеја, преј ата чиш
убон, дот на мсони, ајо
чиш на здинем, неве на
бон шум ндиџмеа, ката,
еде њетер, шум дјитун,

пшљедтирељим, чунки
каљбимз ве рухумз му.
хтачљиги вар биранги
тарли њибн, ангвип су-
рерљер, ве њидр, њи ис-
љах мејве догсун.

Иман дахи, ишљед-
тјрр, ве чередтјрр каљ-
бн, њљим дахи ишљед-
тврр, ве њенјшљедтирр
руху.

Су.

Иман неанлар.

Цу.

Иман дрџи, бејљемег,
ве семвер јарабимзи њла
јарабимзи акпкат севен.
Њи она муту оланчун се-
вер, ве олџимсе еи ја-
пајор, ве јарабимздан
истирабе вар, њене њоту-
лук јапџајор.

Су.

Илју битими недр, ве
наса нмдат вар ондан.

Цу.

Биз ачан, мевљудла-
дгмз, веншигде њељдиг
мз земан, ич биршен њи-
љмејорус, дахи не сој-
љејељим, дахи не дир-
седљим, не дахи јазалим
не дахи њидељим, не да-
хи њене ајакар узерин-
де дурудалм, њи дураалм.

Њи чалшмаса ндиљар
хисмљермиз, бизи у-
ренсјнљер, ол вакдт њи-
мсеи бејљемејецепдк, ве
дахи будуњјадан ич би-
ршеј.

Иља ве азабљен исе
дахи њљим битими, њи
едти кљерп нчун, њи би-
зи уренсинљер, опу њи
биљмедгм зи, бизе чок
нмдат едер, бунлар, ве
гаире чок бејљемекљер,

гу знавја, која се потребни за духов наш.

Но и раџа је потребна, за снагава да растет, и да се оснажуват.

II

Питање за чувства, и за тјела.

Пп.

Све што се наодит окоду нас. како го познаваме, и сеџаваме.

Од.

Зада познајеме, све што се наодит окоду нас мије, иџи слушаеме, иџи мирисаеме, иџи обидуваме.

Дека мијесме подарени од бога, со пет чувства, пак потије познаваме свите тјела.

Пп.

Који се тије пет чувства.

Од.

Гледање, слушање, вкус, движеніе, понос, и искушавање.

И за секоје, од овие слухови имаме орудија, и по тије секоје чувство работат, пак познават тјелата.

А за гледањето орудије се очиве, за слушање ушиве, за вкус јазиков, и небдава, за понос срцево, а за искушавање роциве, најчелни орудија, се, особено краиштава на прстиве.

Цп.

Што се ведит тјело.

цпџ јан те духет прешипрти тоно.

Пор еде гџиме ашт те духет, прештатитатритет еде та уџортојет.

II

Пует меа пре цет меат, еде пре трупа.

Пу.

Цпџ чип чпоциндет ђарке неве, си поџјозим еде вештроим.

Уп.

Пртаџофим, цпџ чип по циндет ђарку наа неве поунцовим, сеј навјен ера сеј вештроим.

Прсе неве јџми туџаџини нка перенди, мепес цемџат, пор мбс ата џофим цит чипш трупат.

Цп.

Цпџи јан ата пес цемџеја.

Уп.

Шпикомеа, цемџеа, амџет, гритмеа, фџдудук, еде тевештромеа.

Еде преџасвет, нка атуре цемџеа кимп барумеа еде мбас ата наскуш цемџеа пуноје, опет џјофе те трупат.

А по прешјкомеа, барумеа јан суат, преџемџеа вешмет, преџамџе џуџе, еде нџуџа, префџдудук земра ашт, превевешпруме јан дора, мабали јан барумеа, скаја те гиштис.

Цп.

Чипш уџорен штати.

џи бизим руџа мухтаци биџа.

Вејемеџ даџи мухтаци дџр, тене миз бујусун, ве даџи куветџенсин.

II

Суџал ишиџмаџ иџун ве даџи тенеџер иџун.

Су.

Битун бизе долаџандан буџунан, насл бејџерз, ве анларз.

Цу.

Бизим бејџемеџи иџун битун таџијанимџда буџунан, биз ја от ишиџдириз, јаот баџарлариз, јаот јџкарлариз.

Чунки јараџимиздан јани ед ије, верлмиш, бешишпџдтеџиџен, џи онлар арџинџе беиџериз битун тенеџери.

Су.

Ангисн др шу бешишиџдшмеџер.

Уп.

Назар, ишиџдеџ, ишџтах, саџамаџ, маџурлуг, ве пџтиџхан, ве хер бири бунлардан бејџемеџи коипумџзда вар халатмз ве даџи онлар арџинџе хербир беиџемеџ ишџејџор, џене тенеџери беиџејџор, даџи назар иџун хаџат џџзџеримџдџр, ишиџдеџа куџаџлармз, ишџтахџа дџџлимз, ве чијџермз маџурлугџа јџрегмз, ама јџџламаџ еџеримз, џи ен анџ алат, ве ен иџџ нармаџ уџџеримз.

Су.

Те не не анлар.

Од.

Све нешто, што сећа-
ваме сослужов, се велит
тјело, и дрво, и камен,
и слон земни, и во оп-
ште секаков створ што
можеме мије, сенаречу-
ват предмет.

III

За веков, и за земјава.

Пи.

Со зборот век, што
разбираме.

Од.

Созбор век, разберу-
ваме небоно, и земјава,
и све што се наодит по
нив, сунцено, и звезди-
не, водава, и ветар, и
други створови току ве-
ков је, толку гољем,
дека немаат краи, нити
пак може да се измерит.

Пи.

На које место вовпде-
лово, мије живуваме.

Од.

Мије живуваме на зе-
мјава, која је многу по
мала, спроти сево ви-
дело.

Пи.

Како се велит таја на-
ука, која учит, и кажу-
ват за земјава.

Од.

Таја се велит земју
описаније, и во земјо-
писот хасе научиме ка-
ква је земјава, колкује
гољема, и каде какви
се страните, и делови-

Уп.

Цио чииш, њеим меџе-
меа, поџојен штати,
еде друн, еде гур, еде
ланет тролис, еде пас-
барумеа чииш мундем на,
поџоин парланет.

III

Прејети, еде претроли.

Пу.

Меџаљин јет, чииш ма-
рим вешт.

Уп.

Меџаљи јет, марим
вешт чииш, еде тролн,
еде цио чииш поџиндет
нде ата, диљи, еде псат,
уји, еде ера, еде љетер
барумеа, појети ашт, че-
кач мад, псе нук кнште
скаи, јо еде смундет
оует поу метрон.

Пу.

Моџиљи веиди иде
џретн, поронм на.

Уп.

На поројм и тролн
пиља ашт шум мавогљ
напар цит џретин.

Пу.

Сиј поџон, ајо мсумеа,
цла мсоје, еде диџон
претролин.

Уп.

Кија поџон трудн
шкрумеа, еде нде тро-
лин шкрумеа дот жсонм
снашт тролн, са ашт
маде, еде ку-сијан анат,
еде почат, еде чииш цин-

Пу

Хер биршеј, љи бен-
љериз ишидмег љлен, те
не анар, ве агач, ве тали,
ве топраг цумуру дахи,
ве мевљакчес херџинс
курулмаг љи еде биљди-
гмз, амељ анјар.

III

Пудуња, ве топрагичун.

Су.

Созунљен ебед, несни
аидајоруз.

Пу.

Созунље ебед, анлар
џогу, ве топраги, љи би-
туну онлар ардинде бу-
лунан, љунешн, ве јилд-
сљери, сују, ве рузјарн,
ве гапре дахи курулма-
клар, зара љи буебед
окадар бујуг, твр, чунки
онун уџу јок, ве љеве
дахи уљчуедиљмес.

Су.

Анги мааљде бу ишиг-
де, јашарис бис.

Пу.

Бис јашарис буту-
практа, љи ангиси чок
даа ључук тјр, бу битун
ишиг каршија.

Су.

Ол илим насол ани-
љр, љи уренен, дахи, ди
верен топраг ичин.

Пу.

Меркум цоду удутак-
вим анјар, ве цодууду
таквимде уренеџис љи
топраг насол др, нека-
дар бујуктр, ве нереди
тараџари насол дпр,

те, који се наодат по неја, и какоја раздели-
ље, људи помеђу себе,
и ја насељувајет.

Пи.

Каква је земјава.

Од.

Земјава је ваљчеста,
како некоја диња цери-
вача, а неје плоскава
како се гледат нама.

Пи.

Који се главни страни
на виделово.

Од.

Восток, запад, север,
и југ.

Пи.

Која страна се вељид
восток.

Од.

Онаја страна од куде
видуваме да огреват
сунце, се вељид восток
или исток.

Пи.

Која страна се вељид
запад.

Од.

Онаја страна каде се
скријуват, и заодит сун-
цено, се вељид, запад.

Пи.

А куда је север и југ.

Од.

Кога се завртуваме,
солицево, право кон во-
сток, тога десна ра-
ка, ђа важд југ, а ле-
вава север.

РЕЧНИК

дет пде кн, еде сн екан
даје, њераз надрдете,
еде повнатор те, та по-
роци.

Цу.

Посвант трован.

Уп.

Трован ашт рунбла-
кас, сидови бостан ча-
рис, апо вуз ашт пафши
спушникон неве.

Цу.

Цла ана јан мату мао-
нја еретис.

Уп.

Кууљинде дилл, еде
куперендон, еде мура-
џи, еде мес дят.

Цу.

Цла ана уџојет куу-
љинде дилл

Уп.

Аће нџа шиконм та-
раке дилл, поџон ку, у-
љинде, сен кудељ, дилл.

Цу.

Цла ана уџод купе-
рендон дилл.

Уп.

Ана аја куутв, еде не-
рендон дилл, поџојен,
купорендон дилл.

Цу.

Апоку ашт мураџи
еде мес дят.

Уп.

Кур етеим, мџаче,
дрејт нџа дељ дилл, а-
таер дора тедјата тана
диџоје мес дят, апо те
манч мураџи.

ве пајљари, унун узере
булунан, ве адемлер љи
насл љенди мабејљери
нде ољеммшилер, дахи
јерљеммшилер.

Су.

Топрак миз наслдр.

Цу.

Топрак јуварљак тир,
бирани к ш каун љиби,
пља денљ дус, љи бизе
ђорунан љиби.

Су.

Ишнги баш тарафлар
ангисидрлар.

Цу.

Љундогусу. љун,
батиси, јариџеце, ве
кбле.

Су.

Анги тараф андр љун
догусу.

Цу.

Ол тараф нерден љо-
руруч, љи љунем анденсн
андр љи љундогусу.

Су.

Анги тараф андр љун
батиси.

Цу.

Ол тараф нерде љиз-
љенир, ве каушур љунем
љи љун батиси андр.

Су.

Ја нердедр, јариџеце,
ве к бле.

Цу.

Черемз пљен, љун до-
гусу карши дурунсег ол-
вакдт саслмз кбљен љо-
стерир, љене сол ељи-
мис, јариџецен.

Пи.

Љицето, од, земјава,
какво је.

Од.

Љицето, од, земјава,
некаде је, издигнато, и
високо, а некаде је згро-
фнато, тамо, каде је, из-
дигнато, сува, земја је,
или, сувота, а каде је,
згрофнато, плно је со
вода.

Пи.

Кољкаваје, сувотата,
а кољкаваје, водата.

Од.

Од, прилике, сувотата
имад, једна, четвртина,
од, сева, земја, а вода-
та је на сево, тјело, зе-
мно, до три, пута, по
многу, од, сувотата.

Пи.

Водата, аџи је, на
једно, место, и секаде,
једнаква, или је, разде-
љена.

Од.

Неје, току, за това је,
клавајет, се какви, имп-
ња, задасе, знајет које,
на која страна, се нао-
дид а импњата, се ве-
лит, море, окајан, за-
љиф, станиште, проток,
езере и река.

Пи.

Што је, океан.

Од.

Окајан, се именува-
сета, вода, која је, со-
љено горчљива, и раз-
лејана, поземјава.

Пу.

По фаче, ява, троли,
си ашт.

Уп.

Фаче, те тролис, кр-
кунде аште, григун, еде
наџт, апо крукунде, аш-
те, ухоч, аџе, жу аште,
угритун, троли, сат, аш-
те, сеи, сат сира, апо
куаште, ухоч, пџот, аш-
те, меуји.

Пу.

Сааште, те сати апо-
са аште, те уји.

Уп.

Нка тамин, те сати,
киште, њи катр все, ка-
џа, троли а по ујичини,
аште, нде џаџа, труни,
тролис, тре, ер, машум,
нка, сатит

Пу.

Уји, апо на њи, венди
аште, еде џикунде, сеси
сеи, дамун аште.

Уп.

Нук, аште, по пре,
ајо, вендоин, џит чвар,
емин. прта, дијен цили,
нде цла ана, поџиндет,
апо те емин, фонтс, де-
ти маде, андаруји даџ-
меа, детис прџа те ра-
нуји, џоли еде џум.

Пу.

Чини аште дети маде.

Уп.

Дети маде поџон џиџ
уји цила, аште, крипјен-
штепдт, еде, дертун, м-
бас, троли.

Су.

Топрагин, череси, на-
сдир.

Пу.

Топраги череси бази-
јерде, калдирма ве јук-
сектир, ве базијерде, ба-
тктир, њи, јуксег, оладу-
гу, јерде, куру топраг,
тир, јаот, курак, дахи,
батк, оладугу, јерде, су-
пџен, доладир.

Су.

Некадардир, курак-
џиџи, дахи, некадардир,
сују.

Пу.

Тамина, куракџиџи,
бир, уруб кадар, вар,
битун, топрактан, дахи
сују, уч, пајикадар, даа
зијаде, вар, будуња, те
несипа.

Су.

Сују, гаџиба, бир јер-
де, мидер, ве кер, јер-
де, бирџинс, нсе оџешиг
дир.

Пу.

Дејџ ила, ону ичун,
којарлар, ерџинс, исми,
бејџемер, ичун, њи анги
нејана, булунур, зпра,
исмиџерар. њи анилан,
денис, бујуг денис, су
бохајери. (акити) скеде
џоџ, ве чаи.

Су

Неандр бујуг дениз.

Пу.

Бујуг, дениз, анидр,
битун сују њи тузла аџи
будунап ве доџук битун
дуњаја.

Пи.

Што је, море.

Од.

Море је, дел од, ока-
јанот, меѓу, сува земја.

Пи.

Што, се вељат, за-
љив, и станиште.

Од.

Заљив, се вељит, ма-
ли, дел, от морено, које,
вљегат, и изљегат, от,
големоно, море во сува,
земја.А многу, мали, заљив
да се, запрајет, воне-
го, кора би на завет, се
скривајет, од ветар, теја
се велит, станиште.

Пи.

Што је проток.

Од.

Проток се вељит, те-
сно, место, од вода ко-
де, истечуват, меѓу две
сушиње, пак се, соберу-
ват, водве, мориња.

Пи.

Што се именуваат, е-
зере.

Од.

Езере, се именуваат,
некоје место, пано, со
вода, и околу, него, ко-
је је заградено, со сува
земја.

Пи.

Што се, велит, река.

Од.

Река се вељит блага,
вода, која течет, пак се
смешуват, или, в море,
или, во езере, вљегат.

Пи.

Чаш аште дети.

Уп.

Дети, аште, поч, нка,
детните мадс на медис
троли сат.

Пу.

Чаш поџон андаруји
еде даљмеја детис.

Уп.

Андар уји поџон њи
почи вогљ. нка дети ци-
ли ине еде диље, нка
детните мад нде тролни
тесат.А но шум вогљ анда-
руји тандаљен нде ајо,
кора ба каера ајо по-
џон даљмеа детис.

Пу.

Чаш аште куреџ уји.

Уп.

Куреџ уји поџон вен-
ди нушт ка уји ку рет,
на темедис дун сат по-
умљидет нде дун дети.

Пу.

Чаш поџон ѓољ.

Уп.

Бољј поџон доњи вен-
ди пљот меуји еде ѓар-
ке ајо цили аште ѓу-
рун метроаи сат.

Пу.

Чаш поџон ѓуми.

Уп.

Гуми поџон, уји ам-
ље, цила, кодон, опет,
попрзвјет даш нде дети,
даш нде ѓоли инте.

Су.

Дењиз не анар.

Цу.

Дениз паји дир бујуг
денизден, куру, топра-
гин ињиси ортасинда.

Су.

Неанар, акити ве
скеље.

Цу.

Акити, анар бирђучук
исе денизи, ангиси, ѓи-
рер, ве чивајор, бујуг
денизден куртопрагда.Дахи чок ѓучук, акити
ѓи онда, алконулар,
ѓемиљер ве сеперде са-
кланирлар, рузјардан,
меркум анар скеље.

Су.

Акити неанар.

Цу.

Акити, анар, ѓи, су-
јундар јери нерде а ка-
јор ињи кураклик ара-
да, ѓене, топланр, ињи-
денизин деруниде.

Су.

Бољ неанар.

Цу.

Бољ анар ѓи бир ан-
ги мааљ су иљен долу
олуб ве ону, такијандан
читљи ола куру јерињен.

Су.

Чаји, не анар.

Цу.

Чаш анар татљј, сун,
ангиси акар ѓене кара-
шар, јаот, дениз, деру-
ниде јаот ѓољ деруниде
ђарер.

Пи.

Од реката, која меѓа
се вељид десна, а која,
лева.

Од.

Кога се, завртуваме,
солјцево, кон, коде те-
чет, реката, тога, меѓе-
та, која нам паѓад од
десно, севељид, десна,
а таја која, нам, паѓат
од лево се вељит лева
меѓата.

Пи.

Суворотата, секаде, и,
сета аљ је еднаква нљј
неје.

Од.

Суворотата неје сета е-
днаква, зашто, различ-
но ја именуваме, остров
полуостров провлак, ја-
зык, планина, и волкан.

Пи.

Што је остроф.

Од.

Мала, сувота, околу,
неја заградена, совода,
таја се, вељид, остроф.

Пи.

Што је, провлак.

Од.

Провлак се вељит те-
сно место, од сува, зе-
мја, по које се, ставу-
вад упополуостроф со дру-
га, сувата земна.

Пи.

Што је јазик.

Од.

Јазик или нос се ве-
љид краи од сува земја,
која вљегат вовода, или
в море.

Пу.

Нка, љуми, цла, мен,
пофон, дјата, апо, цла,
манч.

Уп.

Кур, уктеем, меџаче,
нге ку колон љуми ата,
ер мен цла навјен нка,
дјата, пофон, дјат, апо,
ајо цла навјен нка ема-
ништр, пофон монте ема-
ништр.

Пу.

Тесати, љикунде, еде
цни апоџит се си аште
се нук.

Уп.

Тесати нук аште цн-
џе, сеси. прсе, пофон,
да мун, фач, адаа змис
адаи аштрир, љуха бје-
шик еде укан.

Пу.

Чини аште адаа.

Уп.

Сати вољљ, љарке ајо
џурум ме уји че ајо по-
џојет адаа.

Пу.

Чини аште венди штр-
јир.

Уп.

Венди, штријр, пофон
њи, венди, игушт, нка,
тролис сат мбас, цли,
прзијет змис адаа ме ље-
тер сати тролис.

Пу.

Чини аште гјуха.

Уп.

Гјуха сеи унда пофон
скаи нка троли сат цла
ине нде уји сеи нде,
дети.

Су.

Чани анги тарафи ан-
лр са ве, анги, тарафи,
сол.

Пу.

Ачан, чевинрјз, чере-
миз иљен љј чан акаан,
тарафа овакд, уџуруму,
љи бие са тарафтан ду-
шен са анлр дахи о љи
сол, тарофамиздан, ду-
шен сол љји анлр.

Су.

Куракљига, кер јерде
ве битун галџа бирџин-
сми и се денљ

Пу.

Куракљиги битун цу-
муру, бир, цинс, де-
иљ ничун турљи, турљи
анлрз ада јармада су-
рунти диљ (љајља бал-
кан) волкан

Су.

Ада не анлр.

Пу.

Гучук куракљиге, до-
лајандан урубду. сун-
љен меркум ада анлр.

Су.

Сурук лаане, не анлр.

Пу.

Сурук лаане анлр ен-
сз јер куру топраг дан
љи ону ардинџе, јакла-
шир, јарм, ада, башка,
куракљиг јљен топрагин

Су.

Диљ не анлр.

Пу.

Диљ јаот бурун анлр
уџ, куру, топрагдан, љи
сујун, деруниде, љирен,
јаот дениз деруниде.

Пи.

Што се велит планина.

Од.

Планина се велит од сува земја свјакоје издигнато, место, које је, многу високо.

Пи.

Што се велит волкан.

Од.

Имајед некоји планине, пак исврљајед, по некогаш, чад, пламен, пепел, горешта, вода и избувајет троска (стопени, камења), такви, планине се велит волкани, илј огнедушти.

Пи.

Сета, сувота, како се дељит.

Од.

Сета сувота од земјава, разделена је на пет делови јевропа, азија, африка, америка и окајанија, (или морска).

Пи.

Сите страни на сувотата, ази се, еднакви, илј не.

Од.

Несе току, једни страни се плодовити а други не плодовити, једни се насељени а други не насељени и пусти.

Пи.

Који страни се велит плодовити, а који, не плодовити.

Пу.

Чинш поџон бјешк.

Уп.

Бјешк поџон нка тролл сат пас, вет, унгриптун венди, циљј, аште шум наџт.

Пу.

Чинш поџон укван.

Уп.

Кинште њи цла, бјешка, опет, штијл, мбас, диса, ер теет, фјак ији уји игрофет, еде по палет фира (гурте шкрен) асиш-бјешк поџон укван сеи, зјар, фремомунд, бјешк.

Пу.

Циеа, сати, си по дадајен.

Уп.

Циеи сатин, нка тролл дан аште м пес пјеч јеврона, анадол, африк, јети реи еде детисе сеи ајо чинш поџон, мренда.

Пу.

Цие ана, сатис, апојан, џит, сеси, сеи, пук.

Уп.

Нук, јан, по њи анат, јан мепемна апо џетер, папена, диса, ана јан, вшатушун апо џетер нук вшатушун, еде, шкрет.

Пу.

Цла анат поџон, мепемна, апо, цла па мепемна.

Су.

Љајла не анар.

Цу.

Љајла, анар, њи куру. топрагдан, ер, бар калк, јер њи чок јуксег олуб.

Су.

Волкан не анар.

Цу.

Вар, биранги, љајла лар, џене, бази, џеред, ативерерљер, думан, аљевн, џуљ, свцак, су, ве дахи фира, оксурурљер (сриљмиш, таишлар) отерс љајлалар, волкан анар, јаот атеи рухлајанлар.

Су.

Битун, куракљик, насол, пајљашир.

Цу.

Битун куракљик, топрагани пајљашиктр беш пав узере европа, анадол, арабистан, јени дунја, ве дениз дерунде јаот ичери анилан.

Су.

Битун, тарафлар, куракљигин, бирџиис, мидир исе деиљ.

Цу.

Деиљ, ила, бази, тарафлар бериџетљлр, ве дахи гаире, бериџетсиз бази, тарафлар махаљидир, дахи гаире махаљсиз, ве чод.

Су.

Анги тарафлар бериџетли, анар, дахи анги бериџетсиз.

Од.

Плодовити, страни ји
вељме тије во који се
рађад многу жито и дру-
ги растенија, за прера-
нување ђудите и за жи-
вотињето, а не плодо-
вити се вељат тије стра-
ни, који, малу, жито,
давајет и малу плодови
други.

Пи.

Који страни се вељат
насељени и који не на-
сељени, и који, пусти,
кажни.

Од.

Насељени, се, вељат,
тије страни, во који жи-
вувајет, многу, ђуди, и
стока, а, не насељени,
страни, тије се во који
живувајет мошне, малу,
ђуди, или, никако, не
живувајет, а пустње се
тије, страни, во који,
несерађат, ништо, пак,
затова неможет, да жи-
вуват ништо живо.

Пи.

Зашто бидуваат поме-
стата, да неје, еднаков
плодот, секаде.

Од.

От теја бидуваат едно
од земјата, зашто, неје
секаде еднаква, а дру-
го, од појасот, ветрени.

Пи.

Што се, вељид, појас
ветрени.

Од.

Ќлима се вељит вре-
мето, зашто, во секоје,
место, какво, даје, пак

Уп.

Ана дентор, пуојм,
ата нде циљи уљиндет
шум дриѦ еде ђетер ри
тетун, пре и таушѦен,
њераз еде предадурат,
апо анат, нук, ђентор,
поѦонте ата ана циљ,
пак дриѦ ени, еде пак,
пемна ђетер.

Пу.

Цла ана уѦон вшату-
мун еде цла па вшату-
мун еде цла шкрет дѦо-
тому.

Уп.

У вшатумун поѦон ата
ана нде, циљи, порони,
шум њераз, еде ђаја, а
по нук увшатум ана ата
јан, нде цилат, порони,
Ѧорт пак њерв сеј ас јо
нук порони а по шкрет
јан ата анат нде цла
нук уљен аспа по пре-
ајо смунде та порони
аскуш жал.

Пу.

Прсе бојет, нде, ве
нден еде по нук, аште,
пемна сеси ђикунде.

Уп.

Нка ато бојет ња нка
троли прсе нук, аште,
ђикунде се си апо ђе-
тер нка брезн ерас.

Пу.

Чиш поѦон брезн ерас.

Пу.

Мотин поѦон мот прсе
ђикунде венди си по та
аште опет ашту поѦон

Пу.

БериѦетѦи тараѦлар,
дејориз, онлари, Ѧи ан-
гиљерде, чок, тереѦе,
мевљуд, ола, ве, гајре,
меивељер, дахи Ѧи их-
санин, бесѦемеѦице, ве
јаша нлара, дахи, Ѧене,
бериѦедтсиз, онлар, ан-
лрѦи, ангиљер, азиѦик,
тереѦе, веренљер, ве,
дахи азбучук башкамеј
вељер.

Су.

Анги тараѦлар, анар,
махаљѦи ве анги ма-
хаљесис ве ангиљер да-
хп чод табиреѦѦе.

Пу.

Махаљи анар, ола, та-
раѦлар, Ѧи, ангиларда,
чок, ихсан, јашајор ве
мал дахи, ве махаљсис,
тараѦлар меркумдр ан-
гиљерде пак, азиѦик их-
сан јашајор ја от ептен
јашамазлар.

Дахи, чол, тараѦлар,
меркумдр лар Ѧи анги-
љерде ич биршеј доѦмај
ан Ѧене уну ичун, јаша
едемес ич биршеј дири.

Су.

Неден олар Ѧи мааљ
љерде меивељер ер јер-
де бирѦинс оламаси.

Пу.

Ондан олар, бир топ-
раѦдан нејѦин ер јерде,
бирѦинс диљ Ѧене, гајре
евадан деѦек рузјар
кушаѦинден.

Су.

Рузјар кушаѦи не анар.

Пу.

Ава анар, вакдт, ни-
Ѧин ер бир, јерде, нас-
лисе, Ѧене, ојѦе, анар,

се вељит, студен појас, каде, што је, времето, помногу студено, и студеното се, вељид студен појас.

А топол појас, се вељид, времето, каде што је помногу, топло, теја, се вељит, топол, појас.

Пн.

Поклимата, како се, дељит земјава.

Од.

Земјава се дељит, на пет појаси, среднијот, појас од земјава се вељид, горешт. Дека слично тује во сета година грејет, вогорештијот, појас, да, за това, ту је бидуват многу топлѝна, и нагорештијот, појас, небидуват, никогаш, зима, а од двесте, страни, спроти, горештијот, појас, имат, по еден појас, који се вељит, умерен, иѝи стредино ладен и во стредино ладните, појаси, небидуват нито гољем студ, нито гољема, топлѝна, а зад двата средноладните појаси имајет уште по еден појас, и тије се вељат студени појаси, и во студените појаси бидуват, гољема, и дага, зима, а ѝето кусо.

IV.

За три царства јестествени.

Пн.

Што је јестество.

Од.

Јестествено се вељит све што је направено од бога, а уште, неприготовено од људи.

брезн етохт, уште мотин мамун. Етохт еде, те етохн појас, брезн, етохт.

А не брезн игроо пооон мотин, уште мамшум игроо ајо пооон, брезн игроот.

Пу.

Мбас мотин си удајен троли.

Уп.

Тролин, удејен, нде, нес брезн те медис брезнка троли поуојет игрофет, прсе, дили, аѝе нде нид вјети бије нде брезните игрофет по преајо аѝе бојет шум игрофет, еде нде брезите, игроф ас ѝвер нук бојет димн а по нка ане-те, дун, наир, брезите, игрофет, киште, еде, каѝи, брез, циѝи, пооон, мас сен, етохте, медис, еде нде етохте медисис вапа темаде ас опет етохите маде нук бојет а по капран дун флат, темадис брезе, кишѝен еде ма каѝи, брез, еде ата поуоон бреза етохт еде нде бреза те етохт бојет маде еде ѝат димн, ало вера шкурт.

IV.

Пре тре шпретенија, те вертетунис.

Пу.

Чиш аште вртетун.

Уп.

Вртетунис пооон чиш аште баруми, нка перенди ало нук, аште гатуми, ма нка, пераз.

саук кушак нерде земани нсе даачок саук, ве суугу андр саук кушак.

Дахи сиѝак кушак андр земани нерде нсе даачок сиѝак меркум, андр, сиѝак кушак.

Су.

А ваја, ѝоре, насол, оѝешир топрак.

Пу.

Топрак мз паѝлашир, беш, кушаг, сурвједте орта кушаги топрагдан сиѝак, андр, ничин, ѝунеш битун сенеде орда анденир, ѝи, сиѝак, кушаѝа, иѝа, ону, ничин, орда чок, исѝак, олур, ве сиѝак кушаѝа олма-себедн кш, иѝа иѝи та-рафтан, сиѝак, кушага, карши даа бирер кушак вар анѝиси андр карарѝи, јаот, орта, соук, ве орта соук, кушаѝларда, алмаз не бујук, арарет, не дахи бујук саук ѝене шуѝи кушак ардиндан ѝи, орта, саук оланар, вар даа бирер кушаг ве онлар андр саук, кушаѝлар, ве саук, кушаѝларда олур бујук ве узун кш ѝене јаз нса.

IV.

Уч падишаѝлик мев-цутлугун.

Су.

Мевцутаук не андр.

Пу.

Таѝанин андр битун јарабдан, јарадтиѝини, ѝепе, даа, азрданмајан, ихсавдан.

Пи.

Како се дејад јесте-
ственото.

Од.

Зада се познават, је-
стество го дејад на три
корее, или царства.

Пи.

Који се тије царства
трите.

Од.

Једно је царство жп-
вотиње, друго, је, цар-
ство растенија, а треће
царство је копање.

Пи.

Што је животинче.

Од.

Животиње се, тјела,
дарувани со сила жива,
нак по своја воља, мо-
жад да се места од је-
дно место во друго, ко-
ји, сећавајед, и прават,
секакви, рабоће, зашто,
животињето треба да се
ранид, до толку време,
до кога, да им се, раз-
работајед тјелата нак и
умрувајед.

А животињето се чо-
век, овца, коњ, крава,
и многу други.

Пи.

Што се велид расте-
није.

Од.

Растенији се тјела на
тије једнијот краи им је
запретан вземн, зада се
ранат, од неја, које, и-
мајед, жива, сила, а не
можад да се преместу-
вајед на друго место.

Пју.

Си удајет те вртету-
нит.

Упр.

Прејта, џофет вртун,
подајен матре, рџа сеј
мпретенија.

Пју.

Цили јан ата мпре-
тенија, те тре.

Упр.

Њи мпретенија, аш-
те жалурат а по џетер,
претенија аште терите-
тун апо трети мпрете-
нија аште ермома.

Пју.

Чиш, аште, џжалур.

Упр.

Жалур јан трупа ту-
фалшин, мефучи, жада,
опет мбас мали тевет му-
идет таљун, нка џи ве-
иди нде џетер цили џје
вин еде барон потуџин
чиш пуна прсе жалурат
дота ушџен џер кур та-
та пувојет трупат опет
еде вдесин.

А по те жалурат јан
џерји деље каџи џопа
еде џетер шум.

Пу.

Чиш, поџон, ритетун.

Упр.

Ритетун јан трупа на-
анта (џискаја теџи), а-
ште нде троли мбаџоум
по прета, ушџен, нка
аја цили еде ата кишин,
форме жалн апо смунде
та џуни м џетер венди.

Су.

Насл пайлашир ала-
нин курумасы.

Цу.

Алах бејџемер, ичун,
пайлаширлар учу џокте
јаот падишахџигте.

Су.

Шу уч, падишахџик-
лар ангисидир.

Цув.

Евели падишахџиктр
јашајанлар ертеси па-
дишахџиктр бујујаџлар
дахн, учунџу, падишах-
џик казлан дир.

Сув.

Јашаан неанлар.

Цув.

Јашанлар, те не, ар-
лар башлама јарабн зи-
јаџен џене џенди еха-
џи прадеџен оина еде
бџерџер, бир, јерден,
гаире ичинде, џи анги-
џер, џендинден, тан-
арлар, ве, херџинс, иш,
јапарлар неичин, јаша-
анлара, џазим, бесџен,
синџер таа окадар зе-
мана, едек, нереедек,
џи, тенелер, башлар, и
шџемеја, ве, уџурџер,
дахн иџа јашаанлар бу-
илардир адам којуи бе-
џир инек ве чок дахи.

Су.

Бују јан неанлар.

Цу.

Бујујан тене, дирлар,
онлардан бири уџу је-
рин дерунде, џомуктр,
џи ондан бесџен синџер
ве, онларн, дахи, вар,
дари вијаси иџа динше
еде, кадр, диџдерлар,
гаире махаџде.

А растенији се, дрво
цвеће, трева, биљки, и
многу другу.

Пи.

Што се вељид одко-
пување.

Одг.

Одкопување се вељид
(минералн. руди) свите
се тјела који се наодат
закопани в земи, камен
руда, желездо, сољ, и
многу други, а одкопу-
вањето немаат живот, да
за тоа неим требет за-
дасе ранат пито пак ра-
стат нито умирајет.

Пи.

Која наука, раскажу-
вад, едно, поједно, за
свите трп, царства, је-
стествени.

Одг.

Јестествена историја.

V.

За рудите, који вље-
гајед, најмногу, во ра-
бота.

Пи.

Од копуваните, тјела
који влегајет најмногу
во работа.

Одг.

Рудите.

Пи.

Што је руда.

Од.

Руда се вељит од зе-
ми ископано тјело и ти-
је се гледајет светливи
некоји, малу, а некоји,
многу, цврсти се руди-

Апо ритетун јан друн
љује долоо барна, еде
ћетер шум.

Пу.

Чиш, по сон, ермо-
меа.

Упр.

Ермомеа посон рудат
цвеа јан труп цвљј по-
дицет, ембулон, нде,
троли, гур мадем, екур,
крип еде ћетер шум а-
но те ермомеа, скиште,
цалумеа попре ајо, нук
кркон прта, ушћен ас,
опет нук ритет, ас нук,
вдесун.

Пу.

Цла, мсумеа, зацди,
тојет вја, бас цја, пре,
цве, треј миретенија,
вртетунис.

Упр.

Љберти вртетунис.

V.

Пре мадемаат цвљј п-
нен машум нде пун.

Пу.

Нка трупат те емло-
ни цвљј инен машум,
нде пуна.

Упр.

Мадемаат.

Пу.

Чиш аште мадем.

Упр.

Мадем, посојет, вка
троли ермомун труп еде
ата, шиконте, ерет, ни
циљј пагс ано ни цвљј
шум форт јан мадемаат,

Иља бујујанлар олуд
агач, чичек, от ђурлук,
ве, дахв чок, гапрељер.

Сув.

Казлан не анлр.

Цув.

Казлан, анлр, мадем-
љер њи битун тене дир-
лар, ангиљер, њи јерин,
деруниде, булунал, хо-
мук таш, мадем, демир,
түз, ве чок, башкалар,
дахи пља, казланни, ја-
шамаги јоктур дахи ону
нчун онлара љазим де-
пљ бесљемер нчун неда
ћене бујарлар, не дахи
уљерљер.

Су.

Анги иљјм ваз едејор
бирер, бирер њи, битун,
уч падишахљјлар мев-
цутлугун ола.

Цув.

Мевцут, тактимји, њи-
таби.

V.

Мадемљер нчун њи ан-
гиљер даа чок ише њи-
рен.

Су.

Казлан те нељер ан-
гиљер, ен чок ише, ње-
рерљер.

Цув.

Мадемљер.

Су.

Мадем не анлр.

Цув.

Мадем анлр јерин де-
рунидеи казлаб, тене ве
онлар, ѓозуђур, парлак,
базиљер аз дахи, бази-
љер чок нектрлар мадем-

те, можат, дасе, коват,
наи во оган, да се то-
пат пак одниџ си пра-
вине содови и сечива.

Пн.

Који руда, се порав-
брани и наипотребни за
нас.

Од.

Жељездо (близна) о-
лово, коситер, слав,
стрebro, злато, платина
и живо стрebro.

Пн.

Какво је жељезде.

Од.

Жељездо је наипрос-
то а наипотребна руда
је токоречи, секаде се,
наодит вземн, смешано,
со песок а и теја руда
се вељид и рудата, на-
сиљен оган се згрејуват
и се стопуват и от теја
стопеното, се сипуват,
жељездоно и жељездо-
то после се, пречисту-
ват и изработувејет на
секакви сечива, жељез-
до мочно се топнџ а које
је чисто се ковет.

Пн.

Што се вељид близна.

Од.

Стомина је тесто, од
жељездо и јогљен, сто-
мина можед можне уба-
во да се измазнит бли-
зна, кога, да се каљид,
во огон пак секавад во
студена вода и бидувад
покорави и покривка а-
кога, је, стопљено, пак,
да се оставид сама, да

мунд еде, кога, ковају,
еде нде вјарџ еде тје-
реен оцет нка, а ба-
роин енден еде препу-
номеа алат.

Пн.

Циљ мадеи, ма, ма-
шум марунџит еде ма-
шум те духет ир неве.

Упр.

Екур, чељик, пјумб,
туч, калаи, срма, фјори
срмаудуну еде жив.

Пу.

Си ашт екур.

Упр.

Екур аште па пасмун
апо ма тељџитун мадем
аште, кутаош, циндет,
џикупде нде трод прзи-
мум мешур еде ајо, по-
фон мадем апо мадеми,
нде формија вјари нгро-
фет еде по шеријен еде
нка ајо шремуни ме еш-
тијет екур и еде, те е-
кур пастан пастроин еде
баронн, џитчвар, алат,
екур метода швреен апо
циљ аште пастр, ма-
фет.

Пју.

Чиш поуфон чељик.

Пу.

Чељик аште блаум нка
екур еде сонгиљ чељик,
мундет форт букур, та-
љимон, чељики, кур, по-
епип уји, мапара поун-
грофет, нде, вјар, опет,
пастан повонет нде уји
отохт еде убојет мако-
рав еде на јашпер апо
кур аште нгрофетун опет

љер дуге, едџир, јаот,
атеш ериљ нсиљер џене
онлардан џенди мизе ја-
нарјз ваблар ве халат-
дар.

Сун.

Анги мадемљер, даа-
чок анлашиџир ве дахи
ен мухтач бизим екаљи
ачун.

Цу.

Демир, чељик, куршум,
алти, сертџумиш, пи-
ринч, калаи, џумиш, ве
жива.

Су.

Демир насолдир.

Цу.

Демир ен бахул дахи
ен чок, мухтач, мадем-
дир џи гаљибџ ерјерде
будунур јерин деруниде
кумпљен, карашик, ве
меркум дахи мадем анлар.
мадеми шедит атеш, у-
зере псар ве дахи ери-
љир, ве од, ериљјден,
демир докулур ве демир
олдем паљенир ве да-
хи пшљенпрљер херцинс
алаат ољешитине џере де-
мир азабјље ерилар нља
анги паћ нсе дујулур.

Су.

Чељик не анлар.

Су.

Чиљик амурдир де
мирден ве џумур, дахи,
чељик чок, нсџак, пер-
дахлана еде одур чељи-
га, су веридаги вада
ен евељ атеш деруниде
нспирљер џене саук су-
јун деруниде, којулур
ве даа пек одур ве да-
хи даа џеврек нља ачан

остинет, покроце, тога,
бидувад мека и пргава.

Пи.

Што је олово.

Од.

Олово је мека и тешка руда, таја можед љесно, да, се, стопид, во, огон од неја, сипувајед зрна за пушки илнење, и штици, за покривање, кући, цркви, цадији и други рабоџе.

Пи.

Какав је коситер.

Од.

Коситер је, потребна, руда, таја је жутоцрвена, руда и можед да се измазид а вчас арџосувад, и потемнувад, од коситер си правиме коситерни котли и други содови по јастије, кога да се зготвид и ако се држид, во тије, котлј, тога ударад вглаве човека, и по некон, ред, донесувад, и отруџ, да затова коситерни содови се калајсувајед.

Пи.

Шта је елаџ.

Од.

Елаџ или калаи је бел и мека руда која се наодит смешана со земја, и после се изработувад и се сипувад пак се прават, прачки, калаи в час не арџосувад, но затова сонего калаисувајед коситерните содови пак и

поуџан, вети, таџтохет,
кадаџе атаер убојет бут
еде форцум.

Пју.

Чиш аште пљумб.

Упр.

Пљумб аште бут, еде рап мадеми кџа, мунд, љесен, ташкресен, нде, зјар нка аја дердун кок прејта, мбушни, армат, еде драса преј мбаџо-меа штији кџаша, цамите, еде џетер пуна.

Пу.

Апо си аште бакр.

Упр.

Бакр аште нка духет мадеми аја аште вердикуч џије еде, мунд поуљимот апо шпејт, зан, дришку еде, ертон, нка бакр, баронм кускја нка бакр, еде, џетер, ентен, апо гранме кур тата гатон, еде и узеџен, нде ата кусија атаер џерји убјер нде кока еде и бас џиер бијен еде зејир апо пре, ајо, ентен, бакрис, екалаисмет.

Пу.

Чиш аште калаи.

Уп.

Калаји, аште, бардџ, еде мадеми, бут, цџли, по, диндет, прџиум, ме трол еде настан поупунојен, еде, по уштијет, опет, побарон, шуфрат, калаи нук бојет, шпејт, медјушку апо преајо месџти, калаисмет, ентен,

исниктпр, џене, бракб,
јанајс, саукласи јаваш,
јаваш, ол, вакдт, јумушак
ве ерџек олур.

Су.

Куршум неанлар.

Џу.

Куршум, јумушак, ве агр мадем, дир меркум, јениг, ереедиџир, атеш деруниде ондан, туфек, та неџер доџерџер, џи ту фекџери долдура ве тахта, дахи, енџер, ен-џеџер, цамџер јурд-тмег ичун ве башка иш-џер дахи јаниџир.

Су.

Ја бакр насолдир.

Џу.

Бакр ев есаџи мадем-дир, сарикрџи, череси, вар, ве пердашла, олу, едиџер иџа чабук, џу-џурџер ве дахи купланр бакрдан, јанариз џенди, хесаџи, бакрачлар, ве, башка каблар дахи иџа јемек ачан азрланир ве дахи, онлар, деруниде, дурур псе ол вакдт адами баша, вурур, ве биранџишер деџа џетприр-џер ве зехир дахи иџа ол ичун бакр, кабларир-џер калаиланир.

Су.

Калаи неанлар.

Џу.

Калаи бејаздер ве јумушак мадем, дахи, то-пракџен, карашик, је риндеруниде булунур ве олдем ишџенир ве дахи докулар џине чибук јанилр калаи тезели, џу-џурџемез иџа ол ичун, ониџен, бакр, кабларир

од калаи се правад се-
какви рабоће.

Пи.

Какво је сребро.

Од.

Сребро је бело и мно-
гу, светљива. руда, од
сребро се правад сека-
кви украсенији и пари,
сребро се, наодид, по
малу секоде во сите де-
лови од земјава а нап-
многу во америка.

Пи.

Какво је злато.

Од.

Злато је жато и све-
тљиво и тешка руда је,
од злато се правад жул-
тици пари, и украсе-
нији злато се наодид в
земи измешано со песок
пак и чисто току чисто,
злато редко се наодид,
секаде пак затова је од
многу гољема цена.

Пи.

Што је платина.

Од.

Платина је руда бела
као што је, сребро, а
потешка, од злато, од
платина се правид нап-
здрави и најјаки содови.

Пи.

Какво је живо стрebro.

Пи.

Живо, стрebro, кога,
стод, при облична топ-
љина ији, стредна, на
ветор, стоит, тенко, ка

тебакрит, по, опет, еде
нка, калаи, по убарон,
џит чиш пуна.

Пу.

Си аште срма.

Уп.

Срма аште барде еде
шум ерет мадем нка ср-
ма барон џит чиш буку-
риј едете ас, срма цин-
дет канак џивунде нде
цие ијечат тролис а по
машум нде јетин рее.

Пу.

Си аште фјори.

Упр.

Фјори аште верде, еде
ерет еде, мадеми, ран,
аште нка фјори барон
ола, еверде, едете, ми-
румеа фјори по циндет
нде трол еде прзиум ме
шур опет еде настр пор
фјорији те настр; рад,
циндет, џивунде, опет
пре ајо аште, нка, шум
маде пантомен.

Пу.

Чиш аште срма удуну.

Уп.

Срма удуну аште ма-
деми барде, поси, аште
еде срма апо маранд нка
фјори нка, срма, удуну,
барон, машиндош, еде
мафорт ентев.

Пу.

По си аште жив.

Уп.

Жив кур идаље кенг-
рофите медисур наера н-
даље преер олаа си уји
апо мотун кур аште шум

калајданр џене ве ка-
ландан, дахи, херцинс,
ишџер јапјџр.

Су.

Љумиш насадир.

Пу.

Љумиш бејас дахи чок
парлаа мадемдир џуми-
шден херцинс дузмеџер
јапјџр ве ахче дахи џу-
миш буачнур, азер хер,
јерде битун дуџјанин и
сеџерде, пла, ензијаде,
јени дуџјада.

Су.

Алти насадир.

Уп.

Алти саридр ве пар-
лак ве аар мадем дахи
алтидан, јапјџр, алти,
ахчеси, ве, дузмеџер,
дахи алти, јерин, деру-
ниде булунур, кумиџен
карашик, џене паџ дахи
ила паџ алти серек бу-
лунур хер јерде ве ону-
ичин чок, буџук, кимед-
тендир.

Су.

Серт џумиш ведир.

Пу.

Серт џумишин, маде-
ми, бејаздјр џумиш џиби
иља даа, агр, алти, ма-
демден серт џумиштев,
јапарлар ен салам ве ен
кави каблар.

Су.

Жива насадир.

Пу.

Жива ачан, дурур, а-
дет сицакџјета јаот ор-
таја јаот рузјара, нџе,
суџиби дурур, иља ава,

ко вода акогаје студено време то многу тога се стегнуват или здруват живо стрebro је потребно, за, позлатување, ствари по правите неговни, многу му распувајет, здравјето, човеку, живо, стрebro, вчас, и лесно может да се стечит, од топлнина, а од студ се здруват за то ва го употребувајет и во топлнина мерките (во тигје, содови, што, мерад, топлнина и студ) а и за вино и ракија, мерење, се употребувад.

Пн.

Што је нешто које се вељид спојување.

Од.

Кога, да се, кладат, две или помногу рудн, пак се, стопувајед, заједно, и од тигје, излезувад друго тесто, које непрвљична, ни на једно од тигје, топешите, и теја такво, ново, тесто, које је смешано топено се вељит спојување пљн спојено тесто.

Како што правна од коситер, и елав од такво тесто спојено звонци, пак и друго, нешто бидуваат а пак од коситер, и од олово, обете, когасе спојени, се правид цинк, пак така мешајешти, жат коситер, или туч и други многу ствари се правид.

VI.

За растенији земни.

Фтохт ата ер штрингонте сен, уитрипоет, жив, аште те духет пртаљен барумеа мефјори поавулат ективсе шум по пришп шинидети њерис жив мундет шпент еде леен појол нка, вапа, по нка втофт, поуфортует, по пре ајо поувендониде масмеја, мечиш, масен, нгрофат (нде ата ентен мецла маси нгрофат еде флати) апо еде пре раче еде вер масмеа поу вењјонте.

Пу.

Чинш аште, доњисент, циљи поуџон пектун.

Уп.

Кур та ве ндониде, дујн сен машум, фаре мадеми пор, атаер, поушкрен, башке, еде нка. ата, диље, њетер, блум, циљј нук дукет нде асцја нка ата те шкрен еде ајо асиш блуми терее, циљи аште, прзрум шкрен уџојен пје ктуц, сен блумин бомун башка.

Поси чинш барониде нка бакр еде кадан, нка ашту блум прзрум кумана опет еде, њетер, сен бојет апо опет нка бакр еде нка пљумб, ата, те дуји кур јан, прзијум поуборојет цин шек опет ашту, еде, њетер, шум, барумеа баронте.

VI.

Пре ритетун, тролис.

чок саукисе, скпир јаот катлајнјр жпва шеплер јалдзламаја њирер иља онуб, сулуклар, ерифсе, чок бозарлар салги жива тес ве, јеник, иңцељенир садпк љигдан пља сауктен, катлајнир, ол ичун шуну јер љештирпирлер садпк ве саук олчулерде (ве дахи ол, кабарда љи, аңгилерјен, олчулур, сидакљик, ве саук), дахи, шараб ве раки олчмеге кулаширлар.

Су.

Недјр биршен аңгис анилар љи удурма.

Цу.

Ачан којарлар пњи јаот даа, зијаде, мадемлер њене еринирлер берабринде ве онлардан гаире, амур, чикар, љи аңгилбенземес пч бириисе ол ериљиклерден ве дахи, онле, јени, амур, аңгис карашик, ериљмиш олуб, аңар, јапма, јаот карашик амур.

Насол љи јапарлар бакрдан ве калаидан, ол, амурдан карашик, чанлар олур њене ве башка дахи олур пља њене бакрдан, ве, куршумден, иђи си кариник олуб цинк, табла, јанлар, њене онле карашмагљен сари пиринч ве дахи башка чок шеплер јанилар.

VI.

Јерни, бујујанларичун.

за таја работа и сонего
орачите преку сејаното
вљечејешти, соволови,
земјата се, извлачувад,
да се покријед житото,
како неможад даго кљ-
вад пиљивја и така го
оставајед посејано взе-
ми зада изникнед.

И теја једно, госејад
есени а друго прољети.

Пи.

Како се работад, по-
сле, кажими.

Одг.

Потом, кога му, доп-
дувад времето понапред
израстувад, трева, посе-
ље од тревата, пуштад,
ластари и на ластарите
квасови, и воквасовите,
се рајад жито.

Пи.

Кажими какво је нап-
напред, а какво је, по-
сле жито.

Одг.

Најнапред је, сурово,
и зељено после уздре-
јувад и се сјачувад жи-
тото воквасовите и сла-
мата, се, ожљтувад, и
така го жнејед сосри, и-
љи, совртељка, сосес-
лама.

А од, кога, јаго, по-
жнејат говрзувајед сно-
пје и тије. снопјето, ји
саберувајед, на гумно,
пах потеја и вршад, со
коња, иљи, со волови,
иљи, сочекрик, задасе,
изронид, житото, и од,
сламата да одпаднед.

пуни ајо еде ме ајо жа-
ронтор при ембејан, у-
волн мећет, при, тро-
ли прта умбаљојет дри-
џи сисмунди, тат ка-
пет зогат еде ашту јан
амбејад иде, троа прта,
биј.

Еде ајо њјан ембе-
ли тевешта апо ћетер
придевера.

Пу.

Си унуонте, пастан,
дистому.

Уп.

Пастан кур, вји, мо-
тин, мапара, побиј, ко-
лос, пастан, нка, коло-
си, љишојет фиљиса апо
м фиљизат, брума, еде,
иде брумат уљесен дри-

Пу.

Дистому си аште дри-
џи пара, апо си аште,
пастан дриџин.

Упр.

Мапара, аште, њјом,
еде верд, (јешид), пас-
тан лоућег еде уфорту-
јет, дриџин иде брумат,
апо кашти меубојет вер-
де (увердонте) еде, аш-
ту, мекакоји, медрана,
сеи мекрућес, мекашти,
башке.

Апо нка, кур тата ка-
којин љидун, дуји, еде,
ата, дуји, помљјден на-
љам, опет, пастан, јам-
тује, шиши мекаљ, сеи,
мећет, сеи, мекрућес,
преи прта, дајет, дриџ,
еде нкашти та арзујет.

ши ичин јапљи одуб, ве
онилен, чистчиљер, е-
ћик узериңде сурукље-
рек, ођулаарљен, топ-
прак тарашлаири љи те-
реће, јуртулсун љи, ку-
шлар чонукламасинлар,
ве овље ећилмиш бра-
карлар јерни деруниде,
љи бидмег узере.

Ве шуну, дахи, бири,
ећерљер љужун ве гапре
дахи иљбазда.

Су.

Насл ишљенпр оддем
бана табиренље.

Пу.

Оддем вакди љелиб
енелел, от, бујар, сора
одтаи каљем саљар ље-
не каљемљер, узере, ба-
шаклар ве башакларин,
деруниде тереће мевље-
вир.

Су.

Бана, табиренље, шу
тереће, паслдер, евељ-
ден дахи пасадир сонра.

Пу.

Еневел јаш ве јешил
дир, љене, сонра, пше-
вир ве пекленир, тере-
ће башаклар, деруниде,
пла саман сариланр, ве
ојље, дахи, бичерљер,
дирнанљен, јаот, чар-
киљен, бераберинце, са-
манљен.

Ѓене бичтикљери ва-
кдтап деметљер багла-
јорлар ве шу демитље-
ри арманда, џем, едер-
љер, оддем дахи дујер-
љер, авван, иљен, јаот,
ођуларљен јаот чекр-
пкљен љи тереће ољеше
себебијчун, ве, саман-
дан тозу душсун.

ја оберувајед и ја осу-
шувајед и тије виотра-
шните семенки се кафа
што ја, печеме, и три-
јеме пак ја вариме.

Пит.

Како се раѓад шећер.

Од.

Шећерод се раѓад на
трска која је прилична
и како, пченканица је,
трската.

Трската, се посењу-
вад, пак, после, 9—10
месеци уздрејувед прво
ја исечувајед пак ја ис-
цедувајед меѓу стегн и
од неја излезувад (сок
или вода) и водата по-
сле ја преварувајед од
това бидувад шећер који
го употребуваме забла-
жиње.

Пи.

Како растет чај.

Од.

Чаји је билка од ни-
ски растенији, цутод и
лисјето личад како да
се, од черешна, а род-
бата му је на три стро-
кови који сакад поши-
роко да разберад нека
види у јестествена по-
торија.

А лисјето од чајовп-
те дрва, иберад, поне-
колку, пута, вољетото,
пак ји, сушад, се како,
који можед и знајед, пак
затова имајед, севакви,
чајови.

А кои, сакад, имено,
да знајед, еден говељад
черешнов, чаји, а дру-
ги зељен чаји.

РЕЧИНИ

кока, тембренадас, јан
кафе чинш по илчем еде
штипини опет изијем.

Пу.

Си по уљеен, шећер.

Упр.

Шећер, поуљеен, ма-
каљем, цили повјен, на-
фаче, си кашти, колом-
боһис аште каљеми.

Каљеми помбјелун о-
пет настаи, 9—10 муи,
уљеге нара, попрееи о-
пет поуијелун иде мен-
гене еде ика, аја диле,
(жанк. сен, уји) а поу-
јији настаи поуијен еде
настрои опет. ика ајо
барони шећер, цили по-
вендоим пре доњи амље.

Пу.

Си норитет чаји.

Упр.

Чаји аште барна нка
норитетун те уијет, жу-
лат, еде, мугулат, јан,
си погршес апо пемнат
јан иде треј, фин, куш.
доо маџан, тамар вешт
љетешикон иде љибер-
ти вртетун чаштус

Апо мугулат нка дру-
ните чајис поумбљиди,
миас дисаер, иде вера,
пастаи, ноеџајет, поси-
куш, чинш, ди (џофе),
(мунд) ашту, попрџајо
киштен џит чвар, чаји.

Апо куш доо смин та-
дји џани соопи чаји гр-
шејас апо џетери, верд
(јешшил), чаји.

пишенир топладтирир-
лар ве дахи, куруттир-
ирљер, ве од ичеридуб
танељер кафедири ангији
пишеририз, ве, езериз,
ве дахи, каниадтирирз.

Сув.

Шећер наса мевљенар.

Цув.

Од шећер, мевљенир,
каљем, устунде, љи ан-
гиси, мисир, саманина,
бензејен.

Шукаљем еџинир џе-
не, сонра 9—10 андан,
пишенир ен евељ џести-
рирљер, џене, мепгене
арасинда, созерљер, ве
ондан чикар (мем јаот,
су) ве сују оддем кан-
надтирлар ве дахи па-
љенирљер џене ондан
шећери јанарлар анги-
сини, татљилер, ичун,
сарф едериз.

Сув.

Чаји насод бујар.

Цув.

Чаји одир, (џурлук),
алчак, бујумакардан,
чичеги вејапраклари бе-
изер љи, џирез, агачин-
дан џибн ве мевљудмеги
уч, тељдендир, ве љим
истедиги љи џенишес а-
нласин назар едсин ме-
вџут тактиминде.

Чајин, агачлариндан,
јапраклари топлајорлар
бир кач деџа јазн џене,
куридтирлар љи насд,
љим еде биљир џене од
себептен херџинс, чаји
вар.

Иља љим истејен да-
а, иџе, биљсин, бири,
ајларлар џирес чаји да-
хи гаире јениљ чаји.

Па.

Сите растепији, алсе
наодад на секоје место
по земјава, илѝ не ка-
жни.

Одг.

Токуречи жито на си-
те страни растед а нај-
убаво во умерените по-
јаси растед во тије који
се околу земјава а кафа
и шећер, чаји, и многу
други створови растад,
само по топлѝне појаси
који се, окоду, земјава.

VII.

За животниѝе.

Пи.

Животиѝето сите аљ
се, еднакви, илѝ, не и
како се дељад кажи ми
ако знајеш.

Одг.

Животиѝето, се мно-
гу и секакви а не при-
личад едно, на друго,
току задаји познавајед
људѝ, се раздсљубајед,
на осум родови и оваке.

1. Тије који дојад че-
љадод, со млеко, живи,
деца раѓајед и ји дојад
децата дурице маљѝ о-
вја род је, човек, лав,
врава, кобила, овца, ко-
за и многи други.

б.

Пиљѝња, који, љета-
јед по ветор, и који се

Пу.

Циѝн ритетун апо ци-
ндет ѝикунде мбас тро-
ли, сен, нув, диѝтому,
ѝнер.

Упр.

Прдриѝни, таѝојеш,
нде циѝ анат ритет апо
мамѝр нде брезате ме-
дис флатун, ритет, нде
ата циљѝ јан ѝарке тро-
лин апо кафе, еде, ше-
ћер, чаји, еде, шум ѝе-
тер барумса ритет веч,
нде брезат тенгроф ци-
љѝ јан ѝарке тролѝн.

VII.

Пре жалура.

Пју.

Жалура циѝа јан ѝит,
сиѝја сен нув, еде си у-
дајен диѝтому недѝн.

Упр.

Цалура јан, шум, еде
ѝитчиш, апо, нув, вјен,
наѝаче ѝја ме ѝетер пор
препта ѝјоѝн ѝераз у-
дајен матет фис еде ѝе-
кашту.

1. Ата циљѝ, унези,
фомеп, меѝумшт, воцат,
пољесеп, жал, еде, поу-
нези воцат ѝер јан во-
гљ ѝе кји фис јан ѝерји
арслан ѝона пеља деље
јѝи по еде шум, ѝетер.

б.

Зога циљѝ, еѝјарѝн,
нде ера еде циљѝ пос-

Су.

Битун, бујујандар га-
љѝба ер јерде булунур-
ми. топраг, узере, исе,
деаљ бана та биренѝе.

Цу.

Гаљѝба тереѝе ер та-
рафа бујар, ила, еп ис-
љах карарљѝ кушаклар,
деруниде бујар.

Онларда ѝи топрагѝи
такијана олуб дахи, ка-
фе, ве шећер, ве чаји,
ве чок, гаѝре. јаратма-
глар, бујарлар саде си-
цак кушаклар, мааљѝе-
рде ѝи ангиљер топра-
гѝи такијана олублар.

VII.

Јашамагларѝи пчун.

Су.

Јашамагларѝи битунѝи,
бирѝѝис миѝир, исе де-
ѝѝ ве наса палѝашѝир-
лар, дивер, бана, егер,
биљерсен.

Цу.

Јашамаглар, чоѝтѝр-
лар, ве херѝѝис, дахи,
ѝла бенземезљер, бирѝ,
бирѝѝе фекат, ѝи пхсан
бенљемегѝине, палѝани-
рлар, секѝс, задеје, ве
пште боѝѝе.

Бирѝѝѝѝи, онлар, ѝи,
евљадѝи смеенљер сути-
љен дири евљадѝи мев-
љејорлар ве дахи чоѝу-
клари емерљер таа уѝаѝ
иѝеп, пште, бузадеѝир,
адам, арслан, инек, кс-
трак, којуѝ, ѝечи, ве га-
прељер дахи.

б.

Кушлар, ѝи рузјара,
учан ве јумуртаѝан, фо-

квачад од јанца тије се
оред, кокошка, гуска и
многу други.

В.

Суководни, који, мо-
жад, да живувајед, и на
суво и во вода.

А тије, се, крокодил,
гуштер, змији, и жаби.

Г.

Риби, оживувајед, од
пкри, покраи, камење,
иљп, корење, који, се,
острани, од, поголемп,
риби и заљепени вовода,
и вовода, живувајед, и,
растад, а на суво, умп-
рајед.

Д.

Мекокожастп ахто под
и многу други.

Е.

А сољушни се, мидп,
и ракови, и други, мн.

Ж.

Несекоми се, буби, и
муви, и мн. други.

З.

Живо растенји се,
морска, чепурка, сун-
ђер, мерџан, и многу,
други.

VIII.

За човека.

Пн.

Међу сите животиње,
наипрви и најблагоро-
дни, који се.

Ћукс нка неџа ата јан
ићепон пуља, паша еде
ћетер шум сн.

В.

Сатиуис, цџџи мунде,
танорони еде масат еде
нде уји.

Апо, ата јан, аждер,
шапн, царпун, еде бре-
нкоса.

Г.

Пешкат уиџадон, нка
пкри, нан, гура, сеп,
рија, цилп, јан, епди-
тун, нка мамаде пешка
еде иџятун, нде уји еде
нде, уји, пороян, еде,
ритет апо насат вдесин.

Д.

Меликура бут, ахта-
пот, еде ћетер шум.

Е.

Меливоника јан, ми-
дат еде каурат, еде ће-
тер шу.

Ж.

Сепрехмет јан брумт
еде мизат, еде шум ће-
тер.

З.

Апо жада, ритетун,
јан кпурд, детис, сун-
ђер, мерџан, еде, шум,
ћетер.

VIII.

Преџерја.

Пу.

Нка, цџџа, жалурат,
мапарас еде фистор цџ-
џи јан.

дуван, онлардр, њи ка-
ртад, таук, каз, не чок,
гапреџер дахп.

В.

Куру суиџџер, ан-
гиџер јашааџенџер, ве
џурија ве суин деруни-
де, дахп.

меркум, ола, аждер,
акрен, јилан, ве курба-
лар.

Г.

Балклар дирилџрџер,
аијардан, ташлар, јаот,
ћоклер, јаниџа, анги-
џер њи, сџк, олуб, даа
буџуг, баџиклардан, ве
јаниџик, суџун деруниде,
ве суџун деруниде јаша-
рлар, ве бујарлар, дахп
аиа куруја, уџурџер.

Д.

Јумутак дерилџен, ах-
талот дахп гапре чоклар.

Е.

Калџилер, пиналар,
ве јанипороз не чок гапре.

Ж.

Ћесилџејепџер, дџр,
бугеч, весилџеклер, да-
хп чок, гапреџер.

З.

Дирн буџујанлар, олуб,
дџнџиз, џуфуру, сунџер,
мерџан, не чок гапре-
џер.

VIII.

Адам ичун.

Од.

Битун јашајандар, а-
рада, ен евеџи, ве ен,
сонду, ангиџи дџр.

Од.

Човек је, који је, даруван од бога, содуша, безсмртна и со разум, који може да мисли, и мислењето, даго, кажува, другему, зборувајќи со јазикод.

Пи.

Људите, аџи се сите, токмо разумни иџи не, кажими.

Од.

Сите људи, и ако и мајед, разум, но сите, несе токмо разумни, едни се научиџе, и знајед, се штоје, које, бидува, вековек, тије, умејад да читајед, и да рисувајед, и можад, да правад секакви рабоџе, и да пронадад нешто, ново, такви људи, севеџад просвештени, и иобразени, а пак други људи, који, неумејад, ништо друго, но само, гледад, коџку зада се, ранад, да уловад нешто и да отнад од другога, такви људи, се веџад, диви и самоједи.

Пи.

По ошто се познавајед просвештени, људи, и како се деџад од дивите кажими.

Од.

Дивите људи, непознавајед, еден, господ, тије, живувајед, како, зверови, и еден, другему, неси, помагајед, и

Упр.

Њерји аште циџи, по аште, туфаџиши, неа, перенди, мешпирт, павдекеме, еде ме менд, циџи, помунд, такунтоје, еде, кутини, тата, дифтојет, и џетер, џикуши, мекувендумеја, меџухе.

Пу.

Њерази апојан циџа, рапш меншин сен, нук, дифтому.

Уп.

Циџа џераз, еде некишџен меншин по паскуш, нуку, јан, рапш, меншин дуса јан искоан еде дин џиџиш, циџи, убојет нде јети ата маривешт, такадонин, еде тапкеруин, еде, муџјон, табарони џитчвар пуна, еде та џетин, доџисен, рее асиш џераз поуџон мсумин еде фачумин апопет џетер џераз циџи нук, дини, асда, џетер, повеч шикџи, са пртаушџеен, таџунт, џисен, еде, табштан, неа, џикуш џетер асиш, џераз, уџонте егер, еде ветин, аишин.

Пу.

Мбас чиш, уџџоџет, џераз, меншин, еде си, удајет неа, егера, дифтому.

Упр.

Њераз егри нук џјоџи џивотин ата пороин си егресира, еде, џи маџетер, нук, пондифин, еде џи меџетер, нук по

Џув.

Адемдир џи алах тан упретџи олуд уџумсиз, рукиџон, ве акд јаџеп, дахи џи џиџир еде биџир ве џиџири башкаси на диверсин, лакарди, еде рек, диџиџен.

Сув.

Ихсан битуну џумџеси, тамам, аџламишмидр псе деџа бана табиреџе.

Џув.

Битун ихсан ве анламаги варисе дахи иџа битуну тамам анламиш, деџа, базиџер, шенрд, олунмши ве хербир шен беџејорлар, џи дуџјада олдугуну, намџи меснеџери, анлар, дирс, едмеге ве јазн ве ерџинс, иш, јанаедерџер, ве, дахи, јени, биршен, терџуме еде кардирлар намџи, месне, ериџер, анлар окумуш иџа џене, башка ихсан џи ич биршен башка, биџејенџер бакарлар, џи некадар, бесџенсинџер, авласн, биршен ве гаиредеи каврасинлар, онџе, ериџер, јабани, анлар ве језит дахи.

Су.

Неје ардинџе беџенпрлар анламиш адамлар ве насол, оџеширџер јабаниџерден дивер бана.

Џу.

Јабани ихсан, бир алах, беџемезџер, ве, данавар џиби јашарлар, дахи бири обирине јардим етмејорлар ве се

еден другог, несе, ми-
лувајед, тије се, теша-
јед, а се убивајед, еден
другого.

А пак, који се, просвештени, едного господа, верувајед и го почитувајед, како што рекол, господ, међу, себе, се мидувајед, еден другому, се честрувајед, тијесе кротки, милосљивни, и благоушни.

ИВ.

Погледањето однад-
вор људите аљв наљн-
чад еден како другвјод,
вљн венаљнчад.

Од.

И ако љичад људите сите покровод, од сногата који је еднаков, а пошарод, који је, на кожата, љицето, надворно, потеја се, делид на пет љица, едно, кавкаско, друго монголско, трећо, црно, четврто мадаиско, и новосветско.

Им.

Пошто се познавајед
тије лица, који се, на
кожите, човечки, неје-
днакви.

Од.

Људите од какаско-
но племе, имајед, дugo
образно, и бело, лице,
широко, и рамно, чело,
и коса руса, и црна, а
од монголсконо племе,
људите, имајед, лице,
тупучасто, и вспукави
бузи, (жерди), а кожа,
црноумрна. а од црното

дунсет, ата, поушајен,
еде уврави њи тећетер.

Апо опет, ццѣи, јан,
меншиц, њзот, бесони,
еде побони темане поси
еаш зотни њмешетер,
пориц, њмешетер, ба-
рони кирам ата јан ка-
даљшун, димсетар, еде
гојас амље.

И у.

Бас шивмете њерази,
нка прејашта, апо вјен,
пањи, фаче, њи, си ђе-
тер, сеи нук, вјен нањи
фаче.

уи.

Еде не, повјен, на-
њи фаче њераз цин бас-
кјерч, њка штати цилји,
аште љит сеси апо бас-
фатури, цилји, аште на
љикур фаче јаштис, бас
апо поуцајет, напес фа-
че њи кавказас, ћетер
монгољис, трети, зезе,
катри, мадакас, еде је-
тире ес.

Пжy.

Бас чпш уњофет ата
фаче, циди јан наљку-
ра њеразес јо сиси.

Упр.

Њерази нка, фиси те
кафказис, покишњен фа-
чешџат, еде фаче, бар-
де, џан, еде равш, бал,
еде фјок, брдан, еде зе-
зе, апо нка, фисите, мо-
пголас, ъераз, кишњен,
фаче кржакуд, еде бузе-
те, плас, апо, љикура,
мург, апо нка, фисите,

винмезъер онлар, тешелениръер, веуьдурур-
ъер бири обирини.

Фекат, һи, ангилер.
окумиш олуб бир алах-
да, еманн, тутарлар, ве
онуи хузуруна, ибабет,
едерлер һи алах, насн,
едтиги һибн мабешнле-
ринде. се венярлер, би-
ри, обирпина, ихтибар,
едерлернамһишеснелер
миһамн, омур, ве дахи,
татһи мухабетчи.

Cy.

Душардай назарак. н-
хсанн гаъйба, бензерми
биря, обврине, псе бен-
земез ми.

Цу.

Витун пхсан, ве беп-
зерсе, дахп, тене куру-
шупа, ангиси, һи, бир-
цинс, олуб, ила алафа-
ардинце һи дерце олуб,
һи динчарини чересине,
һоре, ол, ардинце, су-
риједде, пазлаширлар,
беш череје, бпрв, каф-
кази, иһинди, пибад-
тви учунду, свјаз, дор-
дунду малакани ве је-
ни дућјани дахп.

Cy.

Песине бејдеширлер,
меркум, черелер, анга-
лер, њи ихсанни, дерн
узере, бирџинс, олмаиб.

Уу.

Заде кавказ, ихсанни
онлар узун, черељидир,
ве, бејаз, череси, вар,
ћениш, ве дуз, ан, вар,
ве сачлар кзл дахи си-
јах, нља, монголдузи,
задесниден ихсанни че-
череси, нар, топарлак,
ве дудаклар, чатлак ве
дериси, ачик, сијах, ве

пљеме, људите, имајед, чело испунчено нос пљескав, мерди дебел, коса, црна, и руда, а по тјелото црна кожа.

А од малаиското пљеме људите тије се приљични, како што је монголското црнуљаво.

А на људите од носветското пљеме косата им је жлтоцрвена, волицето ковчави се, и суви, и бојата црвена, аспогата им је гољема.

Пн.

Мије од које, пљеме, сме кажими.

Од.

Мије који сме во јевропа, сите жителѝ покровод тједава, наши и пољцава наши, се наодпа дасме од монголско пљеме.

Пн.

Сите, људѝ, аѝ, го, зборувајед еднакво зборувањето и сотова, аѝ се разбирајед, међу себе пѝ не, кажими.

Од.

Јазници имајед, многу и без броји и со пѝакви зборови, зборувајед, људите затова и неможад, да се разбирајед, међу, себе, дури, несе, научени, други, јазници.

Пн.

Што је јазик и каква сила имад кажими.

зезе, њераз, кишњен, бад, антун, унда, пафш, бузе, траш, еде, зезе, сен, фјок, брдан, еде, наштати, љикура, зезе.

Апо нка, фисните мадакас, њерази повјеп нафаце сите монголѝс сизезечељур.

Апо њерази, нка фисин јетин те рес, фјокни, екишњен, сивердкуча, нде, фаче, јан саткоцк, еде сат, еде, куће, апо трупан аште маде.

Пу.

Апо на нка цѝѝ фис јеми дѝфтому.

Уп.

На цѝѝ, јемп, нде јевропа цѝѝ вентѝп бас кјерч трупат тона, еде бас, фача, тона, уѝиндет, таими, нка фисин, те монголѝс.

Пу.

Цѝѝ њерази, апо кувендонѝ, ѝнт, сеси, кувендумеа, еде, ме ајо, поумари вешт, ѝи меѝотер, сѝи, нук, дѝфтому.

Уп.

Фољмат киште, на пумор, еде ме дише фољмат, кувандоѝн, њераз, по пре ајо еде смундет тамарин вешт ѝи меѝотер, ѝер нук, јан, мјсумун, ѝетер гјуха.

Пу.

Чиш, аште, гјуха, еде, си фортме, киште, дѝфтому.

сијах, задеде, пхсанин апи ѝишиктр, бурун батад ве дудаклар калн сијах, ем, кврѝик, сачлари, вар, тѝесине, сијах дерѝси.

Шумаѝаканин, заде, синден пхсани бензејор, ѝи монголулар ѝиби аѝик сијах.

Дахи, јенидуѝанин, пхсани сарикмѝи сачлари вар, чере ѝе мѝкѝи не куру, не крмѝи бојаѝи, дахи те неси бујуг.

Су.

Аѝиба биз анги, заде ден ис дивербана.

Цу.

Бис ѝи јевропада, о-дуб из, битун, кавѝ ѝи, тѝекурушѝмѝа, ѝоре, ве череѝеримѝе, ѝоре, буѝунур, ѝи монгоѝѝанин, заде, синден, оларѝ пс.

Су.

Битун, пхсан, аѝиба, соѝѝејорларѝи бирѝиѝс, соѝѝеѝѝиѝи, дахи, ѝи, опуѝѝен, ѝенди мабѝиѝѝеринде, аѝлаѝиѝрларѝи, псе деѝѝ бана табир, еѝѝе.

Пу.

Љисѝиѝѝер, ѝи саѝѝѝмајан, чоѝлуѝтан, вар, пѝа, башка, цѝѝс ѝѝен, соѝѝеѝиѝорлар, пхсан, ону пѝиѝ дахи аѝлаѝа, еде меѝѝер, ѝенди, мабѝѝѝеринде таа ури олаѝѝѝ, башка ѝисѝиѝѝер.

Су.

Љисѝиѝи неѝѝѝр ве наса ѝиѝѝи, вар бана табир еѝѝе.

Од.

Јазикот имад, две п-миња, прво је јазик, и овја, који го имаме, во устиве и со него мрдајешти, мислјата, наша, другему јакажуваме.

Друго, јазик се велјид зборувањето, со које, зборувад, еден, народ, као, турски, славјански, арбаноски, пак кога, да те уштад некои човек, каков јазик знајеш, ето, и това, зборувањето, се велјид јазик.

Пи.

Како се дељад људине, позборувањето, кажним ако знајеш.

Од.

По зборувањето, људине се дељад на многу, и секакви народи.

Пи.

Ко, и јазик се најпотребни, за овде, а који за на други страни, кажним.

Од.

За овде се најпотребни, јазик, воторско, турски, славјански, арбаноски и грчки.

Пи.

Турскијов, јазик, али је секоде еднаков, илј не кажним.

Од.

Турскијов јазик имад три наречија, османлиски, мисни имански, и карамаглиски.

Уп.

Гјуха киште дун емин, манарас аште гјуха, еде кји циљи, покнми, иде, гоја, еде ме ајо, туљу-итун, текунти, тона, на њићетер подиџотам на.

Бетер гјуха уџон ку-вендумеја, мецнџи, ко-вендојет, њи њераз, си турчиш, славјанисе, шкип, онет, кур, дотј, ијуте доњи њерји си гју-ха подји че еде ајо ку-вендумеа, поџон, гјуха.

Пу.

Поси удајен, њерази, баскувендумеа, днџотому нејџи.

Уп.

Бас фољмат, њерази, удајет нде шум еде дит-чиш поуљентуни.

Пу.

Циљи гјуха аште ма-шум, ика, духет, прска-ту, ано циљи јан прен, нде бетер, ана днџотому.

Уп.

Прејкату јап, машум, икадухет гјуха, нде тур-кунп, турчиш, славја-нисе шкип еде гречишт.

Уп.

Гјуха те турчишт апо џит, сесн аште, сен пук днџотому.

Упр.

Гјуха те турчиш, ки-ште тре емин, османисе, мисниманисе, еде кара-манисе.

Џу.

Диљин њић емин, вар бирниди, дил, анлар, ве бућп агнисни, агнмпа-зда, олуб, ве, оиниљен, расх, едерк, бизим, фи-ћирп, гаире, бирћиме, је диверириз.

Ићинићи љисани анлар сољенићини љи агнисвј-љен бир кавм, мухабет, едејор, турче, љиби сла-вјанчес, ве арнаутчес, зира ачан, сорар бир, а-дам, насл, љисани, би-љирсип, ните ол муха-бет дахи љисани анлар.

Су.

Кавм насл, папљашир, мухабетп, андинце, ба-на, табир, еиле, егер-биљерсен.

Џу.

Мухабет, ерднице, их-сани, чок, ве херџис, кавма пајљаширлар.

Су.

Анги љисаниљер, ен-мухтачиола, бурдаја, да-хи, ангилер, љи банка, тарафлар ичип, бана та-бир ејле.

Џу.

Бурдаја ен мухтачно-луб, љисаниљер, мисни-иманлике, турче, сла-вјанчес, арнаутчес, ве урумчес.

Су.

Турчес љисани аџиба, херјерде бирџис ми псе денљ, бана, табирепле.

Џу.

Турче, љисанисип, уч, анлаџаџи, вар, осман-лиже, мисниманџе, ве карамлидес.

Пи.

А славјанскијод јазик
аџи је секаде, еднаков,
иџи не кажими, соред.

Од.

Славјанскијод, језик,
имад пет разџике.

Пи.

Који се тије разџики
кажими соред,

Од.

Тије се руски, хрват-
ски, бошњачки, бугар-
ски и македонски.

Пи.

Који јазичи се најик
еден со другјод, од на-
пред речените.

Од.

Рускијод и бугарски-
јод најблизу се.

А хрватскијод, и бо-
шњачкијод, и македон-
скијод најблизу се.

Пи.

А македонскијод ја-
зик, кога је, близу, со
бошњачкијод вашто се
именувад с. македонски
дека, с. македонскијод,
јазик је, најсродан, со
црквено, славјанските,
књиги, и тои је старо-
славјански.

Пи.

Који јазичи се најпо-
ребни за на друга стра-
на, кажими ако знајеш.

Пу.

Апо гјуха, те славја-
нисе, љи к у и д е аште
спџа сев, нук диџому,
меарада.

Уп.

Гјуха, те славјанисе,
кнште пес поч.

Пу.

По цџи јан, ата поч
диџому, меарда.

Уп.

Ата јан брданисе, хор-
ватисе, бошњакисе, бу-
гарисе еде македонисе

Пу.

Цџи, гјуха, повјен,
нафаче, џимеџетер, нка
паре те џошин.

Уп.

Брданисе, еде буга-
рисе ма аџр, јан.

Апо хорватисе, еде,
бошњакисе, еде маке-
донисе ма аџр јан.

Пу.

Апо гјуха те македо-
нисе, кур аште, аџр, ме
бошњакисе, прсе, уџон-
те с. македонисе преајо
с. македонисе, гјуха, а-
ште, чимашум, повјен,
на прџиберта, кинас,
еде ајо аште славјани-
се вјетер.

Пу.

Цџи гјуха јан, нка,
машумте духет преи на
ана џетер, диџому, не-
диџа

Су.

Аџиба славјанчес, џи-
саниси, керјерде, бир-
џис ми не деџл, бана,
табиревџе, сра иџен.

Пу.

Славјанчес, џисани-
ни, беш, унмамаклари,
вар.

Су.

Анги си дирлар од у-
нмамаклари, бана, таби-
р еиџе сраџен.

Пу.

Меркумудирлар, кџл-
чес, арватчес, бошњак-
чес, бугарчес, ве маке-
донаџес.

Су.

Анги џисаниџер бен-
зејорлар бири, обирине,
џи евеџ андогинџерден.

Пу.

Кџлчеси ве бугарчеси,
ен јакн, дирлар.

Даџи арватчес ве бо-
шњакчес, ве македон-
лаџес, ен јакн дирлар.

Су.

Чунки македонаџес,
џисанисп. ен јакн, бо-
шњакчеси иџен нечичи
анлар, с. македонаџес,
чувки с. македонаџес,
џисаниси енџок, бензе-
џи олуб, џи славјанџи-
сенни, џи таблариџен,
ве од каџимславјанчес-
дир.

Су.

Ангиџисаниџер ен-
пек мухтачнола, џи ба-
шка тараџа иччи бана-
табир еиџе егер билџр-
сен.

Од.

За Африка, арапски, јазик, је, потребан, за Азија, турски и јерменски и ђурдски.

За јевропа, француски, јенгљески, таџијански, немачки, маџарски, влашки и славијански.

Пи.

Мије каков јазик зборуваме и како го веџад, нашево, зборување, од македонија.

Од.

Мије славијани који се наодвме од македонија, на јужноисточни, краи, јеврона од шар до доспад старославијанисме, и нашијов јазик, се веџад мијачки, које значист разговор.

У.

Пре арабистан, араписе, нка арабист, анте, пре, анадоа, туркишт, еде ерменисе, еде ђурдисе.

Пре европци, еренгисе, таџијанисе, немцисе, маџарисе, влахисе, еде славијанисе.

Уп.

На чвар гјуха кувендонм еде снуфон те кувендумса, тоно нде шкипинија.

Уп.

На славијан, циџи уцнидем нде македонија нде скаја месдит јевроинт нка шар ђер доспат, јемп, славијан, теијетер, еде гјухе, те тоно поуфон, мијакисе ајо помарет, вешт кувенди настр.

Цу.

Арабистан ичун араписе, џисани, џјазим, анадоа ичун турчес ве ерменчес, ве ђурдчес.

Јевропа ичун, врекчес, пингљисчес, таџјанчес, немцаџес, маџарџес, влахчес, ве славијанчес.

Су.

Бис нас џисани мухабет едериз, ве насд, анџирлар, бизишн, мухабети, мисни иманџите.

Цу.

Биз мисниман македонијада, џп будунурис, кбље дијарица, јевропанин, шардагдан, таа доснадаедг бис османлиис, ве безим џисанимиз, мисниминиде, анлр, џн дејерек мисни иманџи.

Пи.

А мије од старо време овдесме нџи од каде сме, дошџе и каде сме се изродиџе кажи ми.

Пи.

Мије славијани сме се народиџе во азија и од азија сме дошџе во јевропа на север и тамо сме се умножиџе, а од север сме се насеџиџе овде.

Пи.

Посџе како сџедувад кажи ми, зашто, од славијаните, имајед, многу, наречија.

Од.

За тоа имајед, многу, наречија, зашто секијод народ, по земјата се зовад нџи наречувад и који народ од каде дошол, кога се планила земјава потовод, посџе така и се именувад, који каде живувајед, и во која страна, као Руси, Хрвати, Чеси, Срби, Бугари и славијани.

Пи.

Зашто сме мије, старославијани, и така се, именуваме, во македонија, кажи ми ако знајеш.

Од.

Мије затова се именуваме старославјани, дека књигине, црковни, Кирил и Методије кога и преведеле од јазикот грчки на славјански, нашје за добро да напишад букви славјански и даи превадад књигине богомољни по старославјански јазик и тује во Македонија старославјаните живувајед.

Пи.

А како могло само по нашијов, јазик да се превадад, књигите, кажи ми ако знајеш.

Од.

Мије северјанци који сме дошле у римски Илѝрик сме бије напмнозина и од многу седишта доидени да затова, по нашијов јазик се преведени књигине црквени дека Македонија је близу до Грчко, а Кирил и Методије бије Солунци.

Пи.

Ал имад некон човек илѝ некоја књига која кажувад, за пришествијето северјанско у Илѝрији кажи ми ако знајеш?

Од.

Љетопис (ц л д 934) год. по Христа писано овака кажувад, северјани исполниша оулирику римстѝмз и разлучишася съ колгаромз же зде омеждиша северјани кз истокз же странѝ нарекутз разлокз *) а колгармиже кзспадз сзлечни ѝ нуже горѝ нарекутз доспадз.

Пи.

Кога се славјани и племена бугарској зашто се именувајед волгари.

Од.

Волгари се именувајед по освоители од река, Волга која је и денеска, во русија.

Пи.

Што је Србини и какво је това име кажими да знам?

Од.

Србин је име, христијанско и мушко, а срби се мнозина, пѝл имиња, илѝ људи а србиновци је кућа која се зовед така.

Пи.

Што је Србија илѝ Србадија.

Од.

Србија је многу делови земја, каде живувајед тије људи, који су досељени од север у Илѝрик римски.

Пи.

Који се тије делови кажи ми ако знајеш.

*) И денеска се велид разлок.

Од.

У Јевропа у Илѝрику римском зачѝни.
а, Бачка, Банат, Стрем, Хорватска, Далмација, овѝје се у аустријском царству.

б, Рација, Шумадија, Мачва, тије се у вѝажевини Србији.
в, Босна, Ерцеговина, Горѝа мисија Захологија, Рагуза, Албанија и Македонија тије се у царству турском, и под владенијем ѝеговог вељчѝства Елиѝшанѝи Султан Абдул Азис Азамет.

г, Кѝјажество Црна Гора на Цетиѝје.
Овије се именувајед од сеѝјера пришедши славјани илѝ северјански станишта.

Пи.

А мије како сме дошѝе во Македонија кажими ако знајеш?

Од.

У напред реченом ѝтопису кажувад овака:

Здѝе пришедших северославјанов, когдаже, умножишасја в севернија, страѝјех, и неимајуштиже, мјѝстје да стадахже своих прииѝтајут, тогдаже уиѝтишасја к јужнија страѝе, в Илѝрицѝе римѝтјем, униѝона потомже, когдаже умножишасја в Илѝрицѝе, и Римјаниже нарекоша их народи северјаном, именујѝтсја, вес живујуште в Илѝрицѝеже.

Пи.

Кажими нашѝински, што зборувад славјанското да разберам.

Од.

Славјанското пѝтолкувано на нашѝински п овако вељѝд.

Овије северјанци, коѝи дошѝе, овде кога се, умножиѝе, во северните страни и немаѝе, тамо, место п соошто стадата, своѝи, даѝи ранад, и даѝи насад и тога се управије, кон јужните страни, у Илѝрик римски, вѝегоа, и останаје тује да живувајед.

А по това кога се умножиѝе у Илѝрик римски, и тога ѝи нарекоха да се именуваме северјанци, сѝте коѝи се находиме унапред речени места Илѝрички.

Пи.

Кажими како сѝледувало посѝе сонашите северјанци.

Од.

Заод тога посѝе читаѝ историју таја ѝати кажед свѝ сорѝд.

Пи.

Докаде се вељѝд Македонија кажими ако знајеш сорѝд.

Од.

Македонија се вељѝд илѝ именувад кон исток, до доспад и до раздок и еѝенско море, кон североностоку до самоков и до црква, а кон север до камѝничко поѝе и до куманово, а кон запад, Македонија се именувад, до рекана, катааново, коѝа је, помеѝу, Скопје и Веѝес, до Мокрино, и до

барбарас, помеђу девич и ропотова до сав помеђу Вранешница, и дољенски до Бевата помеђу Битола и Ресен, и посред Пељистер, а кон југ помеђу, Костур и Рељин, до северјаниже, и бистрица река, која је помеђу Македонија и Тесаџија, и утокувад у Јеџејско море.

Па.

Кажми ми и за други страни докаде која се одељувад ако знајеш.

Од.

За други страни, треба да читаш, општи, земјопис, који кажувад, за сева земја, пак така можеш да се научиш.

Пи.

А кољку вароши и пазари имајед во Македонија кажми ако знајеш.

Од.

Во Македонија је гољем, град Солун, пристаниште, на еџијско море, Воден, Негуш, Бер, Серез, Драма, Кавада, Здрумица, Радовиш, Петрич, Мелник, Дупница, Бања, Куманово, Крива паланка, Кратово, Кочани, Винница, Јежово, свети Никоље у Маљешеву, је царово село и Пешчево Утиковеш је Неготино, и Кавадарци, а у горњу Македонију, Прилеп, Крушово, и Битола, Рељин, Костур, северјаниже, и у дољну Македонију имајед уште Пазар, солунски, Гуменце, Борџелија, Мајада и Пољјанино, Кукуш, Лагацино, Валто у Касандрију, Љаригово, у Каламарџија, Сува, Зељџово, Правништа и Чатаалце овије све се вароши и пазари, а имајед уште и други, Ескипумаја, и Баракџицумаја, Радомир Фуштани, Умељен и Демириисар.

Пи.

А каде се бере у Македонија панађурн или пазарски сабори кажми ако знајеш редом.

Од.

Во Серез, је ђерван, во Прилеп, во Вељес, во солунски пазар, Лука панађур и други.

Пи.

Кољку наречија славјански има в Македонија, кажми, ако знајеш.

Од.

Стари наречија има в Македонија, Буџинци, и Крановци и Боиковци, и Гаљичани и моравци.

Пи.

Во која страна во Македонија се наодад Буџинци, кажми ако знајеш.

Од.

Буџинци се, Прилепско и Битољско и Бабуна, вељеска.

Пи.

А како знајеш, али се Буџинци, во тије места, кажми.

Тије се познавајед, али по зборови покућните презимиња, њихни и по зборувањето њихно, и по знаци, кои а знајед, сонме, као Бучин, и многу други знакови.

Пи.

Во која страна во Македонија се наодад Крановци кажими.

Од.

Крановци се наодад у окружје, рељинско, костурско, и жуто езерско.

Пи.

Али имад и на друга страна некаде Крановци кажими.

Од.

Има и во Албанија. у под окружје, охридско, и сето, ресенско, и тије се Крановци.

Пи.

А како се познавајед даљисе Крановци и пошто кажими ако знајеш.

Од.

Се познавајед по носењето, објеклото које је на њих, и по зборувањето.

Пи.

По који зборови се познавајед кажими ако знајеш.

Од.

Зборовите се многу, и несе докажувајед свите, само неколку дати кажа.

Мије како го речуваме.

А тије како го речувајед.

Збород

Збород

Оди, д

Греди, д

Работа, д

Роби, д

Иде, д

Грендв, д

и така, многу, други, зборови, имаду и по зборовите се, познавајед, да су Крановци.

Пи.

А во која страна се наодад Бонковци и Гаљичани, у Македонија кажими ако знајеш и истолкувања.

Од.

Бонковци и Гаљичани се наодад, во долна Македонија, зафаќајешчи, од острово и од бистрица, пак кон исток до доспад, и до разлок, во тије места се, наодад, Бонковци и Гаљичани.

Пи.

А каде живувајед гаљичани, а каде живувајед бонковци.

Од.

Гаљичани завзеае од Солун, кон северистоку, до доспад, и до разлок а бонковци од бистрица до горичево, које лежаа горну и долу Македонију и до пича, и кожув, планиње, и покраи, вардар, кун, север, до црна која је у тивеш река.

Пи.

Али има и на друга страна гаљичани и бонковци кажи ми.

Од.

Гаљичани имаа во Албанија, окруже деборско, кическо, и под охридско, и скопско, и тетовско, а бонковци не се разликувају, на друга страна а јазиков, све је еднаков.

Пи.

А како се познавајед Гаљичаните, кажи ми ако знајеш.

Од.

Гаљичани се познавајед, по местата, нхки и по зборувањето, које је одељено а; од север, кога дошле, у Македонија и во напред, речени, места, кога се насељиле, и реката, која је у средината, нхкиа, и денеска је Гаљив, се именује по теја едно, а по името нхкио друго, који во долу Македонију, овије последниве све Гаљичани ји познавајед.

Пи.

Који се Моравци, и до каде кажи ми ако знајеш.

Од.

Моравци се од катланово кон југоистоку до Вардар, и до бељеш, а кон истоку сличаиом до црква свите се Моравци.

Пи.

Али имајед и на друга страна некаде, Моравци кажи ми ако знајеш.

Од.

Имајед од Куманово, завајајешчи кон север, пак дури до Дунав сите се Моравци, покраи, Мораву, на обете страни, до, од каде се, беред и истечувајед војето во Морава, сите се муравци, које и реката, која извираа, од над Качаник, се именуваа Морава, и со това сведочит.

Пи.

А колку наречија имајед, сега во Македонија, кажи ми ако знајеш.

Од.

Ето колку наречија имаа, сегашни с. Македонски у Македонија.

а, Кардаљинја
б, Брсјаца,
в, Мијаца,

г, Уљуфи,
д, Помаци,
е, Јуруци,
ж, Кржаљци

Пн.

Кажи ми који се Кардаљница и каде живувајед.

Од.

Кардаљница се у долна Македонија кон северистоку до Сува.

Пн.

Кажи ми кон се Брсјаци и каде живувајед.

Од.

Брсјаци се, горна Македонија и у Албанији, окридско и кичевско.

Пн.

Који се Мијаци, каде живувајед кажимо, ако знајеш.

Од.

Мијаци се во горна Македонија и у Албанија половина окруже деборско.

Пн.

Кажи ми који се Уљуфи и каде живувајед, ако знајеш.

Од.

Уљуфи живувајед у Албанију во струшко окруже и у деборско голо-
брдо, дримско грло, жупа, и пољено, тије се Уљуфи.

Пн.

Кажи ми који су Помаци и каде живувајед, ако знајеш.

Од.

Помаци се, од Серес, кон, североистоку и од, Драма, кон, север, до
спадско, дурп до рила, тамо Помаци живувајед а това се велид неврокоп.

Пн.

А Јуруци који се и каде живувајед, кажи ми ако знајеш.

Од.

Јуруци, турска је реч (и значи) одачи, и Јуруци, који имајед стока,
овци илѝ кози, тије зиме, ја препасувајед, стоката в долна Македонија, а
во летно време ја терајед, стоката, у доспад, и тије со стоката тамо ле-
тувајед.

А пак кон несе занимајед со стока, имајед насељени, у долну Маке-
донију дуридо штип, пак и у тиквеш.

Пи.

А Кржалији који се кажими ако знајеш и каде живувајед.

Од.

Кржалији, таја је турска, и арнаудска реч, смешана, која значи на-
шински брдско живување или живод наречја.

Пи.

А какви други наречија, од људи који живувајед, у Македонију аџи
има или нема, кажими ако знајеш.

Од.

У Македонију има још Кудовласи и Каракачани, Арнаути а и Гогеш
и Музићари, и Игрибозџији, И малу Грци, који се вељад по наречијата, њихни
и се познавајед, еден со други, меѓу себе, сите, живувајед, како браћа, при,
живодта царска.

С. македонски	Арбански	Турски
<p>Пи.</p> <p>А само мије јеџисме Славјани, или, имајед, некоји. други наречија, кажи ми ако знајеш со ред.</p> <p>Од.</p> <p>Несме само мије току славјани се, и руси, и Пољаци и Чеси и Срби и Словаци и Бугари и Хрвати и од сите овде речени, народи јазикод, им је славјански и сите се, од једна, фамилија, или наречије.</p> <p>Пи.</p> <p>Кољку бров има сите славјани.</p> <p>Од.</p> <p>У Јевропа имав блп- зу деведесет миљауни, славјани.</p> <p>Пи.</p> <p>Што се вељид народ.</p>	<p>Пу.</p> <p>Аио веч на јеми сла- вјан сепи кнште, доџи, џетер џумеа славјан ди- џтому, неди, џиџ, меа- рада.</p> <p>Уп.</p> <p>Нук јеми веч, на по. славјан јан еде те бр- дан еде Пољјак еде Чехат, еде Србат, еде Словакад, еде Бугарат, еде, неа, џиџвет кату екувендумун; џеразн гјуха икншџен, славја- нисе еде џитвет јан ика џиџис сен џошџун.</p> <p>Пу.</p> <p>Са нумерумеа кнштен џиџ Славјан.</p> <p>Упр.</p> <p>Нде, Јевропа, кнште, џер, нандаџијет миџјн, Славјан џер чекач.</p> <p>Су.</p> <p>Чиш поуџојет џераз.</p>	<p>Су.</p> <p>Аџиба саде бис сла- вјанџиџис не вар дахи не гаџре, џимсеџер џи, Славјан, аниџан, бана, таџир еџџе еџер беџџе- рсен.</p> <p>Џув.</p> <p>Саде бис дџџис, иџа Славјан дџр ве Кџџџи- лар дахи ве пољјаклар, ве Чехџер, ве Бошџја- клар, ве Словаклар, ве Бугарлар, ве Арватлар, ве битун бурда анџиџи- мис задеџер, јаот исп- млар славјанџес џисани дџрлар аниџаџи.</p> <p>Су.</p> <p>Некадар, санџи, вар, битун славјанлар.</p> <p>Џув.</p> <p>Европада, вар, јаџи, доксан миџаун славјан- лар кадар.</p> <p>Су.</p> <p>Кави неаниџар.</p>

Одг.

Народ се вељид, људи који се од еден род и који зборувајед еднаков збор, и који, живувајед и се другарад еден, со, други, и који, имајед, еднакви, обичаји и песни и весела, тије људите ји викајед народ а место, во које живувад, народ, се вељид отечество, од тоя, народ.

Така и Македонците се народ и местово њивно је Македонија.

Пи.

Што требувад задасе управувад и да се крепид еден народ.

Од.

Треба да имајед цар, и управљеније, царско.

Пи.

Кој се вељид цар.

Одг.

Секон народ имајед по једен човек избран тоји даји, управувад, да ји, бранид од непријатељи да им судид, кога се скарувајед некоји меѓу себе и да ји наказувад лошите који чинад лошо таков возвишени човек се вељид цар, краљ, књаз, владјетел, и господар а пак страната

РЕЧИНИ

Уп.

Њераз, поџон, њеријат нка њиџис циљјан еде циљј покувендон, цит, сесп. кувенд, еде, циљј, поронн, еде шокунисмет, њи, меџетер, еде циљј, кишџен цит сесп адет еде канга еде газурте, ата, њерази, поуџојет њераз, ало ве ндин нде циљј поронн, њерази поуџојет атнија нка ата њераз.

Ашту еде шкипитарат јан њераз, еде вендин, етијсе поџон Македонија циљј, поронн аџе.

Пу.

Чини духет прта дретонн, еде тазеџен, њи њераз.

Упр.

Подухет такн јен мрети еде урдурмеа, мретиас.

Пу.

Циљј упоџон мрети.

Упр.

Њерази кишџен бас, њи, њерији, згидун, аји, тидритон типорује, нка асен, тнурдианон, кур, шајен њјан меџетер еде преџаи побојед, тербијет цил бон кеч, асиш, њерији поџон мрет, краљ, кнез, ордунон, еде, зо-

Цув.

Кавм аилар, ихсаи љи, бир задеден олуб ве ангиџер, дахи, бир, ципс, мухабети, вар, ве ангиџер јашар ве џечинирџер бири обиринџен ве ангиџерин бирџис сипариши ве турки ве шазлыклар, вар, ол ериџери, кавм, чаарирлар, иџа јери љи кавм, јашадиги, јерде, аилар, педерџи ол кавмин.

Дахи, македонлулар, кавмдир ве јерини дахи онларин аилар Македонија, хер, љим, македонџада, јашарса, македонлу аилар.

Су.

Нејџазим, олур, љи, бир кавм догрутмаја ве дуздурмаја, бир, кавма, ве тертиб, едмеје

Цу.

Мухтачнола падивнах, ве дахи падишахџиги, тертиби.

Сув.

Довџет анги ји аиларлар.

Цув.

Кавмларин, бир, сечдикџи, адами, вар, љи, меркум тертиб едсин ве онлари мен едсин душманлардан онлара муаџеме едсин кавга едтигина мабениџеринде ве газебе џотуџери душурсун, љи ангиџер, џотуџук јапајанлар меркум, еџиџ шанли адам, падиннах аилар јаод краљ, (вучук беји кнез) ве шах

До каде држид и госно-
дарувад, еден, цар, се
вељид царство и ља др-
жава.

Пи.

Које се вељид, пра-
витељство.

Одг.

Зашто, цар, сам, не-
можед да бидед во се-
које место, меѓу народ,
а сам, даго, управувад,
затова, тог, од, своја,
страна, си клава, по-
мошници, даму помага-
јед и да му вршид се-
којод по једна работа.

И сите тиге, царски,
људи и љи, судији који,
вршид, по једна работа
царска, това је, прави-
тељство.

Пи.

Цар какоји именувад,
људите који ји повељад
во царство, своје.

Одг.

Тоји и вељид, своји,
подаиници, зашто, му
плаћајед даванина, ца-
ру, секоја година задаји
чувад.

Пи.

Царските, подаиници
цару, штому се длжни,
и како да го слушајед,
нак да се учинад цару
харни, и мљи, кажими
ако знајеш.

тунија, а пор, ајо, ана,
кузине еде урдоноји ип
мрети, уџон мпретенија,
сеј виљајет.

Пу.

Циљи, поуџон, Арп-
томеа.

Уп.

Псе мрети љет смунд
та убафт, иде пас, вен-
ди, намедиси, љерази,
тат, дритоје, вет попре
ајо, зотирот, нка анете,
ветис, повењоје, љерји,
бесушин, тат, идиџин,
еде тат, сосин, пас ци-
љи каљи пун цвее, ата
љеријте смретис сеа чо
љикон, циљи, по сесе,
каљи пун мретис че ајо
аште, дреитетумеа.

Пу.

Мрет сино, тире, ље-
рази, циљи, поја, урду-
роје иде мретенија ве-
тис.

Уп.

Аји поџојет епинтар,
прсе поинагонн, епмеа,
мретв пас вјед кадиса,
грош попретаурует.

Пу.

Мретисе епинтар мре-
ти чке појан фанторвет
еде си тата цљин, та
убојет нге мрети мпр
еде тљимс днљому не-
подји.

дахи љене од тарав љи,
максузу, удуљтерине,
падишах азамљт љи бу-
љурур јерде падишах љик
анилар, јаот максузи.

Су.

Шертиб англисини ан-
нарлар.

Џу.

Чунки бадишах јанас
ерјерде, ола едемејор,
кавин, арада, љи љен-
диса, тертиб, едсин ону
ичун љи меркум љенди,
тараљтан, имљадљиљер,
јерљештирир, љи, онун,
хатрина, јардм, едсин-
љер, ве херљес, бирер,
амљ, битирсин.

Ве битун меркум на-
дишах, адамлари, јат,
уљумдарлар, љи, бирер,
амљ битире иљер мер-
кум анилар тертиб.

Сув.

Падишах насол анар,
ихсани, љи, англиљерн,
меркумун љенљи падиша-
х љигте олуб.

Џу.

Меркум, чаарир, вер-
гиљиљер, љи она ерсене
бирљач, круша, верги,
удљљер љи онљари са-
ки едсин.

Су.

Падишахин вергиљи-
љер љи падишаха онун
хатрина, неје, борљљи,
ољубљир ве дахи, насљд,
хизмед, етсинљер, љи,
падишаха ен, ве севљи-
љи олсунлар, баља, та-
бир ејље егер биљирсен.

Од.

Дужни се даго почи-
тувајед и да го слуша-
јед како што слушајед,
деца таткаси и да жи-
вувајед по неговине у-
редби и љи наредби.

Пи.

Правителствана како
ји управјајед народиве
кажми.

Од.

Тије се вељид утро-
јено, и љи само држав-
но, и љи, определено,
и љи народно те затова
имајед утројени управ-
ленија 1 самодержител-
но, управленије, 2 из-
брано управленије и 3
народно управленије.

Пи.

Које се вељид, само-
државно управленије.

Од.

Самодржавно, управ-
леније, се вељид, тује,
каде што, повељад, ца-
рол сам, тоји давад за-
кони, и уредби, и уре-
дувад и повељад, како
је навубаво, за народ,
како за деца своји.

Пи.

Које се вељид избра-
но управленије.

Од.

Избрано и љи уставно
управленије, се вељид,
во теја, царсто, каде,
имад, одредено, зашто,
и до кољку, имад, кра-

Уч.

Фанторвет, јан тати-
боин, икрам, еде тат,
еиџоин сипо, еиџеин во-
пат, атин, те вет, еде,
та упоронн, жбас етинт,
дрентумеа, сен урду-
меа.

Пу.

Тедретајанат, сипо,
дрптоин њерази диџо-
му њнер.

Упр.

Ата уџонте, нде тре,
сен вети зентун сен у-
дантун, сен, њеразисе,
по преајо кишџен, нде
треј дретајанат, 1, вет-
зентун дритумеја удути
згидун, дритумеа, еде,
третис, њеразисе, др-
итумеа.

Пу.

Ци љи уџојет вети зе-
нјан дритумеа.

Пу.

Вети ембан дритумеа
поуџојет, аџе, ку, чпш,
урдувује мпрети, вет аји
ене шарт, еде арадумеа
еде арадоје, еде, урду-
нује си аште, матемир,
нреџерази, сипревоцат,
ветис.

Пу.

Ци љи уџон дритумеа
згидун.

Упр.

Згидун, сен, притун,
дритумеа, уџојет, нде,
мпретенија ајо кукиште
арадумун прсе, еде џер
са киште, краџи, сур-

Цу.

Борчау олуб љи пхти-
бар едснџер ве дахи,
икрам ве муту упун ха-
трина, наснџи, евџад,
недерине муту, олуб ве
дахн јашаснџлар, онун,
хатринни, тертиб, сури-
једте јаот, низамџеле-
рине.

Сув.

Од, тертибџер, насл,
дорудтирирлар кавмла-
ри бана табир еиџе.

Цу.

Меркум анирлар уч-
уланмиш јаот јанас, ту-
танан јаот тахин еде љи
јаот кавмин љи оничин,
учуланмиш тертибџери,
вар бирн максус тутан,
тертеб иџинџи, анџи,
тертиб, ве учунџу, кав-
мин тертиби.

Су.

Јанас тутугунап тер-
тиби ангиса деиџер.

Цу.

Јанас тутугунап тер-
тиби орда анир љи пер-
де бујурур падишах, ја-
нас меркум канон наме
верир, ве низамиџеџер,
дахн ве тертиб едер ве
бујурур љи еи џузеџ ол-
дугу џиби кавма љи џен-
ди, евџадларина, џиби.

Су.

Ангиса анир, сечди-
џи тертиб.

Цув.

Сечдикџи, јаот уџет-
џи тертиб анир, љи ол
падишахџиџе, переде,
тахин олунан пар иичин
ве, таа, некадараедек,

љод, власт, а од тује, помногу, ако му је нешто потребно, треба да се правда нови уредби, и да се упита, и да се договори со народод, ји позовува при него зада се договорад, заједно.

Пи.

Што се вељид народно управленије кажими.

Одг.

Народно управленије пљи, республика, севељид тамо, каде, немад цар, току народод, сам си избирад, еден, пљи, некољку, старци, даго управувајед народод до некоје, време, које је, одредено.

Пак, после, кога, ђа дојед теја, време, тије, старци ји променувајед и други, наместувајед, зада, управувајед, народод.

Пи.

Од каде можеме дасе научиме за народине и за царствана, како се, основање, пљи пронадање и како поминање до, сега, кажими, ако, знајеш.

Одг.

Од све мирска, историја таја је, многу рукопомошна, наука, за свакога човека.

Пи.

Што је, најпотребно, за човека, кажими, ако знајеш.

сат апо нка аће машум не киште доњисен, нка те духет, атаер, духет, та барон, шарта, рес, еде та у пуете, еде та бон кувенд, ме њерази, еде, поја, тире, кевете, попрента кувендонн башке.

Пу.

Чиш уџон, њеразисе, дрејтумеа диџоту.

Уп.

Њеразисе дреитумеа, сџен памрет поџон, аће, ку ска мрети по њерази, вет згедин џи сен ди са кријет прета дритон, њерази, њер, њимотин циљи аште арадушн.

Опет настаи, кур тавје ајо мотин ата кријет поундаронн еде њотер вендонн по прента дретонн њерази.

Пу.

Нка ку муџонн тапо мсонн, прењерази, еде, преј мпретенијте, сп екан, вендушн, сен по екан умб, еде, си екан, сашкуа њер ташти диџоту неподја.

Упр.

Нка љибрти цџе њеразисе апо, кија, аште, шум нка ндиџмеа, перепас вет њерја.

Пу.

Чиш аште машум нка духет прењерја, диџоту не подја.

краљин, фурсати, вар, њи, ондан, даа вијаде, егер бир несне, ихтиза, нсе она љазим њи јанлсин јени низамјељер ве дахи, сувад, олуна, ве мешверет кави иљен ве дахи њенди катрина кавми давед едејор њи те хнаде, ве бераберинџе, мешверед едсинџер.

Су.

Не анилар кавмин тертиби бана табир, еиље.

Пу.

Кавмин тиртиби јаот, репзљие мемљећет анилар, орада њи падишах оамдија јерде иља меркум кави јанлс ајиклар, њендине бир јаот, бирнекадар ихтијарлар, њи кав ми биранги, земана, едек тертиб едсинџер, таа, тахин, одудугана, едер.

Дахи оддем њи олземан њељиб, меркум ихтијарлари, дијштерирџер ве башка, јерљештирирџер њи кав ми тертиб еде суриједте.

Су.

Нереден уреле биљириз њи кавмлар ве падишахџиклар, насал курумиш јаот фет омишлар ве насал њечинмишлер шџидије едек бана табир еиље егер биљирсен.

Пу.

Битун ихсан тактиминден евет меркум, чок фаидељи пљим дир хербир ерџа.

Су.

Недир енчок мухтатљик ерџе бана табир, ејље, егер, баљирсен.

Одг.

За човека је потребно напред рана или јастије а после облека до в сосовиште, зашто, без тије неби могље да живувајед.

Пи.

Што им, служид, за ранење на људине, кажими еношка.

Од.

Плодови, од секакви, дрвја и растенија и мљеко од домашни добјаци и месо, од животињено.

Пи.

Који плодови се напозлезни човеку за ранење кажими редовно.

Од.

Жито и пченка и љебно (дрво сатрокарнус) које је многу, познато и полезно у островине, које на јужно море растед и неговивод, плод на жителите им служид у место рана.

Пи.

Со што се, облекад, човек кажими, ако знајеш.

Од.

Старите људи напред убиваље животиње и од месото, животињско сраниље а сокожите, од животињето соблекаље.

А по некоје време посље зафатаље, да пра-

Уп.

Преверја, ашто, нка, духет маира дри сен шее апор пастан тдешмеа еде штеп прсе па ата нук мунде тапорои.

Пу.

Чиш по еругдон преушмеја, њерази, диотому њиер.

Упр.

Пемна нка, љитчвар, друна еде ритетун, еде љумшт нка љаја ште писур еде миши нка жалурат.

Пу.

Цла пемна јан машум нка духет, њерја, пре, поушмеа диотому марада.

Уп.

Дри еде, коломбоћ, еде друни букис цилји, аште шум њјотун еде нка ндио, нде, адаате цилји нде, дети, кблес, ритет, еде, уљиндмеја, ктисе павентљинт, поругдоје нде, ве ндине, ушмеа.

Цју.

Ме чиш вешин, њерја диотому по н дији.

Упр.

Њерази те вјетер нка нара сувраван, жалура, еде нка, мишин жалурисе еушешин.

Апо жбас днса мотив пастан, еван, мар, нка, љеши табароин пашиш

Цу.

Адама мухтатир, љи ен евсљ бесљемер, јаот јемек дахи оддем есваб ве сепер ничин меркумснз њен јашаеде кадир денљ.

Су.

Бесљемери пчун ихсана нелер куланир бана табир енље.

Цу.

Менвелеер хердинс ачачлардан, ве буујанлардан ве сут ев хесаљи авванлардан, ве, јашајанлардан дахи.

Су.

Анги менвелеердир љи адама бесљемери, пчун, јарар бана табир, енље сранљен.

Цу.

Тереће ве мисир, богда ве екмер (агач љи атрокарнус анилац) енчок, биљинг, ве дахи, мераметљин, англис љи, кбље ададара бујан ве онун менвес ол јерљилере тереће, јерине измет едејор.

Су.

Адам нељен љипир бана табир енље, егер, биљирсен.

Цу.

Кадим ихсанлар евсљ тепелеерљермиш јашајашлар ве дахи дерилерљен јашајанлардан љипирљермиш.

Дахи бирземандан сопра, багламишлар, љи,

вад, од влната, гутн,
кровуваџе, аџишта.

Пак наипосџе човек,
изнашол и некакви ра-
стенија као што је љен,
коноп, и бобаџ, и ко-
прина и од тије испре-
дени и искајени се пра-
вд платно које и теја
служи, човеку, за об-
љекло.

Пи.

Како му паднало чо-
веку науи даси напра-
вид со совшиште за се-
бе љуџи.

Од.

Задасе чувад од дош
од студ, од гоџема го-
рештина, и од други,
лукавштиџе.

Човек наинапред, си
правила коџиби од дрва,
и од ветки а после за-
фатна да правид, јаки,
куџи, од дрво и од ка-
мен и од други рабоџе.

Пи.

Сите људи аџи има-
јед така здравн и јаки
куџи кажими.

Од.

Немајед, току има не-
који људи који живува-
јед, под церги, иџи си
правад, коџиби, каде,
стојад и живувајед пак
се преносад, на други,
места и тује растегну-
вајед, цергите, џихви,
тије људи се веџад цер-
гари, еџуици, иџи, но-
мади.

сидраса, еде, нка, ата,
навша екјерчан петка.

Онет мапастан џерџи
еуџета еде даса, рите-
тун, сичиш, аште, џји,
кри еде памбук еде ми-
давш еде нка ата т холи
еде евеџи убаројет пла-
ура циџи еде ајо, руг-
доје, теџерџи, прејдеш-
мет.

Уп.

Поси ека арде, џер-
јине наменд прета ба-
роје прси порумеа прве-
ти штиџа.

Уп.

Преитарујет нка шџи,
нка фтохт нкавапа маде
еде нка, џетер, кечмеа.

Џерџи, матепара, по
екан барове кџоџе нка
друн еде нка дега аџо
пастан ека заа табароје
шт пџи те форт, нка друн
еде нка гур еде нка џе-
тер пунен.

Пу.

Циџе џерази апо киш-
џен ашту шиндош еде
форт штиџи, диџому.

Уп.

Скишт, пор, киште,
џи циџи, џерази циџи
поронн нан, џерга, сеи,
барови кџоџа кудуруи
еде поронн, онет, тује-
чонте нде џетер венди,
еде, аџе, ичин, цергат,
асиш џерази поџоџи це-
ргатисе сен дуп.

јападан џече јапсинар
ве џечеден, џендине ес-
ваб бячтирџерџи.

Џене ен сонра ерџе,
дикат, едтмиш, ве бир,
некадар бујуџанлар на-
са исе џетен, ве џене-
вир ве памбук, ве ипек
ве онлардан, буџук, ве
дахп фантџи без јапилр
ангиси од дахи, кулла-
вир адама, џиниџегине,
јаот (есбаба).

Су.

Адамн, аџана, наса,
душмиш џи џендине е-
вџер јапсн бана табир
еиџе.

Цу.

Џи јамурдан сауџдан
чок бујуџ, сиџаџан, ве
дахп ганре, јарамазџи-
клардан сакина.

Адам, ен евеџ, јапар-
миш џендине сулдурма
аџаџдан ве дахи даџар-
дан иџа сонра башла-
миш џи кави евџер, ја-
пснн, одунден, ве таш-
тан ве дахи башка пш-
џерден.

Су.

Битун ихсанин, онџе
салам, ве кави, евџер,
варми бана табир еиџе.

Цу.

Јок пџа вар бирџис
ихсан џи ангџер џадр
алтинда јашарлар, јаот
џендине сулдурма јапар-
рлар онлар дурадуџу јер-
де ве јашидигине, џене,
каџко башка јерде, ма-
хаџенџер, ве, орда,
џенди џадирлари чеџд-
тирџер шу ихсан андр
серџиџиџер чинџенеџер
јаот фирауналар.

А пак поштогуве људи несе преносад како цегларине од једног места у друго:

Овије си правад здравни јаки кући на једно место, такви, људи, се вељад, засељени, и од њихни, кући, се учипувајед села и градови.

Иѣ.

Како се, научувајед,
Људие пак, да можад,
даси прибавид, за себе
рана, и обљекло, да н-
мајед.

Од.

Се учад, пак, једни,
бидувајед, земјодејци,
ја орајед, земјава, и ја
копајед, и сејад семнија
да имсе, родид, жито,
пак и друго нешто.

Други бидувајед лов-
џији и ловад животиње
и риби, пак ји, прода-
вајед, и за парите, си,
купувајед жито и други
потреби задасе, ранад,
и облекајед.

Трећи бидувајед ско-
тохранитељи и тије пло-
дад стада, овци, кози,
коњи и говеда.

И така од њих, продавајемчи, за пари, и така од това живувајед.

А пак четврти, сеучад
и трговци, бидувајед, и
руководјелци, и свирачи,

Апо, бест, машумин,
те њерази, жуе шконн,
сицупат, нде ња венди,
нде њетер.

Вјн барони, шиндош,
еде форт ште пји на њи,
вонди асип њерази по-
уџон увшатуван еде нка
штенап, те етисе, поу-
бојет катундин еде ше-
херат.

Ду.

Сипо, мсопн, њерази,
онет тапо мунд табијен
превете; ушћемеа, еде,
дешур прета кѣшин.

Уп.

Поумсоин, опет, пја-
нет убојет ларонтор по-
ларонин троли еде поу-
ермонин еде мбједен фа-
ре тајуч, уџеет, дриџ,
опет еде батер ца.

Ћетѣр, убојет, ђотар,
еде ђонте, жалура еде,
нешка, онет, поенисини,
еде пре олат бјен дриѣ
еде ђетер чнш, поеду-
хет, по прета, 'ушѣен,
еде тавешин.

Третисе убојет доја чн
порупн штоив туфа ден
јин каже шум еде љопа.

Еде, ашту, нка, ата,
јамтује шет пре ола еде
ашту нка ајо поропн.

Апо опет катрисе по-
умсови еде решпер бо-
јет еде мјештер еде ви-
шпадоптор, сеи, мефтер,

Иља ћене, енчок, пх-
сани, тепренмојорлар,
шу сергидољерђаби ћи
бир берден гапреје ђиде.

Бунлар, жапажорлар,
Һөддине сағлам ве кави
ефъер бир махалде ол
цинс ихсан, анлар, јер-
лъешик, ве дахи, онла-
рин ефъерден, һонъер,
олур ве шехеръер дахи

Cy.

Ихсанни насл уренпир-
льер һи еде биљсин һен-
дине јеегег вв һјимег
удареедсин.

Цу.

Уренпрӗр, ӗне, ба-
зилӗр чӗтчи одурлар,
ӗн топраги, сурерӗр,
ве дахи, казарлар, не
тоумӗр еӗрӗр, дахи
ӗн ондара тереӗ, мев-
лӗсӗн ӗне, не банка
песелер дахи.

Гаиремер дахи авуя,
оурлар, ве жапажанлар
ем балк ав едерьер же-
не онларн сатарлар, ве
ол ахчелер ичун хи ёен-
дяне терефе сати, алр-
лар, ве башка, истеди-
клерн хи ёенди бссле-
мегине ве ёајинмегине,
дахн.

Учуңи олулар дахи малдар Һи дамазһи Һи-рлар, Һи меркумһер, мс-вљедтирмрһер, буљук-һер Һен, којуң, Һечн, ергеһе, апванат, ве с-р-лар дахи.

Ве дахи, онлардап,
сатарак, ахче, ичин ве
онъе, ондан, јашарлар.

Беле, дордунциџер,
уренирџер, љи, тужар,
олурлар ве усталар, ве
чалгнциџер љи херџине

за секакви потреби наши и увеселеније.

Пи.

Које се вељид, рукодјелје кажими ако знајеш.

Од.

Сите рабоће, који се правад со рука, се вељид рукодјелје.

А тије људи, који ја правад, тије рабоће, се вељад рукодјелци.

А рукодјелја је делано, зидано, пјетено, шижено и ткајено и други многу ствари.

Пи.

Што се всљид, умејење.

Од.

Се вељад, тије рабоће, при који, најмногу, умод човечки, работада, а не роките, и спогата, и това је.

Како, чтоси, работада, живописатељи и свирачи и писачи, и многу, други рабоће уменини.

Пи.

Што је трговина, и који се вељад трговци.

Од.

Који људи преносад, земни родби, од една, страна, во друга, иџи рукодјелји пак тамо и продавајед, каде, што несе раџад, иџи това, несеработид, ето тије, људи се вељад трговци а работата имсе вељид трговина.

препас те духед, тонтееде газуарте.

Пу.

Циџи, уоон, дораде-мун днџому недја.

Уп.

Ците пуназ, циџи убаронте медора поуо-јет дорадемун.

Апо ата њераз циџи поебарони ата пуна поуоон дорадемунтор.

Апо дорадемун, аште дешун муронтун, фурум, чени еде ве џет еде џетер шум сен.

Пу.

Чиш, поуоонте, днџора.

Уп.

Уоојет ата, пуна нге, циџин, машом, менди њерјисе пуноје апо дорат еде трупц, нук еде ајо аште.

Си понуони жалиш-крујтар, еде, вишилонтар, еде шкрујтар, еде шум џетер пуна.

Пу.

Чиш аште речперџик еде циџи уоон речпер.

Уп.

Циџи, њерази, чоин, уџидмеа, тродис, нка, џи ана нде џетер, еде, сен, аште, дорадемун, опет аџе поешитин, кунук, уџидет, сен, ајо, спунонте че ата њерази уоонте речпер, апо пунит џи пуоонте речперџак.

ихтизаја ве шазџиклара џендимизе идаре едерџер.

Су.

Анги анидр еџин јондиги баџа табир еиџе егербиџирсен.

Пу.

Битун ишџер џи ангиџер, еџден, јапџир, аниџирлар џи еџин јаниса.

Дахијапан адамлар, ол ишџери уста анидрлар.

Иџа устаџиктир јонук дуварјаниси урублу, диџме, ве фантк, дахи, чок гаире неснеџер.

Су.

Андамаг не анидр.

Пу.

Денџирџер ол ишџер џи ангијанинда, енчок, адами, ак ли, ишџејор, пџа, еџлер, ве тенеси, денџ шумеркумдр.

Џи насл, ишџерџер, пакашчилар ве чалџиџиџер, ве јазџиџер, ве, чок башка, дар, дахи.

Су.

Тиџарет недир ве ангиџер туџар анидрлар.

Пу.

Анги ериџер ташидтирирлар, топрагин мевџед тигиџер, бир, таравдан гаиреде јаот еџи јапдирмеџер џене орда сатајорлар, нереле, џи, мевџенмејор, јаот, меркум ишџенмес.

Иште ол ериџер анидрлар туџар, ве онларин иши тижарет анидр.

Пи.

А трговци, какоја, земајед и давајед, стока-тата кажими.

Од.

Трговци, од, кадеја, кревајед, за на друга, страна даја носад стока, јакупувајед, за на-ри поевтино, и тамо ја носад, даја, продадад, поскапо и од вишакод, које, ни преидувад, со това живувајед.

Едни пак ја мењава-јед стокава која ја до-несле тује и која врвид на това место, пак зе-мајед друга, стока за неја и ја носад, тамо, каде је поскуна ја про-давајед, за нари, илп, ја мењавајед за стока, друга земајед.

Пи.

Што се вељид, нари.

Од.

Нари, монета, једи-ници, тије се одсечени од стрebro илп злато, на комади и секоји ко-мад уште когаје одсе-чен у царството своје, и тога и тује мује вла-дена, пресечена, вред-нос, илп цена, колку гроша ђаодид надова-ње и земање у трговини.

Ето за тије се заме-нувад секаква стока за-что, на стрebro, и на злато, ценава, нигде, несе мењавад, затоваје готово секаде еднаква.

Пу.

Апо речперат, си по-мерин еде елпн ђаја ди-џтому њиер.

Уп.

Речперат нка купоен-грени по претачоин на-доњи ђетер ана, те ђаја поебјен, прехас маљир, еде аће почоин прента шесин, маштринт, еде нка прдемеа, циљн, по-прце:е ме ајо пороин.

Њициљн опет понда-роин те ђаја цла екан, блје аће еде цла шкон-те наато венди опет ме-рин ђетер ђаја пре аја еде почоин, аће куаште, маштринт пошитин пре-хас сен пондароин пре-ђаја ђетер марн.

Пу.

Чинш поџон хас.

Уп.

Хас (ола) ветветин ата јан преум нка срма сен нка џјорјн цонацон еде пас цон ма еде куранте преум нде, мпретенија, еветис, еде, а та ер, аће аште вомун епреф-меа бомун сен ајо пан-томеа сагрош, ташкон, нде епмеа, еде мермеа, нде речперљик.

Че преата уандароин џитчиш ђаја прсе наср-ми еде наџјорјте, пай-тумеа крвунде нуи ан-даронте, пре ајо аште, џикунде џит сеси.

Су.

Ја туџарларнаса алр-лар ве верирљер, мали бана табир енље.

Џу.

Тужарлар, нереден, калдарирлар, мали, љн башка тарафа џотурсун-лар ону ахче ичин, сати алрлар уџусчес ве ора-да џотурљер љн нааљн-џес садтсинлар, ве ар-такдан љн анги, артар, онлара ол љлен јанар-лар.

Базнљер, ђене, маљн динштирирљер, љн ан-гији орда џетриди ги-ни ве дахи љн орда ђе-чен јерде ђене алрлар, башка мал они ичун ве ону џотурљер љн даа пахаљн одугу јерде са-тарлар, ахчеичин, јаот, динштирирљер мал ичун башка алрлар.

Су.

Ахче педенљир.

Џу.

Ахче, танељер, пара бирљикљер, онлар ђе-сиктирлар, џумишден, јаот алтидан нарче даа ачан ђенди падишахљн-кте ђесик одуб ве ова-џд дахи, орда, она ку-јук тир ђеснљиниш, ки-мет јаот џијат кач круш алш верише џидеџек ти-џарет ехаљиде.

Иште онлар ичин дји-штенир херџинс мал ич-ини љн џумише ве алт-нин џијати ич бир јерде диншинис, онинџидир емен херјерде, бирџинс џијат.

IX.

За пет делови од земјава.

II.

На колку делови рековме, какоје, оделена, земјава кажими ако знајеш како се делуд сувотана.

Од.

На пет, делови, или комади.

Јевропа, азија, африка, нови свет, и окајанија.

III.

Кажими вешто за Јевропа ако знајеш.

Од.

Јевропаје најмаљи комад од сева земја, а најпросвештени, дел, од, другине четири који смеји рекле.

У јевропа, земјава је плодовита а појасод ветрени је умерен.

За у јевропа над сувово место по земјописно, казивање, до 280, миљауни, људи, живувајед.

И људи, који, се, у јевропа по јазиците нини се наодна дасе од многу њемена. а вјероисповедаици имајед у јевропа, христијански, турски, еврејски, јевропци, се наипросвештени, људи на земјава и умејад секакви рукодјељни и хуметности и голема трговина вртад.

IX.

Препес поча ика трол.

II.

Нде са пјеч киниаш поси аште удаитун троли днотому, нџди спудајет сатин.

Упр.

Нанес псе сен, цона. Јевропин, анадол, африк, ерети, ререе еде медисур детис.

III.

Дпфтому доњисен пре јевропа нџди.

Уп.

Јевропа аште мавогљ цон нде цн троли ано машум марун вешт псе, нка бетер текатр цнли цокими ааш.

Нде јевропа; троли, аште пнелме улиндет, ано брези, ерас, аште, нде масе.

Преи нде јевропа навенди сат мбас тролн, шкрумедифтумаџер 280 миљин њераз поронн.

Еде њерази цнли јан нде јевропа мбас гјуха, те етисе уциндет тајан нка шум фиса ано нка, беса, кишњен, нде јевропа, крштеи, турчи, ибрамисе, јеврописе јан машум мсуур, њерази, натрол еде маринвешт џитчиш дорадемун. еде вишоломеа еде речперлик мад њаркоин.

IX.

Топрагин беш, ољешиклара.

Су.

Некадар, паји, сурнједте деминик њи наса бутопраг, ољешиктир, бана табир, енлс егер, биљарсен куракљик насл, паллашир.

III.

Беш павја јаот, парчеје дахи.

Европа, анадол, арабистан, јецидуња, ве ортаденвини адаларина.

Су.

Егер биљирсен јевропа ичин, бана, табир, енлс.

III.

Јевропа ен уфак парчедир битун дуњада.

Дахи енчок, шафкли, паји гаире, дордунден, њи ангијери, анмишки.

Јевропада, топраги, мевељидир евет кушагн карарљидир.

Ѓи јевропада, ичин, курумааљ, узере, цоду, уду, таквим ардинце таа 280 миљауни хсан јашар.

Ихсан, јевропада, њи булунан онларин љисаниљери ардинце, булунур њи чок задеден ола.

Дахи иман удтирафин вар, јевропада хрисјанчес мисниманцес, ве ибраимчес јевропаџидардр, њи енчок арн ихсандр, дуњада, ве алашпктирлар, хердинс; њесерини ве муџатлар ве бујук, тифарет, чевиррџер.

Пи.

Како се дељид, јевро-
па кажими ако знајеш.

Од.

Се дељид, на седам-
најесет страни или др-
жави и овије се, Вељн-
кобританска, Данска,
Норвешко-Шведија, Ру-
сија, Француска, Вељги-
ја, Холандеска, Герман-
ска, Пруска, Аустриска,
Швајцарска, Португал-
ска, Шпанска, Таљјан-
ска, Турска и Грчка.

Ип.

И за Азија, кажими,
нешто ако знајеш.

Од.

Азија је, најголеми,
дел од земјава а поја-
сод ветрени који је по-
многу топол, и земјата
многу плодовита је.

У Азија се рајад мно-
гу растенији, кафе, чаји,
и други богатство нос-

ни дрвја.

Које у Азија, имад и
рудници, за стрebro, и
злато, и бесценати ка-
мене.

И во Азија се напло-
ди род, човечки, пак,
од таде се, растуриље,
по местима у земјава у
Азија имад до 782 ми-
љауни људя житељи, и
тије који се тамо оста-
нале прости, и дивн,
помногуге и многу, бо-
жници и незнајед многу
рукоделија и художес-

Пу.

Си подајет, јевропа,
дифтому недји.

Уп.

Удајет наштамадијет
ана сен урдунумеа, еде
ката, јан, Ингиљизисе,
Данисе, Шветисе, Брда-
нисе, Френгисе, Вељги-
нисе, Холандисе, Герма-
нисе, Прусисе, Немци-
се, Швапцарисе, Порто-
галисе, Шпанисе, Таљ-
јонисе, Туркунисе, еде
Гречиштисе.

Пу.

Еде пре Анадол диф-
тому њисент по н дји.

Упр.

Анадоли, аште мате
маде пјечи нка цџ тро-
ли апо, брезин теерас,
аште машум нгрофт еде
тролини шум пћели аште.

Нде Анадол уљиндет
шум ритетун кафе, чаји
еде њетер пасунјите чпо-
бијен друн.

По нде Анадол киш-
те еде мадем пре срма
еде фјорји еде гура па-
пантумеа.

Еде нде Анадол, по-
уштошнин уљиндмеа ње-
рази опет нка аће удерд
кан мбас анат тетролис.

Нде Анадол, киште,
џер 782 миљин вентљи,
еде ата, цџљи, јан аће,
ембеч памарунвешт еде
шум, перендисес, еде,
нук дијн шум дора де-

Сув.

Јевропан насол, паян-
лаширлар бана табире-
нље.

Цу.

Анрилар љи, он једи,
тараф узере, јаот мак-
суз ве дахи бунлардир,
Ингиљизлик, Данљик,
Шветљик, Калљик, Вељ-
гиљик, Холандизлик,
Германљик, Прусљик,
Немцалљик, Кашерљик,
Портокаалљик, Шпан-
љик, Таљјонљик, Мис-
ни нманљик, ве Уурум-
љик.

Су.

Ве Анадоличини, да-
хи, егер биљирсен бир-
шен бана табиренље.

Цу.

Анадол ебујук, паји
дир топраг, деруниде,
дахи рузјарин, кушаги,
љи булунаи спзијадеси-
ни сџақдир ве топраги
чок мевелидир.

Анадолда, мевљенир,
чок ве херџисе бујума-
клар ве кафе ве чаји ве
башка дахи мамуна џе-
тирен ағачлар.

Анчи љи, анадолдавар
ве мадемљикљер љуми-
нден, ве алтидан, ве,
џеваир ташлар дахп.

Ве анадолда мевљен-
миш ихсанин задеси џе-
не ордан доћуљмџљер
будуњјанин, тарафла-
рина.

Анадолда вар таа 782
миљауи ихсанин јерљи ве
онлар дахи љи ангиљер
орда олуб, калмишлар,
бахул ве јабани даачо-
гуну, ве чок, имандан,
дахи ве чок запаједљер
биљмејорлар ве мучват-

тва, како што знајед јевропейци.

Пи.

Каква је Африка кажими ако знајеш.

Од.

Африка је, најтопљи, део у земјава, а помада од Азија и поголема од Јевропа а у други, рабоће је пуста и без људи и неје насељена со многу људи.

Житељиконсе у Африка при се, и диви и не просвештени.

У Африка имајед многу места који се пусти, и во тије, места живувајед лафови, мнимуни, слонови, носорози и други зверови, и у реките, имајед големи змији и (крокодиљи, ламји).

Во Африка, секакви, плодови, се рајајед, и тамо у Африка, имајед кошине, добри, коњи, и многу, руди, златни, а житељи који живуваед тамо имад до 60 милиуни људи.

Пи.

Что знајеш, (за нови, свет Америка) кажими.

Од.

Америка је заградена околу наоколу, од сите страни со вода.

Америка затова се велид, новји свет дека од старо време неја познавале, људиве, таја,

итунји еде вишилемеја. си чиш, дин, јеврописе.

Пу.

По си аште Африкин днотому неди.

Уп.

Африк аште нка ма-шум нгрофт. пјечи нде, троди апо, мавогљ, нка Анадоа еде мамаде нка јевропин апо нде ћетер нунен шкрет, аште еде па ћераз еде нук аште, вшатумун мешум ћераз.

Њерази, нде Африк, јан зезе еде, егер, еде, памарвештин.

Нде Африк киште шум венди циљи јан шкрет, еде нде ата венден порон, аслан, мнимуна, фиља бриџундас, еде, ћетер егресира еде нде љумат, киште, царпун, маде еде куљчедра.

Нде Африк уљеет њитчвар пјед еде аће нде африк киште, форт мир каљ еде шум мадем ојорисе апо вендљи, циљи порон аће киште, ћер 60 милин ћераз.

Пу.

Чиш дји префрети рее днотому.

Уп.

фрети рее аште, оурун ћарке прећерке нка, цита ана меуи,

фрети рее, пре ајо у-сон фрети рее прсе нка мотин вјетер сун кањо-фун, ћераз, ајо, ана си

лар ћи насл јевропаљн-лар биљејорлар.

Су.

Арабистан, наслдир, бана табир, еиље, егер биљерсеа.

Пу.

Арабистан, енсицак, ољениги дунјадандир, дахи даа ћучук анадол-дан ве даа бујуг јевропадан иља гаире ишље-рде чолдир ве ихсанис ве махадани девиљ чок ихсан иљен дахи.

Арабистанни јерљиси ихсан олубћи чересинде сјахдир, ве јабани, ве дахи бахул.

Арабистанда, вар ћи чок јерљер чол булунан ве ол јерљерде дахи ја-шарлар арслан мнимун фиљ бурун боинузљи ве башка чанаварлар дахи ве чандарин, деруниде, вар бујуг, јиландар, ве хаждерљер дахи.

Арабистанда херцинс менељер мевљенир, ве орда арабистанда, вар, нек, нељах, беићир, ве, чок алти мадемљер дахи иља, јерљилер, ћи орда, јашајан, таа, 60, миљаун, ихсани, кадар вар.

Су.

Небиљирсен, јениду-њадан бана табир еиље.

Пу.

Јени, дунја, такијан-дан, кушаникдир, хер-бир тарафдан сунље.

Јенидунја, ол, ичун аниар јени шафљик не-ичин, кадим, земандан, ихсан ону беиљемез љермиш, ол тарази, ћи

страна аџи имад и пети
дел сувота, од земјава.

А у лето, 1492, год.
по Христа после ја про-
нашол славни ђеновен-
ски морепловец Христи-
фор Колумб.

А прво описување за
оџа дел, го написал, и
го издал на видело аме-
рико веспучи пак поне-
гово, име ново, наиде-
нијод дел од земјава се
велид америка.

Америка је плодовита
земја које, од америка,
излегад, шеџер, духан,
синило, бобаџ и многу,
други плодови.

И во Америка се нао-
дад многу рудин, цинц
од злато и од стребро.

А људи у америка се
бројад до 6—70 миљау-
ни који едни од људине
освестенисе а помногу-
то људи уште дивн јесу.

Пн.

А каква је Окајанија
кажими ако знајеш.

Од.

Окајанија се велид у
еден реч сите острови,
који се расштркани по
Окајанији и тамо се бро-
јад до 4 миљауни без-
божници и дивјацни
људи.

И јевропци имајед та-
мо неколку рисјани кои
се наместени, и живну-
вајед.

покиште еде пјечи, пе-
сисе сати, нка, тролнс.

Апо нде, вера, 1492,
вјет мбас кршти, пас-
тајн ека цет мендџер ђе-
новис детни ерандотун
Христифор Колумб.

Апо, нара, ширумеа,
преи пјечи, ајо по ека,
шкруу еде, ека еп, ма-
џретин опет мбас емин
етитт реџ цетшин пјечи
нка трол, уџонте, аме-
рика.

Америка аште (штон
пџељшин) трол апо нка
америка диџе, шеџер,
дуван мавџе памбук еде
шум хетер пџељмеа.

Еде нде Америка у-
цундет шум мадем нка
џјори еде нка срма.

Апо њерази нде аме-
рики унуморон џер 6-70
миљин циџи, диса, нка
њераз јан унгришун апо
те машума, њерази, ма,
егер јан.

Пу.

Ано си, аште, детпи,
медисур дџџотому недји.

Пу.

Детпи медисур уџон-
те меџи џјаџ цитве а-
даат циџи јан дердун,
мбас, окајани, еде аџе,
унуморон џер 4 миљин
паперендин еде егр џе-
раз.

Еде јеврописе киште
аџе диса гштера циџи,
јан вендошин, еде, по-
ронн.

даа бир бешпинди нсе ку-
рављни топрагдан вар.

Иџа 1492 урумије се-
недине разбуљмиш на-
џимеснехи деннџијузен,
Христифор Колумб.

Дахи евеџ каџем бе-
јани меркум, нсеја, јаз-
дрмпиш ве чикардтмиш,
пошките америко веспу-
чп џене наџџимеснехин
нспмне јенибуљунан па-
јн (топрагдан дуџјадан)
америка анидр.

Јени дуџја, менвеџи
топрак тир, џи јениду-
џјадан чикајор, ве ше-
џер ве тутун ве (мави-
љик чинит), ве памбук,
ве чок башка менвеџер
дахи.

Ве, јенидуџјада, бу-
дунур чок мадемљикџер
аалтдан, ве џумишден,
дахи.

Иџа ихсан јенидуџја-
да саидр џи таа 6—70
миљаункадар, ангиџер
џи, базиџер, ихсандац,
анламиш, терлар, џџа,
ихсанин чокалугу даа ја-
бани дирлар.

Су.

Орта деннџин адала-
рин семтџери, пасадир,
бана дивер егер биџер-
сеп.

Цу.

Орта деннџ, адалар,
деџџир окејан, бирџе-
ла миџи џи битун ада-
лар џџе семтине орта-
деннџинде ве орда сап-
лир дахи таа дорт ми-
љаун кадар, енеџи ве
јабани ихсап.

Дахи, ве јевропаџи-
лар бирнекадар христи-
јан орда, вар џи анги-
џер јерџешиџи ве јашар-
лар.

Пи.

Мије, у који дед, на-
зимјава, Живувиме, ка-
жи ми, ако, знајеш.

Од.

Мије, живуваме, во-
јевропа, у царство, Тур-
ско.

Пи.

А како се вељид, на-
шево, отечество.

Одг.

Наше, отачаство, се
вељид, Македонија, и
мије, се именуваме с.
Македонци.

Пи.

А каква је Македо-
нија, илџ је родна, илџ
не, кажими, ако знајеш.

Од.

Македонија, кон, исто-
чни, и, кон, јужни, краи,
мошне је, родна.

А кон, западни, краи,
Македонски, и кон, пе-
точни, краи, албански,
имајед, високи, планиње
које у њих, рана, не
може, да уздреје, сека-
де, вити, пак сејад, у
висоњено.

Пи.

А који се, твје, пла-
ниње, кажими, именом.

Од.

Мокрино, над бабуна,
и над порече, у Маке-
донџа.

А во Албанија, стогово
и кара орман, од струга,

Пу.

На нде циџи пјеч, пр-
ми троад, пориом, днџ-
то му њиер.

Упр.

На пориом, нде јевро-
па, нде миретенија, те
Турчишт.

Пу.

А по си, уџонте, ати-
ниси, те, тоно.

Уп.

Тоно, атинисур, уџо-
јет, Македони, еде не-
ве, паџон, Македонисе
сеи Македонџан.

Пу.

А по снаште, венди,
те Македоније, а по
уџеи, берићед, сен јо,
днџто му, не дџи.

Уп.

Македонџи, нка, ку-
деџ, дили, еде, нка,
месдит, скаји, уџиндет,
фортшум, берићед.

А по нка, скајите, Ма-
кедонџа, ку перендон,
дили, еде нка, кудеџ,
дили, скајите, шкипни-
се, киште, налт, бјенка
по, нде, аја, дрне, нук,
пјеке, џакунде, ас опет,
нук, мбјели, нде налти.

Пу.

А по, циџи, јан, ата-
бјешка, днџтому, меиин

Упр.

Мокрино, прми, бабу-
на, еде прми, порече,
нде Македонџи.

А по нде, шкипинија,
стоџово, еде забели, зе-

Су.

Биз, анги паји, узере,
топракта, јашарис, ба-
на, табир, еиле, егер,
биџирсен.

Џу.

Биз, јашариз, јевро-
пада, мисниман, пади-
шахџиде.

Су.

Ја насл, ангиар, би-
змиџи, педерџигмис.

Џу.

Бизим, педерџигмиз
ангидр, Македонија, не
биз, дахи, македонлу а-
нилар.

Су.

Пу, Македонијанип,
уџеси, насл, адиба, ме-
ивељими, псе, денџ, ба-
натабир еиле, егер, би-
џирсен.

Џу.

Македонијада, џун, до-
гуси, ве к бле, уџуна,
иск, мевељи дпр.

Ила, џун батиси, уџу-
на, македонијанин, ве
џун, догуси, уџуна ар-
наутлугун, јуксег, лап-
љалар, вар, џи, онлар-
да, тереџе, ппшејетини-
мес, хедјерде, не дахи,
пч, џене, екмеџер, шу
јуксег, ехаџије де.

Су.

Ја ол, џаџљалар, ан-
гисидирлар, бана, табир
еиле, ади аденџе.

Џу.

Мокрина, бабуна узе-
ринде, ве порече, дахи,
Македонија, уџесинде.
Ила арнаудлугда, сто-
гово, ве караорман, стру-

кун север шар од тетово
кон запад, бистра, од,
гостивар, кон југ, сува-
гора од порече, кон за-
пад.

Пи.

Кавва је, кљпма, у
македонију, кажими, ако
знајеш.

Од.

Македонија, је, од,
среднијод, појас, земни,
кунсевер, до егенског,
морја.

И у дољу Македони-
ју, тољку, је, низија,
да у зимна, доба, стока
на, свозима, пасад, и
без ранење, живувајед,
као, овци, коњи, говеда,
и многу, други.

Пи.

У Македонија, стока-
на њихра, али све тује
сијадржад, вли, допду-
вајед, и од доруга стра-
на, кажими ако знајеш.

Од.

Сета, стока, од, ма-
кедонскиве, п од, албан-
скине, планиње, узимно
време, у дољна, македо-
нија, и у тесаљија, жп-
вувајед, и пасад.

Пи.

Какви, плодови, сера-
ђајед, у Македонија, ка-
жими, ако знајеш.

Од.

У Македонија, се ра-
ђад, секакви, плодови.

зе, нка, струја, нгуанете
меснат, шар, нка, то-
тово, нгуанете, нгуанет-
дон, длап, бистра, нка,
гостивар, нгуанете, ме-
сдит, маљи, сати, нка,
порече нгуанете, купе-
рендон, длап.

Пу.

Снаваа, аште нде Ма-
кедонји, дафтому њер
недји.

Уп.

Македонји, у циндет
нка брезе, месдити, тро-
лис, нка мурањји, ћер
детин, те егенсе.

Еде нде Македони, те
поштис, чекач, а ште,
унђет, се понде, мотин-
те димн, доја цин димн,
колосе, еде, паушћемеа
порони, слпо, денд, каљ-
љона, еде ћетер, шум.

Пу.

Нде Македони, те-
доја, етисе, апо, пас, ер
аће, зајен, сен, повјен,
еде, нка доњи, ћетер, ана
дафтому, њер, не дји.

Уп.

Цита, доја, нка бјеш-
кат, македонисе, еде
шкипинисе, нде мотни-
те димн, нде, македони,
поштис, еде, нде, јени-
шер, поронн, еде ко-
лосе.

Пу.

Си уљиндмеа, поу-
љиндет, нде Македонји,
дафтому, недји.

Упр.

Пде Македони, поуљ-
индет, цитчвар, уљинд-
меа.

гадан, јарџеде, тарафа
шардаг, кадкандељеден
ђун, батисџана, бистра,
гостивардан, кбље, та-
рафа, курудаг, поре-
чеден џунбатиситарафа.

Су.

Македонијанин, аваси
насдир, банатабир ејље
егер биљирсен.

Џу.

Македонија, булукур,
топрагин, орта кушапи-
дан, јариџедеје џидерек
шуханнороз, деизини, у-
цуна, јаот (ћенарина).

Ве ашаја, македони-
јада, окадар, џимандир,
њи, кш, земанда, мал,
битун, кш, отлар, ве-
беслемемегилеп, јашар
наслђи, којулар, бен-
ђирлер, с-рлар, ве чок
башкалар, дахи.

Су.

Македонијада, онларп
мали, еп ордами тутар-
лар, нсе, џељир, ве ба-
шка тарафтан, дахи, ба-
натабир еиле, егер би-
љирсен.

Џу.

Битун, мал, македо-
нијадан, ве арнаудлуг
љанџалардан, кш, зе-
манинда, ашаја, маке-
доијада, есаљиде, ве
јенишеирде, јашарлар,
ве отларлар.

Сув.

Неџинс, менве, мевље-
нпр, македонијада, бана-
табир, еиле, егер биљир-
сен.

Џув.

Македонијада, мев-
љенир, херџинс, мев-
вељер.

Пи.

Кажими, који се, по-
именце.

Од.

- а. Пшеница,
Вардарка.
Црвенка.
Црика.
Шутарка.
Осатка.
Дренинка.
б. варива, и за печење.
Науд.
Боб.
Сусам.
Вариво.
Гронзе.
Смокви.
Маслинка.
в. за збљекање.
Бобаћ.
Коприна (свила).
г. за пушење.
Дуван.

Пи.

А јељије, секаде, у
Македонија, плодно иљи
није, кажими, ако зна-
јеш.

Од.

Неје секаде, плодови-
то, току во Македонија
а и у Албанија пмајед,
гладни и високи, места
у који, несе раћад, жито.

Пи.

Који се тије места,
кажими, и за Македо-
нију, и за Албанију.

Од.

У Македонију, Подго-
р, бабунски, моријовски
и битолски, између, би-
тољско и, охридско, и
кичевско.

Пу.

Диџотому нјер, циљи
јан, емни, ибас, емни.

Уп.

- а. Грун.
Вардарисе.
Кучисе.
Езеза.
Грунишут.
Осатка.
Груни кравис.
б. циљи, позијен, еде-
ничен.
Наут.
Бакла.
Сусам.
Орис.
Руш.
Фиче.
Улија.
в. Предешур.
Памбук.
Мндафш.
г. пре тирјаћилик.
Дуван.

Пу.

А по нде Македони,
џикунде, венди, уљинд-
мун, аште, сен, нук,
диџотому, њнер.

Уп.

Нук, аште, џикунде,
џеитун, по, нде, Маке-
дони, а по, еде, нде,
шканиниј, киште, па бер-
рићет, еде, вендише,
џаџт, нде циљи, нук-
љиндет, дри.

Пу.

Циљи јан, ата, вен-
дин, диџотому, њнер, еде
пре македони, апо, еде
прешкипинји.

Уп.

Нде Македонији, ма-
џесја, те, бабунас, мо-
ријовас, еде маџесјите,
манастирит, напар, ори-
јес, еде, манастирит, еде
врчове.

Су.

Банатабиреље, анги-
сидирлар, ве, исим, исми
иљен.

Пу.

- а. богдалар.
Вардарбогда.
Крмези.
Карабаш.
Деведиш, (ђучли).
Кзлка.
б. каннајанлар, ве, пш-
пиренљер.
Нухут.
Бакла.
Сусам.
Пиринч.
Узум.
Индир.
Зентијтанељер.
в. Есваб ичун.
Памбук.
Ипек.
г. тирјаћилиг ичун.
Тутун.

Су.

Ариба, македонијада,
херјерде, менвељимидир
исе, деиљ, бана табир
еиље, егер биљирсен.

Пу.

Менвељи, херјерде,
деиљ, иља, македонија-
да дахи, ве арнаутлук-
да, аџиг, јерљер, вар, ве
јуксек, ангиљер, њи еха-
љиједе, тереће, мевљен-
мез.

Су.

Ангиљер дир, меркум,
јерљер, банатабир, еиље
ве македонијада, ве ар-
наутлук, ичун, дахи.

Пу.

Македонијада, бабу-
на, даалари, моријова
даалари, ве манастир,
даалари, иџисортаси-
да, охријениј манасти-
рин, ве врчованин.

А у Албанија, тетовски, и гостиварски, подгор, обене, реки, дибрански, голобрдо дримско, градо, цупа, и од сине страни, стоговски, подгор, овије, места се наагладив.

И људи од, овије места, сите, странствувајед, едни, со занати, серанад, други, со плодење, стока.

Пи.

А во тије места али нема, некоја, љеснина, да се пронајед по како, би могла рана од земју да растед, за тои, народ, зада се, ранад, и живејад кажни.

Од.

Така би могло љеспо да се умножид рана, у тије места, ако, започнад да садад кромпир.

Пи.

А у какви места растед кромпир.

Од.

Секаде растед докаде што имад паирад у висина, по планињено.

Пи.

Како се посејувад таја рана, и како се, работид пак да порастед кажни.

Од.

Кромпир или брбушки тије немајед, друго,

РЕЧНИК

Апо, нде шкипинија, маџесија, те, тетовас, еде гостиварисе, еде, те дуји, река, те дибрас, гола брда, грика, едри-мис, цупа, еде, икацпа ана маџесија стофовас, че кви вендин, јан, ма-шум, на берићет.

Еде, њерази, ика, кји вендин, пас, вет, шкони, на ана те ветуи, диса, ме мјештерја, поушћен, ње три ушћен, мештон-меа, доја.

Пу.

Апо нде ата вендин, ска доњи колан тауцши-дет, чиш, си помундет, ушћемеа ика троли таритет пре, њерази, ајо, црта ушћен еде та по-рови днотому њер.

Упр.

Ашту мундет, љесен, та поушумот ушћемеа, нде ата вендин не даи њер тамбјелн (кртола кромпир).

Пу.

Апо нде, си, вендин, ритет кртола.

Уп.

Бикунде ритет њер ку киште напрат нде наљти мбас бјешкат.

Пу.

По си, побјелн, ајо, ушћемеа, еде си, упу-нојен опет таритет днотому њер.

Упр.

Кртола ата скиптен, њетер фаре по ика цјек

Ила арнаудлугта, кал-жанделени, ве гости-варин, даалар, пниси, рекалар, дебренни, гола брда, дримкоду, кожа-ник, ведорт, бир тараф-таи, стогона даалари, бујерљер, енчок, ач тир-лар.

Ве пхсани, бујерљер-ден, битуну, гурбетчи-дирлар, базиљер, запа-јетилси, бесљенирљер, гапрељер, мал, мевлс-мег, пљен дамазлик, ту-тарлар.

Су.

Адиба од маал љер-де галиба јокми бир ан-ги колан њи будуна бир турли нас њи еде за-хире, јерден, бујуја њи од кавии бесљедигина дахи, банатабир, енље.

Пу.

Опље ода, биљир, пек јеник њи, захире, чока-лан син од јерљер еха-лиде егер банларсељер њи патата, експилер.

Су.

Адиба непис јерље-рде патата бујар.

Пу.

Херјерде бујар њи не-реје едек наира варисе јуксегљикте љандалар, ехаљједе.

Су.

Ја насд, ећир, мер-кум берићет, ве насд, ишљенир њи њене бују-сун бана дивер.

Пу.

Патајир башка, тоу-му јоктур ила, патата-

семе току од порастен, кромпир зрноно се расечувад на четири вљи на осам преку среде но само, дупкиве, који се на зрново, да се оставад, на резанкине, у стреле.

Ипак така по три ре-
занки у секоје огњиште
или, кућица, да се за-
претајед у земљу, дури,
да, израстед, трава, и
това надајеку огњиш-
та дасе.

III.

А како треба посље,
да се работајед кажини.

Од.

Од кога ће израстед
трева, после треба, да
се загнувад, тревава,
само цвећево, да оста-
нед непокријено.

И така, кромпирод в
земи растед н од лис-
јево покријени у земју,
бидувад кромпир.

Иг.

А после како треба,
да се управувад, кром-
пирод за јадење кажи-
ми ако знајеш.

Од.

После умији кромпи-
ри да се очисти земаља,
од њих по това ако са-
каш, варји, иљи, печји,
тога и у место љеб слу-
жад.

ИИ.

А семе како се чувад
пљи секоја, година, се
посејувајед кажини ако
знајеш.

кртода та вода, докато
накадр саи вода, вода
си цонащи, докато та
нат цнащи, докато та
лет мбета, докато та
нле мбета

Опет, ајде, сит тра-
ашка иде дад нешто
тапо жбало, иде троа-
ћерта би, жнер, кало-
еде ајо. жет жн жари-
ште пат.

Игъ.

Апо си духет пастаји
тапо упунојет, дитому
њјер.

Уц.

Ика кур дот бји њи-
ер колоџи пас таи духет
тамбаџони колоџи веч,
Љуџат тамбетиџ, пам-
баџу шин.

Еде ашту кртоли нде
трол ритет еде нка фи-
лат мбаљуум нде. трол
бојет кртода.

Div.

Апо пастан си духет
та удретонте, кртоли,
прегранмеа, днѣтому,
пндѣи.

Уд.

Пастаји љаје вртолат
та унастрон троди нка,
јао мбас андан зије даш
пјеке атаер еде нде ве-
нди бук ругдоен.

Πiv.

Апо фаре си порунте
сеи ђит куш вјет поум-
бјелн, днѳтому, њнер
по в дн.

нин бабиндан, беси-
жир дордте јаот, секи-
зде битевы бпри бирта-
рафа, ортаја, њи, саде,
башин дељжжери бозу-
лмаиб њи јонга, орта-
синда калсин.

Бене оиѣ учер јонга
хербир оѣак ичине са-
р-ла јерин деруниде таа
биддинѣ едек дахи о-
ѣаклар серек оѣсунаар.

Cy:

Ја наса љазим оддем
ишљенсин, бана, табир
еиље.

Иѣ.

От бујудиинден сонра
олдем, џазим, џи то-
праг пљен сармак оту
џи саде чичег сарма-
миш калсин.

Ве оиље, пататадар,
јерин, деруниде, бујар,
дахи јапраклардан сар-
гиљи, јерин, деруниде,
патата одур.

Cy.

Ја олдем наса лјазим
ћи тердиплемеје, пата-
талар јемег ичун бана,
табир, еиле, егербиля-
рсен.

ИҮВ.

Сопра икайвер пататалари Һи топраг, паһ-
ленсин, олдем, сопра,
истерсен кайнадтир, ја-
от пишпр ол земаһ, ве
екмер јерине, даһи, ја-
рарлар.

Cy.3

Иъа тоум наса, сак-
ир нсе хер сене еѣлър
бана табир еѣе егер-
бѣлърсен.

Од.

Кромпирод, есењ се
ископувад, од земји, на
двор и се одежувад по
големи, који се за ја-
дење а ситни, који се,
за семе.

Току семево у топло
место и у песак запре-
тано се чувад до про-
љед, које, треба, да се
сеје ипак.

Пи.

Од кага је, позната,
Македонија и со ошто је
профалена кажим и ако
знајеш.

Од.

Македонија била по-
фалена, у време, цара
вељиког Александра.

И сега под владени-
јем неговог царског ве-
љчества, елиџанли,
султан абдул азис, аза-
мет наиславнаје.

И мије при жаводта,
негова, живуваме, сите,
људи који сме у Маке-
донију као браћа.

Пи.

Какви обичаји, и пе-
сни у Македонију има-
јед кажими ако знајеш.

Одг.

Обичаји и песни тије
се многу весе, докажу-
вајед току неколџу ов-
де ља кажа.

И то на краи у књи-
гава се одељени.

Пит.

А камо песни турски
и арбански.

Уп.

Кртоли нде мотинте,
вјештас поермонте нка
троа јашту еде удајет,
матетраш, преграпмеа,
тевогља префаре.

Еде по фаре нде вен-
ди нгрофте еде нде шур
мбаљумун поурунте ђер
придевера циља по ду-
хет та ештојебјел, еде,
опет.

Пу.

Нка кур аште, нјоф-
шин Македонји еде ме
чиш аште лавдирионту
диџтому њиер по н дји.

Уп.

Македони ишњен ља-
вдирионшин, нде, јетин,
те мпрети, мад, Скен-
дери.

Еде ташти мбас, ур-
дурумеа ектисе мретис
имад султан абдул азис
азамет, машум, мендер,
аште.

Еде на мбас порумеа
ети се пороним диџ нје-
рази циљи јеми нде Ма-
кедони си в лазер.

Пу.

Апо си адет еде кан-
га нде Македони кпште
диџтому по н дји.

Упр.

Адет еде канга ата-
јан шум нук удиџтонте
џиџ, по дјса, кату, та
диџто.

Еде ајо нде љиберти
наскан јан удан.

Пу.

Апо прсе, ска канга,
турчишт еде шкип.

Џу.

Пататап љуж земани-
нда, јерин, дерунден,
чикарирлар, дишари ве
ољеширлер, даа бујук-
лар јемег ичин дахи у-
факлар то ум нчун.

Иља тоуму сиџак ма-
аљде ве кум ичннде ђо-
мук сак нпр таа, пљџа-
за едек љи лјазим, ола
земана, едек, елиџсин,
ђене.

Су.

Шу Македонија анги-
земадан, бељидир, ве
дахи нељен иџетљидир
бана, табирење, егер
биљирсен.

Џув.

Македонија метхји,
иџиш, љи, намџимасни,
нде и Скендер падишах,
земанинда ве шимди.

Дахи елиџшанџи, сул-
тан абдул азис азамет,
бујурулмаснида, си пек
иџетљи дир.

Ве бис дахи опун са-
исинда јашајориз битун
ихсан англиер љи Ма-
кедонијада олуб не би-
радер џибп.

Су.

Ја наса сиџарши ве
туркиљери Македонија-
да вар бана табир еиле
егер биљирсен.

Џу.

Сиџарши ве туркиљер
меркум чок, тирлар, љи
тактим, еднџмес, нља,
бирнекедар бурда, ди-
верџени.

Ве одахи љи љитабин
уџуна ољешик, тирлар.

Су.

Ја неден, турки, јок,
турче ве арнаутчес.

Од.

Турски и арбански ђа
излезад у трећа књига
кога, ђа бидед, готова.

Х.

За небесни тјела.

Пи.

Како се вељид, таја,
наука која нас учид да
познаваме небо и тјела
небесних, кажими, ако,
внајеп.

Од.

Таја наука се вељид
звездобронна.

Пи.

А што може, звездо-
бронна наука да нас
научид кажими ако зна-
јеп.

Од.

Звездобронна, нау-
ка ђа нас научид, даји
познаваме, тјелана, не-
бесни, и слицено и зве-
здине, и други, многу,
како и каде стојад тије
и какви се и кољку се,
надаљеку једна од дру-
га и како се вртад.

Пи.

Што се вељид, небо,
кажими едношка.

Од.

Небо, се вељид, онеја
које се, синејед, наднас
ипанего, како дасе, за-
љепени, го, гљедаме,
слицено, и месечинана,
и звездино.

Уп.

Турчиш еде шрич до-
тдиљин, иде, диберта,
итретис.

Х.

Пре трупат, чиљисе.

Пу.

Си уџонте, ата, мсу-
меа, цила, по на мсује,
тавјофим ђељи еде тру-
пат чиљи се, диџому,
џиер по и дји.

Упр.

Ата, мсумеа, уџонте,
јујењјофтуниеа.

Пу.

Апо чиш, мунд, јује-
њјофтунни мсумеа, тана,
мсује, диџому, џиер,
по и дји.

Уп.

Јујењјофтунни мсумеа,
дотна мсује, та поњјо-
фим трупа те чиљисе,
еде, дилин, еде и сат,
еде ђетер шум, си еде,
ку дуронн ата еде си-
јан еде каса јан џарг,
џја, нка, ђетер, еде си
џаркоин.

Пу.

Ајо чијељ чиш уџонн
диџому, џиер.

Уп.

Чијељ, уџонн ајо ци-
љи, подукед, мавен, пр-
мине, еде, нде, ајо, си,
тајан, онџитун, по ши-
коим, дилин, еде, анза,
еде, исат.

Џув.

Турче, ве, арнаудчес,
учунду џитабда чикаџа-
клар.

Х.

Ђојун те нељер хеса-
љиде.

Сув.

Ол иљим, насд, деп-
љир џи анги бизи уре-
нен ђоју бепљејељим ве
дахн, ђојун, тенељери,
банатабјар, еиље, егер,
биљерсен.

Џу.

Ол иљим анидр фал-
џиљик.

Су.

Шу ол фалџи иљими,
неје, уренебиљир, бизи,
бана, табиреиље, егер,
биљирсен.

Џу.

Ол фалџи иљими бизи
уренеџек џи ђојун тене-
љерини, бепљејељим, ве
ђунешн, ве јидџисљери,
ве баншка чокаук, дахн,
насл, ве переде, дурур,
онлар ве насдирлар ве
некадар бири обирпиден
прак олуб, ве насд, те-
керљешпрљер.

Су.

Шу, ђог, ве анидр,
бана, табир еиље.

Џув.

Ђог, андр, ол, џи, мави
ђорунаи, узериџизе, ве
ону узере, јапшиг џиби,
назар, едерис, џунешн,
ве, абубаји, ве јидџи-
сљери.

И товаје, таква, ширина, која неседомерувад, никогаш.

Пи.

А каквоје, слично, кажими ако знајеш.

Од.

Сличноје, ваљчесто како некоје, клопче, и само, од, себе, светљиво.

Пи.

Која се вељад, звезди кажими.

Од.

Звезди се вељад онје који се, светљиви, вапки како, да се, заљепени, за небоно, и тије давајед, здрав, од себе, светљив, нама, у ноћна доба.

Пи.

Свите, звезди, алисе еднакви, нди, несе, и какоможд, секоја засебе, да се познајед, и, да се, разделид, једна од, друга, кажими.

Од.

Једни, звезди, сами, од, себе, се светљив, а пак, други, темни се. Светљивине, звезди, несе, поместувајед, од, местово, своје, а од, светљивине звезди, одид видело, вотеминане.

И од, теја видело, на темнине, звезди, им, светид, затова, декасе, вр-

Еде ајаште, асиш, жав, дилл спомасет, ас њнер.

Пу.

А по, сиаште, дилл, диџтому, недји.

Уп.

Дилл аште, румбулак сидовји, љамче, еде, вет нка вете, ерет, аште.

Пу.

Циљп, уоојен јује, диџтому, њијер.

Уп.

Иса, уоште, аја, циљп, јан, ерет, пенк, ситајан, нитун, мбас, хељп, еде ата енин еретин нка, вет вете, неве, нде мотинте, натан.

Пу.

Цитвет, исат, апо јан сесп, сен, нук, јан, еде симунд, пасцла, превет тауњјофет, еде, тат дајет, њја, нка, хетер.

Уп.

Диса, јуијен, јан вет, нка, вете, бајен, дритин апо хетер, јан, ерсим. Исат, етретин, нук, љуин, нка, вендин, те, ветин, апо, нка, исат, чпобајен, дрити, шкон пашмеа, нде ерсима.

Еде нка, ајо, дритин, нде, исат, те ерсима, у бане дритин, преајо, ирсе, руколојет, ата,

Ве шумеркум, онје, хепишљигдир, љп, анги-сп, уљчутућенмес, нч бир, земан.

Су.

Ја љупеш, насљдир, бана, табир, еиле егер биљирсен.

Пу.

Бунеш, јуварлақдир, топ, танеспџибп, дахи, хенди, хендјинден, парлак.

Су.

Ангиљер, анилар, јилдис, бана табир еиле.

Пу.

Јилдисљер, анилар, онлар, љп, ангиљер, муневр, олуб, дамлалар, љп љог, нчун, јапшиг, џибп љорупан, ве онлар, дахи хендинден, парлак, зија верир, бизе, хеџе земанинда.

Су.

Битун, јилдисљер, ациба, бир, цинс, мидпрлар, исе, денљ, ве, пасл еде биљир, хербир, хенди ехаљиде, беиљенсян ведахп, пашљашспн, бири, гаиреден, бана, табир, еиле.

Пу.

Базпјилдисљер, хенди хендигинден, парлактирлар.

Дахи, хене, гаирељер кујиларлар.

Шумуневр, јилдисљер хенди, јеринден теирен-мезљер, пља, муневр, јилдислардан, пшик, џидејор, кујилер узере.

Ве од, ишнцен, караник, јилдисљере, шафкланпр, (анденљик, џидер,) од, нчун, љп кују,

тад, темнине, звезди,
окоду светљивине.

Пак, итемнине све-
тад.

Које садено је, свет-
љива и непокретна, зве-
зда.

Теја, грејед, ијаосве-
тувад, земјава. наша.

А земјава, нашаје, од
тије, темни, звезди.

Пн.

Звездине, ајисе, ви-
стина, тољуку, маљи, ка-
ко, што се, гљедајед,
нама, иљи, не, кажими,
едношка.

Од.

Звездине, многу, го-
леми се, току, нама, се-
гљедаед, маљи, зашто,
се, многудалеку, од, нас
пак затова, сегљедајад,
нама, маљи.

Пн.

Санцено, ајсе, мес-
тид, иљи, не кажими.

Одг.

Санцено, неје, покре-
тно, нити се, местид,
пак некуда, акунам се,
гљеда, како, да се, вр-
тид, окоду земјава, а
теја, несе вртид, нигде.

Пн.

Мошне харно, когаје,
така, това, зашто вељад
људи, санце, огревад, и
заоди, кажими.

Одг.

Така, нам се, чинид,
као, да заодид, и огре-
вад, а санцено, све на-

јујен, ерсима, харке, иса
те, еретин.

Опет, еде, те, ерсима,
бајен, дрити.

Циља, еде, дн а н,
аште, ерет, еде, сун,
гриште њијује.

Ајо, бије, еде, мбаје,
дритин, прми троа тоно.

А потроа, те, тоно,
аште нка, ата, исат те
ерсима.

Пу.

Исат, апојан, врте, че-
кач, вогљ, си, чуш, по
ушиконте, неве, сеи, нук
днџоому, њјиер.

Уп.

Исат, јан, шум, мад,
по, на, удукет, вогљ,
прсе, јан, шум, љарг,
нка, нево, опет, преајо
по ушиконте, неве вогљ.

Пу.

Дили, апо, ндаројет,
сеи, јо, днџоому.

Уп.

Дили, нук љујет, асјо
нук, гриште, кркунде,
еде љечилонте, неве, си-
та уруколоје харке, тро-
лин, апо, ајо, нук, хар-
које кркунде.

Пу.

Форт мир, по кураште
ајо, ашту, прсе, фољин
њераз, дили, дуал, еде
перендон днџоому њиер.

Уп.

Ашту, набојет, неве,
си та перендон, едета
дууљ, апо дили, пас ер

јилдисљер, текерљенир-
љер, шу парлакларин,
такијандан днр.

Бене, кујулар, дахи,
шафларлар.

Анги љи, љунеш, пар-
лак, јилдистер, ве дахи
тепрењејен.

Меркум, парлар, ве-
дахи, шафладтирнр, то-
прагимзи.

Иља, топрагмз, оакуји
јилдисљердендир.

Су.

Јилдисљер, гаљиба,
авкатмидир, окадар,
ључук, насљи, љозуљур-
љер, бизе, исе, деиљ,
бана табир еиље, бир,
ћеред.

Пу.

Јилдисљер, чок, бу-
јуктир, иља, бизе, љозу-
љур, ључук, неичин, чок
бизден, практирлар, ће-
не, онучин, љорунур-
љер, бизе, ључук.

Су.

Љунеш, аџиба, тедре-
нирми, исе, деиљ, бана
табир, еиље.

Пу.

Љунеш, јерљидир, ич
дахи, тедренмез, бирјер-
ден, вебизе љорунурисе,
дахи, љи, иасд, долашнр
топрагмз, такијандан,
иља, о чевириљмес, ич,
бир, јерде.

Су.

Пек ји, ачан, меркум
оиљедир, ве неичин, ич-
сан, дејорџи, љунеш а-
иденир, ве каушур, да-
хи, бана табир, еиље.

Пу.

Бизе, шопље, љорунур
санџи, каушур, ве анде-
нир, иља љунеш, еп бир-

једно, место, стонд, нито, огревад, нито, пак заодид.

Току, спроти, саничено земјава, наша, се местид и у 24. часови, се завртувад, сама, околу себе како, орев, наврх, иџи нагозер, когасе вртид.

Да затова нам се чинид, аџи, одид, саничено, пак огревад, и заодид.

А земјава, декасе, вртид, сама, околу себе на осовината, своја, спроти саничено, за това, бидувад, ден и ноћ.

Пи.

Но, како, бидувад, ден и ноћ, когаје, така, како, что веџиш, кажими.

Од.

Земјава декајетемна, пак, ивельчеста, саничено, јагрејед, само у једна, половина, која је, кон, него, завртена, и, таја, половина, севелид дан.

А друга, половина, тога, кога негрејед, саничено, бидувад, темнина иџи ноћ.

Но земјава, кога се завртувад, околу осовината, своја, така, едно, подруго, излегајед, свите, страни, спроти, саниче да така, насекоје место бидувад ден и ноћ.

наџивенди, рји ас, дууџ ас, перендон, опет.

По напар, дилин, троли, тоно, поџикундет, еде, нде, 24 саати, укусујет, ѓарке ветни, си доџи, ар, намаји, сен, на фунд, кур, порукодојет.

По презајо, неве, набојат, сен пошкон дилин опет дуџе, еде перендоје.

Апо троли, прсе, руколонт, вет ѓарке преѓарке, на муѓартин, ветис, напар, дилин, презајо бојет дит еде натн.

Пу.

Апо си бојет дит еде натн, кур, аште, ашту си чум еѓа, дитому.

Ун.

Тролин, прсе, аште, ерсим, опет еде румбулак, дилин, иџије, веч, нде, џјани, зимси, цла, аште, ксумун, на пардили, еде, ајо, зимси, уѓонте, дит.

А по, ѓетер, зимси, атаер, кур нук бије дилин, бојед, ерт, сен, натн.

Пор, троли, кур, по укусујет, ѓарке, муѓартин, теветис, ашту, џи-мбас, ѓетер, деџиш, ците, анат, напар, дили, ѓе ашту, на нас, венди мерен, бојет, дит, еде, натн.

јерде, дурур, ѓене неаиденир, недахи, каушур.

Фекат, ѓунеше, карши топрагмз, тепренир ве 24 саад, харада, чевириџир, ѓенди, такијандан, долашарак, шуцевпз, ѓиби, бабида, јаот дибинде, а чан, чевириџир.

Дахи, онничин, бязе, ѓозуѓур, ѓи, саѓѓи, ѓидејор, ѓунеш, ѓене, анденир, ве каушур, дахи.

Зпра, топраг, неичиш чевириџир, јаѓаз, такијанпидан, ѓенди, дигиџине, шу ѓунеше, карши, ол ичун, олур, ѓун, ве ѓеѓе, дахи.

Су.

Ја нас, олур, ѓун, ве ѓеѓе, дахи, ачан, онџе олдуугна, дедигин, ѓиби бана табир еѓѓе.

Цу.

Топрагмз, чунки, кујидир, ведахи, јуварлак ѓунеш, анденир, бир, јармџигина, ѓи ангиси, она, карши, чевирик, олаве, ол, јаримџик, ѓун, анлр.

Дахи, гапреси, јармџиги, ол земан, ачан, ѓунеш, анденмес. олур, караник јаот ѓеѓе.

Иѓа топрагмз, ачан, чевириџир, ѓенди, дигиџин таки јандан онџе бири, бир ардинда битун тараѓлар чикарлар ѓунеше, карши, иште, онџе херјерде, олур ѓун ве, ѓеѓе, дахи.

Пп.

А и наку, аџи се вртид, земјава иџи не кажиш ако знајеш.

Од.

И ако се вртид, земјава у 24 часа једношпа осовината, своја, и пак, недостојувад, све, наједно место, току па секоје, завртување, се поместувад, како, низ страна кога одид некоји човек, спроти слнце.

И така се завртувад у сваки, 24 часа, низ страна сама околу себе.

А странанаје, толку, голема и длага, таја го опашувад слнцено околу, наоколу како некои обрач, гољем, кага се, кладад на земи и у стредево од обрачод стојид, земјава, како, качуље, мало и качево несе добошкад нигде, дообрачод.

Тако и слнцено, стојид спроти странана, и многу даљеку зад земјава и несе, добошкад, никогаш, до обрачод, нити до земјава.

И земјава потон, обрач вртејеџи се, секои, ден сама со себе завртује се околу, слнцено, за једна година време, потон, обрач, еднош, у година.

И това џејзино вртење дурисе вртид околу слнцено, бидувајед у година четири, времиња, прољед, лето, јесен, и зима.

Пу.

Апо ируше апо уксујет тролни сен нук диво току не дји.

Упр.

Еде џеуксујет тролни нде 24 сат, џиер, па муџартин тевет еде опет нук дурује веч, наџи венди по џапасџи, ксумеа, поуџует, спно, нде џи ана, кур, пошкон доџи џерџи напар, тедилни.

Еде ашту уксујет нде нас 24 сат нде, анате, ајо вет џарке преџарке ветпс.

Апо ајо ана аште чекач маде еде џат кија, јемтоје, еџиште, дџин џарке пре џарке си доџи, раџ маде кур увендојет и трол, апо нде, медиџин нџа, раџ, дурује трол, сидоџи шег, те вогџ еде, шег, нук упрекајет вркунде џер, раџи.

Ашту еде дџин, дурује, напартеана, еде, шум џарг прап тролни еде нук упрекајет асџиер џер раџи ас ајо џер тролни.

Еде тролни мбас, кџи раџ меуксумун пас дит вета, првет, поуктејет, прџарке, дџин, преџи, мотимот мбас ајо раџи џиер нде вјетин.

Еде ајо ксумеа еџит џер уксујет џарке дџин убојет нде вјет катрмот, придевера, (вера беар) вјешта еде дџин.

Су.

Аџиба башка, турџи, чевирџирми бутопраг, нсе, денџ, бана, табир, еџе еџер биџирсен.

Цу.

Ве дахи, чевирџирсе топраг, 24 сахадта, бирдеџа, џенди, дџигџине ве џене бир јерде дурмајор, даима, иџа, хербир чевирдигине те иренпр наса бир тараџин деруниден ачан џидејор бир анги ериџ џунеше карши.

Ве онџе, чевирџир, џи хебир 24 сахдта тараџ пџен џидеерек џенди тавџанинда.

Зира шутараџ окадар буџуктир не узун, дахи, џи џунешни кушадтирпр такијанинда џи бир анги буџуг, чембер, џиби, ачан којарлар јерде дахи орта есаџиједе чемберден топраг дурујор, џучук џучуџи џиби ве ол џучуџи ич бир јерде чембер, јанинда, иџишмес.

Дахи ве џунеш дурур ол тараџа карши ве чок прак, топрак, ардан ве ич, бирџерет, иџишмес, чембер јанинда не дахи топраг јанинда.

Ве топрагмз ол чембер ардинџе, чевиререк, хер, џун, јанџ, џенди инден, долашир, џунешин, таки, етраџларда, џи бир сене зема ичин ол чембер ардинџе бир деџа јџде.

Ве ол онунџи долашмаги таа долашириџен, џунешин така етраџлар сенеде олулар дорд зема, иџаџ, јас, џуж, ве иш дахи.

XI.

За тјелата, од, звездине и од кометине.

Пи.

Како се дељад звездине кажими, ако, знајеш.

Од.

Звездине се, дељид, једни нестановни а други, становни, и комети.

Пи.

Који звезди се нестановити кажими.

Од.

Нестановити, звезди, се тије, који, несеместадо нито пак го мењавајед, местоно, своје и редод своји помеђу себе нито пак се приближувајед нито се удаљечувајед, једна, од друга, такви се свите, који се светљиви звезди.

Пи.

Јељи можеме да знајеме колку звезди има, на небо кажими.

Од.

Неможеме, зашто, звездине, немајед, добројување и тија многу се даљеку од нас и несе гледајед свине.

А тије, који се, гледајед, обележени се, и раздежени на купови и на секоји кун, који, је, од неколку звезди имајед, каадени, поједно, име као, кумова слама, квачка, раџица, крст, и многу други.

XI.

Пре трунат јупсе еде нка цопат.

Пу.

Си удајен исат, дифтому не дји.

Уп.

Исат удајет дйса нук гриште апо ђетер нгриште еде цопат.

Пу.

Циља исат јан ас гриште дйфтому.

Упр.

Ас гриште, исат јан, ата циљи нук љуин, ас опет нук ндарови вендин те ветн еде арадин ветис њи меџетер ас, опет у афрои ас уларгоин њја нка ђетер, асис јан цие циљи јан, ерет и сат.

Пу.

Апо мундеми тадијем са нса киште на ђеел, дйфтому.

Уп.

Смундем, прсе, исат, скан нуморондмеа, еде, ата шум љарг јан нка, неве еде сун, шиконте, цие.

Апо ата, циљи, ушиконте, јан, ушкадун, еде, удан, накопиља, еде наџитчвар, копиљк, циљи аште нка дйса јује виштен вон мбас њи емин сипо кашти кумбарит пуља, сџукс, паромед круча еде ђетершум.

XI.

Јилдислерни тенелерине ве дахи барчелерден.

Су.

Јилдислер насл оџеширџер банатабир еиле егер биџирсен.

Цу.

Јилдислер иайлашрлар базилер њи калкмајан дахи башкалар калкаанлар, ве парчелер дахи.

Су.

Ангилдислер њи калкмајан, дилрлар, дивер бана.

Цу.

Калкмајан јилдислер њи тепренмејен не дахи, ђенди јерини дјиштџер ве ђенди с расли онларин, мабениџеринде не дахи ђене јаклаширлар не даки, узакланирлар, бирн, гавреден онџедирлар битун, њи англиер парлак јилдислер олуб.

Су.

Аџиба билџедер мјис некадар јилдис вар ђогде бана дивер.

Цу.

Едемевс ипчин јилдислерин саиси јоктур ве онлар чок ирак терлар, бизден ве дахи, ђорунмејорлар, битуну, иља, онлар англиер њи ђозуџурџер дамгали дилрлар ве оџешик цумур, цумура, ве хер бир, цумура, њи англис бир некадар, јилдисден олуб вар комишлар бирер псми насдџи ва бтисчи самани фолтаук, чџет, аџис, ве чок башкалар дахи.

Пи.

Који звезди се, становити кажими ако знајеш.

Од.

Становити, или планета севелид једни темни звезди, који се мстад секогаш-

И тије, се мстад, и пак се завртувајед околу, санично им идед видељина, нањих и така, мије ја гледаме понебо.

Пи.

Кољку, имајед, тједа, или планета наугољени која се вртад околу санично кажима.

Одг.

Главни планета се једанајест, и то овде слежују.

Меркум, венера, нашава земја, марс, јупитер, сатурн, уран, веста, јунона, церера, и палад.

Пи.

Који се велад, опашести или комети, кажима.

Од.

Комети, се темнв, звезди, које, тије, видело, вајемајед, од, светљивине, звезди, које, особито, се, познавад, по планетине, по това, аји, забијодад, многу даје-

Пу.

Циљи неат јан те гришњин, диктому, њнер, по н дји.

Уп.

Те гришњин сен месдин по уојет ни диса ерсим нса циљи поуљи кундет пас ер.

Еде ата поуљикундет еде опет поукусујет харке дилин ивјен, пашме, прии ата еде ашту, на почпаоим, мбас, ћељит.

Пу.

Саа кшште трупа сен месдитнен мамаде циљи укусујет, харке, дилин, диктому, њнер, не дји.

Уп.

Мбас крејас, месдитнен јан њимбадијет еде ајо кату вјешњин.

Меркум, вјецера, троли, тоно, мат, енте, премте, уран, нуси, јона, церера, еде палад.

Пу.

Цила уоонте мебшшт диктому њнер.

Уп.

Ата, неат, мебшшт, јан, ерсим, циљи, поуаун, пашме, нка, неат, те еретин, циљи, јан, удад, њјофтуи, нка месдитнен, мбас, ајо сеји харкони, шум, жарг, нка

Су.

Анги јилдислер дир, њи оннајан дивер, бана егер биљирсен.

Пу.

Јурушљи, ја от, исинденлер, аннарлар, бир, анги куја јилдислер њи ангилер јурурлар, хер, земан.

Ве онлар дахи тепперлер, ве џене, чеви-нирлер, џунешин, таки, етрафларда, ве онлара, анденљик џељир џунештен ве онље, бис онлари назар едерис, џојун, ехаљиде.

Су.

Некадар, тенељер, ја от исинденлер енбујугу вар, ангилер, њи долаширлар џунешин, таки, етрафларина, дивер, бана.

Пу.

Ен баш исинденлер, он бир, дирлар о дахи, бурда џељен.

Меркур, венера, бизим, тоираг, марс, јупитер, сантур, уран, веста, јунона, церера, ве палад дахи.

Су.

Ангиљери, купруклу, дејорлар дивер бана.

Пу.

Купруклилар, кујн, јилдис тирлар њи онлар анденљик, ондуч, алрлар, парлак, јилдислерден, ангилер, њи, анри, бељенирлер, шу, суриједте, њи, долаширлар,

ку, зад светљивине, звезди, да, затова, редко, се, појавувајед:

И когаји, гледеме, имајед, нешто, светљиво, и даго, како; опашка, да, заради това, се вељад, опашкасти, звезди.

Па.

Кога се, појавувајед, опашести, звезди, аџи, је, занекон, белег, чуден, кон, ља, се, учинид потова, после, аџи, не кажими, ако, знајеш.

Од.

Прост, народ, вељид, кога, се, гледајед, опашесмине, звезди, това, је, накропрољитије, и, љоа, љабиде, некоје, чудо, наземјава.

Току, това, неје, ништо, вистина зашто оније, опашати, звезди, сводад, по, свонјод, пут, који, им, је одељен, од, бога.

А каде, нас, редко, се видад, затова дека, забијодад, многу, даљеку, од, нас, пак, само, кога, се, приближувајед, доземјава, само. тога, мије, и видуваме.

Па.

Који, звезди, једна, краи, друга, заједно, се вртад, као, путница, кажими, ако знајеш.

прап, исат, те еретин, попре, ајо рад чидонте.

Еде, кур, јамтоје шиконм, кијен, џисен, ерет еде, љат, сибишт, по, преаро, уџојет, нса, мебиштин.

Пу.

Кур, дукет, исат, мебишт, апо, аште, предонџи, шкад, мерекуџија циџи та поубаџт, мбас ајо, пастав, сен, нук, диџтому по н дјиш.

Уп.

Памарвештџераз оин чи кур, учидонте, исат мебишт, ајо, аште, преџак, ка, меудерд, еде, сен, табојет, доџи, мерекуџија, на троли.

Пор, ајо, асџа, нук, аште, вртее, псе, исат, мебишт, пошконм, мбас уџи. те, ветис, циџи, аште удан нџа перенди.

Апо, кеневе, рад, у дукет, пре, ајо, прсе, ксуин, шум, љарџ, нџа, на опет, веч, кур, поуџа ронн, нџе труџи, тона веч, атаер, на, еде, посечидонм.

Пу.

Циџи, нса џџа, напар џетер, башке поуџсуин снуџатар, диџтому, по н дја.

чок, ирак, парлак, јилдисџер, ардан дахи, ол ичун серек зухурланрлар.

Ве ачан, онлара, назар, едерис, онларда, вар, бир, шеи, парлак, ве узун, куирук, џиби, дахи, ол, себеси ичун, анларлар, куирупџи, јилдисџер.

Су.

Ачан, зухурланрлар, куирукџи, јилдисџер, аџиба, бир анги, аџамет (мучзат) џи, ангиџи, олаџак, оџдем, сонра, нсе, деџџ, бана, табир, еџџе егер, биџирсен.

Џу.

Вахул, кавм, дејор, џи куирукџи, јилдисџер, џорундугу, зџман, меркум, др џи кан доџуџмеје, ве дахи џи олаџак биранџи, мучзат, дуџџаџа.

Џџа меркум, ич биршеи, аџикат, деџџ, ниџи, меркум, куирукџи јилдисџер, џенди, еџџи таригине џидејорлар, џи ангиџи, онлара, на сџ, оџуб, јараџимиздан.

Дахи, бизим, дијара, серек, назарланр, ниџи, џи бизден, чок, ирак долаџиџи, себџиџи, деџе салт, ачан, јаклаџиџлар, топраџ, јанинда, саде, ол зџман, биз онлари, назар, едерис.

Сув.

Анџи, јилдисџер, џи, бири обир, јанинда, берабџиџи, чеџиринирџер, јоџџи, џиби, бана дивџер, егер, биџирсен.

Од.

Једна, краи, друга ко-
ји, се, вртад, тије, зве-
зди, се, планета.

Који, забијодад, око-
ду, некоји, големи, пла-
нета, и, заједно, соњих
у това, време, се, завр-
тувајед, окодо, санцено.

Пи.

Ату, који, од, голе-
мине, планета, имајед,
другари, сапутници, по-
краи, њих.

Од.

Јупитер, имад, четири
сапутница, сатурн, има
седам, уран, има, шест,
нашава, земја, само, е-
дан, сапутник, имад и
тав, сапутник је, месе-
чинава.

Пи.

А месечинана, какваје
кажими, ако знајеш.

Од.

Месечинана, ваљче-
стаје, и темно, тјело,
као, што, је, и земјава,
наша.

Пи.

Месечинана, аџи је,
истина, погољема, од,
другине, звезди, као,
штоја, гљедаме, мије,
џџи, неје.

Од.

Месечинана, је пома-
ла, од, другине, звезди
а нама, се, чинид, пого-
љема, декаје, поблизу,
доземјава, од, другине,
звезди, затова.

Уп.

Њџи, напар, ђетер, ци-
џи, поукусин, ата, иса,
јан, месдџтнен.

Цџџи ђаркоин, ђарке
џи циџи, маде, месдџт-
нен, еде, башке, меаја,
нде, ајо, мотин, поуку-
син, ђарке, дили.

Пу.

Апо, циџи, нка, маде
темесдџтнен киштен шо-
ка, улис, напар, ке аја.

Уп.

Енте киште катр шо-
ка, премте киште, штат
уран, киште, ђашт, тро-
ли, тоно, веч. џи, шоч,
киште, еде, ајо, шока,
улас, аште, те, анза.

Пу.

Апо, анза, си, аште,
дџфтому. по н дџи.

Уп.

Анза. аште, румбулак
еде труп, ерсим, сипо
чиш, аште, еде, троли,
тоно.

Пу.

Анза, апо, мамаде,
врџе, аште, нка, ђетер
исад, си, чиш, пошикопи
на сен, нук, аште.

Уп.

Анза, аште, мавогљ,
нка, иса, те ђетер, апо,
неве убојет мамаде прсе
аште, мааџр, нге, тро-
ли, нка, иса, теђетер,
преајо.

Џу.

Бири, обир, јанина,
анџиџер, џи чевириџиџ-
џер, ол џилдисџер, исп-
ден, тирлар.

Анџиџер џи долашпр-
лар, такџанинда, џи би-
ранџи, буџуг, испденџер
ве берабериџе шулар
џџен, меркум, земаида,
долашџиџирлар, џунеше,
ард такџаниндан.

Су.

Иџа анџиџер, буџуг,
испденџерден, јол, аја-
кташларивар, онларџи,
Џу.

Џу.

Јупитерин, вар, дорд,
јол, ајакташ, сатурин,
вар једи, уранџи, вар,
алти, бизџи, топрагџиз,
саде, бир, јол, ајактани
вар ве меркум, јол аја-
кташ аја, бубахтир.

Су.

Ја аји, буба, насадџир
бана табир, еиџе, егер,
биџирсен.

Џу.

Аји буба, јуварлактџир
ве, куџи, тене, дахи, џи
наса, олуб, ве топраг-
џиз, дахи.

Су.

Аји, буба, сахџиџи, да-
абуџуг гаџре џилдисџер-
ден наса, џи бис ђору-
риџ, исе, деџџ, бана та-
бар еиџе.

Џу.

Аји бубах, дахаџучук-
тир, гаџре, џилдисџер-
ден, иџа, бизе, саџар,
џи, даха буџуг, ола, не-
џџин, дахаџакџидир, бу-
топраг, јанинда, гаџре,
џилдисџерден, онуџџи.

Пи.

А месечинана, како, се, вртид, кажими, ако, знајеш.

Од.

Месечинана, застапувајеш, околу, земјана се, завртувад, удвадесет и седум дана, и седум, часови, и четиријесет, и три, минути.

Асо, земјана, заједно као сонезин, другар, се завртувајед, и околу, сланцено, у една, година време.

Пи.

Зашто, јагледаме месечинана некад пана покелчеста, а некогаш као сри, кажими.

Од.

Рековме, даје месечинана, темно, тјело, пвидељина, од, сланцено, је идед, затова, нам, се, гледад, од месечинана, само, таја, страна којаја, грејед, сланцено.

А кога је, огрејана, таја страна, која је од каде нас спроти сланце тога ја гледаме, месечина цела и пана.

А кога да је страна на од месечинана спроти нас а сланцено, неја грејед таја страна која је спроти, нас а мије тога неја гледаме, месечинана никако, зашто неја грејед, сланцено у ноћна доба, да затова.

Пи.

Што је тона, које се, вељид нова месечина и пуна месечина, кажими ако знајеш.

Пу.

Апо, анза, си, поксужед, днџому, по н диј.

Уп.

Анза, мембечмеја харке, троли, укскујет иде њизете, штат, дит, ете, штат. саат, еде, дуји зете, еде, тре, дакик, њнер.

Апо, метроли, башке, си, ме шок етјисе поуксујин, еде, харке, дилин иде, њи, вјет, (мотимот).

Пу.

Прсе, пошикоим, те, анза, диса, ер, плот, еде, к цемун, апо, диса ер, си, драпа, днџому.

Уп.

Еашим, сп, аште, анза. њи, труп, ерсим, еде, пашмеа. нка дили, поевјен, преајо у шиконте, неве, нка, анза, веч. ана, ајо, цила, ибије, дили.

Апо кур, аште, биин, ана ајо цла аште, нка, неве напар дили атаер пошикоим те анза днџ, еде плот.

Апо кур тадеште ана нка анза напар на, апо дили нук побии теана ајо цла аште напарневе апо, на атаер, нук шиконте те анза ас јо прсе нук ибије, дилин, иде, мотинте натанис че пре ајо.

Пу.

Чип аште, ајо цилп, уфон анза рее еде анза плот, днџому, по н диј.

Су.

Аџиба, анбуба, насл, чевирилр, бана, табир, еиле егер, белјирсен.

Цу.

Аибуба, калакада бутопрагин, такијанида, чевирилр, јирми, веједди љунде, веједи сахат, ве крк уч, такика арада

Дахи, бутопрагиљен, бераберниде, љи, онун, ајакташиљен, љиби, чевиририлр, љунеш, такијанидан, бир, сене, ехаљи, земана.

Су.

Неичин, бакајоруз, аибубан базићерд долу не текерљек, дахи, базићерд дирпани љиби бана табир еиле.

Цу.

Биз дедик љи аи буба, куји, тенединр, ве анденљик, она љунештен, љељијор, шу себеби ичун, бизе, љозућур, љи аибубадан, саде, ол, тараф, љи, ангиси, ол, тарафа, љунеш иарлар.

Иља ачан анденљидир ол тараф љи ангиси тарафимиздан, олуд, љунеше карши ол земан аи бубан назар, едерис битени ве долу дахи.

Ја ачан олса, аи бубанин тараф бизе карши дахи љунеш, анденмес од тарафи, ангиси, љи бизе карши олуд ол земан аји бубаји, бакамас ич ничин ону љунеш анденмес љеже земан ехаљиде пште ол се беби ичун.

Су.

Не о љи ангиси децљир јени аји буба, ве долу, аји буба бана табир еиле егер билјирсен.

Од.

Месечинана, као што се вртид останувајећи, околу, земјава, и кога, доидувад, право, меѓу, саничено и земјава.

тога само горна страна која је од каде саничено бидувад осветена.

А долна страна која је од каде земјава зашто неможед даја грејед санице тога, останувад темна.

И од тога мије неја, гледаме месечинананими је тога вељиме нова месечина, илп, новина је, само покрајод, помалу, светљива.

А по четиринадесет, дни, од новина, после, месечинана се завртувад и доидувад спроти санице и со сета половина, која је, спроти нас, од саничено одид здрак во месечинана.

И тога мије ја видување месечинана, цела, и тога се, вељид, пуна месечина, илп располу.

И од новина дури да се испунид, месечинана тога мије гледаме аљи, растед, и како се напалувад пак до друга новина ја гледаме аљисе уштрбувад и гинед.

Пи.

Од завртување месечно, зашто се вртид, околу, земјава и друго, нешто аљи се догаѓад, кажи ми ако знајеш.

Уп.

Те анза санич чуп ук-сујет мембечева харке тролин еде кур, тахар-де древт, намедис, дилин еде тролин.

Атаер вец ани те прими се цла аште нва куу дилин бојет, бамун ерет.

Апо ана, те поштис, аште нва куу троли прсе смундет, поу бјин, дила атаер мбете ерсим.

Еде нка, ајо на нук, шикоје ми те анза еде на атаер пошним, анза, рее сен реитунни, аште, вец бас, скаји, капагс, ерет.

Апо мбас катриадијет дит нка реитуните, настан анза, уксујет еде, повјен напар дилин едеме дит цимси цла аште напар, ниве нка, дили, шкоп дритин нде анза.

Еде атаер на поучилоим те анзан цие еде ајо уојет, анза, цлот, сен зимс.

Еде нка реитунни ћер та паумбул, анза, ајо, на шиконим, сен ритет, еде си умбушет апо нка кур ћетер реитунни поечнаоим, ано си усукет, еде утет.

Пу.

Нка, ксумеја, анзисе, прсе уксујет харке тролин еде ћетер, нисен, апо сен убојет диетому апо нт дјиш.

Цу.

Аји буба њи насл долашир, кадараг, илп, бутопраг, такијанидан, ве дахи, ачан, ћељјор, доуру арада љунеше ве топрага нџиси ортасинда. Од земан, саде уст, тарафи ангиси олуб њи љунеша карши анденљи олур.

Дахи алтинда њи тараф њи ангиси, топрагимзда карши олуб, ничин едемес њи љунеш, анденсин од, земан куји калр.

Ве ол себептен, бис, бакамајорус аји бубан, ве бис од земан, дејоруз њи јени, аји буба, јаот јениљик тир саде, уцуне азер парлак.

Дахи ондорд љун јениљигден сонра аји буба чевириљпр, ве дахи, ћељјор љунеше карши ве битун, јармг иљен, ангиси бизе карши олуб љунешден шафљик аји буба ехалјједе љидејор.

Ве ол земан бис љорурис аји бубан битевн ве меркум делљир долу авбуба ја от јари јарија.

Ве јениљигден, таа, долундеедек, аји буба, меркуму бис назар едерис њи бујар, ве дахи, доллар ила доадурдугунден сонра љене таа гаире јениљиге едек назар едејориз њи нарељенир ве зап олур дахи.

Су.

Аи буба чевириљигден неје, њи чевириљр, дола, топрагимзда, ве гаире биршен ваки олурјорми бана табир, елје егер биљирсен.

Од.

Месечинана, као што се вртад околу земјава и некогаш се догодувад пак бидувад затнувачка нџи, затнување се, затнувад савцено, нџи месечинана и тога мије замаду време неји гледаме.

Пи.

Које време, бидувад за сенување на месечинана кажини.

Одг.

Месечина, тога се засенувад кога је пуна месечина и кога се догодувад дадојед земјава прано међу, савцено, и месечинана тога земјава сенит и неможед, савцено, да грејед, на месечинана.

Да затова месечинана останувад темна и мије тога ја гледаме, така, дури да се, размнעד, со земјава.

А кога бидувад засенување, на месечинана, прост народ вељад, со маџији јасонаџе, месечинана току сетр зборување њихио лагаје.

Пи.

Акога бидувад засенување на савцено кажини ако знајеш.

Од.

Засенување на савцено у нова месечина, бидувад, и кога доадувад,

Уп.

Анза поси чин, уку-јет харке, троли еде, доњер, удиндет, опет, умнџмеа, сен, јисебје, дили, сен, анза, еде, атаер на пре, пагс мотин нук, почилонм ата.

Пу.

Нде циџи мот бојет, јије пре анза, диџотому.

Упр.

Анза поу ије кур аште анзисе пџт еде кур поу-циндет, тавје, троли, дреит намедис дили еде анза атаер, троли, бон, јије еде, смунде, дили, табије нде анза.

По преајо, атаер, те анза помбете ерсим еде на атаер поечилонм ашту џер та, у савцони, ме троли.

Апо кур бојет јије на анза памарвештун, џе-раз фон, чи атаер, ме, мунџи поекан здрипе те анза по фољмат, етисе, гвема аште.

Пу.

Ано кур бојет ије нде дили диџотому џиер по и дји.

Уп.

Ије надили поубојет, нде мотин анза, рее еде курвјен анза дреит нде

Цу.

Анбуби насл џи чеви-ринир топраг, долајан-дан ве бази деџа вакп олур тиканмаг ја от тка-нак џи тиканир џунеш, ја от аји буба, ве ол, земан бис аз земан ичин назар едеменз, меркум-љери.

Су.

Анги земап олур џуљ-ђељенмег аји буба узере бана табир еиџе.

Цу.

Аји буба џуљђељенир џи ачан долу аји буба, олуб ве ачан вакиолур дахи џи топрак џељсин доору џунеш ве анбуба нџиси ортасинда, олзе-ман топраг џуљђе еде-јор ве џунеш андене е-демез аји буба узеринде.

Дахи ол себеби ичун о земан анбуба караник калр ве бис, ол земан, ону назар едерис онџе таа топрагмз илен бири биринден раз џечмеден.

Зира, ачан, олур џи, аји буба џуљђенен, зе-манда бахул кави дејор џи џос, бааџиџикџен, индармишљер, аји, бу-баји нџа меркум деди-кљери јаландир.

Су.

Ја неземан олур џуљ-ђељенмег, џунеш, уве-ринде бана табир еиџе егер биљирсен.

Цу.

Љунеше џуљђељенди-ги земан јени аји буба земанинда олур ве ачан

месечинаа, право поме-
ђу слицено и земјава,
тога месечинана запи-
рад, како неможе слице-
но, дагрејед наземјава
тога месечинана за
пирад како неможе слице-
но дагрејед наземјава
и тога слицено сегле-
дад засенато преднас
замалу аreme како сом-
режа, покријено, дури
дасе, разминад, од та-
ја черта којаје, право
од земјава, у слицено.

III.

Акога се, засенувад,
слицено ази, бидувад,
посева, земја, пзи, не,
кажими ако знајеш.

Од.

Засенувањето, слице-
но неидувад, посева,
земја.

Току, бидувад, само,
тује каде удирад сен-
ката од месечинана за-
што гозапирад слицено
и овамо тога засенувад
тојку којку је голема
месечинана и тије ме-
ста који се, засенати,
уисто време негогледа-
јед слицено.

XII.

Завремињата како се
дељад.

III.

Како се раздељувајед
времињата, кажими ако
знајеш.

Од.

Овака се дељад и ме-
нувајед, столетије, ји,
година, и, месец, и дан,
а час, ови, минут, и, се-
кунд, и, година, по, го-
дина.

меди дилин еде троли
атаер анза прите, сино
смунде, дилин табје пр-
ми трод еде атаер дили
училонте, менје, нара
неве, пре пат мот сиеме
сергме мбасијум јер та
пугаревдин, нка, ато
екме цаа аште дреит,
нка троли нде дили.

III.

Апо кур поујије дили
апо бојет пас дит тро-
ли сен јо дитому по н
дји.

Упр.

Ајо јије, дилисе, нук
бојет мбас дите троли.

По бојет веч аће ку
бине пјете нка анза прсе
поеприте те дилин еде
каха атаер сенен, ије
чекач са аште маде анза
еде ата венди ција јан
менје нде мотин ајо нук
ночидон дили.

XII.

Преи мотин сино у-
дајен.

III.

Сино удајен мота дито-
тому, нпер по н дји.

Уп.

Бе кашту, удајен еде
пофотјет нинт вјет, а, вјет
а, муи, ја дит, а, саат, а
еде префен, а вјет мбас
вјет.

ђељијор аји буба доору
ни си ортасинда јунеш
ве топрага ол земан
аји буба алкојор ни ју-
неш андене едемез, бу-
топрагимиза, ве ол зе-
ман, јунеш јозућур, ју-
љељи онумзде аз бу-
чук земан нчуи, ни аг
ћибнижен, јуртулу олуб
исе таа бира биринден
саушуб ол чезиден ни
ангиси догра олуб то-
прагиздан, јунеш еха-
лиједе.

Су.

Ја ачан јуљељенир,
јунеш адиба олури, би-
тун, топраг, узере, исе,
деиљ бана табир еије
егер биљирсен.

III.

Јунешин, јуљељен-
меги олмајор, битун то-
прагимза.

Саде орада олур ни
нерде вурур аји буба-
нин јуљељеси пенчун ал-
којор јунешин ве берије
ол земан јуљеље, тутажор
окадар ни некадар бу-
југ исе, анбуба ве мер-
кум, мааљ јери ни ан-
гиљер, јуљељениг, олуб,
ол земан, ехалиједе ју-
нешин назар едемезјер.

XII.

Земанларичун, наса,
паиљаширлар.

Су.

Наса, паиљаширлар,
земанлар, бана, табир,
еије егер, биљирсен.

III.

Иште бовље, паиља-
ширлар ве анларлар ју-
зунцусене јер сене јер
ан, лар, јун, јер, саат,
лар такпка, лар, хесек,
јер сене бесене.

С. македонски

Арбаноски

Турски

Пи.

Што се вељид стоље-
тије кажими.

Од.

Сто љетије се вељид
сево време у сто годи-
ни од једна пак досто
години кога да се учи-
нид, нешто, чудно, или
ново и това се запишу-
вад у това стољетије,
ово или, оно, се дого-
дило.

Пи.

Што се вељид година
кажими.

Од.

Година се вељид сево
време које је у двана-
јесед месеци.

И од месецине, ими-
њава, овакви, се, јану-
ар, фебруар, март, а-
прил, маји, јунија, ју-
лија, август, септембер,
октомбер, новембер, и,
декемврија.

Пи.

По кољу дена држад
секои месец кажими ако
знајеш.

Од.

Седамне, месеци, др-
жад, по тридесет и је-
дан дан и то:

Јануар, март, маји, ју-
лија, август, октомбер,
и декембер.

А четвире, месеци,
држад по тридесет дни
и то:

Април, јунија, септем-
бер, и новембер.

РЕЧНИК

Пу.

Чиш уџојет љит вера
диџоту.

Упр.

Љит вера уџојед џит
мотин иде љи љит вјет
ика, љја, опет, љер, љи
љит вјет, кур та уџојет
њисенд мерекуџија, сен
рее еде, ајо, ушврунте,
иде ајо љит вјера кијо
сен ајо уџетман.

Пу.

Чиш поуџон мотимот,
диџоту љнер.

Уп.

Њивјет поуџон, џите,
мотин џиџи, аште иде,
дуи мадијет, муји.

Ед ика мујат те емин
ће, кашту, јан, калнор,
(џор, сен, муји, шкурт),
марс, пренџ, маји, чар-
шор, корик, љушт, муји,
те нара, муји, удути,
муји, и трети, еде шин-
дреја.

Џју.

Ка са дит бајен, пас
муји диџоту по и дји.

Уп.

Те штата муји ноба-
јен мбас, тредијете, љи,
дит еде ајо.

Калнор, марс, маји,
корик, љушт, муји, уду-
ти, еде, шиндреја.

Апо те катр, мују по-
бајен мбас тредијет дит
чеклјо.

Пренџ, чаршоар, муји
те пареде муји те трети.

Су.

Јузунџу сене не анар
бана табир еиле.

Пу.

Јузунџу сене анар љи
битун земани, јус, сене,
екаџиједе биринден ље-
не таа јус сенеде едег
ачан ваки, олурса, бир,
несне мучзат јаот, јени
ве меркуму, јазиверир-
љер ол јузунџу сене ека-
џиједе бу јаот шу ваки
олимпи.

Су.

Јил, јаот сене, не ан-
ар бана табир еиле.

Џу.

Сене анар битун, зе-
мани, љи аугиса, олуб,
он љи аји а клар, ека-
џиједе.

Ве аџикларин исми-
љери, бопџе, дирлар,
канун, сани, шубат, је-
зар, нисан, ајир, азеран,
темус, аб, јилџуџ, теш-
риниевеџ, тешринсани,
ве кануневеџ.

Су.

Качер љун, тутарлар,
хербир ајиџи бана та-
бир еиле егер, биџир-
сен.

Џу.

Једиси, аилукар, ту-
тарлар љи отус, бирер,
ђун ве бу.

Канунсани, језар, ај-
ир, темус, аб, тешрини-
евеџ ве канун енеџ.

Дахи, дорду, аџик-
лар, тутарлар, отузер,
ђун ве бу.

Џисан, азеран, јилџуџ,
ве тешринсани.

А пак Фебруар, др-
жид 28 дни.

А четвртана, година,
кога је вист година.
имад фебруар 29 дена.

Пи.

Што се, вељид, ден,
кажими ако знајеш.

Од.

Ден се вељид време,
за 24 часови, и у това,
време земјава се, завр-
тувад околу осовинана,
своја.

И друго уште, једно,
нме, од како, огревад,
слнце нак дури да зак-
дед се вељид ден.

И сотова, вељење се,
дељид ден и ноћ.

Пи.

Какви растојанија и-
мад ден и ноћ.

Од.

Јутро (пладне објед)
вечер и полноћ.

А инаку на 24 (часа
делови), токмо, секон,
час.

Пи.

Како се дељид еден,
час кажими ако знајеш.

Од.

На шеседесд минути,
а секоја минута, имад,
по шејесед секунди.

Пи.

Што се вељид, неде-
ла и њи седмица.

Апо опет фтор, баје,
28 дит.

Апо вјетин те катрис
кур аште вјетин те пр,
миер киште фтор 29 дит.

Пу.

Чиш уџојет дит диџ-
тому по и дји.

Уп.

Дит уџојет, њи, мот,
пре 24 саат еде нде ајо
мотин цие, трод, поук-
сујет њарке муљјартин,
еветис.

Еде њетер, ма њи е-
миш нка кур, бије, дили
опет њер та перендојет
уџонте дит.

Еде ме ајо, фољмеа,
удајет дит еде нати.

Пу.

Си пјеч, киште, дит,
еде нати.

Уп.

Минџес месдит прам,
еде меснат.

Апо дрише на 24 пје-
ча рапш, пас дили саат.

Пу.

Поси удајет њи саад
диџтому по и дји.

Уп.

Нка даштадијет, да-
ник апо пас цла, дажик
киште, ва, даштадијет,
префен.

Пу.

Чиш уџојет (јава сен
једјеља (дил).

Дахи њене шубат, 28
ђун тутар.

Иља дордунџу, сене,
ђи ачан ашар сене олуб,
ол земан, шубатин 29,
ђуну вар.

Су.

Ђун не анилаџак бана
дивер егер биљирсен.

Џу.

Ђун дењџир њи земан
24 сахадтан ве шу, ол,
земана топрагмиз чеви-
пир, њенди, динџиљин,
таки ортада.

Ве гавре, даха, бир,
исим џунеш анденџигин-
деџ, њене, таа, каушун-
џедег дењлр џун

Ве ол, демер, вљен,
пањџашир џун ве џеџе.

Су.

Не пинс, седиџџери,
вар џун, ве џеџе.

Џу.

Сабах, (исиден, уље-
љен), акшам, ве јари,
џеџе.

Дахи башка турљи 24
(земана псељере) тамам
хербир сахат.

Су.

Наса пањџашир бир,
сахад бана, табир еиље
егер биљирсен.

Џув.

Алтиш такика узере
пља хербир такика ал-
шмиш јонга си вар.

Су.

Ески (пазар јаст аџ-
та) не дењџир.

Од.

Седмица је времево од
седам дни а недела је
празник име, од денод.

Пи.

Кољку седмици има-
јед у једна година.

Одг.

Педесед и две седми-
ци имајед.

XIII.

За једна година време.

Пи.

Што се вељид година
и каков содржан имад.

Од.

Се, вељид, времево
дури се вртид земјава,
окоду, сличено, това се
вељид сланечна година.

Пи.

Кољку време, држид,
сланечна, година, ка-
жми.

Одг.

Триста и шејесед и
пет дни и пет часови и
четиријесед и осам ми-
нути и четиријесед и о-
сам секунди.

Пи.

Мије како ја бронме,
година, кажими, ако,
знајеш.

Од.

Мије ја бронме една
година на 365 дни и 6
часова а песве часа, у

Уи.

Јава аште мотин неа
штат дит ашо два аште
кренте мин неа дити.

Пу.

Са јава киштен, иде,
њи вјет.

Упр.

Песадијете дуји јава
киште.

XIII.

Прењи вјет мотин.

Пу.

Чиш уош вјет еде си
баimea киште.

Уп.

Уоште мотин ћер у-
ксује трол харке дили,
Че ајо уоште вјетин
дилисе.

Пу.

По са мот, баје њи,
вјет, дилас, дитому,
њер.

Упр.

Треинт, цаштадије-
те, пес, дит еде пес саат
еде дунзет еде тет дакик
еде, дунзете тет екмеа.

Пу.

На сипо нуморим вје-
тин дитому, по н дји.

Уп.

На по, нуморим, њи
вјет, неа, 365 дит, еде,
ћашт, сахат, апо, ата,

Цув.

Афта једи ђунден зе-
мандир иља пазар, та-
тиљ дир ол ђунун исмп.

Су.

Некадар афта вар бир
сене ехаљиде.

Цу.

Ељи ињи афта вар.

XIII.

Бир, сене, ехаљиде,
земани.

Сув.

Не андр сене, ве не,
џинс, маде си вар.

Цу.

Денљар земани њи таа
бутопраг чевиринџе едер
ђунеше, такијанидан.
Меркум андр ђунешин
сенеси.

Су.

Некадар земан тута-
јор ђунешин сенеси бана
табвр еиље.

Цув.

Учјус ве алтмиш беш
ђун, ве беш, сахат, ве,
крк, секис, такака, ве,
крк секис јонга, дахи.

Су.

Бис насл, сајарис, се
неји табир, еиље, егер,
биљирсен.

Цу.

Бис ону сајарис, бир
сенен 365 ђунде ве алти
сахат. вља ол алти са-
хатлар, дорд, сене,

четири години се собирајед, 24 часа, а това је еден, дан, у четири, години више.

За това четврта година ја бронице, со 366 дена, илѝи, вис, година.

Пн.

Како се, вељид, таја година, која је, со 366, дни, а како се, вељад, другиве.

Од.

Таја се, вељид, вис, година.

А пак, другиве, три, години се вељад редовни години.

Зашто у тије години несе, нафрлад, ништо, вѝти пак, се мењавад, нешто току само празници, који, се бројад по слово, недељно, по један, ден, прескакајед.

Пн.

Од које време је наредено да се бројад така годиниве и од кого, кажамѝи.

Одг.

После, вељиког цара Александра.

Цар, римски, Јулија, цезар, тои направила годиниве да се бројад така затова тои љето казатељ илѝи календар се вељид Јулијов.

Пн.

Сине народи алѝи бројад посланечна, година илѝи не кажамѝи.

цашт, сахат, нде, катр, вјет, умљидет, 24 саат, апо, ајо, аште, ѝи дит, нде катр, вјет машум.

По пре ајо вјети катрѝе, по унуморонѝи, ме 366 дит сѝи вјет приисе.

Пу.

Сино уѝон, ајо вјети, цла, аште, ме 366 дит, апо сѝи уѝонте ата те.

Уп.

Ајо уѝонте вјетѝи те теѝр.

Апо, опет, те, ѝетер, треѝ вјет, уѝонте, вјет, арадисе.

Прсе нде ата вјет нук уштијет асѝисен јо опет нук андаројет доѝисен по веч, крентен, цѝѝи, унуморонте ибас штиљсѝи дѝилсе, каѝи, дит, прцеѝи.

Пу.

Нка цѝѝи мотѝи аште дреѝтошун, тапо, унуморонѝи, ашту, те вјета, еде нка цѝѝи дѝиѝоѝу.

Упр.

Пастаѝи, мрети, имад, Скендери.

М прети, римисе, Јулијѝи цезар ап ека бѝи вјетат тау нуморонѝи ашту по пре ајо аѝи те вера шкрушѝи сѝи календар по уѝон Јулиѝи.

Пу.

Цитвет, ѝерази, апо, нуморонѝи ибас вјетѝиѝе дѝилс сѝи нук дѝиѝоѝу.

ехаљѝједе топланирлар 24 сахад ол демек бир ѝун дорд сене ехаљѝједе зам дир.

Ол себеѝи ичун дордунѝу, сенесѝи, сајарис, 366 ѝуѝиљен ја от аше-ри сене аѝилан.

Сув.

Насл деѝѝѝр меркум сене англисѝи ѝи 366 ѝун иљен, одуб, даѝи, насл, деѝѝѝр гаѝреѝѝр.

Пу.

Меркум деѝѝѝр аше-ри сене.

Даѝи ѝене гаѝреѝѝр-учу сенеѝѝр деѝѝѝрѝѝр сра сенеѝѝр.

Меркум, ичѝи, ѝи ол, сенеѝѝрде ич бир шеѝи, зам атаѝмас даѝи дѝи-ѝиљмес ич биршеѝи он-ларда пѝа саде, јурти, ѝунѝѝр ѝи англиѝѝр сај-илар, татиљѝи, јази, ар-дѝиѝѝе овлар барер ѝун атланирлар (брагар).

Су.

Анги земандан таѝиѝи олунѝиѝѝи ѝи сенеѝѝр бо-иљс саѝлсѝи ѝеѝимден даѝи бана таѝир, еѝѝе.

Пу.

Бир аздан намѝи бен-деѝѝри, и Скендер па-дѝиѝаѝ.

Романиѝи паѝишаѝи Ју-ѝијѝс цезар аѝил меркум дузѝиѝтиѝѝр ѝи, сенеѝѝр онѝѝе саѝлаѝа ол ичун меркум, даѝи, ка-љеѝи анлар ѝи јуѝијѝѝѝун.

Су.

Битун кавѝлар аѝиба саја јорларѝи ѝунешѝи, сене арѝиѝѝе исе деѝѝѝр бана таѝир еѝѝе.

Од.

Једна бројад а други небројад.

Које Турци и Јевреи бројад, помесечна, година.

А месечна, година је од, 12, месечине, нова, и месечнава година по-мала је 11 дин од сла-нечна, година, затова, турска, година, повчас, излезувад, инапред 11. дни у секоја година.

Пи.

Побожјоно како се де-љад година.

Од.

Година се дељад, на четири, делови, и, тије, делови се вељад годи-шни времиња.

Пи.

А који се тије времиња годишни, кажими, ако, знајеш.

Одг.

Прољед, лето, јесен, и зима.

Пи.

Кољку, време, држид секог дел.

Од.

Држид, секои по три месеци.

Прољед, се, зафа-ћад од девети, март, и држид до девети јунија.

Лето, се зафаћад од девети јунија и држид, до девети септембер.

Јесен, се, зафаћад, од, девети септембра и др-

Упр.

Ня циљи, Нуморони апо ђетер нук нуморони.

По турч еде вбрамин, нуморони, мбас. вјетни, те аязисе.

Апо вјетни те аязисе нка 12 анза, рее, аште еде вјетни те аязас на-мавогъ, аште, 11, дит, нка длаис вјет.

По, преајо, вјетни, турч машпет диље, еде 11 дит мапара нде пас куш вјет.

Пу.

Мбас зотиси сино у-дајет вјет.

Упр.

Вјет, удајет, накатр пјеч еде ата пјеча уоон-те вјетисе мотив.

Пу.

Циљи јан ата мотив, вјетисе, диџтому, по н дји.

Уп.

Придевера, вера вје-шта еде дини.

Пу.

Самотни, бајен пасвет пјеч.

Упр.

Бајен паскуш ка тре муји.

Придевера, ните, нка нанд, марс, еде, баје, ђер нанд чаршоар.

Вера, ните нка нанд, чаршоар еде, баје, ђер, нанд мужитепара.

Вјешта ните нка нанд мужитепара еде баје ђер нанд шиндреја.

Џу.

Базиљер сајарлар да-хи гаирељер сапмазлар.

Мисниманлар, ве и-брамиљер ан буба сепеи сајарлар.

Иља ан, буба сепеси, дрџи, 12, ан, бабудан, јени ве ан буба сенеси даа љу чуктир, 11 љун, љунеш сенесинден.

Ве од пчуи дахи ми-синман сенеди даа евел-чикајор ве 11 љун евел-шу хербир сене ехаљн-једе.

Су.

Таљјанин ардинде на-са панљашир сене.

Џу.

Сене, панљашир, љи, дорд паји, узере ве од панлар денљирљер, се-ненин земанлар.

Су.

Ангиљер дир, од зе-манлар, сененин, бана, табир еиле егер биљир-сен.

Џу.

Иљаз јазн људ ве кш дахи.

Су.

Качер земан татарлар хербир паји.

Џу.

Тутарлар ерџес учер ап.

Иљаз башлашир, је-зар докус, мехељинден, ве тутајор азеран докус мехељје едек.

Јазн башлаир азеран докус, мехељинден, ве, тутајор ји љуљип докус мехељине едек.

жид до девети, декем-
бра.

Зима се зафаџад, од
девети декембра, и др-
жид до девети март.

XIV.

Завоздушни, јавља-
нија.

Пн.

Што севељид, задуф,
кажими ако знајеш.

Од.

Задув се вељид сила
ветрена која забијодид
околу земјава, и право,
од страна у телово зе-
мно дувад.

Воздух је течно тјело
које мије сонего здшн-
ме ибез ветор небимог-
ље да живиме како рп-
би који без вода немо-
жад да живувајед.

Пн.

У задуфод, и, уште,
нешто друго нито биду-
вад кажими ако знајеш.

Од.

У задуфод бидувајед
неједнакви, јављенији,
и то, облаци секавци,
(грмеж, тотоц)и ветрови.

Од задуфод, врнед,
наземју, дожд, снег, и
грат.

И сиве овије, јавље-
нији се вељад воздушни
јављенији.

Пн.

Што је облак, и како
бидувад кажими.

Дими, ните нка нанд
шиндреја еде баје, ђер
нанд марс.

XIV.

Прешикомеја фреми-
с.

Пу.

Чишпоуфон фрем дифо-
тому по н дји.

Уп.

Фрем по уфон тере-
ни ерас цла ксујет ђар-
ке, тролни, еде, дрепт,
нка, ана нде, трупни,
тролис фреен.

Фрем аште, њи труп,
колошун, по, на, меајо,
фремони, еде, па ера,
сун поја, пороим, сипо,
пешка циљи пауји смунд
тапорови при сат.

Пу.

Нде фремин, еде, ма,
њисенд ђетер чно бојет
дифотому по н дји.

Уп.

Нде фремин бојет јо
сесн чиломеа поајо јан
реп, ватана жумон, еде
ера.

Нка фремин бије на-
трол шни, вдор, еде бре-
шер.

Едс, дит, ката, чило-
меја уфонте фремисе па-
шоум.

Пу.

Чиш аште реи еде си-
по бојет, дифотому.

Буџ башлап, ји љу-
лиш докус мехељинде
ве тутажор, таа, докун
канун, евељ, мехељине,
едек.

Кш, башлап, канун,
евељ докус мехељинден
ве тутажор таа језар до-
кус мехељине едег.

XIV.

Нефесни зухурџерине.

Сув.

Нефес не анлаџак ба-
на табир еиле егер би-
џирсен.

Пу.

Нефес анлар ђи рузја-
рин шедитлиги ђи, ан-
гиси долашијор топраг
мза такн етрџолара ве
догри јандан есејор то-
прагмзин тесесине.

Нефес олуб ђи аваан
тене дир ђи бис, оиун-
љен, нефесљенирис, ве,
рузјарсис дахи јаша еде
меједендик насл, балк-
лар, ангиџерџи, сусус,
јашабдемезџер.

Су.

Нефес ехаљнједе даха
биршен башка не вакп-
дур, бана, табир, еиле.

Пу.

Нефес, вчинде, олур,
чок бири берине бензе-
мејен зухурџер ве мер-
кун, будудџер шимшек-
џер ђурутти, ве рузја-
рлар.

Нефесден јагајор, то-
пакта јамур,кар,ветолу.

Ве битуп, бу, зухур-
џер деиџир, ђи рухун,
зухурџер.

Су.

Будуд недир ве насл
олур дивер бана.

Од.

Водана, од савечна-
на, топлана, кога, даја,
опечод, савечна од то-
на, се дрвца, пурава и
таја, пурава, кога, се,
дигнувад, узадуфод та-
мо се здебелувад и тога
ја, затушувад, земјава.
И нје нах това тога
облак пменујемо.

Пи.

Што севељид магла,
кажми.

Од.

Пуравине кога се ни-
ниско до, земјава, това
је које го велјаме магла.
А маглана неје ништо
друго тову облак које
бљазу до земјава.

Пи.

А како бидувад дожд
кажми.

Одг.

Пуравине, узадуфод,
кога остинувајед се со-
берувајед у капки и о-
тежнувајед, пак, пемо-
жад да се запад у за-
дуфод и тога врнед на
земјава као дожд.

Пи.

Како, бидувад, снег,
кажми да знам.

Од.

У студено време, пу-
равине у задуфод ости-
нувајед дури, несе, со-
брани, у капки и тамо,
се учинувајед као слана

Уп.

Те уји наа игрофинте
дианс, кур, тапо, рафе,
диан, наа, ајо, у бојет,
авуа еде авули ајо кур
поу гриндет, нде авули
аће поутрашон еде ата-
ер, поузрандет тродин.
Еде на опет ајо атаер
рен поооим.

Пу.

Чинш, убојет, мјегуд,
дифтому.

Уп.

Авулат кур јан унђет
ђер троди ајо аште циљи
пооојем мјегуд.
Ано мјегуди, нук аште
асца ћетер пор рен циљи
аште аер ѓер, троди.

Пу.

Апо си бојет шји диф-
тому њнер.

Упр.

Те авула нде фремин
кур уфатон умбљидет,
нде пенка еде уранонте
опет смундет тапо, ун-
даљ нде фремин еде а-
таер побијен прии троа
сино шји.

Пу.

Поси убојет вдор ди-
фтому тадиун.

Уп.

Нде, мотианте, фтохт,
те авула, нде, фремин,
уфтохин, ѓер, нук, јан,
бљабур нде, пенка еде,
аће убојет си брин еде

Цу.

Суја ѓунешпи сицав-
љвѣден ѓи ачан ѓунеш-
ден зијаси вуруб ондан
(цеме судук) олур ве ол
демрен ачан калкар не-
фес деруниде орда кал-
нданпр ве ол земан то-
прагмизи, т кадтарир.
Ве бис ѓене, ону ол,
земан булуд дејориз.

Су.

Думан не деиљир ба-
на табир еиље.

Цу.

Судукљер, алчак, ол-
дугу земан таа топрага
меркумдир ѓи ангисини
дејориз думан.

Иља думани деиљ пч
бяршен чашка саде бир
булуд ангиси ѓи топра-
гимиза јакн олуб.

Су.

Ја наса, олур, јамур,
бана табир еиље.

Цу.

Судукљер нефес, де-
руниде ачан саукланир-
лар ѓи дамладамла то-
планирлар, ве, ахарла-
нир ѓене алко едемезљ-
ер, нефес, деруниде, ве
ол земан јагарлар, то-
прага јамур ѓиби.

Су.

Кар наса олур, бана
днвер да биленим.

Цу.

Саук земанда, судук-
љер нефес деруниде са-
укланирлар ѓи таа топл-
анмадан дамладамла ве
орда јапл-рлар к-ра ѓи-

и врнед, на земја, као, снег.

Пн.

Како, бидувад, град, кажими ако, знајеш.

Од.

У лето време, кога, се дигнувајед пуравине у задуфод многу високо а уште дигајештисе пуравине, се собиравајед, у кашки и у задуфод замрзнувајед, како си биље и паѓајед, на земи, као град.

Пн.

А каков је, ветор, и што се вељид, кажими.

Од.

Задуфод по некои ред се расклацувад, и тога, течед по краи, земјава, околу неја.

И това течење од задуфод који течед се вељид ветор.

Пн.

Што је, секавица, и како бидувад.

Од.

Мије гледаме по некои ред светкање у задуфод и дења и роња које светнувад.

Това се вељид секавица (муња).

Пн.

Што је тотон (грмеж) кажими, како, бидувад.

бије при т р о л си вдор.

Пу.

По си бојет, брешер, днотому по и днотому.

Уп.

Нде мотните вера кур по угриндет авула нде фремин шум налт.

Апо, ма, мегриндмеа, авула поумбљиндет нде неика еде нде, фремин, уакулојет си по ишњеп еде арзојен при т р о л си брешер.

Пу.

Апо си аште ера еде чинш уојет днотому.

Упр.

Фремин мбас њи арада поуљикундет еде атаер поре мбас скаја, те тролис, харке аја.

Еде ајо реонмеа нка фремин, цџи, поколон, уојет ера.

Пу.

Чинш аште ветан еде си по у бојед.

Уп.

На пајем доњвер бамеа дритин нде, фремин еде дит-и еде натн цџи, ундизе, си вјарм. Ајо уоште ветан.

Пу.

Чинш аште жумон днотому си поубојет.

би ве јагарлар бутотпракта кар џиби.

Су.

Ја тоду насла олу ба на табир еиле егер биљирсен.

Пу.

Јазн ехалџи земанинда ачан калдирланрлар сулуклар нефес ехалџиједе чок јуксек.

Ила даха хотунур ишнен, сулуклар, топланирлар дамла.

Ве нефесде бузланирлар насла џи, имишлер, ве думерлер топраг увере тоду џиби.

Су.

Аџиба, насдир, рузјар ве недепљир, бана, табир еиле.

Пу.

Од нефес бир анги херед салланијор ве ол земан акајор топраг, дншери јандан таки меркум.

Ве меркум акити нефезден џи акаан денљир рузјар.

Су.

Шимкен недир ве насла олу.

Пув.

Бис назар едерис бази дефа, шафламаг, нефес деруниде ве џундуз ве хецеплен џи ангиси шафклајор.

Меркум, денљир шимшек.

Су.

Не денљир, џурулти, банадивер насла олу.

Од.

Тоји глас који се чу-
јед кога светнувад, се-
кавица, това се велид
тотон иџи грмеж.

Ии.

А од што бидувад се-
кавица и грмеж кажими
ако знајеш.

Од.

Бидувад, јељектрина,
која се наодид у заду-
фод.

А јељектринава кога
се префрџад, од једен,
облак, у други, иџи и
земи.

Тога изљезувад сил-
на искра од секавица-
на и страшен тутањ иџи
(грмеж) у задуфод.

Ии.

Што је јељектрина и
како, бидувад, кажими,
еношка.

Од.

Ељектрина је, такво,
нешто које се, гледад,
у јављенијено му, као,
точно тјело.

Това бидувад кога се
истурувајед, две који се
неједнакви тјела а тије
се секаквица, и грмеж.

Пак њиљибар, јогље-
ник и сингур иџи други
некоји смоџи.

Кога даја истријеме,
од ванена клашна тује
се разберувад јељектри-
на какваје.

Јељектрина, протри-
јена од клашна, дагад,
и сламка.

Уир.

Ајо зан, цџи уџеџи
кур баје дрити ветап
че ајо уџеџе жумон.

Пу.

Апо нка чип, убојет,
ветан еде, жумон, диф-
тому по и дји.

Уп.

Бојед нка евзаа цџа
уџундет нде фреми.

Апо те евзаа кур по-
удерте нка њи реи нде
ћетер сен нде троа.

Атаер диџи, њигаџ,
репи, нка, ветани, еде,
фрикошун, жумон, нде,
фреми.

Пу.

Чип аште евзаа, еде
сипо бојет, дифтому
њнер.

Уп.

Евзаа аште асип њи-
сен цџи училојет нде
нашмеја, си, реџшун,
труп.

Ајо убојед, кур, поу,
дердет, дуп, цџи, јан,
јо сеси трупа, апо ата,
јан, ветан, еде, жумон,
опет њиљибар, сонгиџи-
се, еде њибрит, сен, ње-
тер, њи, цџа, шиндра.

Кур, тата, ештипери,
нка љешис те њап аће
поумаретвешт, евзаат,
си аште.

Евзаа те штипен нка
џаш грее еде кашт.

Цг.

Меркум сес њи, иши-
дирс ачан шафлар шим-
шек, шумеркум денџир
ђуруати.

Су.

Аџиба, неден, оаур,
шимшек ве џуруати дя-
вер егер билјисен.

Цу.

Оаур магнетен, ан-
гиси булунур њи нефес,
деруниде.

Иџа ол магнет ачан,
брагџџи-р бир булуд-
тен гаире деруниде, ја
от јерин деруниде.

Ол земан чикајор ше-
дит шиниџ шимшекден
ве коркак џуруати, не-
фес деруниде.

Су.

Недир магнет ве на-
са оаур бана табир еи-
ље бир ћеред.

Цу.

Магнет онџе бир не-
сне олуб тир њи ангиси
ђозуђур онун зухуриде
џи акаан тене џиби.

Меркум оаур њи ачан
дођунурђер, иџи, анги-
љер њи бирџинс, тене
олманб, иџа, меркум-
љер дџр њи шимшек ве
ђуруати, џене, џиљибар,
ђумур, магнети, ве, џу-
кур јаот гаире бир анги
сакзлар.

Ачан езе едеџи јапа
абадан орда алашилар
меркум магнет наслдир.

Магнет езиџи, аба-
дан калдирир ве саман
теџи дахи.

И у темница кога гледате, некоја, мачка, по кожата од надвор како имад некоји вскри светливи и тује се гледад и познавад јејектрина каква је.

Пп.

А кога се, берад, јејектринине у земју аџи бидувад, нешто, чудно, кажими ако знајеш.

Од.

Кога се беред јејектринана за, у земју да се сипе.

До каде, поминувад, и зафаџад таја.

Тпје, тјела, иџи, се, покварувајед иџи изгорувајед, од, јејектринана.

Пп.

А у, какви, места, се беред јејектринана кажими ако знајеш.

Од.

Това секоја јејектринана се беред у највисоки места и дрвја.

Да затова кога грмид грмеж, страшноје, да стоиме под дрвја високи иџи на високи места иџи у кући одтворени.

Пп.

Аџи имад некоја пригода, за, дасе, чувајед, згради од грмеж кажими ако знајеш.

Од.

Зачување згради, това со праће жељезни се бранд.

Еде нде ертумен кур чплони доџи маџа прми тељнура нка јашт сипо екшнте њи цџи, гаџе, ерета еде, аџе, упанте, еде, њјоџет, си, аште, евзаа.

Пу.

Апо кур умбџидет евзаат нде трол апо, бојет, њисеп, мерекуџија, дпфтому по н дји.

Упр.

Кур, поумбџидет, те, евзаа преи нде трол та у дердет.

Бер ку гаранџи, еде баје кија.

Ата, трупа, сеи, по, у иришен, сеи, еџеген, нка евзаат.

Пу.

Апо нде си венџи умбџидет евзаа, дпфтому, џиер по н дји.

Уп.

Аџо пасџа евзаа умбџидет, нде, ма, наџт, венџи еде друна.

По преаџо кур жумон фрнкур аште, таријем, нан друн наџт сеп прми, венџи, наџт, сеп, нде, штиџи чељур.

Пу.

Апо киште доџи колап преи, та по урујет, барошунџи, нка жумон, дпфтому по н, дји.

Упр.

Прерунтмеја баромеја аџо, ме, пртек, екурис, урујет.

Ве каранџк дерудине дахи аџаи назар едерис биранџи џеџи дпшардан дериси, узере, џи насд, вар биранџиџер шишџе парџак, ве орда, џозуџур ве бенџенир џи магнет насдџвр.

Су.

Ја аџан топланирлар ол магнетџер јерин дерунџе олурми биршен, мучзатџи исе депџ бана табир еиџе.

Џу.

Аџан, биринџ, еџиџир, магнетџи џи јерин, дерунџе доџула.

Таа переје еџек. џе чејор ве иџишијор меркум.

Од, тенеџери, ја от, бозуџурлар ја от јанарлар, меркум, магнетџен.

Су.

Аџиба насд мааџ де-рунџе биринџ олур магнет бана табир, еиџе, егер биџирсен,

Џу.

Меркум, хербир, магнет топланр џи еџуксер мааџе ве аџаџлар.

Иџа, ол, иџун, аџан. џурулџи, олџиџи, земаџ шубеџидир, џи, дураџи јуксек аџаџ алџиџа јаот јуксек, мааџ, узериџе, јаот аџиџ еџџерде.

Су.

Аџиба, варми, биранџи колап џи јаџиџер мен еџиџина, џурулџиџен, бана табир еиџе.

Џу.

- Јаџиџер сакџмаа меркум чиџук иџен демирден мен олунурлар.

Па.

Како се наместувајед
кажани.

Од.

Прут од желездо на-
горнајод краји за острен
го, закачувајед, со, ку-
кљуш завијен околу по-
кривачод, од, зградава.

И крајод, госпушту-
вајед у источник, или
го закопувајед глобоко
вземи.

И кога се догодувад
да, удрид, електрина,
натаја зграда тога ел-
ектринава удирад на пра-
тоди поверигава се про-
сипувад вземи.

А зградава неја, ра-
сипувад, останувад,
здрава.

XV.

Толкувајед зборови и
различни разговори који
се од други јазик уна-
шијов смешани.

Па.

Који се туђи зборови
а који се различни ка-
жани ако знајеш.

Од.

Тије се упрвана књи-
га сине разлики, напа-
сани.

Току, овде, неколку,
да истолкувам који се
наипотребни пак и мије
кога пишаме, или кога
зборуваме, да, знајеме,

Па.

Кажани који се.

Пу.

Поси увендонте дио-
тому.

Уп.

Пртев ика екур прми
скаји ман аште тепр по-
јакажи, медоњи, резе,
еде харке мељуар, ика,
штепин.

Еде скаји по љишо-
јен иде доњи брум, сен
поељишојен, фел, нде,
трод.

Еде, кур, поуцетман,
тарафе евзаа прми ајо,
штеп атаер те евзаа та-
рафе прми пртекин еде
мбас ајо, екур, уподер-
дет нде трод.

Апо штени нук прми
по мбете шиндош.

XV.

Баромеја марвешт ку-
венд, еде, свјешни, на-
фаче, фјаљ, циљи, јан,
икахетер гјуха нде тоно
приум.

Пу.

Циљи јан ветун фјаљ
апо циљи, јан, свјемун,
нафаче диотому.

Упр.

Ата јан идельберти,
парес, цата, скинмеја,
шкруур.

По кату диса табонм
марвешт циљи јан ика
машум тедухет онет еде
на кур шкруим сен кур
по кувендонм тадинм.

Пу.

Диотому њиер, циљи
јан.

Су.

Насл, јерљерштинир,
љер, бана табир, еиле.

Цу.

Чибуг демирден усту
уцуне сиври џене резен-
љен с-карлар сариг ча-
ти таки етрафинда би-
надан.

Ве уцуну саливерер-
љер бир анги бувар де-
руниде јаот, ђомерљер
јерин деруниде.

Ве ваки олдугу земан
ћи вурсун, магнет, мер-
кум, бинаја, ол, земан,
магнет вурур ћи чибуг,
узеринде ве демир ар-
динде, јерин, деруниде,
дођуљир

Иља, ол бинан, боза-
мајор ве саглам, кал-р.

XV.

Терцуме, ђедамлара,
ћи англиер бири обери-
на безземејен ве анги-
љер башка, љисаниден,
бизим љимизе, карашик
олуб.

Сув.

Англиер дир јабанџи
ђедам, аџиба, англиер,
дир ћи бири гапреје у-
пмајан бана табир еиле.

Цу.

Меркум, дирлар, ћи,
евељи ђитаб, деруниде,
битун унмамаклар јазл-
дирљар.

Иља бурда, барнека-
дар терцуме едсљим ћи
англиерпек ихтизајансе
ђене ве био дахи ачан,
мухабет, едерис, биље-
љим.

Су.

Табир еиле, англиер
дирлар.

Од.
Туѓи зборови се (амп)
(фришко) (ономад) (пар)
и (припија).

Пи.
Кажими штојс ами, и
чајаје реч.

Од.
Ами грчка, реч, је, а
мије нашински вељиме,
(ату,) (но,) (да,) (тапа).

Пи.
Кажиме штоје фришко.

Од.
Расинана грчка, реч,
(фресивон).
А мије, вељиме, пре-
сно.

Пи.
Кажими штоје ономад

Од.
Ономад је, итаја, гр-
чка, реч, која, вељид и
кажувад за нешто не-
когаш, што, је, пмено-
вано.

А мије вељиме некии
иљи некија.

Пи.
Кажими, што је, нар.

Од.
Пар је арнаутска по-
кварена, реч, (наљ), а
мије вељиме рало.

Пи.
Алп имајед, и други,
некоји зборови, не јед-
накви кажими ако зна-
јеш.

Уп.
Ветуя, фјаљ, јан, (је-
шиљ) (канапина) (про-
фет) еде (кало).

Пу.
Дифтому, чиш, аште,
јешил.

Уп.
Јешил, аште, фјаљ,
турчинт.
Апо на сом верд.

Пу.
Дифтому, чиш, аште,
канапина.

Уп.
Канапина аште фјаљ
влахисе.
Апо на сом кока вре-
ја еде, каптина.

Пу.
Дифтому, чиш, аште,
профет.

Упр.
Профет аште фјаљ ла-
тинисе.
Апо на сом парадиф-
тошин.

Пу.
Дифтому, чиш, аште,
кало.

Упр.
Кало, фјаљ, гречинт,
аште мир.
Апо, на, сом, каљи,
сен каље сен кааљ.

Пу.
Апо, киште, еде, фе-
тер њициљ фолмеа јо
сеси, дифтому, пондиш.

Џув.
Јабанди мухабет олуб
(деспот), (ставрос,) је-
пископос (јурти) вепра-
вник.

Су.
Бана табир еиле де-
сиот не анар.

Џу.
Деспот, урумчес, со-
зудир.
Иља бис дејорис шех

Су.
Бана табир еиле ста-
врос не анар.

Џу.
Ставрос урумчес, со-
зу дир.
Иља бис дејориз апис.

Су.
Бана табир, еиле је-
пископос не анар.

Џу.
Јепископос ве меркум
дахи урумчес созу дир.
Насл бис дахи шехи,
бендељери дејориз.

Су.
Бана табир еиле јур-
ти не анар.

Џу.
Јурти ве меркум да-
хи урумчес созудир иља
бис дејорис татаљ.

Су.
Ациба варми ве гапре
бир анги созларбир цинс
олманб бана табир еиле.

Од.

Имајед и овија се различни гласови а сиве, једно одговарајед.

Од.

Чегли, ве, не, те.
Корито, во, но, то.
Видувад, можебит.
Крошин, ве, те, не.
Дожняк, ци, ве, не.
Постел ја, в, ве.
Чожиц а, и, ве не.
Одцед (киселина).
Водовач, мијалница.
Оток вземн.
Каљени, к, ци, ве.
Бразда, и, ве, не.
Узалуд, по, ни.

Пи.

Какваје реч, приџија, што, зборувад, кажини, ако знајеш.

Од.

Приџија је грчка реч у долина Македонија зборувајед, и изговарајед.
А мије, вељиме, принос и мање и стока.

XVI.

Писменица, писање, следује.

Пи.

Како се пишад писма кажини ако знајеш.

Од.

Писма се, пишад, од многу, родови, току, овде ђа кажа неколку, по азбучном реду.

Уп.

Кипште еде киј јан јо сеси зан апо, циџа, њи џаљ упречен.

Упр.

Колуц а, и, ни.
Текне.
Бојет.
Цибе, т, ата, кји.
Мбаљуар, а, те.
Штруме а, кји, о, кјна.
Љуг а, тељугат.
Остуд.
Унтор куљајен, дора.
Ку колон, уји.
Басе.
В-ја, т.
Наџије.

Пу.

По си џаљ аште приџија чинш фоље диџоту по и дји.

Уп.

Прџи аште џаљ грецишт, нде, Македони, пошт кувендони еде фољни.

Апо на фонм те штеписа кишмеа, еде џаја.

XVI.

Шкруисора шкрур по-вјен.

Пју.

Сипо ушкрујен карте диџоту по и дји.

Уп.

Карте, по ушкрунте, нџа шум фиса по кату, ун тадиџото диса, мбас, те арада штиџисис,

Цув.

Бар ве, меркум, дир, бирп, гаиреден, авазлари ерџине иџа битуну бир цуваб верејорлар.

Цу.

Јемени, џер, п, чнџт.
Текне, и, о, шу, ји.
Олур.
Бешикџер бу, о, и.
Јорган, џер, и, о.
Дужек, џер, и.
Кашик, лар, и.
Сирџе, џер.
Абдесџик, абдесаана.
Канал, лар,
Чанак.
Бош тамина кот, на-фиџе.

Сув.

Наса џеџамдир приџија, ве, не, сонџејор, бана дивересни.

Цу.

Приџија урумџес олуб ве ашаја македонијада, сонџејорлар, муабетларина.

Иџа, бис, дедвџинис, евдугени варвџеди, мал, ве мџраз.

XVI.

Каџеми бејан мектубу џеџијор.

Су.

Насл, јазилр мектубџер, бана, дивер, егер, биџирсен.

Цу.

Мектубџер, јазаедиџирџер чоџ задеден иџа, бурда, дивереџеим, бирнекадар еџиџ и с ра, ардинџе.

а, Једно је поздравитељно.

б, Друго је, тељопис.

в, Трећо, је, поручитељно.

г, Четврто је преносување.

д, Пето је уговор.

е, Шесто је, призналица.

ж, Седмо је слогница.

з, Осмо је имаоница.

и, Девето, је, нампорење.

ј, Десето, је, прошенеје.

к, Прејемно писмено.

љ, Обљигаџија.

Пи.

Што је поздравитељно писмо и како, се пише, кажим да знам.

Од.

Поздравитељно писмо кога, пишме, некому, треба да смислиме како и кому, пишме, а тије се овакви.

а, Копеје.

Љубезна мајко.

Здравствунте.

И, поздрав, Петка, Јанка, Марка, и Стојана од моје стране.

Ако жељите чути за мене ја сум богу фаља, здраво, а и вама жељим од бога здравје и благодат.

а, Њјани аште калзумеа те фаља.

б, Петер, ате, теџи, шкрумеа.

в, Претис, аште, поресити.

г, Катрис, аште, чошни наџаџетер.

д, Песис, аште куви-сор.

е, Џашта аште, епре-њоомеа.

ж, Ештата, аште бомун нка есап.

з, Етета, аште џетра, кишмеа.

и, Нанда аште бомун упштуам.

ј, Дијетис аште, љутмеа.

к, Шкроњја, мершин.

љ, Темесут.

Пу.

Чинаште шкрвја калзомеа фаља еде си пошкруп днотому таџиун.

Уп.

Шкроњја, калзомеа, фаља кур, шкрум, џер, њиџиљ, духет, таку и тоим си еде куја пошкрупн апо ата, јан, џе, кашту.

а, Штиљс

Димсошин нона.

Шум тефаља.

Еде калзоје те фаља Петреа, Јанке, Марке, еде, Стојани, нка. ана, тем.

Непо деште танџони, премун јам перендију тепача шиндош апо еде атуре љутем нка перенди шиндош еде газуар.

а, Бирисељамдандир.

б, Ертеси, тељ каџе-мидир.

в, Учунџу, смарама, мехтубур.

г, Дордунџу садакати ди ишмег башкаја.

д, Бешинџи контракт јаот уџет.

е, Алтиџи, нџме хаб-бер дир, (вкрар, пџме).

ж, Јединџи руба, ка-џеми дир.

з, Секис мехељи тапи дир.

и, Докус, мехељи, а-клашма, дир.

ј, Он, џи, мехељиси, арзоваадир.

к, Сенед, алдигије.

љ, Темесут, тир.

Су.

Сељам, мехтубу, не, андр ве насџ јаздр ба-на дивер џи биљем.

Џу.

Сељам мехтубу ачан, јазарис бирџиме џјазим џи, душунељим насџ, ве џиме јазарис ону диверељим иџа меркумџер, боиџе дирлар.

а, Тесвит.

Севкиџи ваљидем.

Сељам сизе.

Ве сељам сонџе Пет-која, Јанкоја, Маркоја, ве Стојана тараџидан.

Астретџи исенез абере, беџи ичун метиџ јараба бен саадтааедек саџ им, ве сизе дараџим јарабадан салк ве џуте

И ово моје писмо да-
ве памде свите здраво,
и живи.

Анотом остајем кољку
поскори одговор од ва-
ша страна, овамо мене
чекам у Солун 25 јану-
ара 1875 год.

Марко Угриноски.
Трговац.

Пи.

Како, се пишид одго-
вор на, писмо, кажими,
ако знајеш.

Од.

Кога пишаме одговор
на писмо треба прво да
одговориме, на това пи-
смо зашто нам је писа-
но пак пошто ђа каже-
ме зашто сме упитани.

Потова после уписмо-
во ако имаме нешто ви-
ше даречеме и това пи-
шаме, што, нам, треба.

Пример.

Љубезни Марко.

Здравствујте.

Писмово твоје од 25
јануара, датирано, ова,
год. денеска ни доиде,
се зарадувавме со здра-
вјето твоје.

Накоје ти, и одгова-
рам ако жељаш дачујеш
занас мије сви сме фала
богу здраво.

Еде кајо шкроњја име
тају, доцете цитвет ме-
шиндеш еде цал.

Ано, пастан, ембета,
саа ма ерикафни упр-
деч, неа, аиете, јотисе,
ваха, муу прит, ун нде,
сељаник 25 калнор 1875
вјет.

Марко Угринис.
Решпер.

Пу.

Сипо, ушкруите, упр-
деч, предони. шкроњја,
дифтому по и дји.

Уп.

Кур по шаруви упр-
деч прешкроњја, духет,
пара такувендоним, еде,
упричим прии ајо шкро-
њја, прсе, поекан, на-
шкруу опет курта диф-
том прсејими пудшин
Мбас ајо пастан нде
шкроњја непо кими њи-
сен машум таџоним еде,
ајо шкрујими чиш пона
духет.

Штиљс.

Димсошин Марке.

Шум тефаља.

Шкроњја јоте неа 25
калнор шкруум, симјет,
сот мука арде, еде кими
у газуар мешиндети јоте.

Напарциљи, туу, еде,
упрјеч неапо, даш, та-
дече пре каневе цитвет
јими тепача, перепдију,
шиндош.

Дахи, бу, беним мех-
туб, думљенизи, булсун,
саг, ведри.

Дахи, оддем, каарм,
некадар, тезељи, цу-
ваб, тарафиниздан, бе-
рије, бана, бекљејорум,
сељанкте, 25 канунсаин
1875 тарије.

Марко Угриногду.
Тужар.

Су.

Насл, јазилр, мехтуб,
суриједте, цуваб, бана,
табир епле егер билыр-
сен.

Цу.

Ачан јазарис мехтубе
цуваб, лјазим, ен евељ
цуваб, едељим, меркум,
мехтубе њи неични бизе
јазимис олуб ђене дивер-
дигимиз, земаи, њи, не-
сине сувал едикљерине.

Олдем сонра мехтуб,
деруниде егер варисег,
бирисне, зам, дејељим,
ве ону дахи јазариз, не
лјазим олурса бизе.

Тесвит.

Севкиљн Марко.

Сељам хатриа.

Мехтуб, сенинџи, 25.
тарвисинден, кажун са-
ни јазил буџун бана ђељ-
ди ве сенин, сал гиљен,
абар алдигмиза шаз ол-
дук.

Ангисина карши цу-
ваб, верири, разисен,
биљесин бизљери ичун,
биз думљемис, јарабим,
шуџур саг из, буџунџи,
саадта едек.

А и тебе жељиме од бога, здравје, и благодат.

И прими поздрав од домаћинката Мара и од децата, Цветка, и од Миљка и од Ружа, целувајути руку, поздрављајте, да ни, пратиш, беда кнџа, за пишеш.

Дека, учитељод, им, тражид, пропис, секоји, ден за учење да пишу, писмо.

Дибра 1. Марта 1875.

Манкати

Мара Угриноска.

Пи.

Кажими како се пише тељопис ако знајеш.

Од.

Тељопис кога пишеме треба кусо и разборито и гледан, у двадесет реч, да искажеш, све, што имаш казати ономе кому пишеш.

Пример за тељопис.

6.

Витоља, Серез
Спасе Јованоски,
трговец.

Бобаљ, три, товари,
кафе, еден. оканица кр-
мес, ока коприна, педесет
топови платно, пратиш
пари, прати сам
на пошта.

Ристе Кузманоски
трговец.

Пи.

Кавво је, поручитељ-
но писмо, кажими.

Апо еде туу дутеми,
нка, перендиш, шиндет,
еде гавуар...

Еде мере шук те фа-
ља нка, винутија јоте,
ештеписа Марија еде нка
вокат, жула, еде нка,
Миљка, еде нка, жула,
пусин дора јоте калзо-
ни тефаља, шум та др-
гојаш љетра барде пре
шкрумеа.

Прсе мјештри екркоје
шкроњја пасдит преим-
сумеа преи, та шкруин,
карте.

Нде Дибра 1. Марс 1875.

Нона јоте

Марија Угринисе.

Пу.

Дифтому ньер си по
шкунте тељин шкруме
по н дја.

Упр.

Тељин шкроњја, кур,
шкруин, духед, шкрут,
еде маривешт еде ши-
ко нде њизет, фаљ та,
дифтоиш дит чин кпје,
тафониш етин ву шкрује.

Штиљс тељин шкруме.

6.

Манастир Серез.
Спасе Јованисе
решпер.

Патбук тре бар кафе,
њи крмес, њи. оке, њи,
оке и ндавш, песедијет,
топ плаура дргому, хас
екам дргова ме пошта,

Ристе Кузманисе
решпер.

Пју.

Си аште шкроња по-
рецити дифтому.

Дахи санада, разнис,
алахдан салк ве љуто.

Ве сељам кабуд еиље
ев адунден, мерима, не
чоцуклардан, беһирден,
ве сефицадан љуџијадан
ељини епеен сељам со-
нџејорлар њи јолајасин
јазн љеат јазн ичуа.

Ничин, оца, ефенди,
онлардан ерђун тесвит,
каљени истејор, њи ка-
љем шеирде едељер ми-
хтуб јаззаа.

Дебре 1. Нци Језар 1875.

Ваљиден

Мерима

Угрин огуларин.

Су.

Бана табир еиље нас-
јазар тељ каљени, егер
бенљерсен.

Пи.

Тељ каљени ачан ја-
зарис љазим кса ве ан-
лашик ве бак, јигирми,
љељамаднвересин еп не
дивередеин вар исе, она
љи англисина јазарсин.
Тесвид, тељ, каљени.

6.

Манастир Серезе.
Спасоја Јован олгу.
тужар.

Памбук уч јук, кафе,
бир, окаџик, крмес, бир
ока ипек. ељи, топ без,
бана мехтубед, пара ме-
хтуб, едминум, пошта-
иљен.

Христо Кузманоглу
тужар.

Су.

Наслдар, смарлама,
мехтубу бана дивер.

Од.

Поручително, писмо, кога, пишме, некому треба само за това, да зборуваме за потребава наша а не друго.

А пошто, ѓа изборуваме пашава работа пожеме, да му кажеме, и некоји новине у писмо-во и то треба, наново, ред да се запише за се-која новина.

Поручително писмо.

Пример.

В.

Воден 1. Марга 1875. г.
Господин Јоване,
здравствујте.

Ипоздрави петка Јан-ка и Марка.

У, ову прилику пишем ти да ми одговориш ка-ко је вана и париво та-мо у штип.

И по која цена је на ова денеска, се прода-вад, и првом, поштом, пишми цениве какви се.

Пак ако подносиш за-мене, по цениве, дати, прата, паря, купуван, тамо.

Со овије, зборови, о-стајем чекајећи у колку побрзи одговор од тво-ја страна.

Ристе Маркоски
трговец.

Пи.

Кажми, како се пи-шиа надпис на писмо.

Речник

Уп.

Поредити, шкроџа, кур шкруи на љи ци-ља духет веч, пре, ајо, таку вендоим прељипи те тона апо, јо, њетер, њисен.

Апо кур та сосим пу-на те тоно настап мун-деми, та диџоим, еде, љи чиш рее нде шкро-џа, по еде, ајо, духет, арада нка рее ташкрује, пре пас, вети, ренсе.

Шкроџа тепоредити.

Штиљс.

В.

Воден 1. Марс 1875.
Зотунји Јован,
шум тешаља.

Еде калзоје, тешаља, шум ѓер тедре ѓер јан-ке еде ѓер Маркс.

Нде таш,, арада, по, шкруу теи таму упрџе-че си пошкон љеш еде орис аће нде штип.

Еде ме цла павтумен аште љи ока сот, уно-штити еде ме нара др-гумеа, шкрује му њер павтумеа си јан.

Онет, даш, епе дора, пре му мбас, павтумен, татен дрго хас бјее аће.

Ѓер кји фољмеа, ем-бета непритишн нде саа маа фрикафрик упрџеч, нка ана те јоте.

Ристе Маркес
решпер.

Пу.

Диџтому сипо шкруи-те шкроџа прим карте.

Цу.

Смарлама мехтубу а-чан, јазарис, бириме, љазим љи саде меркум ичин сонљејелым бизим ичтизамиза, суриједте, пља денљ, башика, бир-шен.

Дахи ачан мухабети-мизи, битерецевс, пиш-мизин оддем динере еде билриз не јени биран-ги, несепер, мехтубу-мизде не меркум, дахи, љазим јениден сра ба-шланс и хербир јени ха-бере.

Смарлама мехтубу.
Теспит.

В.

Воден 1. Језар 1875.
Јован ефенди
Селам, сизе.

Ве селам сонље, не-треја, Јанкоја, ве Мар-која.

Букодавлес хатрипа, јазари љи бана карши-лик перссин насл ѓечер јана, ве ипрнич, орда, штините.

Ве анги фијат, пљеп, окаја буђун, сатлар, ве евел поштаплен, бана, јазилер фијатлар насл-дирлар.

Ѓене ељверир се ба-па ол фијатлара љи сана мехтуб еденим нара сати ал, орда.

Буђелама калиб, бе-кљејерек бир ѓун евел, тарафдан, цуваб бана.

Христо Марко олгу
тужар.

Су.

Дивер бана насл, јо-клама мехтуб, устунде, јаз-л-р.

Одг.
Господару
Јовану Доичиноски
трговцу
У Штип.

Од дружава страна се
пишва, од кога је пра-
тено.

Пи.

Кажими како је пре-
носување право.

Од.

Преносување, право,
овака се пише ако имаш
некоја облигација или
некоје узимање, од не-
кого а ти неможеш да
одиди тамо пак ја пре-
водиш на другега, даи
земад париве.

И тога, напишиш на,
облигацијава, од зади,
преводод твои овака.

Пример.

Г.

По силн, облигацију,
дугује ми Петре Јанко-
ски 120 гр. чарш.

А времево поминало,
уште од Митровден 1874
година.

А мене рабошево не-
ми допуштајед да дои-
да, у Серез, п парите,
Петре Јанкоски даији
платид.

Затога преносим пра-
вово моје од облигаци-
јава, на Николу Попо-
ски трговца тои у место
мене од Петрега парите,
и без суд и у слу-

Уп.
Пре зотунји
Јован Доичинисе
решпер.
Нде Штип.

Нка ана те хетер, у-
шкрунте нка цили аште
дргоум.

Пу.

Дифтому њер си аш-
те чошпи дрејт.

Уп.

Ктешмеа дреит ће ка-
шту шкрунте даш кије
доњи темесут сен доњи
преита, мариш, нка њи
цили апо теи смунд та-
шконш аће опет прцениш
дрейта јоте наџи хетер
та маре ата хас.

Еде атаер та шкрупш
прии, темесут н, нка
праи шкровја јоте, ће,
кашту.

Штијс.

Г.

Мбас фучи те месутин
мука борч, Петре Јан-
кос 120 грош.

Апо мотив ека прцева
ма еде нка, шиндимтре,
1874. вјет.

Апо му пуна нук ме-
љишони тавји нде серес
еде петре јанкос таму,
пагоје 120 грош.

Пре ајо прцова, дре-
ити име нка темесутин
прии никола прифитсе,
решпер, нде, венди, име
нка петре ата хас, еде
па љућ еде даш нук еде

Пу.
Ефендије
Јована Дочо, оглу
тужар.
И Штипте.

О бир таратан ђене
јазар њимден ђондерик
тир.

Су.

Дивер бана васадир,
садакати диншмег, ка-
љеми.

Пув.

Садакати диншмег ка-
љеми пиште бояље јазар
егер варисе биранги те-
месуд јаот биранги ала-
цак бир, њимден, дахи,
сен орда њиде едемеси
ђене динштириси
биранги гаире њим узере,
паран аиси.

Ве од земаи јазар си
сенеде ардијандан ди-
ништигани сенинџи, бо-
иље.

Тесвит.

Г.

Сенет мучиниџе бана
борчлудир петре, анко,
оглу 120 гру ђечен ахче.

Зира вадеси ђечмиш,
даа касмден 1874. сене.

Иља бана, амел ље-
рим араламаз њи ђеле-
ни серезде, ве меркум,
ахчен петре јанко оглу
банаи удеспи.

Од себеи ичун динш-
тирприи садакати бу-
те месудтен никола па-
паз оглу узериџе, ту-
жара њи меркум бенни,
седн ривде, петреден,
параи, ве нуђумедси,
ве ваки олурсе нуђумет

пају со суд од Петрета
Јаноски даје земад.
Јован Иљјоски.

Овде треба да се по-
тврди у суд.

Пи.

Како се пише уговор
кажми ако знајеш.

Одг.

Уговор кога пишаме,
треба напре да каже-
ме тије лица између ко-
јије уговорено и зашто
је уговор од.

А.

Уговор.

Кои је између г. Ан-
дона Тримоски трг. ов-
дешни од једна страна.

И Иљја, Јованоски,
челника, зидарског, од
друга страна, по долу,
сљедујуће уговорено је,
и закључено.

1. Челник Иљја оце-
нио је по наметков кои
је од негова, рака, на-
правен за једна, кућа,
од, три, пода, кровена.

Да господару Андону
Тримоски тргов. од Со-
лун на негово, ме-
сто у Солун, направид,
и уговорено је оваке.

а. Грађа дрвена ста-
пови штици и греди.

б. Камен, пекови вар,
песок и вода.

в. Ђерамиди, жеље-
здо, брави, резина, и
бруће.

не ју, аа Петре, јан-
оски тајни.
Јован Иљјос.

Катв духет та убесо-
је нде ђуџи.

Пу.

Си по шкрунте доњи
кувисор, диџому, по н
дји.

Уп.

•оштор кур пошкру-
ни ма пара, духет, та-
диџоим ата фача нка,
медис, циџи, аште, ку-
вендошин еде чин аште
џјаљ.

А.

Кувисор.

Циџи јан, џи, меџе-
тер зотуни андон тримес
решпер, катунс, нка, џи
ана.

Еде, Иљја Јованис,
мјештер, крџе, мурар,
нка џетер ана мбас по-
шт, вјенте •ошшин аште
еде м-шиџур.

1. Мјештер Иљји сна-
итове мбас фатурин нка
дора, те ветис, бароум,
преџи, штеп, нка, тре,
штруар дјерч.

Зотуни, Андон Тря-
мисе решпер нка сеџа-
ник прми вендин етисе
нде сеџаник та бароје,
еде, кувисур, аште, џе,
кашту.

а. Пештруме друнисе
штиџ драса еде трата.

б. Гура, туда, крџељ,
шур еде уји.

в. Ђерамид екур, бро-
ска, резет, еде гожд.

нљен, петреден, јанко,
огљуалс-н.
Јован Иљја, огљу.

Бурдаљазим нуђумед
азредљери тастики, ед-
син.

Су.

Насл, јазилџир, конт-
ракт, дивер, бана егер,
биџирсен.

Џув.

Контртет ачан, јаз-
рис џјазим ен свелџ ди-
верелџи меркум, черс-
љери, џи анги, набени
љеринде пазар, оламиш,
ве неје пазар оламиштер
дахи.

Д.

Контракт.

Ангисп, олуб, џи, ма
беинџеринде нам мис-
пинде андон тримооглу
туџар бир тарафдан.

Ве Иљја Јован оглу,
дуварџи, калџа, гаире,
тарафдан, џи, с
раја џелен, пазарџи ве
џилџитљениг.

1. Иљја калџа ресим
суриједте џи ангици нам
џи месенини, еџинден,
јапау олуб кимед едми-
штер, бир, ев вчун, уч,
душеме је куруламиш.

Џи намџи, мисинде,
Андонаџија Тримеоглу,
туџар сеџаникџи онун
је рини, сеџани-
где, јансин, ве пазар,
олуб бонџедир.

а. Ђересте, одунден,
дирекљер, тахтадар ве,
џиришљер дахи.

б. Таш, тудаар, џи-
ришљер ве су дахи

в. Ђерамидљер, де-
мир, џреџилџитљер, ба-
гламалар, ве енксерљер.

г. За зидарски, столарски, делачки, бојажиски, и жељездарски, да за сиве овије напред речени рабоће и потребување.

Сам челник Илџија је одговорен, и за једна година (или три) готова кућа господару Андону Тримоски трго. од Солун да му ја предаје.

1. Г. Андон, као домаћин од кућава своја, дажен је да плати челнику Илџији три хиљади љири царски, као цената и уговорена, цена за даму, исплатида, кућава, своја челник Илџији и овака.

а. Сега напред мудавад за пен 400 љ.

б. Кога ђасе ископајед основите и пад земја да се поравнида издод 600 љ.

в. Кога ђасе озидад, еден под над, земи да му дајед 300 љ.

г. Кога, ђа се, озиздад другјод под даму дајед 300 љ.

д. Кога, ђа се, озиздат, и трећјод, под, и покривачод, да, наместид и покријед, 350 љ.

е. Кога, ђа се, измажед, од надвор, и тронјовите дасе сонад, да му дајед, 250 љ.

ж. Кога, ђа се измажед, од внотра, и враћево и прозориве дасе, наместада, да му, дајед 400 љ.

з. Акога ђа се наместида стенивие и подовиве и као добро изработана дасе, преда, го-

г. Пуна, мурис, шембисе, денисе, бојажинисе, еде, екурарис, по, прекија цин кувиса парес, вошин, пуна, еде те чпо-духет.

Вет мјештер, Илџија, аште нан упрџетор еде преши, вјет, (сен, тре), азр штеп, зотунни, андон, тримес решпер нка сељаник та по ене мечељс надора.

2. Апо зотунни андон си зотунни нка, штепи, теветис, фавтор, вет аште тапагоје мјештер Илџији тре ми, љира, смретис сино паптоум, еде, кувисор паптумеа преи тапо пагое штепин еветис мјештер и Илџите, надора ђе кашту.

а. Четашти пара поепе 400 љ.

б. Кур тауермојед темелин прми троа еде таурапшоје мури 600 љ.

в. Кур та, поумуронте ђи штруар прми троа таепе 300 љ.

г. Кур та поумуронте еде ђетер штруар таепе 300 љ.

д. Кур тапо умуренте еде третисе штруар еде баљуар, тавендоје, еде, тамбаљоје 300 љ.

е. Кур та поундите нка јашта, еде, скеље, та, здрипин атаер тапоепе 250 љ.

ж. Кур, талоунците, нка мбрента еде дерат еде ђеље пенџерет та поувендојет атаер та поепе 400 љ.

з. Апо кур та поувендон шкељмеа еде пештруме еде сен мир епу-

г. Дуварџи, ишџна, дограмаџидере, марапгос, ишине, бојаџи, ишине ве демирџи, иши, олуб ђи битуну, бурда, андигимиз, ишљере, ер, шен, љјазим, олдугуна.

Калџа Илџија, џувабчидир ве бир, сене, ја, от уч сене, надесивен, азр ев андонаџи тримогљу, ефендије, туџара, сељаникџи ђи она тесљим едсин.

2. Андонаџи ев саибн олуб ђи ђенди евинден борчлудир, ђи, удесин, Илџија калџаја, уч бин, љира сари, азиџије, та-неси ђи пазар ве кимет ђесилап паха ђи удемеггини ђенди евини Илџија калџаја евет, бопље.

а. Шимди, евељ она, веријор канар 400 љ.

б. Ачан темелџер казб битирџек ве јер устунден дувар, чиксин, јанпа 600 љ.

в. Ачан дуварлар бир бојун топраг узере јап-лаџак ол земап версин 300 љ.

г. Ачан дуварлар јап-лаџак ве пџиџи, душеме си версин 300 љ.

д. Ачан дуварлар јап-лаџак ве учунџу, душеме, дахи, ве чатији, јерљешсин јуртсун, верџек 350 љ.

е. Ачан сувадтираџак дишардан ве скељџер инџирсин ол земап версин 250 љ.

ж. Ачан сувад-тираџак, ичерден, ве кану-љери ве џам, чершеве-љер јерљешсин, ол земап версин 400 љ.

својару од кућава даму
младојци уште 400 љ. п.

Овај уговор, на два
преписа, је, написан, и
један препис се наодид
при, господара, од, ку-
ћава а други причелни-
код мајсторски, које и
једна и друга, страна,
со подисод свои го у-
тврдувајед, пред, овде,
подписани сведоци.

1 Марта 1875 год.

У Содун.

Уговорачи
Андон Тримоски,
домаћин

Илија Јовановски
мајстор.

Сведоци

Петко Јанковски, брдар,
Никола Јанковски, тер,
Стрезо Поповски, ковач.

Пи.

Како се пишпа, при-
знавица кажими.

Од.

Признавица кога пиши-
ме треба да кажеме од
кого, нешто, кога, уни-
маме, и зашто ја даваш
све, да, напишеш, раз-
борато.

е.

Пример.

Признавица.

На 120 гр. чарш. по
коју ја доленодисапи.
примам од Никола Сто-

новшув, та, по еле, зо-
туњи нка штеп дот пое-
попагоје, еде, маа, 400
лира верде еметис.

Кји кувесор прии дуп
шкровја аште, шкроум,
еде ња шкровја уди-
дет нге зотунија штеп
апо бетер нге крије мје-
штерис циљи по еде ња
еде бетер, ана, менизаа,
шкрумеа ветис поебесо-
ни прпаре, кату шкру-
шпи бејандијат

1. Марс 1875 вјетин иде
сељаниа.

Пајтовшор јан,
Андони Тримес,
зотин штепнт.
Илија Јованисе
мјештер крије.

Бејанци

Н. П.

Т. Р.

Тр. С.

Пу.

Сино шкруед епрењ-
јофеа, днџотому, њиер.

Уп.

Епрењјофеа кур пош-
крупн духет таднџотом
ника, циљи, њисен, кур,
марим еде прсе поепиш,
цит, ташкрује, маршин,
вешт.

е.

Штиљс.

Епрењјофеа.

Прии 120 гр. чар. м-
бас цаа уни поште широ-
ум емора, нка, Никола,

з. Евет ачан јерљеш-
тиредек басамаклар, не
дунџемељер не емји ис-
љах, џиби, битирмиш њи
тесљим едсин ев саибн-
је од земан уде битир-
син даха 400 лира са-
ри азиџије танеси.

Вуконтракт пин тес-
вид-те јазил-дир ве бир
тесвид булунур ев сап-
би коннунда дахи гауре
си булунур калфа пџија
коннунда ангиспин, њи,
ве бир свед, гауре, та-
раф дахи фонди имзап-
љеп, тастик, едејорлар,
паићн мисниљер онуиде
бурда јазил олуб шахи-
тљер.

1. Језар 1875 сељанинге.

Контрктчиљер,
Андон Тримоглу
ев саибн.

Илија Јованоглу
калфа.

Шахит

Г. П.

Г. Р.

Г. С.

Су.

Пасл, јаз-л-р, икрар,
наме бапа табир еиле.

Џу.

Икрар наме, ачан ја-
зарис, џјазим, днвере-
љим њи њимден бир шен
ачан, алриз, ве нечпин,
верирсин, битуну, јаза-
син анлашике.

е.

Тесвид.

Икрар наме.

120 груш џечен ахче
агил ардинџе бен сонде
јазли олуб алдим, Ни-

иоски за одплатување по уговору, који је направен да ми одплатува, Дуговаћево, негово, на месец те затова, за ова месец Јануар 1875 год. ми плати дајемму ову признаницу и мојим подписом, потвртува, у струмица, 1. Фебруара, 1875 год.

Стопко Петкоски
земједелец.

Ии.

Слогница како се пиш-
ше кажимп.

Од.

Слогница кога пишме
ме треба да кажеме на-
пред од чија троговина
је и за кого ја пишме
и име, и презиме, пак,
после да пишме со ред
твје створови који сме,
муи продаље и покол-
ку гроша и парн.

Пример.

Ж.

Слогница.

Од, трговину, Јована
Цоповски, од Солун.

За господар Арса Ку-
цуљоски из Охрид.

1-во. 20, оки, суво гро-
пзе по 1 гр. и 30
пар. 35. гр.

2-го. 10 оки, крмес, по
85. гр. 850. гр.

3-ћи. 3 топа платно бо-
бањено, по 60: гр.
и 30 пр. 182. 10.

Укупно 1127. 10.

стопкоспрепатуеа ибас
кувисор циљи аште ба-
роум тапому пагоо бор-
цин етисе прии муи по
пре ајо прекји муи каа-
нор 1875 вјет, мукайаго-
ве покам епаун, кји, еп-
рејјофеа еде мешкро-
нја тем побесова ун иде
струмица 1. Муи шкурт
1875 вјет.

Стопко Петкос
љаронитор.

Пу.

Епачошпа си ушкруп-
те диотому.

Уп.

Есапшин кур пошкруп-
им, духет, тадиџтоим,
цара нка кунт решпер-
љик аште еде прециљи
поја, шкрум, емин, еде,
примемин онет, пастаа,
танкрупим, мерен, ата,
барумеа, циљп, екими,
шпте, еде, касаа, грош,
еде ас.

Иштиљс.

Ж.

Шкроњја есапнт.

Нка речперљикин, те
Јовани Пријетисе сеља-
никис.

Преи зотунји Арсе Ку-
цуљисе, нка Орије.

1. 20 оке, руш, сати
ка 1 гр. еде 30. ас. 35.

2. 10. оке, крмес, ка,
85 гр. 850. гр.

3. 3. топ, плаура, бам-
букис, ка, 60 гро.
еде 30 ас. 182 10.

Циџ 1127. 10.

коладан, Стопко, оглу,
ћи контракт удемегине
ардинџе ћи јаниљи олу-
луб аји башнида, онун,
борџуу бана удесен ве
меркум суриједте буан,
башниа таријесинде ба-
на удемиш канун, сани
1875. сенеје, бу икрар,
памеји верприм ве ћен-
дим, нязам, иљен, тас-
тик едерим струмицеде
1. Шубат 1875 сене.

Стопко Петко оглу
чиџиши

Су.

Есап каљемп пасл ја-
зиљпр дивер, сана.

Цу.

Есап каљемп ачан
јазарис љазим дивере-
љим иштида ћимин ти-
царетљикден дир ве ћи-
ме ичин јазајориз исми
ве лаг-мипи ћене сонра
јазаљим с-раиљен мер-
кум шеилери, ћи анги-
љери она сатмишик, ве
качер крџш ве нара.

Тесвид.

Ж.

Есаб каљемп.

Тидаредтеп Јован Па-
паз оглунун сељаникџи.

Нам, ћи, мисни иџун,
Арсо Куцуљогљу Охри-
дџи.

1. 20 ока куру узум, 1.
рер. круш, ве оту-
зер, пара, 35. кр.

2. 10 ока крмес, 85. р.
кру. ока си 850. кр.

3. 3 топ, памбук, бези,
60 кр. ве 30 182 10.

Џеми 1127. 10.

Напазоту Јован Поповски 1. Марта 1875. год у Солун.

Пи.

Како се пишид имаоница, кажи ми ако знајеш.

Од.

Имаоница кога пишме треба да кажеме од местово, ширина, и дужина да, кажеме и да, назначиме името аџије, доње, нива, љивада, кућа, воденица, илн, што, даје.

Потом да кажеме сусједи, кои од која страна је сусјед и како мује име и презиме.

Пример.

В.

Имаоница.

Од лозје моје које се наодид у лозјана гумендески јованица, именујемо место.

Дужина 60 сожни а ширина 40 сожни.

Између сусједи Риста Доневи трг. од, востична страна, а до Петко Кузмановски од западна страна а до Коста Николоски од северна страна, и до андона кожуваровски од јужна страна.

Го продавам смиљеве буџински трг. из Солун за триста гроша чаршиски које маји платни.

И смиљета буџински, напред, реченог, тргов. го учинувам стопан на лозјето моје и од сега,

Емаро, парат, Јован Пријатис 1. Марс, 1875 вјет иде сељанин.

Цу.

Сипо ушкунте кимисора диотому по н дји.

Уп.

Кимисора, кур ешкуним пара, духет, та диотом нка вендин ѓант, еде ѓати, са, аште, та диотом ташеруним емин чуш, аште, венеш, ара, љивад, штен, мулија, сен чипи даш.

Пастан, та диотомни, еде те комши нт, циџи нка цла ана аште емин еде прим емин.

Штиљс.

В.

Кимисора.

Нка вешет еми циџи учиндет иде венеша гумендес прими венди Јованиц, фотшиин.

Еѓати, аште, 60 паш апо цани, 40 паш.

Намрдете комши Ристе донес речп, нка ана ку деџ, диди, апо, ѓер, Петко Кузманис нка ана кууте диди апо ѓер Коста Никодас нка апате мураџи еде ѓер андон коџоварисе, нка ана те кбљес.

Ешита смиџи буџинис речпер нка сељанин пре треџинт грош чаршеисе циџи по му, ка пагове.

Еде смиље буџинисе, наре, фотшиин, речпер, поеборова штеписор прим вешет еми еде нка

Удемиш, мемурн, Јована Напазотује 1. Језар 1875 таријеси сељанин.

Су.

Тапн насд јазидар, бана табир, еиље, егер, биџирсеп.

Цу.

Тапија ачан, јазарис, ѓазим дивереџим, мааџден, ѓенишџиги, ве, узундуги, некадар, дир. дивереџим ве билетиреџим, исми, аџиба, баа, ми тарла, ми, чаир, ми јаот неyse.

Олдем, дивереџим, коишуџер, ѓим анги тарача дир комшу, ве, нсип, велагми насддир.

Тесвид.

В.

Тапн.

Беним мал баадан ѓи ангисн, будунур, гуменде, баалар, ехалџеде, Јованица, мааџде, анилан.

Узундуги, 60, колач, дахи ѓенишџиги, 40 колач.

Ѓа коишу мабениџеринде, Христо донеоглу туџар ѓун догусу тариџдан ве, Петко Кузман оглу, ѓун, батиди, тарачдан ве дахи андон ѓурчиоглу кбље тарачтан.

Сатајорум, смиљкоја, буџин оглу туџар, сељанинтен, учјус, круша ѓечен, ахче, ангиџери, ѓи бана удемиштер.

Ве, Смиљкоји Буџин, оглу евеџ андигим ту-

напред секои, да познава
смиљета, за, дома-
ћини и по негову вољу,
нека си, угаѓад, како,
домаћини свои, 1. Март,
1875 година у Вељес.

Продавач

Петко Јанкоски,
земјуде од куманово
Сведоци.

Н. Н.

П. П.

Ова, имаоница, како,
истинита, потврдува,
суд Вељески.

№ 100. 1, Марта 1875
године.

Председник.

Пи.

Кажими како се пише
намирење, ако, знајеш.

Од.

Намирење кога пиш-
ме треба да кажеме из-
меѓу, кого је, и зашто.

И да се напише сета
работа, која, је, текла,
и напишете да се каже
који кому го давад или
се два токмо гласпа пре-
писа се на правени.

Пример.

И.

Намирење.

Које ја долуподписа-
на, дајем од моја рука,
Петкове Јанковски трг,
од Прилеп, за ја, клада,
пченица, коју имад по-

ташти препора нас вет,
та, бјофе, бјофе, преш-
теписор еде, маа, мали,
ветис жете, дритоје, си
по штаписор вет 1 Март
1875 вјет нде, вељес.

Шедитор.

Петко Јанковсе,
Нна Куманова.

Бојанци.

П. Н.

П. П.

Бји кинисора си вртеп
поскабесове бјуи вељес-
нисе.

Пу.

Дитому, поси, ушк-
рунте, дашурисора по н
дја.

Уп.

Дашурисора кур пош-
руим духед тадиџтоим,
нкацили намрдете аште
еде прсе.

Еде, та, ушкрун цие,
пуня, ц-ла, аште, ерее,
еде пастан, тадиџтоим,
цили кекуши поеде, сеи
јан дуји равш, зандак-
тоимни шероња јан ба-
роум.

Штиљс.

И.

Датурисора.

Цили ун поште шеру-
шин, поепа, нка, дора,
нме, Петкут, Јанковсе,
рочпер, нка, прилепи,
пре, 10, киле, грун, ци-

цари мал, сахиби сиљед-
тиририм бени, бага, узе-
ринде, ве шимден, сонра
иљерије, керџес, смиљ-
који, бенијесин, малса-
хиби, ичун, ве, онун, и-
раде, ардинде, тертиб,
едспи, њенди, мал, са-
хиби њиби 1. Језар 1875
тарије њурили ехали-
једе.

Сатан.

Петко Јанкооглу,
Чнотчи, кумановали.

Шахитљер.

Лсан Усени.

Ахмет Осман.

Демир Сељинмоглу.

Меркум тапији сада-
катиби нућумед, азре-
тљери, тастик, едејор.

№ 100. 1. Језар 1875.
тариједе алим.

Су.

Бана табир ење наса
јазлар, аклашма, егер,
биљирсен.

Пу.

Аклашма, ачан, јаза-
рис љязим диверељим,
џимљери, мабениљерин-
де олуб ве венчин дахи.

Ве, јазилс-н, битун,
или, џи, англиси, ваки,
олдугу ве ексона, ди-
вересин, анги џиме, ве-
ријор јаот исе, иџи та-
мам сесли, тесвид, ја-
ил, псељер.

Тесвид.

И.

Суљф, наме (аклашма).

Ангији џи бен сонде
јазли олуб џенди сљим-
деп, веририм, Петкоја
Јанко, оглу, тужар, при-
љенељи, јо. киле богда-

уговором, наш, који, је, направен, између, нас, 15 Мајта 1874 год да-ми давад.

Ево денеска, ми издад подпуно све по на-пред, реченог, уговора, затова, му, дајем, ово, своје ручно писано на-мирење пред овде под-писани, сведоци, и, не-мам више ништо од Пе-тка да тражим, ево по-тврдува со своје ручни подпис (печат) овде ка-де имево, и, презимево, моје 15 Марта 1875 го-дина.

У Битоља.

Андон Кузманоски,
трговац.

Сведоци:

П. Н.

Г. И.

В. Д.

Прошеније.

Ј.

Пример.

Суду округа дибран-ског.

Андон, Фиданоски, од округа, дибранског, срез дримско грао, од, село Луково по, обли-гацији, од, 600 гр. чар, која је написана 1-ви. Септембра 1874 година дугујем и времево по-минало и Андон, уште, неми плати.

Зато, мојим, слави, суд, окруже, деборско, речтнот Андона, да го,

ли, екиште, мбас, куви-сор, тона, цилли, аште, баровшии намрдете, не-ве, 15 Марс, 1874 вјет, таму епе.

Че, сот, му, еке, еп, цити, пљот, мас, нара, мошин, те кувисор, про ајо, поја, епа, кји, ме, ветим дорас, шкросин, бејанџинте, еде, скам, маа, доњисен, нка. Пе-тко, такркоо, чено, бе-сова, ме, ветим, дорас, шкросја, (миир) кату ке емип, еде, прип, емип, име 15 Марс, 1875 вјет.

Нде Манастир.

Андон Кузманисе
речпер.

Бејанџи.

П. Н.

Г. И.

В. Д.

Љутмеа, (арзовал).

Ј.

Штиљс.

Нде Ђуђи казан, Ди-брас.

Андон Фиданисе нка казан дибрас панделзот грика, дримисе, вшат, лукова, бас, темесутни, нка 600 грош чаршисе, ц-ла аште, шкросум, ди-тинте парамуните парас 1874, вјети, мукаборч, (факторвет), апо мотин кашкоји еде Андон маа нук мукапагове.

Преајо пољутем, Ђуђи мад, казан, те дибрас,

ичун Ѓи ангиси вариди бизим, контракт, муче-пице Ѓи ангиси јанли одуб мабениљеримизде, 15 језар 1874 тарисеи, бана персин.

Иште буђун бана те-слим едмиштер битуну Ѓи евел андигимиз кон-тракт ардинце ол ичун тарафимдан веририм бу-ну њенди елимден јазли суљфнамен, Ѓи, бурада, јазли шантаар, онунде, ве тарафимдан, даа ич бир шен, јок, Ѓи, исто-јем Петкодан иште та-стни, едерум, њендим, елимден визапље (му-уриљен) бурда њенди, пемим пе лагмим јанда 15 Језар 1875 сене.

Манастирда.

Андон Кузманоглу,
туџар.

Шаптлар.

А. У.

Р. М.

В. А.

Арзовал.

Ј.

Тесвид.

Дебре казаа поћумед азретљери.

Андон, Фидан, оглу, дебре, ибаљја, дримко-ду, изирден, лукова ка-ријели сенед, мушини-це алтијус круша Ѓи, ја-зили одуб евели иљуд-де 1874 тариједе бана бурдудир иља вадеси, њечимштер, ве, Андон, даа бана удемеди борџу.

Шу од ичун, каза и-оћумед, азретљерине, рица, едејорум, Ѓи ан-

позовед, сплом, власти,
ѓасе судиме, 1 септем-
бра 1875 год. у Дибра.

Покорни слуга,
Петко Јанкоски,
граѓанин

Пп.

Какво, је, пријемно,
писмо кажми ако зна-
јеш.

Од.

Пријемно писмо кога
пишине треба да каже-
ме у писмо од кого при-
имае топ створ и на-
име даго речење и ко-
му каде треба даго да-
јеме.

Пример.

К.

Пријемно писмо.

Које ја долуподивса-
ни дајем од моју руку,
Ристове, Петкоски, од,
ресен за пет окп рибл,
који, мвјп, предаде, у
мои руки даји, однеса,
и даји дадам у битоља
Стојану Анђелкоски тр-
говцу.

За това му го давам
ово, својеручно, писмо,
које, ако, неја, свршам,
таја работа ја, одгона-
рам 1. Маја, 1875, год.
уресеп Дамјан Огнено-
ски од воштараин.

прменд шин Андонн та-
но, пруне, мерепни. Ѓу-
ѓис, дот, уѓикопме, 1.
Мунтенара, 1875. вјет,
нде дибра.

Петко Јанкесе,
шерѓи.

Пу.

Си аште шкроѓја ме-
рисора, днѓтому, по н
дин.

Уп.

Мерисора, шкроѓја,
кур шкруиме, духет, та
днѓтомн иде шкроѓја пка
цѓѓи поемарим ајо цаа
еде ме емни, та по ѓо-
име оде, пре, цѓѓи, ку,
духет дата еним.

Штиѓс.

К.

Мерисор шкроѓја.

Цѓѓи уи поште шкро-
шин кам ена нка дора,
име, на, Ристе, Петкос,
нка ресен пре нес ока
пешка цѓѓи му, ка епе
нде дора име тапо ечоо
еде тата ен иде мана-
стѓр, надора, Стојани
Анђелкос речпер.

Прсајо, пое пимза ки-
јо медора ветис, шкро-
ѓја цѓѓи, поненук соса
ајо пунн, уи, дот, уи-
рѓеча 1, Маји 1875 вјет
нде ресни.

Дамјан Огненисе нка
воштараин.

дгм андону давед едспн
вуѓумед шедитѓѓиѓен
муаѓеме, едеѓни 1. И-
ѓуѓ 1875, тарије де-
бреје.

Марус кул

Петко веѓеди јанко
шерѓи.

Су.

Насл дир аманет на-
ме бана табѓр енѓс е-
гер биѓирсен.

Пу.

Аманет наме ачан ја-
зарис, ѓјазим, дивере-
ѓни јазн деруннде ѓи-
мден тесѓим шѓѓе оду-
нди меркум шѓѓе ве ѓи-
минде дејеѓим ве ѓиме
нереде ѓјазим, тесѓим.
едеѓим.

Тесѓнд.

К.

Аманет, наме.

Анѓији ѓи бен сонде,
јазил, ѓенди, еѓимден,
верерим ристоја петко,
оглу реснаѓи беш ока,
балк ичун анѓѓѓѓѓѓи ѓи
бана, тесѓим, едѓи, ѓи,
бен, ѓотурун, ве дахи,
тесѓим едеѓим манасти-
ра стојан анђелкооглу,
туѓара.

Шу од, себеѓи, ичун,
она веририм бупу, ѓен-
ди еѓимден аманет на-
меѓи ѓи, егер, бен, мер-
кум иѓи битѓрмесем бен
ѓуваѓи јим меркум иѓе
1. Ијар 1875 реснаја.

Дамјан Огненоглу
воштараинѓи.

Пи.

Како се пише, обли-
гација кажики ако зна-
јеш.

Од.

Облигација се пише,
од три руке.

Еднаје на чест љични.
Друга, је со, добри,
људи или јемци.

Трета, се, нишид, со,
задог кућа, нива, дозје,
и друго нешто.

Које ја кажажа една
со јемци.

Пример.

А.

Облигација.

Од 100 гр. чар.

Које, ја, долуподпи-
сани земам на зајем од
Асана Усеиноски, скоп-
јанец, за, еден, месец,
време дамујп врата, но
ако, ји, неврата, ја, му,
давам, замене, добор,
платец топ ља платид.

И уговорено је така,
ако се догодид, повре-
мево посље да останад
и оваја работа со, суд,
дасе вршид тога, даму,
плаћа 1/100 месечни ни-
терес дури, даму испла-
та 1. Априла 1875 год.
у Охрид.

Добор плаћач,

Ристе Кузманоски,

од Требишта.

Д-л-жик,

Петко Андоноски,

од Месокастро

Сведоци.

Н. П.

А. Т.

Т. А.

Пу.

Сипо ушкрујет теме-
сут, днотому, по н дји.

Уп.

Темесут ушкруите пка
тре арада.

Њјани аште на беса-
фачес.

Ѓетер аште ме, мир,
њериа сен њефиљ.

Трети, ушкрујед, ме,
реим штеп, ара, венеш,
еде ѓетер сен.

Цили уи дот, дното,
њи темесут, ме, њефиљ.

Штаљс.

А.

Темесут.

Нка, њи љинт гро.

Цили уи поште шкро-
шин уаун нка асани у-
сеинисе шкупис прењи,
муп мотин татакте прап
по. ве, нук, тактее, уи,
по епе, премую, њи ње-
фиљ аи та пагоје.

Еде жувисур аште а-
шту н по удетнан маз,
мотин пастан та мбете,
еде, вји, пуна, ме, љуђ.
таусосе, атаер дот па-
го, уи, 1/100 муисе наме-
ље ѓер та паго дноти, 1.
Прељ, 1875. вјет, иде,
Орије.

Ѓефиљ.

Ристе Кузманис,

ребеништас.

Факторвет,

Петко Андонисе,

нка Месокастро.

Бејанци.

Н. П.

А. Т.

Т. А.

Су.

• Темесуд наса јазилар,
бана табир еиле, егер,
биљирсен.

Цу.

Темесуд јазилар уч ту-
рљиден.

Бир јазил чере ихти-
бара.

Ѓаире јазилар еи њеф-
илљер иљен јаот њефиљ.

Анџији бен диверсим
бир њефиљен.

Учунџу јазилар, реим,
илен еп, тарла, баг ве,
гапре неснељер.

Ѓесвид.

А.

Т е м е с у д.

Јус круштан, ангџи,
бен сонде пизам диве-
рен ондуч ал-р-м асан
аадни усени оглу уску-
или бир ап вадеси иљен
љи она, чевириим, ила,
љи бен чевиримесем, та-
рафиндан веририим љен-
дл невисне, њефиљ, љи,
меркум удејецек.

Ве буна ѓоре, пазар,
едтик онље љи ваки о-
дурсе, вадеден, сонра,
кадсинлар ве, бу амел,
поћумед таригиљен би-
тсин, ол земан, намљи,
меснеје мемуриим удеме-
гине 100 бир круш фанз
аји башина, таа удеме-
гими битиреим 1 нисан
1875 тарије ориједе.

Ѓефиљ

Ристо Кузманоглу

ребеништаљи

борчљополуб.

Петко Андоноглу

месокастродан.

Шантљер.

Турски дога се пише
зашто зафаћад од дес-
но кун лево треба у се-
које, писмо , дужникод,
нџи који праћад писмо
да се подпише на лева
страна.

А, сведоци, да се,
подписују, на деснава,
страна.

Дв.

А ту чест, вљн, над,
писмо, у надпису, вљн,
кога зборуваме па уста
на возвишена љнца.

Како, да, зборуваме,
и љи да пишме кажими
ако знајеш.

Од.

Мије кога пишме и-
љи кога, зборуваме, на
уста на некоји.

Треба секому, возви-
шеном лицу спроти до-
стоинства њихни и чест
да учиниме.

Пя.

Кажини за секоје достоинство, како, треба, да зборуваме и да пишаме надпис.

Од.

Почесип надипси мно-
гу, се, и секавви, току,
овде, неколку, дакажа.

Пя.

Кажи ми који се.

Турчиш кур дот шкур-
јет прсе заје нка дјата
еде нге манч, шкурнте,
духет, нде нас, циџи,
шкровоја, борчџи, сен,
куш дроје доње карте
та ушкурује еми, теве-
тис прми ача, те манч,
ало бејанџинте, та уш-
круп прми, анате, дјат,
наскан.

·Πγ.

Апо керам сен, прмн
широња. вде, шкрумеа,
куја, пошкон, сен: кур,
кувендопм мегоја мсе-
ријад мад.

Си, духет, тафолни,
сеи та швруи днѣтому
по н днѣш.

УД.

Нове куршкуним сеи,
кур, ковендоним, могоја,
медонн циљи.

Духет н-пас куш ње-
рји мефаче наџт напар
нхтибарин те ветиc еде
нкрам та бароним.

И у.

Дифтому врешас, ци-
ља, крај, си, подухет,
такувендонм еде, таш-
круни шкроња прми се
куја пошкон.

уи.

Шкроња, прмисе јан,
шум, еде, ђишчвар, по,
катудиса дот, днфто.

ΠΥ.

Дифтому циљејан.

Турчо каџеме чуџи,
сатарафтан, башланир,
ве сола јурурек јазин-
џен џазин хербир ме-
хтубе јаот сенедте џим
борчлуолуб, ериф, јаот,
џим мектуб џондериурсе
џиме џенди имзаји, јаз-
син, јазџе, сон, удуне,
сола.

Дахи шахитлер бен-
ди измалари јас-синлар
сатарава.

Cy.

Ја ихтибар јаот мех-
туб узеринде ачан соп-
лъериз елпфшанли ерн-
флъере јаот јоклама ја-
злугимиз земаң.

Нас-л сонђејелм ја
от јазаљм бана табир
еиле егер биљирсен.

Цуб.

Бис ачан, јаварис, ја
от сонјерис: љисан њи-
мљере.

Љазим хербир елиф-
шаил ерифе шанина ђо-
ре ве ихтибар дахи, е-
делим.

Cy.

Баи́а таби́р ея́ље һи,
херби́р, ихтиба́р, ичу́н,
нас-а, љазим мухабе́т,
еде́љим ве жо́кламаји ја-
за́љим дахи.

Цу:

Ихтибарад ваъемъер
чокцинс, дирлар, яъа,
бир некадар, бурдади-
верем.

Cy₁

Бана табир енже ан-
гилердирлар.

Од

- а. Цар.
- б. Вељки везир,
- в. Војвода.
- г. Гувернер.
- д. Војначалник.
- е. Пуковник.
- ж. Подпуковник.
- з. Председник.
- и. Владика.
- ј. Свештеник.
- к. Господар.
- л. Секретар.
- м. Хиљадник.
- н. Капетан.
- о. Зотиник.
- п. Подесетник.
- р. Учитељ (професор)

Пи.

Али треба секуму од
овије, напред, речени,
лица, раздељено, чест,
да, му, се, чини, али,
не важи

Од.

Секуму, треба, оде-
љено, по достоинство,
негово да му се учини.

И тога овака.
а. Цару.

Ваше високо импера-
торско царско вељчан-
ство.

б. Вељком везиру.

Вашем високом сија-
тельству, царско, вељ-
чанственом заступнику.

в. Војводи.

Вашем, взовишеном,
сијатељству.

г. Гувернеру.

Твоја светлост.

д. Господин, начаљ-
нику војеном.

е. Господин, пуков-
нику.

ж. Господин, подпу-
ковник.

Ау.

- а. Мрети.
- б. Седаријет.
- в. Мретијет.
- г. Пашааскерит.
- д. Пашааскерит.
- е. Пашааскерит.
- ж. Пашааскерит.
- з. Кретијет.
- и. Влада.
- ј. Прет.
- к. Зотун.
- л. Шериф.
- м. Њанија.
- н. Капидан.
- о. Њанијет.
- п. Пешадјетор.
- р. Мјештри.

Пу.

Апо, духед, н-пасњ,
вет нка ката преицаљ
фаче куки, ми, са пара
удан нкрам тапобарони
сеи нук днотому.

Уп.

Н-пас куш, духед, у-
дан бас наљти, елетис,
та поубаројет.

Бе еде ајо, кашту.

а. Мрети.

Е мрети, ннаљт, еде,
ма, наљт, прии, теџи-
твет, неа, кабије, аз-
ретн осман.

б. Прен садразам.

Јотеја, наљти, ерет,
емретис, ннаљт, нде,
вендинте бесоум.

в. Кретијет.

Јотеја наљти ортинг
атијета.

г. Зотунји, паша, ви-
љајетит.

д. Зотунји пашааске-
рит.

е. Зотунји пашааскерит.

ж. Зотунји, паша, а-
скерит.

Цу.

- а. Падишах.
- б. Садразам.
- в. Мушир.
- г. Ваљипаша.
- д. Сер-аскерпаша.
- е. Мирхалам.
- ж. Канмакан.
- з. Аћим.
- и. Шех.
- ј. Имам.
- к. Беј.
- л. Башџатиб.
- м. Бинбаши.
- н. Кола ааси.
- о. Јуз баши.
- п. Милазим.
- р. Хоџа (мудериз).

Су.

Аџиба љазим ми хер-
фезе бу евељ, де диги-
мизлерде наљти месне-
љери, черељер аири их-
тибар едељим нсе дева
ана табир епље.

Цу.

Херфезе љазим аири
хенди шанпина хоре она
ејленсин.

Ве, меркум бољје.

а. Падишаја.

Тереметљи, мућере-
метљи, дадери, ељиф-
шапа ефенд-м султан-м.

б. Седаријетипде.

Хатеринизин, баба,
али је, капис-нда.

в. Мушир паша азре-
тљери.

г. Ваљи, паша, азре-
шљери.

д. Сераскер, паша а-
зретљери ефендије.

е, Емир алаи, беје,

ж. Канмаканбеји ефе-
ндије.

з. Господник председник.

и. Ваше преосвештенство

ј. Господин поне.

в. Господару.

д. Господин, секретару.

м. Господин, хиљаднику.

н. Господин капетану.

о. Господин стотнику.

п. Господин педесетнику.

р. Господин учитељу.

Ако је од хиљадину, долу до педесетник.

У турскијод јазик кога, зборуваме, на уста, треба, секому, асан, аа усени аа да вељиме.

А со хоца мула јусуф или како, му је вмето.

з. Зотунји, крије ђунит.

и. Зотуни владик.

ј. Зотунија прифит.

к. Зотунјите.

л. Зотунји, шкруитар.

м. Зотуни њи мнар.

н. Зотунји буљугбат.

о. Зотуни, њинторит.

п. Зотунја буљугбат.

р. Зотунји мјештрит.

Нка, бинбаши, ђер, миљазим, нде, гјуха, турчишт, кур, покувен-донм мегоја духет мепаскуш асан, ага усени ага-таоим.

Апо ме хоца мула јусуф сеи сипоквште емни.

з. Аћим ефендије.

и. Шех буба ефендије.

ј. Имам ефендије.

к. Ааја.

л. Баш, њатип, ефендије.

м. Бинбаши ефендије.

п. Кол, ааси, ефендије.

о. Јузбаши, ефендије.

п. Миљазим ефендије.

р. Хоца (мудериз) ефендије.

Зира, бинбашиден, ашаја миљазим, ефендије едек.

Турче љи санвиједе ачап мухабет едерис љипсап, љазим хербир нам-ћп, меснеје, асап, аа, усени аа дејељим.

Дахп имама мула Јусуф јаот нсми нас-а нсе.

XVII.

Толковање букви које каков глас имад.

Пи.

Штоје писменица или буквварка, кажимн, ако, знајеш.

Од.

Писменица, је, това, прво, треба, да, познамо, гласод, од, словава секоје слово каков глас имад.

Пак, после, со овије, само гласни слова кога нам треба даја кажеме мисљава, наша некому другему написано.

Атои треба, това, да разберед, што, му, пишаме, или мије да разбереме, други, некоји,

XVII.

Јамтоје баромеа марвешт, штиљса, пла, си, зан кнште.

Пу.

Чип аште шкроњисора сеи штиљсарка, диџо-му по н дји.

Упр.

Шкроњисора, аште, ајо, пара, духет, таџо-фим зани нка, штиљса, пас штиљс, си зан, киште.

Опет, пастан, мекјп, ветзанис, диџо шин, штиљса, кур, на, духет та диџоим кунти тоно на, њи, циљп, ђетер, шкроум.

Апо, аји, духет, ајо, тамар веш чип, поешк-

XVII.

Каљем терџумеси њи, анги наса сеси вар.

Су.

Не анлр каљеми, бе-јан, јаот, ељф, супара, бана табир еиље, егер, билирсен.

Цу.

Каљеми бејан дир њи нштида љазим, њи, бу-јазилерни, сесипи, бе-љејем, ве, хер, бир, јазп, неџинс, сеси, вар.

Дахп, олдем, бунлар, пљен њи, њенди, сесљп, јазилер олуб бизе ља-зип, олдугу, земан, њи, диверелм фиџримизи, бирџиме гаиреје, јазил.

Евед меркум љазим, њи ону анласин, неона,

ако нам прсад ево това
је, писменица, и љи, бу-
кварка.

Пи.

Со што можеме да на-
пишаме писменица пак,
да, се, разбирајед, збо-
ровице наши, кога, нам
треба да му кажеме не-
што другему а тои това
чисто да разбере, кажи-
ми ако знајеш.

Од.

Со слова, самогласни
који се.

Пи.

Од колку, јазници, п-
мајед слова кажими ако
знајеш.

Од.

а. Славјански,
б. Турски,
в. Јеврејски,
г. Латински,
д. Јерменски,
е. Грчки.
И многу други.

Пи.

Кажими колку од чији
слова имаед.

Од.

Славјански имајед 44
току само, со 35 слова
најчисто се пише.

Пи.

Колку слова имајед,
турски кажими.

руим сен, на, тамарин,
вешт ђетер њивуш даи
неве ека шкруу, че ајо
аште шкроњисора, сен,
штиљсарка.

Пу.

Ме чииш мундеи, та-
пошкруим шкроњисора,
опет, тапомарин, вешт,
кувисн тона кур, по на
духет таподвотоим њи-
сен наџи ђетер апо аи
ајо, пастр. тамаревешт,
диџотому по н дји.

Уп.

Мештиљса, вет, зан-
диктошин циљи јан.

Пу.

Нка саа гјуха киште
штиљса, диџотому, по
н дји.

Уп.

а. Славјанисе,
б. Турчиште.
в. Ибрамисе,
г. Латинисе,
д. Јерменисе,
е. Грчиште,
Еде шум ђетер.

Пу.

Диџотому саа нка ку-
ид штиљса киште.

Уп.

Славјанисе киштен 44
по веч ме 35, штиљ ма-
пастр ушкрунте.

Пу.

Саа штиљса киште тур-
чишт диџотому.

јазарис јаот бис, аила-
јаљим гаире бирџим ја-
зди, все, иште, меркум,
дир каљемп бејан, јаот,
еџиџеунара.

Сув.

Пенљен, едебиљарис,
џи јазаљим каљемп бе-
јан ђене, аилашсинлар,
мухабетљеримизи, ачан,
бизе џјаљим оддиги зе-
ман џи диверелџим бир-
ниш, башкасила, дахи,
џи меркум опу паџ аи-
лас-п бана табир еиље
егер биљирсен.

Џув.

Јазилер иље ангиљер
џи џенди, сесџи, олуб.

Су.

Некадар, џисанџден,
јазилер вар бана табир
еиље егер биљирсен.

Џу.

а. Турчес,
б. Славјанчес,
в. Ибрамиџес.
г. Латинџес,
д. Јермениџес,
е. Урумчес.
Ве чок гаирељер дахи.

Су.

Бана табир еиље не-
кадар џиминљерден ја-
зиси вар.

Џу.

Славјанчес јазилер 44
вар иља саде 35 пљен,
ен паџ јазилар.

Су.

Некадар јази вар тур-
че бана табир еиље.

Од.

Турски слова имајед
29 редовни и 14 титли
и надворни,

Пи.

Кољку се, јеврејски,
слова кажими.

Од.

Јеврејски слова има-
јед 26.

Пи.

Кољку, се, латински,
слова кажими.

Од.

Латински слова има-
јед 25 а и саставци.

Пи.

Кољку слова, имајед,
јерменски кажими, ако,
знајеш.

Од.

Јерменски слова за у
азија треба, а за овде,
у јевропа не.

Пи.

Кољку слова, имајед,
грчки кажими.

Од.

Грчки слова, има 24,
а и саставци две уједно.

Пи.

Со чији слова је пи-
сана оваја књига кажи-
ми ако знајеш.

Упр.

Турчинште 29, штиљс
ка арадас, еде 14 пр-
мисе еде јаштас.

Пу.

Са јан ибрамисе шти-
љса диџому.

Упр.

Ибрамисе, штиљса,
киште 26.

Пу.

Са јан латинисе шти-
љса диџому њер.

Уп.

Латинисе штиљса ки-
ште 26 ано еде нка дуи
бомун њја бојет.

Џу.

Саа штиљса киште је-
рменисе, диџому по и
дји.

Упр.

Јерменисе, штиљса,
преанадол духет ано пр-
ея кату нде јевропа нук.

Пу.

Саа, штиљса, киште,
гречинш диџому њер.

Уп.

Гречинште штиљса ки-
ште 24 ано еде нка дуи
бомун њја јан.

Пу.

Ме кунт, штиљса,
аште шкрошин кји љи-
берт диџому, њер по
и дји.

Џу.

Турчес, јазилер, вар,
29 сра, ардинце, ве 14,
ноктадар, ем, утрује-
риљен бераберинце.

Су.

Некадар ибрамисе јаз-
илер вар банатабир е-
иље.

Џу.

Ибрамисе, јазилер,
вар 26.

Су.

Латинисе некадар јаз-
илер вар дивер, бана.

Џув.

Латинисе јазилер вар
26 ве екјемејер дахи,
иџиден бир олур.

Су.

Јерменисес, некадар,
јазилер вар бана табир
еиље егер билирсен.

Џу.

Јерменисес, јазилер,
анадол пчин љазим да-
хи бурда јевропа ехаџи-
једе деиљ.

Су.

Некадар јота вар уру-
мисе бана табир еиље.

Џу.

Урумисе јоталар вар
24 ила ве дахи екјеме
иџиден бир.

Су.

Ѓимин јазилер, бу-
џитаб, јазил-дир бана,
табир еиље билерисен.

Од. Од славјански је, ни- сана само со 35 слова.	Уп. Ме славјанисе, аште, широши, веч, ме, 35 штиљса.	Цу. Славјарчес јазилдир мла саде 35 јазилен.
Пи. Кажими ји од почетка до свршетка.	Пу. Днотому, њнер, ата, нка бали ђер сосмеа.	Цу. Бана тактим, ед, ип- тидаден таа сонуаедек.
Од. Овије се.	Уп. Че кија јан.	Цу. Бунлардир.

а, б, в, г, д, е, је, ж, з, и, ј,
к, л, љ, м, н, њ, о, п, р, с, т, у.
ф, х, ц, ч, ш, ји, ја, ѱ, ђ, у, ц, ју,

Пи. Кажими гласод од се- које слово, ако знајеш.	Пу. Днотому нка пас вет штиљс си зан киште по и дјн.	Су. Бана табир еиле хе- рбир јотанин сесини е- гер биљирсен.
Од. Глас секоје слово и- мад само за себе, и о- вака се познавад, глас, од свако слово.	Упр. Зан пас, вет, штиљс, киште вет, првете, еде, ћд кашту поуњјовет зан нка пас вет штиљс.	Цу. Аваз хербир, јотанин вар, ћенди, ехаљисине, ве боиле беиљенир сес хербир јотадан.
А, а. Ово слово је, гушно, аште со гушава го ре- чуваме и со душава.	А, а. Кји штиљс, аште гу- шас прсе ме гуша пон- тољим еде ме ширти.	А, а. Бу јазн боазиндир ничин боазмс иљен, сонљериз ве рухумиз иљен, дахи.
В, б. Ово, слово је, бузно, аште со мердиве и со душава го речуваме.	В, б. Кји штиљс аште, бу- зисе прсе ме буза еде, ме ширти, понтољим.	В, б. Бу јазн дудакарндир ничин, дудакар, иљен, ве рухумиљен сонљејоруз.

В, в.

Ово слово је зубно и гушно зашто со забиве и со мердине го речуваме.

Г, г.

Ово слово је зубно и гушно зашто созубиве и со гушава го речуваме.

Д, д.

Ово слово је зубно и гушно, зашто забиве јн стегнуваме а со гушава даваме, сила, и го, речуваме.

Е, е.

Ово слово је, гушно, зашто од грлово маљн, глас со душава даваме и со, душа, го, речува, покроце.

Је, је.

Ово слово је, гушно, вилично и јазично, зашто имад прилагателно слово пред него.

А кога, го, речуваме, вилициве јн стегнуваме јазиков, го собираваме, а со гушава даваме сила пак да го речеме.

Ж, ж.

Ово слово је зубно и гушно, зашто забиве јн стегнуваме а со гушава даваме сила и го речуваме меко.

З, з.

Ово слово је гушно и јазично, зашто, јазиков

В, в.

Кји штиљс аште дамба-се, еде грикас прсе ме дамбаеде ме буза понфо-љим.

Г, г.

Кји штиљс аште да-мбисе еде гушисе прсе ме дамба еде ме гуша, понфољим.

Д, д.

Кји штиљс аште, да-мбисе еде гушисе прсе те дамба пое штринго-ним ано, ме гуша, еним, фортмеа еде појифољим.

Е, е.

Кји штиљс аште гу-шас прсе нка, гурмазе, вогљ зан ме шипрти е-ним еде ме шипрти по-ноним кададе.

Је, је.

Кји штиљс аште, гу-шас пофулис еде гју-хисе прсе киште нцито-шин штиљс препара ајо.

Ано кур појаоном те нофула, поештринго-ним, те ћуу поумбљидем ано ме гуша еним форме о-нет тапонојем.

Ж, ж.

Кји штиљс аште дамба-се еде гушас, прсе, дамба-т поештринго-ним, ано, ме, гуша еним репимеа еде понојем бут.

З, з.

Кји штиљс аште, гу-шас еде ћуас прсе ћуу,

В, в.

Бу јазн дишљерин ве дудаклариндир, ничин, дишљер-мз вљен ве дудаклармз вљен, сонље-јоруз.

Г, г.

Бу јазн дишљерин ве боазиндир ничин диш-љермз вљен ве боазинмз вљен сонљејоруз.

Д, д.

Бу јазн дишљерин ве боазин дир ничин, диш-љеринмз с-к-јоруз да-хи баазинљен шедит ве-рирз ћи дејелым.

Е, е.

Бу јазн боазиндир ни-чин, боазмдан, ћучук, сес рухумз вљен верирз ве рух вљен сонљериз, јаваш (сукут).

Је, је.

Бу јазн боазн, чине-љерн ве диљин дир ни-чин сол тараздан он-ден јашник јазн вар.

Зира ачан сонљеје це-ндгмз чинељеринмз ме-ркумљери с кариз диљ-мз тоцла, тирпрз, да-хи богазмз вљен, ше-дитљик верирз таа де-јељим.

Ж, ж.

Бу јазн дишљерин ве богазин дир ничин ди-шљеринмз, с-кајоруз, дахи богазмз вљен ше-дитљик верарз, ве буну сонљејоруз јумушар.

З, з.

Бу јазн, богазин, ве, диљин, дир, ничин, ди-

го допраме у предни-
ве заби а со гушава да-
ваме сила да го речеме
тенко.

И, и.

Ово слово је, душно,
и гушно зашто грдово,
го оптегнуваме а со гу-
шава даваме сила даго
речеме самогласно.

Ј, ј.

Ово слово је, прила-
гатељно зашто го здру-
жуваме со (а) и со (е),
и со (я) и со (у), и со
(о) пак кажувад, овнје,
слова (ја, а) (је, е, ђ),
(ји, и,) (ју, ю,) (јо, ѿ).

К, к.

Ово слово је гушно и
душно зашто со гушава
удпраме, а, со душава,
даваме сила кога го ре-
чуваме самогласно.

Л, л.

Ово слово је јазично
и гушно, зашто стред-
во од јазиков го поди-
гнуваме, а со, гушава,
даваме глас пак го ре-
чуваме дебело.

Љ, љ.

Ово слово је јазично
и гушно, зашто на пре-
днийов краи јазиков се
одзвива, глас, кога, го,
речуваме тенко.

И то ако је само, со
једно слово, пред него,
ето оваке (ља) (ље) (љи)
(љо) (љу).

помбштени, нде, дамба,
те препара апо ме гуша
епим репнмеа, тапо ео-
нме еол.

И, и.

Кји штиџс аште ши-
ртис еде гушас прсе те
гурмазе поенчем апо ме
гуша епим форме тапо,
еом вете завшун.

Ј, ј.

Кји штиџс аште пре-
нитмеа прсе поенцитем
ме (а) еде ме (е) еде ме
(и) еде ме, (у) еде, ме,
(о) опет дивтове кја,
штиџса,
(ја, а) (је, е, ђ), (ји н),
(ју, ю), (јо, ѿ).

К, к.

Кји штиџс аште, гу-
шес еде шпиртис, прсе
ме гуша бјерим апо ме
шпирт епим форме, кур
поеом вет запис.

Л, л.

Кји штиџс аште љу-
хас еде гушес прсе ме-
дисни нка љуу пое нгре-
ем апо, ме гуша, епим,
зан, опет, по ефољим,
траш.

Љ, љ.

Кји штиџс аште љу-
хас еде гушес, прсе на
препарес скан љуу упр-
нече зан кур поефољим
еол.

Че ајо н-ке аште веч,
ме љи штиџс, препара,
ајо ље кашту, (ља) (ље)
(љи) (љо) (љу).

љимзи, с-кајоруз, онде,
љи дншљеримиза, дахи,
богазимз иљен зија ве-
рирз, љи, сонџејљим,
инџе.

И, и

Бу јазн рухун ве бо-
газин дпр ничин, бога-
зим-зи, ачтирирз, дахи,
богазимз иљен зија ве-
рирз љи сонџејљим ље-
нди сесљи.

Ј, ј.

Бу јазн едије дпр љи
ничин јаклаштирирз (а)
иљен ве (е) иљен ве (и)
иљен ве (у) иљен ве (о) и-
љен љене диверир бу ја-
зиљери љен (ја, а) (је, е, ђ)
(ји, и) (ју, ю) (јо, ѿ).

К, к.

Бу јазн богазин ве ру-
хун дпр, ничин, богаз-
миз иљен вуруриз дахи
рухумзиљен зија верирз
ачан буну сонџериз ље-
нди сесљи.

Л, л.

Бу јазн д и љ и н,
ве, богазин дпр, ни-
чин, днљим-зин, бел-
ни кабардирирз дахи бо-
газимиз иљен, авас ве-
рирз љене сонџејориз,
кади сесљи.

Љ, љ.

Бу јазн днљин, ве бо-
газин дпр ничин днљи-
мизден онџу сесљенир
аваз, ачан, сонџејориз,
инџе.

Ве дахи, егер, јаназ,
исе бир јазн иљен ону-
ндан пште боље, (ља)
(ље) (љи) (љо) (љу).

А пак ако је, со две слова пред, него, тога, треба дасе заваљад краи од јазикод и да го стегнеш, крајод, а грлово, да пуштад, глас, (џја), (џје) (џја) (џје) (џју).

М м.

Ово слово је бузно и гушно, зашто, мердиве, и стегнуваме и со грлово даваме глас даго речење самогласно.

Н н.

Ово, слово је, зубно, зашто забиве и стегнуваме а со гушава даваме глас, и го, велиме, самогласно и тешко.

Њ њ.

Ово слово је јазично и гушно, зашто јазиков го ојачуваме а гушава, давад глас даго речење пљескаво, као (ња) (ње) (њи) (њу) (њо).

О о.

Ово слово је, гушно, зашто со гушава даваме, глас, и горечуваме.

П п.

Ово, слово, је, бузно, зашто бузиве ји стегнуваме а со грлово даваме глас, и, горечуваме, самогласно.

Р р.

Ово слово је јазично зашто јазиков горастресуваме а со гушава даваме глас тего речуваме.

Ано опет, н-ка, аште, меуи штиљса, препаре ајо атаер духет та уруколоје скаи нка љуу еде тапоштрингоиш, скаин, апо гурмазе, таљиноје, зан, (џја), (џје), (џји), (џјо) (џју).

М м.

Кји штиљс аште, бузисе, еде, гушес, прсе, ештрингоим, бузат, апо ме, гурмазе, еним, зан, тапо н-оим ветезанис.

Н н.

Кји штиљс аште даибисе, прсе, те дамба, ештрингоиме, апо, ме, гурмазе, еним, зан еде, појеоим вете занис еде еод.

Њ њ.

Кји штиљс аште, љухас еде гушас прсе љуу поефорцови апо гурмазе, енип зан, тата-оим, матраш си (ња), (ње), (њи) (њу) (њо).

О о.

Кји штиљс аште, гушес прсе ме гуша еним зан еде по-оим.

П п.

Кји штиљс аште, бузисе прсе бузат, поештрингоим апо ме гурмазе еним, зан, еде поне, -оим вете занис.

Р р.

Кји штиљс аште, љухас прсе љуу, по шкуноиме апо ме гуша еним зан еде по-оим.

Дахи џене егер, иџи, јази иљен, исе онундан ол земан љјазим јувар-ланс-и, диљин, уџу ве, дахи, с-кас-и, уџи џп, богаз, салверси, аваз, (џја) (џје) (џји), (џјо) (џју).

М м.

Бу јази, дудакларни, ве богазин, дир, ничин дудакларни-зи с-кидти-рирз дахи богазимиз, и-љен аваз верир-з џи џенди, авазџи, соиџеје-љим.

Н н.

Бу јази, дишџериан, дир зџра, дишџеримизи с-киштирирз, дахи, богазимиз иљен, аваз верир-з ве џенди авазџи соиџериз ве џиџе.

Њ њ.

Бу јази диљин ве богазин дир ничин диљимизи нектиририз, дахи, богазимиз аваз веријор џи соиџејелим батаџес зира боиле џиби, (ња), (ње)(њи)(њу)(њо).

О о.

Бу јази, богазиндир, ничин богазим-з, иљен, аваз верир-з дахи соиџејоруз.

П п.

Бу јази, дудакларни, дир ничин, дудакларимизи с-кајоруз дахи богазимиз иљен аваз, верир-з, ве џенди, сесџи, соиџериз.

Р р.

Бу јази диљиндир ничин, диљим-зи, титредтиририз дахи богазимиз иљен аваз веририз еве-дџи соиџериз.

С с.

Ово, слово је, гушино, зашто јазиков и мердиве немирдаме, само, со гушава даваме глас за даго речеме самогласно.

Т т.

Ово, слово је, гушино, зашто забиве и стегнуваме а јазиков, го сјачуваме а душава давад јако ударање.

У у.

Ово слово је, од носов зашто ако би го затворише носов неможеме да го речеме.

Току носов го растегнуваме а гушава давад глас и као туркајешти, глас имад.

Ф ф.

Ово, слово је, бузно, зашто зубиве ји стегнуваме а мердиве ји мрдаме, даго, речеме, самогласно.

Х х.

Ово слово је, гркле-ново зашто душава давад сила, а грлово, давад глас.

Ц ц.

Ово слово је јазично зашто со преднијов крај од јазиков го речуваме танко.

Ч ч.

Ово слово је јазично зашто јазиков, го стегнуваме, и го речуваме, шушљиво (трешљиво).

С с.

Кји штиљс аште, гурмазисе прсе те ћуу еде бузен, нук, пољунм, по веч, мегуша, епим, зан, претапо оом вет занис.

Т т.

Кји штиљс аште гурмазисе прсе дамбин пос штрингојем ано ћуу поефорцујем апо, гурмазе, епин форт, траколомеа.

У у.

Кји штиљс, аште ундас прсе, даш, помниљим унда смундема тапо оојем.

Пор те унда поепчем апо гурмазе епин зан еде си, ме, штуимеа, зан, кпште.

Ф ф.

Кји штиљс аште, бузисе прсе те дамба пос штрингојем ано те буза посљунм тапо ооиме вет занисе.

Х х.

Кји штиљс аште оју-тисе прсе, шпирти, еие, формаа ано гурмаза епин зап.

Ц ц.

Кји штиљс аште, ћу-хас прсе мескаји препарес нка ћуу поеоом еод.

Ч ч.

Кји штиљс аште, ћу-хас прсе ћуу поештрингонм еде пое ооим форт пељтек.

С с.

Бу јазн, богазиндир, почин диљимизи ве дудакларимизи оинадтирмајоруз нла саде богазимиз иљен аваз, верприз ћи меркуму дејељим јанле сесљн.

Т т.

Бу, јазн, богазиндир, ничин дишљеримизи, с-к-штиририз, дахи, диљимизи пекљедтиририз ве богазимиз кави, вурмаг веријор.

У у.

Бу јазн, бурунндир, ничин егер, бурнумизи, тикарсаг деје, едмејоруз.

Зира бурнумизи чеквб ачтиририз дахи богазимиз аваз верејор ве пасл ћи тпвермег иљен ћибн авазн вар.

Ф ф.

Бу јазн дудаклариндир ничин дишљеримизи с-к-штиририз, дахи, дудаклари, расх, едејоруз ћи, дејељим, јанлз, сесљн.

Х х.

Бу јазн г-данндир, ничин рухумиз, шедитљик веријор дахи богазимиз аваз веријор.

Ц ц.

Бу јазн диљндир ничин онден ћи ујуу, диљимизден, сопљејоруз, нице.

Ч ч.

Бу јазн, диљин, дир, ничин диљимизи с-карпиз ве дахи тепек, дејоруз, аваз-ни.

III ш.

Ово слово је јазично зашто зубиве ји стегнување а со јазиков давање глас повлечено даго речеме.

Ји ји.

Ово слово је, гушно, зашто виљнице стегнување а јазиков го соберување, повлечено, напред со гушава.

Ја ја.

Ово слово је, гркљаво, зашто, со гркљаво давање, глас, а по глџтов го мрднување и го речување од грло.

Өө.

Ово слово је, душно, зашто со душава давање сила, грлово давад, глас а мердиве и оптегнување и го размекнување гласод затоа се, вељид душно и меко.

В, љ.

Ово слово је јазично зашто јазиков и пендава ји ставување, агрлово давад, глас, и сила, и горечување помекко од ово (г).

В, љ.

Ово слово је јазично зашто јазиков гостегнување а гркљанов давад глас и душава снага и горечување, подебело, њљ, по, околчесто, од, ово (к).

III ш.

Кји штиљс аште, љу-хас прсе те дамба пое-штрингојиме апо ме љуу еним зан ичшин та пое оонме оук.

Ји ји.

Кји штиљс аште гурмазис, прсе те нофуда, поштрингоим, апо, љуу, поембљидем ичшин пре-пара гурмаза.

Ја ја.

Кји штиљс аште оју-тисе прсе мефјут еним, зан апо пупизи поељунм еде пое оонм нка грика.

Өө.

Кји штиљс аште шпиртис ме шпиртин еним формае по грика, епе, зан, апо, те буза пое, нчим, еде, пое бутонми зачин пре ајо уојед шпиртисе еде бут оукис.

В, љ.

Кји штиљс аште љу-хас прсе љуу еде, мбад-вет пое штрингоим апо гурмазе епе зан еде пое оонм, ма бут нка кји (г).

В, љ.

Кји штиљс аште љу-хас прсе љуу поштрингоим, апо, ојутин, епе, зан еде шпиртин, фор-цумеа еде поеоонме ма траш, сен ма, румбулак, нка кји (к).

III ш.

Бу јазн, диљин, дир, ничин дишљеримизи с-кариз, дахи, диљимиз, иљен аваз веририз јап-шик љи сонљејелим (ше-мата).

Ји ји.

Бу јазн, богазиндир, ничин чинељеримизи с-кариз, дахи, диљимизи, тогладтиририз, сурук-љениг, богас, онунден.

Ја ја.

Бу јазн, г-даппидир, ничин г-дамиз иљен а-ваз веририз дахи бога-зин јутаги расх едериз ве, богаздан, сонљериз.

Өө.

Бу јазн рухундир ни-чин рухумаз, иљен ше-дитљк, веририз, дахи, богазимиз аваз веријор ве дудакларимизи с-ка-риз не љевшедтириз авазн од ичун рухун ана-р ве јумушак.

В, љ.

Бу јазн диљиндир ни-чин диљимизи ве чине-љери, мизи с-киштириз дахи богазимиз аваз ве-ријор ве кудрет ве бу-пу сонљејориз, даа јуму-шаг бундан (г).

В, љ.

Бу, јазн, диљиндир, ничин, диљимизи, с-ки-штиририз дахи диљимиз аваз веријор ве рухумиз тене, љи, сонљејориз, даа каан, јаот, даа ју-варлак бундан (к).

Д, д.

Ово слово је јазично
зашто со грлово дава-
не, јак, глас, а забиве,
ја стекнување даго ре-
чеме, подебело од овеја
(ж), а, погласно, остро.

ЈУ, ју.

Ово слово је, гркље-
ново, зашто, гркљенов,
дава, глас, апогљитов,
го дигнување, и со, ја-
зики, ирдиување зада-
горчано.

Пи.

Овде ни кажа, и ни,
истолкува само 35 сло-
ва, камоји, другите ка-
жени ако знајеш.

Од.

Другите слова треба-
јед само за црквенице
књиги, аи, за, числени,
брон требаед.

А слова се овије који
се помогну у кириљци.

с, оу, ѿ, ц, з,

ь, ж, з, џ, в.

Пи.

Истолкуваимп, какви,
гласови имајед и зака-
де требад оваје, слова,
ако знајеш.

Од.

а. Овеја (с) држид 6.

б. Овеја (оу) држид,
400.

в. Овеја (ѿ) држид.
800.

г. Овеја (з) држид 60.

Д, д.

Бји штиљс аште љу-
хас прсе, мегурмазе, е-
пим форт зан апо дам-
бан ештривгом, тапо-
еоним матраш нка, кји,
(ж) еде ма за нисе, и
ма, и.

ЈУ, ју.

Кји штиљс аште фји-
тисе, прсе, ф-јут, епе,
зан апо пупса гурмазис
погритим, еде, меџуу,
љум претацион-ојем.

Пу.

Кату, мјека, днџтова,
еде ебове марвешт, веч
35 штиљса, апо, кујан,
теџетр, днџтому, по н
дји.

Уп.

Кји џетер штиљса по
духед веч пре љиберта,
кишас апо еде пре ну-
морумеа, есапис, по-
духет.

Апо штиљса јан, кји,
циљи, јан, машум, нде,
штиљсора; кириљсе.

с, оу, ѿ, ц, з,

ь, ж, з, џ, в,

Пу.

Барому марвешт џиер
си зан кнштен еде пре
куу духед кји, штиљса,
по н дји.

Упр.

а. Кји (с) баје 6.

б. Кји (оу) баје, 400.

в. Кји (ѿ) баје, 800.

г. Кји (з) баје, 60.

д. Кји (џ) баје, 700.

Д, д.

Бу, јазн, диљандир,
пичин богазпмиз, пљен,
кави аваз веририз дахи
дишљернмизјс-киштири-
риз, љи сопљејелим бун-
дан, даа, калн, (ж), ве,
даа сесљи, свпрн.

ЈУ. ју.

Бу, јазн, г-даниндир,
ничин, г-дамиз, аваз,
веријор дахи јутацаги-
мизи калдиририз, ве дн-
љимиз, пљен, титририз,
џи буну дејелим.

Су.

Бурда бана дивердин
ве терџуме, едтин, саде
35 јота, аџиба обирљер
нерде бана табир еиле
егер биљирсен.

Пу.

Бу гапре јазилер љја-
зим дирлар саде елџе-
љин џитабларина, дахи
ве тарије, мадељерине,
љјазим дирлар.

Ила јазилер буњлар-
дир, љи, авџилер, даа,
зијаде одуб, квилн, е-
љиф, супара, деруниде.

с, оу, ѿ, ц, з,

ь, ж, з, џ, в.

Су.

Бана терџуме ед насл
авазларп вар ве переде
пчун љјазим бу јазилер
егер биљирсен.

Пу.

а. Бу, (с) тутар, 6.

б. Бу, (оу) тутар 400.

в. Бу, (ѿ) тутајор 800

г. Бу (з) тутајор 60.

д. Бу, (џ) тутајор 700

д. Овеја, (ψ) држид, 700.

е. Овеја (ь) је, заљепено, за, овеја, (л) да кажед, потенко, зашто, треба глас, на словово, даима, закажување, чпсто еден збор, нлн више зборови.

А, в, ваовеја, (н) је, заљенено, даго, правил, гласод, подебел, записане таков, глас, кога, нам, треба.

ж. Овеја, (з) је, подпор, току кога, пишеш, каде треба, това, слово оставиго словово подаљеку, затова, н, не треба зашто секоје слово кога, горечуваме, со гласод газиме на слово во ето затова.

Пн.

А закаде служид овеја (ж) и овеја (v) кажими, аго знајеш.

Од.

Овеја (ж) служид, у место, овеја, (з) аовеја, (v) служид у место, овеја (в) које, и това, у прквенине, књиги, служад.

Пн.

Какви се броини чпсла кажими ако знајеш.

Од.

Едно је (прквени) цифри друго (турски) трето, (арапски), четврто, (латински) и многу други.

Пн.

Кажими, ако, знајеш.

е, Кји (ь) аште енцип пре, кји, (а) тадиштоје, на еод прсе, духед зан прми, штиљс, такиште, предштомеа пастр, нн кувенд сен, машум, кувендумеа.

Апо еде пре, кји, (н) аште, енципшин, тата, бароје, занин, матраш, прешкурмеа, асин, зан, кур та духе неве.

ж. Кји (з) аште, блтет, по кур ширунм ку-духет, аго штиљс, на, ларг же по пре аго нук духед, прсе, пасвет штиљс, кур фољем, шкељнм мезан прми штиљс. че преајо.?

Пу.

Апо, прекуу, ругдоје, кји (ж) еде кји (v) дпфтому по н дји.

Упр.

Кји (ж) ругдоје, нде вендин кји (з) апо кји (v) ругдоје нде вендин кпјо (в) апо еде аго нде љиберта кишас ругдонн.

Цју.

По си јан штиљса те нуморумеа дпфтому, по н дји.

Уп.

Њи, аште, (кишас) штиљса ћетер (турчипшт) трети (араписе) катрис (латинисе), еде, ћетер, шум.

Пу.

Дпфто, по н дји.

е, Бу, (ь) јашциктир, буна (л), љи, диверсин, даа, нпце, ничин, љја-зип, аваз бу јазипје ол-сун, љп, паџ, дивердигине, бир, љељамп, јаот, даа чок љељамлар.

Ве буна (н) дахи јашциктир љи авазип јапс-н даа калн јазип ичун ол, цинс, аваз, ачан, бuze, љјазипм нсе.

ж. Бу, (з) дајак твр, нља ачан јазарсин перде љјазипм нсе, меркум, јазип, брак, даа, ирак, ол ичин ве љјазипм деаљ дахи, ничин, хербир, јазипји ачан дејоруз аваз пмизљен, јота, устунде, басариз нште ону ичун.

Су.

Ацпба, нересе, ичун, кулуг, едејор бу (ж) ве бу (v) бана табир енље егер биљирсен.

Пу.

Бу, (ж) кулуг едејор, бунун (з) јеринде дахи бу, (v) кулуг, едејор, бунун (в) јеринде, зира ве меркум дахи, еиџељ, љиптаплар, деруниде, кулуг едејорлар.

Су.

Ацпба, насддирлар, саидан раками бана табиренље егер биљирсен.

Пу.

Бирп, (еиџелин), дир иџипци, (турче), учунцу (арапчес) дордунцу (латинцес) ве, чок, гаирељер дахи,

Су.

Тактим, ед, егер, биљирсен.

Славјански.	Арапски.	Римски.	Турски. 121
а, в, г, д, е, с, з, и, ђ, ј, аѣ, ки, гѣ, дѣ, еѣ, зѣ, зѣ, ни, ђѣ, к, л, м, н, з, о, п, ч, р, с, т, оу, ф, х, џ, ѡ, ц, ѣ, ѣ.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90. 100. 200. 300. 400. 500. 600. 700. 800. 900. 1000. 10.000.	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI XVII XVIII XIX, XX, XXX, XC, C, CX, CXX, CXXX, XD, D, DD, DDD, DDDD, L, LD, LDD, LDDD, DM, M, MX.	Турче јази. ол- маиб, себебинден Турче раками е- ксик кал-р.

С. македонски	Арапски	Турски
---------------	---------	--------

Пи.
А који је истолкувал
овије слова које и каза
нам за писање важими
ако знајеш.

Од.
Овије слова ји истол-
кувал славни стихотвор
Влакан Караџовски.

Преписувајећи песни,
тује, нашоа, ово, (љ) и
ово (љ) и ово (љ), али,
требад, такви, гласеви,
за јазиков наш, зашто,
без овије слова неможе
да се пише, по гласов,
који је од јазиков наш.

А овеја (љ), слово је,
истолкувано уште у ста-
ро време, које се, нао-
дид у житију, Добров-

ског току је овака +
||
написано а каде нас као
кућно је познато.

Пу.
Апо диљи, ека, баро,
марвешт, кји, штиљса,
циља ека диљтова нече
прешкрумеа, диљтому,
по и диљ.

Уп.
Кји штиљса ека баро
марвешт при емин та-
кије, љумје, шкруитор,
канга Уко Караџис.

Вас шкруумеа канга,
аће ека цет кји (љ) еде
кји (љ), еде кји (љ), си
подухед асин зан, пре
гјуке тоно прсе, пакји,
штиљса, смунде, тауш-
крује маз занан, циљи,
аште нка гјука те тоно.

Апо, кји, (љ), штиљс.
аште барошин мар ве-
шт ма нде метинте вје-
тер циљи учиндет, нде
порумеа шкруум Добро-

висе по ље зашту +
||
аште шкруум.

Су.
Ациба, љим, терљуме,
едтмиш бу јазилери љи
бизе, дивердигин, јази,
ичун бана табир, еиље,
егер биљирсен.

Џув.
Бу јазилери терљуме
едтмиш наљи мисинде
турку епљен Каракурта
бендељери.

Туркиљери, тесвије,
едерек орда буљмиштер
бу (љ) ве бу (љ) ве бу
(љ) љи, љјазим, буљнис,
авазлар бизим љисани-
мизи ичун ничин бука-
лемсиз јаза едљљмеа љи
бизим љисниден аваз,
олуб ардинде.

Дахи, бу, (љ), каљем,
даа каљим земаљан тер-
љуме олунмиш, љи ан-
гиси буљунур добро ог-
лунун јашаљиги такви-
минде, иља, боиљедир,

+
||
јазил зира, бу би-
бизим диљара ев хесаљи
љиби бељидир.

Пи.

Како, можеме, да се, просветиме кажими ако знајеш.

Одг.

Треба, најпире да се просвети книжарод кои ја писал книгиве.

Пак, ако је, списатељод просветен и мије по книга можеме после да се просветиме.

Пи.

А зар неје просветен списатељ, книги, и зашто кажими.

Одг.

Мије ако му речеме, да неје просветен, го увредуваме, току, секои книжар кога нише книга насамо, ја нише пак он мисли све право кажал и све, така је а у секоја книга имајед нопгрешки, оспм, у црквенине книги нема зашто се еднош, написани, за до века, и свети, остапувајед.

Пи.

Кога је така како треба, да, чинид, книжарод со книгиве, кажими ако знајеш.

Од.

Секоји списатељ книга кои, пише, и ако је, наивногу учен, ако оће да се просвети и да го развијед знајенето своје а и ако, оће, да може науца.

Пу.

По си мундеми, тапо умсојемн еде таубојемн марвештун днфтому по н дја.

Упр.

По духет, мапара, таубојет, марвештун, љнбертар цнџи ека шкруу кја љнберта.

Олет даш аште шкруитор мсошин еде на нка љнберт мундеми настан таубојем марвештун.

Пу.

Апо зар сште марвештун шкруитор љнберта еде прсе днфтому.

Уп.

На кур, дотн, фомн, снпо нук, аште, марвештор тата земронн, по пасвет, љнбертор, кур, шкрује љнберт аја вет пое шкрује опет ан кунтоје цнф дреит кадишто ве еде цнф ашту аште апо иде нас љнберт кнште фан, веч, иде, љнберта, кншас, ска, фан, пресе, јан љнер шкрошин прехер јет еде шенте мбетнн.

Пу.

По кур, аште, ашту, си духет табароје, љнбертор ме љнберта днфтому по н дја.

Упр.

Пас вет шкроитор љнберт цнџи шкрује, еде, по н аште шум мсошин, по н даш та умарвештоје еде тата чнџе дншмеа ветнс апо еде по н доо тандифе мсујесори.

Су.

Насл шеирд олунабиљирпз љн анлајан олаљим бана табир, енџе, егер биљирсен.

Цув.

Љазим ен евељ шеирд едиљсин љнтабчи љн бу љнтабларн јазан.

Бене, љнтаби, јазан, оку муш нсе ве биз дахн љнтаб ехаљнједен анламиш олаедебиљнјоруз.

Су.

Ациба, денљмн, окумиш, љнтаб, јазнџи, ве, неичин бана табир енџе.

Цув.

Биз егер десег љн ариф денљ намџн меснен докунуруз, нџа, ерџес, љнтабчи ачан љнтаб јазјор, технаџе, јазјор, џене меркум санр љн ен садикат, дивермиш, ве, дедиги, љнби, сахидир, зира хербир љнтаба јанџишљнџер вар салд енџељ, љнтабларда, јанлиш јок ничин бир керред јазнљидирлар ебедљеринџе ичун ве азис калрлар.

Су.

Чункн оиџе оадугуна насал љјазим едсин љнтабчи, љнтаблар, нџен, бана табир, енџе егер, биљирсен.

Цу.

Ерџес љнтаб јаздиран анги љн јазјор ве дахн енџок нџимџи нсе егер истерсе љн љенди нџимн купетљедсин, ве, дахн, љенди арифџаги ачтирсн дахн егер истерсе, љн нџима јардим едсин.

Треба, сам, да, иде,
книгав да си јш, про-
вад меѓу тои, народ,
ка кадеи права по ја-
вход како, зборувајед,
тамо.

И потоа, ако му је,
грешена, книгава, тои,
сам ја познед каде је,
грешено у книгава.

Пак идућа книга по-
добро јаја направид.

XVIII.

Реченица, или, збо-
рови.

Ци.

Каква је реченица, и
зашто, служи, народу,
какими ако знајеш.

Од.

Реченица, се, велид,
таја наука, која, кажу-
вад за разговори, како
се сложувајед и ставу-
вајед еден со други раз-
говор пак од њих пра-
ва и чиста, реч да из-
лезед и да се разбирад
што некои за нешто ка-
жувад или зборувад.

Пи.

Што је зборување, и
каква смеса има кажи-
ми ако знајеш.

Од.

Зборување је, разго-
вори многу, које секов,
реч друго кажувад раз-
дељено за себе.

Духет, вет, ташкоје,
либерта тапо ште на-
мрдете ајо њераз, пре,
куу екабарове жбас гју-
ха сикувендонн аће.

Еде маз ајо по н аште
фантун пде либерти.

Опет либерти настан-
се, ма мир дотбароје.

XVIII.

Фјаљтора сен фољмеа
марвештора.

Пу.

Си аште фјаљтора еде
пречуш, ругдоје, н-ње-
раз двотому, по н дји.

Уп.

Фјаљтора, уојет, аја
мсумеа пда по диџтоје
пре. кувенумеа, си, по
убоин, њја, еде, појам
цјекуи, њи, ме њетер,
фјаљ опет нва ата др-
ит, еде настр кувенд та
диље еде тапо умарет,
вешт чипи њи куш пре-
њисен диџтоје, сен ку-
вендон.

Пу.

Чиш аште кувендумеа
еде чвар кунту, кшште,
диџтому, по н дјиш.

Уп.

Кувендумеа аште фољ-
мат шум циљи, нас ку-
венд доџтоје њетер сен
удан превете.

Љазим јанис, њидси,
џи џитабларини садсин
џи олав-мин арада нер-
де очин, овлари, јантр-
миш ол џисани ардинџе
наса мухабет едејорлар
орда.

Ве олдси, она, егер,
јанлиси џитаб меркум
џенди беиљејецек нерде
јанлиси нсе џитаб деру-
паде.

Бене, џељен, џитаби,
даа нсљах јантпир.

XVIII.

Љугат јаот созу, ан-
ламаги.

Сув.

Љугат наслдир ве неје
кулук едејор кав-ма ба-
на табир еиље егер би-
љирсен.

Цу.

Љугат анлар ол илим
џи анги диверир муха-
бетљер пчун наса ујар-
лар ве саташирлар бир
обпринљен мухабет џе-
не оплардан догру, ве,
паћ, џељам, чикси, ве,
дахи аплашси бир џимсе
бирнесне чин не диве-
ријор јаот соиљејор.

Су.

Меркум соиљмег не-
дир, ве, наса, тактими,
вар, бана, табир, еиље,
егер биљирсен.

Цу.

Мухабет, чок, соиље-
мељердир џи анги хер-
бир џељам, апри, диве-
рир џендине ољешик.

И од, това, мије, ђа, научиме секакви зборови да познаваме зашто од њих излегајед зборови казуваједн како се основувајед и како, се, међавајед.

А зборувајећи си кажуваме мислењето, па-ше зашто, човек, кога, мислиш, нешто. Тој со зборови изведува.

Това се, вељад, збо-
рувад, вељад, пљи, се,
разговарад.

При.

Кажими каква је реченица ако знајеш.

Од

Речепица сам, човек
и акоја направид неје
убава.

Fig.

Зашто неје убава ка-
жпий да злам.

Од.

Затова, треба, да се, зберед, од сви, напред, речени, народности, по 4—5 људи учени, који, го познавајед, јазикод, **макепи** чисто.

И тије људи да скрива једна реченица која одговара, сродно, народностима, северославјанским пак да остане као, света, таја, књига, за сиве, никоља, а и за други књиги писање.

Ил.

Кажили како је кро-
вод од реченица п-ако
незнајеш, чисто.

Поеде нка, ајо на дот
мсојме њитчвар фјаља,
тањјофм прсе нка ата
подиљин фолмат, диф-
тони си по укјерче еде
си по уандаронте.

А по, мекувндумеа,
по диѳтонѳ; куитумеа,
тоно, прсе, џерџи, кур,
куитоје, џисен, аџ, ме,
кувисе пое диѳтоје.

Ајо поуџет, кувен-
доје он се по кувен-
дон.

Πῦ.

Дифтому си аште фја-
љв сора по н дјини.

УВ.

Фјаљисора' вет њерип
еде по и ебароје с-ште
мпр.

И у.

Прсе сиште мир днф-
тому тадја ун.

УД.

Пре ајо духед та ум-
бљидин нка њеразисе,
шкипиништ, нка, ците,
фисат нка 4-5 њерји мсо-
ум цяљи ноенјофни гју-
ха тенонас пастр.

Еде ата ыерните жет
кјерч њи фјаљисора цла
упрјече напар, ыерази,
шыпыннисе онет ајо там-
бете шенте ыиер препас
ер ајо ыиберт, ырецие,
школа, еде, пре, ыетер,
ыиберт шырумеа.

Πῦ.

Дифтому, си, аште,
кјерчи, пка, фјаљисора,
еде по, н, нук дјиш, на-
стр.

Ве ондан биз уренс-
ценз хердинс соиленш-
ин һи, беиљејелим, ни-
чин онлардан беһамлар
чпкајорлар диверек. һи
наса курулуур, ве дији-
шильпръер.

Дахи мухабет едерек
фибир-едигимизи, ифа-
де, едериз, ничин, адам
невакт, душунур, бир
шен меркум созлари жеу
ифаде едејор.

Ол сес андр сонљејор
дејор јаот мухабет еде-
јор.

Cy.

Бана табир еиле жу-
гат наслдир беилерсен.

IIv.

Љугати османлије вар
ерџини прадеси варисе.
падишах саясида урен-
син.

Cy.

Ничин бу ићи, љаса-
ниден еп деиљ бана та-
бир еиље биљеним.

Пу.

Ониичун, љазим, љи,
бир умумјаје, едсанџер,
хербир евелден, анди-
гимизп кабинетелери бе-
шср, адам! окумуш, љн
ангиџер апа љасанији,
паџ беџеџенџер.

Ве меркум, ерифлер,
бирлугат курсунлар њи
меркум, лугат, хербир,
каџеме ве иџима заде-
лере азис калси.

Иља бошље, ђим насл
биљирсе онље јазар бу-
за дељерин, љугатини.

Сув.

Бана табир, еиље жу-
гатин, куруши; наследир
ве, егер, биљемејорисен,
цаџ.

Одг.

У секоја, реч, биду-
мад, напналу, овије два
зглоба, иџи, (страни,
који се, заједно, једно,
је, това, које, мисља да
зборува, а това, се, ве-
љва оспор, а друго, је,
това за које, мисља, и,
зборува товаје, прилог,
иџи (придавање).

Ако, сакаш даречеш,
човек, иџи, друго, не-
што, овеја, је.

Човек, је, основ.

Мисља, је, прида-
вање.

Пиље, је, оснив.

Пејед, је, придавање.

Земја, је, основ.

Севртид, је, прида-
вање.

Пи.

Кажими, ако, знајеш,
уште нешто од речени-
ца, каков, је, ред.

Од.

Реченица, је, гољема,
неможа, со овије малу,
зборови, даја, искажа.

Зашто секоја реч има
три, (џица), шест, (гла-
саве) и девед, (скакања)
а до, дванадесед, (при-
давци).

Пи.

Који се, џица, и ка-
кисе, кажими ако зна-
јеш.

Од.

Љица на четири се ра-
здељени.

а, Мошки, женски, и
средни, и множини.

Уп.

Нде пас, фјаљ, бојет,
манап, кји, дун, нуја,
сеи, (ана) циџи, јан ба-
шке, џани, аште, ајо,
циџи покунтоун, тапо-
фољ, ано, ајо, уонте,
штруме, ано, џетер аште
ајо, пре, циџи, кунто,
еде кувендоо, ајо аште,
зџатумеа.

Ано, и, духе, тафонш,
нерји, сеи џетер, џисен
чекијо, аште.

Њерји, аште, штруме.

Кунтоје, аште, зџа-
тумеа.

Зог, аште, штруме.

К-ндон, аште, зџату-
меа.

Трод, аште, штруме.

Руколонте, аште, зџа-
тумеа.

Пу.

Дпџому, по и, дји,
маа, џисен, ика, фјаљ-
сора, си аште, арада.

Уп.

Фјаљисора, аште, ма-
де, ме, кји, пак, фјаља,
смунд, таподиџто, циџи.

Прсе, пас, вет, фјаљ,
киште, тре (фаче) џашт
(зан), еде, нанд, (к-це-
меа) ано, џер, дунмади-
јет, (зџатумеа).

Пу.

Циџи, јан, тефача, еде
сијан, дпџому, по, и,
дјиш.

Уп.

Фача, јан, накатр, пјеч
удан.

а, Машкум, фемн, еде
медисис, едешумис.

Цу.

Хербир, сопљеншип,
ехалиде, олур, ен, аз,
бу, иџи, дирсек, јаот,
(тараф) ангиљер, џи бе-
раберниџе, олуб евеџи,
џи, меркум, дир, пеје,
умарм, џи, сопљејем,
иџа, меркум, деиљир,
душек.

Дахи, гапресн, дир, оо
џи, ангији, иџи, душу-
пурум, ве, сопљејорум,
одир, екљеме, јаот, (уза-
диги) егер, истерсен,
дејесни, адам, јаот, га-
пре, бир, шен, иште,
будир.

Адам, душегтир.

Душунур, екљемедир.

Куш, душегтир.

Дирс, едејор, екљеме-
дир.

Топрак, душегтир.

Текерљенир, екљеме-
дир.

Су.

Бана табир, еиџе, е-
гер, биљирсен, даха, бир
шен, џугадтан, с-раси,
насадир.

Цув.

Љугат, бујук, тир, бу
аз, созлар, иџен, тактим
едемејорум, битуну.

Ничин, хер, бир, џе-
љамин, вар, уч, (чере)
адти, (авазлар) ве, до-
кус, (брагилмаги) дахи
ониџиједер (екљемељер).

Су.

Ангиси, дирлар, чере-
љер, ве, насл, дирлар,
бана табир, еиџе, егер,
биљирсен.

Цу.

Черелејер, дорде, оџе-
шниктирлар.

а, Ерџек, диши, ве,
орта вечок, саилян.

б, Засебе, затебе, за-
оного, зањих.

в, Замена, занего, за-
ового, заовије.

г, Затова, заово, зао-
нова, затије.

д, Сказатељни.

е, Бронни.

ж, Љични.

з, Занастрапа.

и, Поручитељни.

ј, Предузиматељни.

к, Свршени.

л, Непред-узети.

м, Послѣдоватељни.

н, Позиватељни,

о, Сојединитељни.

п, И, вменитељни.

Овије, сиве, зборови,
уреченица, треба, даји,
научиме, пак, потом, да-
знајеме. н да, зборува-
ме, и да пишиме, и ми-
сљава, која, ја, мисли-
ме исто кажуваме дру-
гему, и он, това разби-
рад, а не друго.

Пи.

Кажими, како, се, сло-
жувајед, пак, дазнајеме
кога, зборуваме, со, не-
кои, други, човек.

Од.

Овако, се, кажувајед,
мошки, стредни женски,
тон, теја, таја, ја, овеја,
оваја, јасу, овеја, је,
оваја, је, него, ного,
неја, нему, нему, неизе,
сонего, сонего, сонеја,
сонегово, соовогово, со-
незино, сонеговоно, со-
неговото, сонезни, но,
то, во, но, не, на.

б, Превете, пртуу пре
ав, преата.

в, Прему, преатја, пре
кја, преката.

г, Предје, пре, кијо,
преајо, преате.

д, Дитешни.

е, Тенуарошњин.

ж, Фаче.

з, Пренаџетер, ана.

и, Порецатисе.

ј, Вајеншњин.

к, Тесоснин.

л, Асбаншин.

м, Пастансе.

н, Предот. тирен.

о, Циљубојет, нја.

п, Еде, андарошњин.

Ката, цит кувенди нде
фаљисора, духет, та-
поемсонм, опет, пастан,
тадијемн, еде, прта, ку-
вендоим, еде, прташкру-
им, еде, кунту, цли,
покуптоим, теверте, дпф-
тонм, пањи, џетер, еде,
аји, ајо маревешт.

Пу.

Дифтому, сипо, уара-
донте, опет тадим, кур
по фољим, мењи, куш
џетер, џерји.

Уп.

Ѓекашту, удиџтонте,
машкуд, медисур, фемн,
ан, ајо, аја, ун, кијо,
кија, уијам, кијо аште,
кија аште, ато, ато ата,
атјит, атјит, м кија ме-
аји, меајо, меаја, меант,
меант, меајанонит, меа-
итни, мек-тисе, меајао-
ните.

б, Ѓендиме, ѳендине,
онаичун, оналичун.

в, Бени, ичун они ичун
бунчун, бундаричун.

г, Оничин бунчин шу-
нунуичун, оналичун.

д, Иѳадден.

е, Саиланлар.

ж, Бозѳорељидер.

з, Башкатараѳиѳосте-
рен.

и, Смарламадар.

ј, Башлаибџер.

к, Витирмелер.

л, Башданмадикџер.

м, Сонраѳељенџер.

н, Давет, еденџер.

о, Берабер, ендеџер.

п, Ве дјипшејенџер.

Бунлар, битун, муха-
бетџери, џугат, деру-
ниде, џјаз-м, ѳи, урене-
љим, ѳене, олдем, би-
љелим, ве, мухабет, еде-
љим, ве јазалѳим, дахи,
ве, ѳиѳрим-зи, ангији,
ѳи душунуруз, меркуму
диверирпз, башка, ѳим-
сеје, ве, меркум, шуну,
анајор, иѳа, денѳ, ба-
шка, биршен

Су.

Бана, табир, еиѳе на-
са, ујарлар, ѳи, биѳе-
љим, ачан, мухабет, еде-
јоруз, биранги, башка,
адам, иѳен.

Шу.

Боиѳе, тактим, еди-
ѳир, ерѳек, орта, дини,
Меркум, шуну, цана-
ба, бен, буу, буѳанаба,
беним, будр, будир, ону
онп, цанабаји, она, она
цанабаја, цанабиниѳен,
онуиѳе, цанабануиѳни-
ѳе бунуиѳниѳен онѳен
цанабинин ѳиѳен ону
ѳиѳиѳиѳен, цанабинин,
иѳен, бу, ѳи.

Пи.

Апо, имајед, уште,
тврде, лица, казани,
ако, знајеш.

Од.

Имајед, многу, току,
овде, неколку, дакажа,
који, се, напнотребни,
заразбирање, а други,
посље, ђац, искажа, по
азбучни строн.

И овде, се, два, збора
једини, а трећи, множи
а тоје, последњи, ве,
множи се.

Ја, ти, мије, топ, теја,
тије, овја, овеја, овије,
јасу, овја, је, овије, се,
овја је, тон је, тје се,
јасу, тиси, вијесте.

Одговор, заовије, збо-
рови, првиве.

Несу, ја, неси, несме,
неје, пеје, несе, несте.

Пи.

Ако имајед уште не-
кои, овака, безстрон, ка-
жими, ако, знајеш.

Од.

Имајед, и, оваке, се,
разбирад.

А това, је, закажуна-
ње, време, некому, њи
на, некоји.

Од.

Сега, пређе, посље,
одутрина, денеска, ве-
чер, денеска, вчера, утре
годинава, лани, вгодина
сака, сакаш, сакате, ако
сака, ако сакаш, ако са-
кате.

Овије, се, други, сло-
гови, што, једини, а од
три, љаца.

Пг.

Апо, ка, неца ма аснш
фаче, дифтому, по, н,
дјнш.

Уп.

Кнште, шум, по кату,
даса, дот, дфто, цнш,
јан, машум, вка, духет,
преи, нотаарвештмеа,
апо, ђетер, пастан, дот,
дфто, наз, арада штил-
сисе.

Еде, кату, јан, дун,
фјаљ, кањи, дфтон, апо
трети, прешум, еде, ајо
аште, пастан.

Ун, т-и, на, аји, ајо,
ата, кји, кијо, ката, ун-
јам, кијо-аште, кјијан,
ап аште, анаште, атајан
унјем, т-ије, јујани.

Упрдеч, прекји, фол-
мат, епрепарас.

Нук, ем, ун, нук, је,
нукјемн с-ште, нукаште
нук, јан, нук, јани.

Пу.

По, и, кнште, ма, њи,
чвар, кашту, паарада,
дифтому, по н дјнш.

Уп.

Кнштеп, еде, ђе, ка-
шту, умарет, вешт.

Апо, ајо, аште, пре-
дифтомеа, мотив, нањи,
куш, сен, нањи, цилат.

Уп.

Ташти, парес, пастан
нкамнцес, сот, мрам,
сот, ђе, њесер, симвјет,
вјет, пдемотимот, доо,
даш, дашни, по, н-доо,
пон-даш, н-дашни.

Кји, јан, ђетер, фол-
меа, еде, ајо, јан, вети-
с, апо, вка, треи, фаче,

Су.

Галиба варин, даха,
од цинс, черсљер, бана,
табир еиле егер биља-
рсен.

Цу.

Вар чок, пља, бурда,
бирнекадар диверени а-
нгилерни даачок љазни
олуб апламаг пчин дахи
гапрелери, сонра, ди-
верецени, елиф, с-раја,
ардинце.

Ве бурда пчи соз дпр
бирер, сапан, дахи у-
чунцу чоклуг пља сор-
аидирлар, чоклук.

Бен, сен, бис, о, шу,
онлар, бу, бу, бунлар,
бен, им, будир, бунлар-
дир, одир, меркумдир,
онлардир, бен, им, сен-
син сизсиниз.

Цуваб, ондећи, соз-
лара.

Диљим бен, диљсин ди-
љиз, диљдер, диљдер-
лар, диљсиниз.

Су.

Егер варисе даа бир
ангилер курушсиз бана
табир еиле биљир несен.

Цу.

Вар ве боиле анлашир.
Иља, одирни, земап,
дивермег пчин бир ђиме
јаот ђимселере.

Цу.

Шинди, темпи сонра,
бусабах, буђун, ашнам,
буђун, дун, јари, бусене
б-ад-р иљерије, истерјо-
рум, истерс-н, истерс-
иниз, егер, истерсем, е-
гер, истерсиниз.

Бунлардир, башка,
мухабетљер, дахи, бирер
сапан пља уч череден.

Ового, оного, овеја.
Него, него, неја.
Нему, нему, неIZE, со-
него, сонего, сонеја.
Со негово, со негово,
со неизино.

Зонегово, сонего-
вово, сонезино.

Други, зборови, се, за-
дасе, подиуи, речникод
по азбучном, реду, на-
писани.

а.

Ако су, ако си, ако
сте.

Ако је, ако не, ако
се.

Ако ја, ако ти, ако
вије.

Ако тои, ако таја, ако
тије.

Ако сака, ако сакаш,
ако сакате.

Ако сакал, ако сакал,
а, о, ако сакаље.

Ако неће, у, ш, ако
поће, те, ме.

б.

Бог, да прости, бог,
да го прости, бог даји
прости.

Бацито, бацита, ба-
цији.

Бацпа, бацпа, бацпате.
Бацува, бацувад, ба-
цувате (целпвање).

Братучед, братучеда,
братучеди.

Братучед, тешкинсин.

Брат, брате, браќја.

Братуми, братуми, на
браћани.

Братуми, братуми, на
браћани.

Бев, беше, бевме, бид,
било, биле.

Чекји, чеаји, чекијо.
Ато, ато, ата.

Атјат, атјат, м-кја,
меаји, меаји, меаја.

Меант, меант, меаја-
онит.

Меанти, меанти, меа-
јајоните.

Ретер, кувисе, јан,
прецотаумбуше фјалтор
мбас, абукиа, арада,
шкрошпи.

а.

По-н-јам, по-н-је по-
н-јани.

Љеаште, љетнук, ље-
по јан.

Апо-н-ун, апо-н-теп,
апо-н-ката.

Апо-н-аји, апо-н-кија,
апо-н-атуре.

Апо-н-доо, апо-н-даш,
апо-н-дашпи.

Апо-н-кадаш, апо-н-
кадашпи.

По-н-нук, до, по-н-
нук до, ни, ми.

б.

Зот, ендјеот, зот, та-
поендјеот, зот, татеен-
дјеот.

Пуе, пуе, пуе, ата.
Епуеа, пуе, кинипуе.

Попуеаун, понуеа теи,
понуеи.

Кушери, кушерија, ку-
шерите.

Влаија.

Вла, орваа, в-љезур,
Влаиени, влаи, јоте,
в-лаверсате.

Влаитино, м-влаи, ју-
ве, м-в-љезур.

Ишени, пште, ишњен,
аштен, ћеи, ћешњен.

Буну, ону, буну.

Ону, они, цанабаји.

Она, она, цанабаја,
онуиље, онуиље, цана-
баиље.

Онуниље, онуниље, ца-
набаини, иље.

Онунииси, иље, онун-
ииси, иље, цанабаини,
ииси, иљен.

Гапре мухабетлер ди-
рлар, љи љугат долдура
елифин с-ра суриједте,
јазил-дирлар.

а.

Егер исем, егер исен,
егер исениз.

Егер исе, егер диљ,
егер исениз.

Егер бен, егер сен,
егер бунлар.

Егер оо, егер цанаба,
егер онлар.

Егер истерсем, егер ис-
терсен, егер истерсениз.

Егер истеминисе, егер
цанаба, истеминисе, е-
гер истедиљерисе.

Егер истемесе, м, н, е-
гер истеминисе, низ, љер.

б.

Алах, рахмедџисини,
адахрахмед еиљесинону,
онлар.

Еп, шуну, еп, шуна,
еп шунлар.

Ептим, еп, ептиниз.

Еперим, епејор, епе-
јорсиниз.

Еђен, еђена, еђенљер.

Амз-заде.

Оскардаш, кардашим,
кардашлар.

Бирадериме, бираде-
рине, кардашларина.

Кардашимизе, кардаш-
нинизе, кардашлариниза.

Идим, иди, идик, и-
миш, имиш, имишљер.

Бело, беја.
Бидува, бидува, би-
те, је.
Бела, беља,
Белоно, бељи,
те.
Бјод, он, бјолоп, би-
ва, не, те.
Бос, дрво, (зова).

В.

Врзаљка, врзаљка, ва,
на, врзаљки, (јозуљ).
Вила, вилава, вилана,
виљи, ве, не.
Восок, високов високоп.
Вељев, вељид, ве-
љад.
Вељење, вељеше, ве-
ље, је, вте, вме.

(вирекоје, вам).

Ваљчесто, ваљчеста,
ваљчести.

Вељи, вељип, вељите.
Вељед, вељед, ве-
љеље.

Вељено, вељена, ве-
љени.

Видела, видела, ви-
деље.

Вода, водава, вођево.

Водата, водана, во-
ђево.

(Вође).

Водено, водена, во-
дени.

Воден су, воден си,
водени сме.

(Исквисени)

Вол, волон, волониве.
Волод, волон, воло-
није.

(Волони)

Вар, варна, варивне.
Варод, варта, варе-
није.

(Варени)

Ричик

Кайтешен, аштен,
ћешен.
Побоун, поботен, по-
боим, на, нију, јен.
Барда, бард, барда кји
барде, ајо, барде, кји-
барда, ата барда.
Кјибуљ, ајобуљ, кји-
буља, ата, буља.
(Шпендре бут.)

В.

Г-д-а кји, г-д-а, ајо,
г-д-а г-д-ат.
Грамб-љ, кји, грамб-љ
ајо, грамб-љ, грамб-љат.
Днуу, кји, днуу, ајо,
днуу.

Фоља, ефољаун, епо-
оје, поооин.

оашмеа, оаште, поо-
шњин, екнифоља.

(Екаан, ју).

Румбулаз, румбулака,
румбулак, јан.

ооје, теоо, оонн,
Каоот, екаоот, екао-
шњин.

Ашт, ооме, ашооме,
јан, ооме.

Епап, екан, наша,
еканпан.

Уји, кји уји, катауин-

Те уин, ајоуи, атате-
уин.

(Уи шум).

Њјом, њом, њјом, јан.

Њјом, јан, њјом, је,
њјом јани.

(Њјом јан).

Кау, кји кау, ката њет.
Ајо кау, ката, ата њет.

(Њет).

Крџељ, кји крџељ, ка-
та крџеља.

Крџели, те крџели,
те крџељат.

(Крџеља).

Цанаба, нмиш, нмиш,
пдиљер.

Оаурум, оаурсин, о-
аур, уз свинз, ларди.

Бејаз, бејаз, бејаздир-
лар.

Бу бејазн, обејазн, бу
бејазлари, обејазлари.

Бу сусуруји, о су су-
рији, бу су суруљери, о
су суруљери, (јурвер).

В.

Акт, буакт оакт, ак-
тлар, (баламаг).

Јаба, бујава, ојаба,
јабалар, бу о, јабалар, и
Шама, бушама, оша-
ма, (балмуму).

Сољерд-м, дејор, де-
јорлар.

Сољемег, сољерди,
сољејор, ди, диниз, дик.
(сизе сољедиљер).

Јуварлак, јуварлака,
јуварлактирлар.

Сољје, сољјерсин, со-
љјејорсиниз.

Сољјермиш, сољје-
рмиш, сољјерљермиш.

Сољјеник, сољјеник,
дејениклер.

Ђормиш, Ђормиш, Ђо-
рмишљер.

Су, бу су, бу суљери.
О сују, шу сују, осу-
љери.

(Суљерчок).

Јаш, јаш, јаштирлар.

Јашим, јас-н, јаш-из.
(Јаштирлар).

Ођуз, буођуз, буођуз-
љери.

Ођузу, шу ођузу, о,
ођуљери.

(Ођуљер).

Ђиреч, бу џиречи, бу
ђиречљери.

Ђиречи, ођиречи, шу
ђиречљери.

(Ђиречљер).

Варид, вара, вариме.

Варел, варела, варише.

(Варење).

Водиго, водија, водија.

Водил, водила, водише.

(Одведување).

Овде неколку разговори заповедателни ѝаи кажеме на два лица.

брон

једини и множини,

Вчас, вчас-те.

вчас, ти, вчас вије,
вчас, ја, вчас, овје,

вчас, онја, вчас, оније,
вчас, ово, вчас, тије,
вчас, овја, вчас, мије,

Г.

Година, годинава, годише.

Гноји, гојов, гнојеви.
Граор, граорљиво, граори.

Глобоко, глобоково, глобоко, но, глобоки.

Гљеда, гљедала, гљедаше.

Гљедад, гљедало, гљедајед.

Гољем, гољема, гољеми.

Гољемото, гољемата, гољемите.

(Гољемшчина):

Год, голо, гољи.

Год, су, голси, гољисте.

Годје, годаје, гољисе.

Вулон, чеповудоо, чеповудоние.

Кавулон, покавулон, повулукан.

(Вулониеа).

Шпене, шпене, шпене ката

Кашпене, кашпене, кашпешин.

(Шпенмеа).

Кату дуса, кувенд, урдоншорис тапоедифтоние, на дуи фаче.

нуморумеа

њјапис, еде шумис,

шпеит, шпеитни

шпет т-и, шпетни, ју, шпеит, ун, шпеит к-тисе,

шпеит, ав, шпеит, ата, шпеит кијо, шпеит, атуре шпеит, ки, шпеит, неве.

Г.

Вјет, сивјет, шумвјет.

Ѓељп, кићељни, ѓељпа. Фјераз мефјераз аште, фјераза.

Ѓенџил, кји, ѓенџили, ајо. ѓенџили, ѓенџил, јан.

Почилоун, кпја, качило, ечилокан.

Чилојет, покачилове, екашикошини.

Мад, маде, мадејан.

Кјимад, ајо, маде, кји, мада.

Ајо темаде, ајатемаде, ата, темаде.

(Мадисора)

Ѓакур, ѓакур, ѓакур, јан.

Ѓакурјам, ѓакур, је, ѓакур, јани.

Ѓакур, аште, ѓакура аште, ѓакур јан.

Каинајор, каинадтирир-м, каинадтиририз.

Каинармиш, каинармиш, каинајорлармиш. (Каинадтирмаг).

Ѓотур, буну, ѓотур, ѓа-набаја, ѓотур, бунлаари. Ѓотурурмиш, ѓотурурмиш, ѓотурурмишљер.

(Кулаулаук).

Бурда, бирнекадар, мухабетљери, бујурулманија, тактиш, едефеис, иџи, череје.

санлаан

бир ве чоклук,

тес, тес-сенизе,

чабуксен, чабуксенизе, чабук, бен, чабук, бун-

лар,

чабук, о, чабук, онлар,

тес, бу, чабуцак, онлари,

чабук, бу, чабук, биз,

Г.

Сене, бујил, сенељер.

Ирни, бунрин, принљер. Бизелија, бизелија,

вар, бизелијаљер.

Дерин, будерини, одерини, дериндерлар.

Назар, едерм, ѓотуррмиш, назар, едерљермиш.

Бакар, бакармиш, назар, едерљер.

Бујук, бујук, бујуктирлар.

Бујуги, обујуги, бу бујукљери.

Бујугу, бујуги, бујукљери.

(Бујугљик).

Чиплак, чиплак, чиплактирлар.

Чиплаким, чиплаксини, чиплаксиниз.

Чиплактир, чиплактир, чиплактирлар.

Горешчо, горешча, горешчи.
(Горешчина)
Горешчово, горешчово, горешчово.
Горешчо, је, горешча, је, горешчи, се.
Горешчото, горешчата, горешните.
(Горешчина).

Горешчо, горешча, горешчи.
Горешчово, горешчово, горешчово.
Горешчо, је, горешча, је, горешчи, се.
Горешчото, горешчата, горешните.
(Горешчина).

Д.

Дава, давад, давате.
Дал, дад, а, о, даље.
Дава, даваш, давајед,
Давал, давала, даваље.
Дал су, дал си, дажесте.

дадада, дадајеш, дадаје, те, ме.
(Давање).

Движеније, движенија, ја.
Длан, дланов, дланови, ве, не, те.
Дареча, даречеш, даречето.

Даречев, дасурекла, дасме рекље.
Дасурекол, даспрекла, дастерекље.
Дасарекол, дасирекло, дарекље.
Дасиреча, дасиречеш, дасиречете.

Кјв, жакури, ајо, жакур, ата тежакур.
(Мекрајежакур).
Шурда, шурда аште, шурда јан.
Кјв шурда, ајо шурда, ката тешурда.
(Шурдисора).

Нгроф, нгроф, јан, нгрофа.
Кјв нгроф, ајо нгроф, кататенгрофа.
Нгроф, аште, нгроф, аште, нгроф, јан.
Тенгроф, тенгроф, тенгрофат.
(Вапа).

Д.

Еп, епе, по епнију.
Каеп, каеп, кан, еп.
Поепун, поепетен, поепин.
Каепе, каепе, кан епе.
Кам ап, кеап, теи, кини ап.

Таап, таепиш, таеп, ни, ми.
(Епмеа).

Мундмеа, мундмејат, (мундет).
Паб, памб, памба, вји, те, ата.
Таео, тапо-ојеш, та-оон.
Н-кам-а н-кам-а, та-кимеа.
Тапо-оаш, тапо-оаша, таепени, оашта.
Потак-оаш, потак-оаш, по-н-кан-оан.
Та-опрвети, та-ојеш, првети, та-оин, првети.

Бучипаги, очипаги, очипаклари.
(Чипаакбабљи).
Сар, сар, сардирлар.

Бусар кулакљији, осар-кулакљији, бусар, кулакљиери.
(Сар, олубауг).
Сицак, сицак, сицактирлар.
Бусицаги, осицаги, бу сицаклари.
Сицактир, сицактир, Сицактирлар.
Сицаги, сицаги, сицаклари.
(Исицак, харарет).

Д.

Верирм, верер, верер-синиз.
Вермиш, вермиш, вермишљер.
Верерм, верерси, верерљер.
Верермиш, верермиш, верерљермиш.
Вермишум, вермишин, вермишсиниз.
Верерим, верерсин, верер, синиз, љим.
(Вермер).

Гавретљик, гавредљикљер, (рух).
Аја, ајам, ајалар, бу, о, и.
Дејем, дејесин, дејесиниз.
Дејендим, дејенди, десандик.
Њидесандим, ъидесандим, љи, десандинис.
Дејендин, дејесин, десандиљер.
Дејем, љендиме, дејесин, љендине, дејесиниз, љендинизе.

Другему, другава, дру-
гого, други, ве, не.

Добор, доброво, до-
брысте.

Добро, добра, добри.
Доборсу, доборси, до-
брине.

Добор ја, добор ти,
добрисме.

(Добрина).

Дом, дома, домови.
Домон, домон, домо-
ви, ве, не.

(Домашно).

Доб, добово, добје.

Добов, добон, добје-
во, добјено.

е.

Еден, една, едни.
Еден ја, еден ти, е-
дни, мије.

Едново, едноно, ед-
нино.

Едното, едната, сите.
Еднему, еднотизе, ед-
нима.

(Јединици).

ж.

Живува, живуваш, жи-
вуваме.

Живувал, живувала,
живуваље.

Живував, живуваше,
живувајед.

Живувад, живувад,
живувајед.

Женско, женска, жен-
ски.

Женсконо, женскана,
женскиње.

Женсково, женскава,
женскиње.

Женското, женската,
женските.

Жена, жена, жени.

Н-доњакүш ђетер, н-
ђетер шумвет.

Мир, кјатемир, ката-
темир.

Мир, мир, мирјан.
Марјам, мирје, мир-
јани.

Темири, тември, те-
мира.

Мирун, миртеп, мир-
јани.

(Букурја).

Штеп, шт-пи, шт-пи-
ите.

Кјиштеп, ајоштеп, ка-
та, штепа.

(Штписис).

Душк, душкис, душкат.
Кјидушки, ајо, душки,
ката, душка, атадушка.

е.

Њи, њја, њјана.
Њиун, њитен, њана,
њеве.

Кји, њјани, ајо, тења-
ни, ата њјанат.

Те њјани, те њја, те
џиџ.

Н-њи, н-њја, н-њја-
нет.

(Њјанисора).

ж.

Попоровун, попоро-
ниш, т-и, попоронин, ека-
поронн, ека порон, ка-
нипорон.

Кампорон, пороншин,
попоронн.

Попороје, попороје,
попоронн.

Фемн, фемн, фемн, јан.
Фемни, фемни, фем-на.

Кјо, фемни, кија, фе-
мни, катафемни.

Тесемн, тесемн, те-
фем-на.

Ор, грува, грува, гру-
ват.

Башкаџме, буобирн,
бу, обирљери, о.

Исљах, бунсљаха, бу-
ислахлари.

Еи, еи, еидирлар.
Еи јум, ејис-н, ејисн-
низ.

Исљахбен, исљахс-н,
исљахиз.

Енибен, епсен, ејјиз.
џумљемиз.

(Еиљик).

Еф, евде, вљер.
Буеф, оеф, буефље-
ри, о.

(Ефхесаљис).

Пелит, мешеден, ме-
шелер.

Бумешен, омешен, бу-
мешелер, омешелер.

е.

Бир, бир, бирљер.
Бир бен, бирсен, саде,
биз.

Бубпри, шубпри, бир-
љери.

Шу бир, бири, епљери.
Бире, бира, бирљере.

(Бирљикљер).

ж.

Јашар-м, јашарсин,
јашариз.

Јашамиш, јашамиш,
јашамишлар.

Јашард-м, јашарди,
јашајорларди.

Јашајор, јашар, ја-
шарлар.

Дашн, дашн, даших-
чес.

Дашији, дашији, ди-
шиљери.

Будишији, будишији,
будишиљери.

Дишији, дишији, ди-
шиљери.

Кари, кари, кариљер.

Женава, женана, женине.

(Женино).

Ждребе, ждребево, ждребиња.

Ждребено, ждребето, ждребињата.

(Ергеље).

Жар, жаров, жаревн.

Желудец, желудецон, желудци, ве, не, те.

З.

Земја, земјава, земји.

Земјана, земјата, земји, ве, те.

Земјен, земјено, земјени.

Земјеново, земјено, но, земјени, ве, не, те.

Зељен, зељено, зељени.

Зељеново, зељеново, зељениве, не, те.

(Зељена тдева).

Зела, зела, зеље.

Зедов, зеде, зедоје.

Земено, земена, земени.

Земн, земн, земите.

(Зедовме).

Зет, зете, зетевн.

Зетов, зетон, зете, вн, не, те.

(Зетевн).

Золва, золво, золви.

Золвана, золвана, золвине.

(Золвино).

Зоранн, зорљива, зорљивн, (разрок).

Засебе, замене, занас.

Кјигрува, кјигрува, а-тагрува.

(Грувас).

Муз, музи, муза.

Темузи, темузи, темузат.

(Хергеље).

Ф-нџи, кји, нџи, ф-нџија.

К-џиз, тек-џиз, к-џиз, к-џиза, кји, ата, те.

З.

Трол, кјитрол, трола.

Тетроли, ајо, тетроли, кјитрол, ата, трола.

Нка трол, тролис, тролис, јан.

Кјитетролис, ајо, тетролис, ката, тетролис, ата.

Верд, верд, верд, јан, (јешил).

Кјиверд, ајоверд, ката, теверд, ата.

(Коловерд).

Камар, кјаемар еканмар.

Кам, мар, комар, канмар.

Маршин, маршин, јанмаршин.

Мере, мере, марин.

(Кимимар).

Дандр, орданд-р, данд-ра.

Кидандр, тедад-р, катадандра, ата.

(Данд-рисе).

Куната, оркуната, кунатат.

Кји куната, ајо, куната, текунатат.

(Кунатисе).

Ив-нг-р, нв-нг-р, нв-нг-рјан.

Превет, премју, превеве.

Букарија, карији, окаријери.

(Карини).

Тан, бутан, танлар.

Отан, шутан, танлари.

(Ерђеље).

Атеш, зија, бузијајн.

атеш, зијалар, (корзија).

Мјиде, мјидеи, мјидејер, бу, о, јери.

З.

Топраг, бутопраг, топракар.

Отопраги, шутопраги, бу, о, топракари, (арз).

Топрагдан, топраг-а, топрагдантилар.

Бутопрагиња, отопрагиња, бутопраг-нџијери.

Јешил, чимен, чимендилар.

Бујешили, ојешили, бујешил-јери, ојешил-јери.

(Чимен, оту).

Алмиш, алмиш, алмишјер.

Алд-м, алдн, алдн-јер.

Ал-г, ал-г, алгтирлар.

Ал, ал, а-а-нз.

(Алди).

Јениште, јеништем, јеништејер, (јуве).

Бујеништем, ојеништен, бујеништејер и, о.

(Јеништенин).

Елти, ђорумце, елти-ђорумце, елтиђорумце-јер.

Буселтиђорумце, оелтиђорумце, елти, ђорумцејер.

(Елтиђорумценин).

Чакар, чакар, чакардилар, (тенејос).

Бендименчун, беннчун.

Затебе, занеја, занх.

Задруго, задруга, задругих.

Задругово, задругоно, задругине.

Зајем, зајема, зајемаме.

Зајемав, зајемаше, зајемаје.

Заими, заими, заимите. (Зазајемање).

Заодење, заодењесп, заодењесте.

Заидењесу, заидење, сп, заидење, сте.

Замесува, замесуваш, замесуваме.

Замеспв, замесп, замеспвме.

Замесил, самесила, замесиље.

Замесувано, замесувана, замесувани.

(Замесување).

Зглоб, зглоб, зглобови.

Зглобов, зглобоп, зглобовине.

(Зглобување).

Здрвеп, здрвена, здрвени.

(Здрвување).

И.

Ида, идеш, идеме.

Идев, идеше, идевме.

Идед, идед, идад.

Идел, идеда, идеље.

(Идење, долазак).

Имам, имаш, имаме.

Имал, имала, имаље.

Пре туу, прекија, преата.

Прећетер, прећетер, прећетера.

Прекаћетер, преајо, ћетер, преатаћетер.

Уа, уаун, уаеми.

Покамар уа, поекамере, уа, поеканмере, уа.

Мере, уа, мере, уа, мерниуа.

(Прен уа имеа).

Јемтуешкуу, је, тујешкуу, јами туешкуу.

Претави, јам, претави, је, претавини, јани.

Тујенгато, тујенгатое, тујенгатоеми.

Туенгатова, туенгаток, кими, туенгато.

Екатуенгато, екатуенгатино, екатуенгатино.

Аште, туенгатушин, аште, туенгатушин, јан, туенгатушин.

(Туенгатумеа).

Нује, ајо, нуја.

Кји, нује, ајо, нује, ата, нује.

Унген, унген, унген, јан.

(Унгенмеа).

И.

Пови, повје, повими.

Кампови, кеповји, кими, повјес.

Вји, вји, вјен.

Капови, капови, канповји.

(Повинмеа).

Кам, катен, кими.

Екиште, екиште кија, екишћен.

Сенинчун, цанабанчун, онларинчун.

Башканчин, башканчин, башкаларачин.

Бугаирећинчун, огапрегинчун, огапрећеричун.

Ондуч, ондуч, алр-м, ондуч, ал-рз.

Ондуч, ал-рд-м, ондуч, ал-рди, ондуч, ал, ондуч, ал-н.

(Ондучћеричун)

Ћидмегичин им, ћитмег, ичин, с-н, ћитмегичин синиз.

Јуурурум, јуурурсин, јууруриз.

Јуурдум, јуур, јуурдик.

Јуурмиш, јуурмиш, јуурмишљер.

Јуурљи, јуурау, јуурљитирлар.

(Јуурурмаг).

Дирсек, тасла, дирсекљер.

Будирсек, одирсек, одирсекљери.

(Каракуруш, таслама).

Катиланик, катиланик, катиланиктирлар.

(Катиланмаг).

И.

Ђељерм, ђељерс-н, ђељериз.

Ђељердим, ђељерди, ђељердик.

Ђељер, ђељер, ђељерљер.

Ђељермиш, ђељермиш, ђељерјорлармиш.

(Ђељмер, ђељмиш).

Бендевар, сендевар, биздевар.

Варимиш, варимиш, онларда, варимиш.

Ималсу, имааси, има-
лесто.

Имад, имад, имајед.

(Имаџе).

Им реков, имрече, им
рекоје.

Им рече, им рече, им
рековме.

К.

Кућа, кућава, кућиве.

Кућана, кућарчено,
кућаркине.

Кум, кумов, кумови,
не, ве.

Кумон, кумана, ку-
мине.

Копиље, копиљево ко-
пиљина.

Кон, која, кои.

Конје, која је, који се.

Кон су, кои си, кои
сте.

Кон била, која била,
кои биље.

Каков, какова, какви.

Каков су, каква си,
какви сте.

Каков, каква, какви.

Каквијов, каквана, ка-
кви не, те.

Кога су, кога си, ко-
га сме.

Кога бев, кога беше,
кога бевме.

Кога бид, кога била,
кога биље.

Кова, ковеш, коваме.

Кован, кована, ковани.

Ковет, ковет, ковеје.

Екишети, екиша, теи
екишкитеју.

Ка, ка, кишвен.

(Кишкен).

Екамеа, по екаа, по
еканеа.

По екаа, по екаа,
по екимеаш.

К.

Штеп, кји штеп, ката
штеп.

Тештепи, тештепи, те-
шт-пијат.

Кунд-р, кунд-ра, кун-
д-ра, те, ката, (кумабар).

Текунд-р, аја, кунд-
ра, ата кунд-ра.

Копиљ, кји копиљи,
копиљ, шум.

Куш, куша, циљат.

Кушашта, куша, аште,
циљи јан.

Циљи јам, циљи је,

циљи јани.

Циљи ћешен, ц-ла ће-
шен, циљи јишвен.

Си, си, си.

Сијам, сија, си јани.

Чвар, чвара, си-
јени.

Чвар, си, си.

Ки сија, кја сија, ка-
та, ата, теја.

Курјам, курја, кур,
јани.

Курјам, курја, кур,
јани.

Курјам, курја, кур,
јани.

Емаа, емаа, емаа пос-
маам.

Емаа амаа, емаа амаа,
емаа јан.

Мааст, мааст, мааст-
ост.

Варимшум, варимш-
ис-н, вар, нмишсинис.

Онда вар, онда вар,
онларда вар.

(Варпједи).

Соилједим, онлара, со-
илједи онлара, соилје-
дилер, онлара.

Соилједи онлара, соил-
једи, онлара, биз, соил-
лезие, онлара.

К.

Ее, бусе, бусељери.
Оевн, оевчазн, оевча-
злари, (дар).

Саг-ч, бу саг-ч, саг-
чљери, м, н.

Саг-чи, саг-чаји, саг-
чалари.

Пич, бупичи, пичљер.

Ћим, анга, ѓимљер.

Ћимдир, ѓимдир, ѓи-
мдирлар.

Ћим им, ѓимс-н, ѓим-
синиз.

Ћим нмиш, анга им-
иш, ангиљер, нмиш.

Нас-а, нас-а, виџе-
лер.

Нас-а, им, нас-а, с-н
нас-асиниз.

Ниџе нас-адир, ни џе-
љер.

Неџак-м, неџинс, не-
џинс.

Нас-лџија, нас-лџија,
нас-лџиљери.

Ачан им, ачанс-н, а-
чан, из.

Ачан, идим, ачан, и-
ди, ачан, идиниз.

Невак-т, нмиш, невак-т,
нмишљер.

Мухлар-м, мухларсин,
мухлария.

Дуг-ме, дуг-ме, дуг-
медирлар.

Над-лар, над-лајор,
над-лајорларди.

Ковал, ковала, коваље.

(Подковка).

Каљеник, каљеников,
каљеници.

Купа, купава, купи.

Кова, ковеш, ковеме.

Ковал, ковала, коваље.

Кобила, кобилава, ко-
биљи, не, те.

Коњ, коњов, коњиве.
(коњи).

Крава, кравава, крави.

Бравана, кравата, кра-
вите.

(Пес), куче, кучево,
кучиња, (Пци).

Кучено, кучето, кучи-
њата.

Котел, котелов, ко-
тљи.

Котелон, котљето, ко-
тљите.

Кокошка, кокошкава,
вакошки.

Кокошката, кокошод,
кокошките.

Каде ода, каде одело,
каде одите.

Каде одид, каде одел.
каде одад.

Каде одеше, каде о-
дела, каде одеље.

Каде одад.

Каде одел, каде оде-
ла, каде одите.

Каде одад.

Каде си бил, каде си
била, каде сте биле.

Каде су бил, каде би-
ло, каде ћа одите.

(Кажување).

Екамаџ, ека маџ, аја,
екан маџ.

(Маџмеа).

Басе, кји басе, баса.

Чаш, кји чаш, чаша.

Чегождо, гождо, теи,
погождонм.

Кагождо, кагождо, по-
кагождошнн.

Пела, кји, пела, пе-
ла, шум, т.

Каљ, кји, каљ, ката-
каљ, (каљешум).

Љоп, кји, щоп, щона.

Ајо щоп, ато щоп, а-
та щона.

Чен, кји чен, чена.

Чени, течени, теченат.

Кусји, кји, кусји, ку-
свијат.

Те кусји, ајо кусји, те
кусијат.

Пуљ, кји пуљ, пуља.

Тепуљ, пуљи, тепу-
љат.

Купошкоун, купошко,
теи купошконн.

Купошкоје, купошко-
је, купошкон.

Анкушкон, купошко-
шнн, куекашкошњн.

Куекашко, куекашкоо,
купошкони.

Кукеншен, кукеншен,
кукини, вонта.

Кукевонта, куиштен,
кудот, шевони.

(Дифтомеа).

Над-лармиш, над-ла-
рмиш, над-лајорламиш-
љер.

(Надче).

Чанап, чанаги, чана-
клар.

Чалчак, бучалчак, ча-
пчаклар.

Мухларм, мухларсин,
мухлариз.

Мухлармиш, мухлар-
миш, мухлајорлармиш.

К-страк, букстрак, к-
страклар, п.

Белђир, бу беиђир, бу
беиђирљери, (беиђир-
љер).

Инек, буннег, виек-
љер.

Оинегн, шуинегн, он-
некљери.

Тодек, бућонек, хо-
пекљер.

Ошонегн, шушонегн,
шонекљери.

Бакрач, бу бакрачи,
бакрачлар.

Казани, бакрачи, ба-
крачлари.

Таук, бутугу, таук-
љар.

Шу тауки, таукп, та-
укљери.

Нерде њидерпм, нер-
де њидерсин, нерде њи-
дејор синиз.

Нерде њидер, нерде
њидер, нерде њидерљер.

Нерде њидерди, нер-
де њидермиш, нерде њи-
дејорлармиш.

Нерде њидермиш, нер-
де њидермиш, нерде њи-
дерсиниз.

Нерде ндин, нерде
ндин, нерде ндиниз.

Нерде имишин, нерде
имиш, нерде њидецек-
синиз.

(Дивермег).

Л.

Љеб, љебов, љебови.

Љебон, љебод, љебови, не, те, ве.

Лоза, лозава, лозн.

Лозана, лозата, лозите.

Љижа, љиже, љижете.

Љижал, љижала, љижаље.

(Љижење).

Љиво, лива, љиви.

Љивово, љивово, љивине.

(Штрбо).

Љеп, љепо, љепи.

Љеп су, љеп си, љеписте.

Љепа је, љепо је, љепи се.

(Љепотија).

Љожица, ложицава, ложици.

Љожицана, ложицата, ложициве, не.

Љета, љетад, љетаме.

Љетало, љетала, љетаље.

(Љетање).

Љице, љицево, љицава, (љично).

М.

Млеко, млеково, млека.

Млеконо, млекото, млека, на, та, ва.

Мириса, мирисан, мирисате.

Мирисал, мирисала, мириса, ље, ме.

Ми идед, му идед, им идед.

Миодид, јеодид, им одид.

Л.

Бук, кји бук, бука.

Тебуки, букин, бука, т.

Арди, кјнарди, арда.

Ајо арди, теарди теарда.

Пољипнуи, пољипен, пољипин.

Каљипин, каљипин, канљипин.

(Љиписора).

Њивете, љивета, вете јан.

Кји ветн, ајовети, ата вети.

(Усушин).

Букур, мир, мирџан.

Букур јам, букур је букур јани.

Букур аште, букур аште, букур јан.

(Букурји).

Љуг, кји љуг, љуга.

Љуги, ајо љуг, кји дуга.

Фљиро, фљироје, фљирони.

Кафљиро, кафљиро, кафљирошин.

(Фљирома).

Фаче, кји фаче, ката фаче, (букур).

М.

Ћумшт, кји ѓумшт, ѓумшта.

Ћумшти, ѓумшти, те ѓумшта.

Иерџер, теп нерџер, иерџероини.

Ќаерџер, каерџер, с-кан ерџер.

Мувјен, ивјен, ивјен.

Ишкон, ишкон, ишкон.

Л.

Егмег, бугмег, екме-кљер.

Екмеги, екмеги, о, екме-кљери, бу.

Кол, буколу, кол-лар.

О, колу, колу, кол-лари.

Јаларм јалар, јалар-синиз.

Јалармиш, јалармиш, јалајорлармиш.

(Јаламаг).

Тек, тек, тектирлар.

Бутеки, отеки, оте-кљери.

(Парелџк).

Ћузел, исљах, исља-хтирлар.

Ћузелни, ѓузелсин, ѓузелсиниз.

Ћузелдир, ѓузелдир, ѓузелдирлар.

(Ћузел-џик).

Кашик, букашик, ка-шиклар.

Кашиги, овашиги, бу-кашикљери.

Учар-м, учар, учариз.

Учармиш, учармиш, у-чајорлармиш.

(Учмаг).

Јузу, бујузи, бујузје-ри, (череџи).

М.

Сут, бу суту, сутљер.

Сути, осутн, сутљери.

Баарлар-м, баарлар-си, баарлар-с-н-з.

Баарлармиш, баарла-рмиш, баарлармишљер.

Бана ѓеџијор, она ѓе-џијор, бундара ѓеџијор.

Она ѓидејор, она ѓи-дејор, онадара, ѓидејор.

Мажа, мажи, мажите.

Мажед, мажел, мажаље.

(Мажачка)

Мисља, мисљин, мисљине.

Мисљел мисљела, мисљиле.

Мисљев, мисљеше, мисљеје.

(Мисљење).

Мои, моја, моји.

Мојов, мојава, мојиве.

Мојод, мојана, мојине.

(Моје).

Милува, милуваш, милуваме.

Милувад, милувала, милувајед.

Милував, милуваше, милуваје.

Милото, милата, милите.

Милотије, милотвије, милувам је.

(Милување).

Многу, многуво, многуве

Множно, множна, множни.

(Множни, број).

Му реков, је реков, им реков.

Ми рече, ти рече, ми рекоје.

Му рекол, му рекла, му рекље.

Му рече, је рече. му рекоје.

М-лаз, м-лазеш, м-лаземе.

М-лази, м-лазеше, м-лазеје.

М-лазед, м-лазла, м-лазеље.

Љуаје, љуаје, љуајени.

Љуаје, каљуаје, канљуаје.

(Енцитмеа).

Покунто, покунтоиш, покунтојеми.

Какунто, какунто, какунтоиш.

Кам кунто, кекунто, покунтоиш.

(Кунтомеа).

Им, ими, имијан.

Кијим, кија им, ката, ими.

Ајо теим, аја теим, ата теими.

(Им).

Подимсо, ун, подисо, теи, подимсоим на.

Димсоје, кадимсоје, подимсоин.

Едимсока, едимсоше, подимсоиш.

Димсорче, димсорка, ордимсетар.

Кагдашними, кагдашними, кии дашними.

(Димсомеа).

Шум, кји шуми, ката тешума.

Шумисе, шумис, шумис јан.

(Нуморумеа шумас).

Иоаш, иоаш, иоашта.

М-оа, т-оа, м-оан.

Иоаш, иоаш, иоашкан.

И-оа, еоаша, еоаш-н.

Чемилун, помиљтеи, помиљим.

Миље, поемиље, поемиљив.

Помиље, помиље, помиљин.

Помиље, помиље, помиљшин.

Сувардтиририм, сувада, сувадаиниз.

Сувалар, сувајормиш, суварлармиш.

(Суваламаг).

Фићирљерим, фићирљерсин, фићирљерсиниз.

Фићирљермиш, фићирљермиш, фићирљерјорлармиш.

Фићирљердим, фићирљерди, фићирљерјорларди.

(Фићирљемег).

Беним, беним, бенним.

Бубенимђи, бубенимђи, бубенимђијери.

Бенимђиги бенимђиги, бенимђигиљери.

(Бени-м).

Север-м, северс-н, севериз.

Север, севермиш, северљер.

Севердим, северди, северљердиљер.

Севкиљи, Севкила, севкиљилер.

Северим, северсин, северсиниз.

(Севяич).

Чок, Вучогу, бучоглари.

Чоглуг, чоглуг, чоглуклар.

(Чоглуг саилан).

Она соилјерим, цанабајадедим, цанабиљере, соилједим.

Банадеди, санадеди, бана дедиљер.

Демаш, демиш демишљер.

Соилједи она, цанабаја, соилједи, соилједиљер, она.

Саар-м, саарс-н, саариз.

Саа, саарди, саарларди.

Саар, саармиш, саарлармиш.

Мота, мотиш, мотише.

Мотна, мотила, мотише.

Мотеше, мотело, мотад.

(Мотење).

Млака, млакава, млаки.

Млакана, млаката, млаките.

(Пронађашиште).

Мјеније, мјенијево, мјенија.

Мјенијено, мјенијето, мјенијата.

Мозуља, мозуљава, мозулки.

Мозуљана, мозуљката, мозуљкиве.

Мозок, мозокон, мозоци.

Мозокон, мозоконд, мозоциве.

Меур, меуров, меури.

(Мочни).

Моћ, моћов, моћови.

(Можење).

Мокач, мокачов, мокачи.

Мокачон, мокачонд, мокачице.

(Мочање).

Маштеја, маштејава, маштеи.

Маштејана, маштејата, маштеице.

Мрсно, мрсново, мрсни.

Мрсново, мрсно је, мрснисице.

Мало, малово, маљи.

Малово, малава, маљице.

Малоно, малана, маљине.

Чеун, потунт, потундестен, потундем.

Потунде, покотунде, покотунде.

Потунде, катунде, потундин.

(Тундмеа).

Љагур, кји љагур, љагура.

Љагури, тељагури, тељагура.

(Утмеа).

Момеа, кји мома, момат.

Ајо, момеа, кјјомомеа, ата, момеа.

Нишан, кјјинишан, нишана.

Ајо нишани, ато нишани, кји нишана.

Мант, кји мант, манта.

Ајо мант, кјјо мант, ката манта.

Иџурџи, кји џури, и џура.

(Т-мбџ).

Муномеа, кји мундмеа, мундмејат.

(Мундмеа).

Шуре, кји шуре, шура.

Ајо шуре, те шуре, кји шура.

(Шура).

Им-, кји им-, им-а.

Ајо им-, те им-, ката, им-а.

Бурбулатур, кји бурбулатур, бурбулатура.

Те бурбулатур, бурбулатура, бурбулатур, јан.

Вог-џ, кји вог-џ, вог-џа.

Вог-џ, вог-џ, кји вог-џа.

Вог-џи, тевог-џи, ата вог-џа.

Дуер-м, дујерс н, дујериз.

Дујер, дујермиш, дујерјорлармиш.

Дујеран, дујермиш, дујерљер.

(Сути дуилан).

Азмак, азмагн, азмаклар.

Оазмаги, шуазмаги, оазмаглар.

(Батакјери).

Фарз, буфарзи, фарзлар.

Офарзи, шуфарзи, офарзлар.

Боџек, бубоџек, боџекљер.

Обоџегн, шу боџегн, бубоџекљери.

Бени, бубени, беннљер.

Бени, обени, бубениљери.

Кас-к, букас-к, каскљер.

Набз, бунабз, наблар.

(Кувод).

Сидик, бусидик, сидикљер.

Сидиги, осидиги, бу сидикљери.

(Ишимаг, чин-едмег).

Оџе, ана, бу оџеана, оџеаналар.

О оџеана, шу оџеана, бу оџеаналар.

Јаа, бујаа, јааљер.

Јаа-јн, јаа-дир, јаа-дирлар.

Ључук, буључугу, щучукљер.

Ључук, щучук, буључукљери.

О щучугу, оључуган, о щучукљери.

Мал су, мал си, ма-
љи сте.

Малаје, молоје, ма-
љи се.

(Маљечко).

Н.

Наше, нашево, на-
шиве.

Наш, наша, наши.

Нашијон, нашана, на-
шиве.

Наш је, нашаје, на-
шисе.

(Нашеје).

Негов, негова, не-
гови.

Неговоно, негована,
неговине.

Неговоно, неговава,
неговине.

(Неговоно).

Нихно, нихна, нихни.

Нихново, нихнава, ни-
хнине.

Нихноно, нихнана, ни-
хнине.

Некоји, некоја, не-
који.

Некому, нековзе, не-
ковма.

На човекод, на же-
пава, на жешине.

На домаћинод, на до-
маћинката, на сите.

На детето, на денче-
то, на љуѓето.

Натура, натурана, на-
турп.

Намирење, нампрење,
нампрења.

Непознава, непозна-
ваш, непознаваме

Непознав, непозна,
непознаје.

Непознал, непознала,
непознале.

Несу познал, неје по-
знала, непознавајед.

Вог-љ јам, вог-љје,
вог-љ јеми.

Вог-љ аште, вог-љ
аште, вог-љ јан.

(Вог-љ).

Н.

Тонде, кји тонте, ка-
та тетонте.

Тоно, тона, тона јан.

Тетонон, тетонни, те-
тонте.

Тоно аште, тоно аш-
те, тоно јан.

(Тоно аште).

К-тис, к-тис, к-тис
јан.

Ек-тиси, ек-тисе, ек-
тисисе.

Кји к-тисе, кји к-тисе,
катаектисе.

(Етисе).

Етисис, етисис, ети-
си, с.

Кји етисис, кјијаети-
сис, ката етисис.

Ајо етисисе, аја ети-
сисе, ата етисисе.

Њицџи, њицџа, њи-
циџи шум.

Н-њикун, н-њикунша,
н-њициџит.

М-њери, м-груа, м-
груат.

Н-зоти штеписур, н-
зоџаштеписис и-жиџи.

М-воци, м-цуца, н-ње-
риште.

Фаре, кји фаре, фара.

Барумеанач, кји ба-
румеанач, равшумеа.

Сун њјоф, нук њјофе,
нук њјофин.

Скам њјоф, скаџјоф,
скан њјоф.

Сканџјоф, скаџјоф,
скан њјоф.

Унскан њјоф аја ска-
њјоф, нук њјофин.

Ѓучук им, ѓучуктир,
ѓучуктирлар.

Ѓучуктир, ѓучуктир,
ѓучуктирлар.

(Ѓучук).

Н.

Бизим, бубизимџи, бу-
бизимџилери.

Бизим, бизим, бизим-
тирлар.

Бизимџи, бизимџин,
бизимџилери.

Бизимдир, бизимдир,
бизимдирлар.

(Бизимдир).

Онун, онун, онундир-
лар.

Онунџиги, онунџиги,
онунџилери.

Буонунџи, буонунџи,
буонунџилери.

(Онуну).

Онларин, онларин, он-
ларин.

Бунларинџи, бунлар-
инџи, бунларинџилери.

Онларинџиги, онларин-
џига, онларинџигилери.

Биринџи, биринџи, би-
ранџилер.

Бирџеме, бирџима, бир-
џимлере.

О адама, букарџија, ка-
риџере.

Ефсанбије, адунаја,
думџелере.

Чоџуга, к-сџаза, ада-
мџара.

Ерџиг сују, буерџиг
сују, ерџиг суџер.

Сух, бусухи, суџер.
(Суџхнаме).

Танамам, беџемес-н,
беџемесн.

Беџемед-м, беџе-
медн, беџемедџилер.

Беџемемиш, беџе-
мемиш беџемемишџилер.

Беџемемишим, беџе-
мемишим, беџемемџилар.

(Непознавање).

Несу ја, неје оваја,
несе оваје.Неје тои, неје таја,
несе тије.Неси ти, неје това,
несте вије.

О.

Ора, ораш, ораме.

Орад, орад, орајед.

Изорал, изорада, изо-
раље.Ба ора, ба ораш, ба
орате.

Овја, оваја, оваје.

Онја, онаја, онје.

Овде, онде, онамо.

Овамо, овде, остави.
Од небитије, од неби-
тијево, од небитијава.

(Небитије).

Очув, очуов, очиви.

Очуов, очуовон, очу-
вине.Отишол, отишла оти-
шје.

Ода, одиш, одиме.

Одид, одид, одад.

Одел, одела, одеље.

Огъдало, огъдало-
во, огъдалава.Огъдалоно, огъда-
лото, огъдалата.

(Огъдување).

Одељење, одељењево,
одјељенији.Одељид, одељидла, о-
дељиде.Одељид, одељид, оде-
љиде.Одељен, одељена, о-
дељени.

(Нук нјоџеа).

Нук јамун, нук аште,
кија, нук, јан ата.Нук аште, ан, нук а-
ште, кија, нук, јан ата.Нук је теж, нук аште
ајо, нук јан, ката.

О.

Пољароун, пољаротен
пољароине.Пољароје, пољароје,
пољароин.Каљаро, каљаро. кан-
љаро.Дот жаро, ун, дот-
жаројеш, таљароин, ју.

Кји, кија, ката.

Аји, аја, ата.

Кату, аће, анден.

Каа, кату, жее.

Бе нч, ђекјн нч, ђека-
та нч.

(Бе нч).

Парим ат, кјн парим ат
паримата.Кји парим ат, ајо па-
рим ат, ата парим ат.Ека, вонт, ека, вонт,
екан вонта.Пошккоун, пошкко, теи
пошккоин.

Шкоје, шкоје, шкоин.

Екашконтe, екашконт-
те, екашккоин.Пашур, кји, пашур,
ката пашура.Ајо пашури, те нас-
хури, тепашура.

(Шикомеа).

Кадаа, кји ведаа, ка-
дан.Кадаје, кадаје, екан-
даје.Камдаје подаје, екан
даје.

Удан, удан, удан јан.

(Бенљемемет).

Бен, дилем, буџанаба
денљ, бунлар денљ.Оденљ, џанабаденљ,
онлар денљ.Дилс-н, сен, денљде-
р о, дилдерларбунлар.

О.

Сурер-м, сурерси, су-
рериз.Сурер, сурер, сурер-
љер.Сурмиш, сурмиш, сур-
мишљер.Сурецем, сурецексин,
сурецексиниз.Бу, џанаби, бу џанаба
буџанабиљер.О, џанаби, оџанаба-
оџанабиљер.

Бурда, орда, ојана.

Берије, бурда, брак.

Халъкада, бухалъкада, бу
халъкардан.

(Халк).

Оџеата, бу оџеата о-
оџеаталар.Бу оџеата, шу оџеата.
о-оџеаталар.Битмиш, џитмиш, џит-
мишљер.Бидер, џидерсин, џи-
дериз.Бидер, џидејор, џи-
дерљер.Бидермиш, џидермиш,
џидерљермиш.Анна, буаинаи, буаи-
налари.Оаинаи, шуаинаи, о-
аиналари.

(Назарламаг).

Седир, буседир, седир-
љер.Ољешмиш, ољешмиш,
аирмишљер.Аирдим, аир, пашла-
штирлар.Ољешик, ољешик, па-
иљашиктирлар.

Облеко̀в, обљече, о-
бљеко̀је.

Обљечен, обљечена,
обљечени.

Обљекол, обљекла, о-
бљекле.

Обљечиго, обљечија,
обљечији.

(Обљечисе).

Од цед, одцедов, кв-
сељиње.

Од цедод, од цедиве,
кисељињево.

(Од цедон).

Од каде су, од каде
си, од каде сте.

Од, каде бил, од ка-
де била, од каде биље.

Од овде су, од овде,
је, од онде сме.

Од онде су, од онде
је од онде се.

Од тује су, од тује је,
од тује се.

Од кадеје тои, од ка-
деје таја, од кадесе тије.

Од утрина, одеше, о-
деје.

Оно, онаја, оније.

Одејеџи ја, одејеџи,
оваја, одејеџи овије.

Обидов, обиде, оби-
доје.

Обидува, обидуваџ,
обидувате.

Обишол, обишла, о-
бишле.

(Обидување, пробање).

Од кон човек, од која
жена, од који људи.

Од овца, од овцава,
од овциве.

Од крава, од крава-
ва, од кравиве.

Евеша, евеше, екан-
веше.

Вешур, вешур, вешур
јан.

Ка веше, кавеше, кан
веше.

По веше, ајо, по ве-
ше, кија, по веше ата.

(Веше њер).

Оџуд, кји оџуд, оџ-
тула.

Те оџуд, кји, оџ-
тула.

(Оџули).

Нка јем ув, нкаје, теи,
нка јени.

Нка кууштен, нка-
куу, иштен, нкакуу, и-
шџен.

Преикату јем, преи-
кату, аште, преикату,
јеми.

Нка аџе јем, нка аџе
аште, нка аџе, јан.

Преи, аџе, јем, преп
аџе аште, преп аџе јан.

Нка је аи, нкаје ки-
ја, нка јан ата.

Нка м - нџес, шкоша,
шкошин.

Че ајо, че аја, че ата.

Туешкоун, туешко ки-
ја, туешкоката.

Камчилова, ечилова,
ечилакан.

Чепочило, почилонш,
почилони.

Ека чилока, ека чп-
лока, екан чилокан.

(Вештромеја).

Нка циџи њерји, нка
ц-ла, грува, нка, циџи,
њеријат.

Нка, деџе, нка, кји,
деџе, нка катадеџе.

Нка доп, нка кји доп,
нка ката допа.

Биид-м, џииди, џии-
диџер.

Биикџи, џиикџи, џи-
икџиџер.

Биимиш, џинмиш џии-
мишџер.

Биидир, шуну, џии-
дир, џанабан, џиидир,
онлари.

(Биин).

Сирџе, бусирџен, сир-
џелер.

О сирџен, бу сирџен,
бу сирџелери.

(Сирџен).

Нере џијим, нере џи-
с-н, нере џисиниз.

Нерден, имиш, нер-
ден имиш, нерден ими-
шџер.

Бураџи јим, бураџи
дир, бураџи из.

Ордан им, ордандир,
ордандинлар.

Ордан им, ордан дир,
ордандирлар.

Нердендир о, нерден-
дир, оџанаба, нерден-
дир, онлар.

Бу сабахдан, џидер-
ди, џидеорларди.

Шу џанаба, оџанаби-
џер.

Џидер иџем, бен, џи-
дер иџен буџанаба, џи-
дер иџен бунлар.

Јоклад-м, јоклади, јо-
кладилар.

Јокларм, јокларсин,
јокларсиниз.

Јокламиш, јокламиш,
јокламишлар.

(Јокламаг).

Анги адамдан, анги
кариден, анги адамлар-
дан.

Којундан, букојундан,
букојунлардан.

Инегден, буинегден,
буинегџерден.

Од бијољнца, од би-
јољнца, од бијољн-
ца.

Од коза, од козова,
од козиве.

(Од добидаци).

Од мене, од тебе од,
нас.

Од него, од неја, од
њих.

Од това, од таја, од
тије.

(Од сех).

И.

Пљитко, пљитково,
пљитиве.

Пљитко је, пљитка је,
пљитки се.

Пљитко било, пљитка
била, пљитки биље.

Посно, посна, посни.

Посново, поснава, по-
сниве.

Посноно, поснана, по-
снине.

Печаља, печали, пе-
чаљиме.

Печаљил, печаљила,
печаљиле.

Печаљид, печаљило,
печаљад.

Ћа печаља, ыа печа-
љиш, ыа печаљиме.

Пљесница, пљесница-
ва, пљеснициве.

Пљесниго, пљеснија,
пљеснији.

(Пљесници).

Паштерок, паштеро-
ков, паштерциве.

Пена, пенава, пениве.

Пенана, пената, пе-
ните.

(Пени).

Прелог, прелогов,
прелози.

Нка бивљниц, нка кји
бивљниц, нка ката бив-
љница.

Нка дји, нка кји, дји
нка ката дија.

(Нка цонја).

Нка му, нка теи, нка
неве.

Нка аји, нка аја, нка
ата.

Нка ајо, нка кија, нка
атуре.

(Нка цит).

И.

Тр-р, кји, тр-р, ката,
тр-ра.

Тр-р, аште, тр-р, а-
ште, тр-р јан.

Тр-р, иштен, тр-р, и-
штен, тр-р, ишњен.

Крешме, крешме, кре-
шма, јан.

Кји крешме, кија те-
крешме, ката текрешма.

Текрешме, текрешме,
текрешмат.

Позито уи, зито, пози-
тоиме.

Казито, казито, екан
зитоје.

Казитоје, казитоје, зи-
тоин.

Тазитоун, тазито, теи
тазитоим, на.

Шупљак, кји шупљак,
ката шупљака.

Бјеримешупљак, бје-
римешупљак, бјери ката
мешупљак.

(Шупљака).

Ћемтегруас, кји ыем-
тегруас, ката ыем те-
груас.

Шкумб, кји, шкумб,
ката шкумба.

Те шкумб, ајо шкумб,
ата жкумба.

(Шкумба).

Пангар, кјипангар, ка-
тапангара.

Мандадан, буманда-
дан, бумандалардан.

Ће чиден, бу ыечиден,
бу ыечилерден.

(Малдан).

Бенден, сенден, биз-
ден.

Ондан, ондан, онла-
рдан.

Шундан, оладан, шун-
лардан.

(Шумурдан).

И.

Всах. бувсахи, бувса-
хљери.

Всахтир, всахтир, вса-
хтирлар.

Всах, имиш, всах, и-
мишлер.

Перизли, перизли, пе-
ризлилер.

Буперизлији, бупери-
злиги, буперизлиљери.

Оперизлији, опериз-
лигаји, оперизлиљери.

Чал-ш-р-м, чал-ш, ча-
л-шириш.

Чал-ш-рмиш, чал-ш-
рмиш, чал-ширлармиш.

Чал-ш-р, чал-ш-рмиш,
чал-ш-рлар.

Чал-шапанм, чал ша-
пансин, чал-шапанвз.

Токат, бутокат, буто-
катлари.

Вурбиртокат, токатла,
шуни, токатла, шундари.

(Токатлар).

Егенс-јуз, бугенс-јуз,
бугенс-јузљери.

Чопук, бучопуги, бу-
чопуклер.

Очупуги, шучупуги, о-
чупукљери.

(Чопуклер).

Аљик, буаљиги, буа-
љикљери.

Предогов, предогон, предозине.

(Предози).

Приближив, приближи, приближије.

Приближил, приближила, приближиље.

Приближува, приближило, приближувајед.

(Приближи, приближите).

Плуг, плугов, плуговине.

Плугод, плугоц, плуговине.

(Плугови).

Пупунец, пупунцов, пупунциве.

Пупунецок, пупунецод, пупунцине.

(Пупунци).

Поминав, помина, поминавме.

Поминал, поминала, поминаље.

Поминува, поминуваш, поминуваме.

(Поминување).

Погледав, погледа, погледавме.

Погледал, погледала, погледаље.

Партал, парталов, партаљиве.

Парталод, парталон, партаљине.

(Крп, а, и).

Пут, путов, путиштава.

Путод, путоц, путиштана.

(Потишча).

Прво, првово, првиве.

Првоно, првана, првине.

Првото, првата, првите.

(Првина).

Кји, пангар, ајо пангар, ата пангар.

(Пангара).

Еаф-рока, аф-роје, аф-рокан.

Кааф-ро, кааф-ро, кааф-рокан.

Поаф-ро, поаф-роке, поаф-роин.

(Аф-роје, аф-роини).

Плуг, кји плуг, ката, плуга.

Плуги, те плуги, те плуга.

(Плуга).

Пуп-за, кји пупза, ката пупза.

Ајо пупза, те пупза, ата пуп-зат.

(Конца).

Сашкова, сашкове, кими сашко.

Касашко, касашко, кан сашкове.

Чесашкоун, сашко теп сашкоми па.

(Сашкумеа).

Ечилова, ека шикове, кимишикога.

Кашикове, каћуре, кашикован.

Ресок-р, кји, ресок-р, ката ресок-ра.

Ајо ресок-р, тересок-р, тересок-рат.

(Ресок-р, а).

Ул, кјнул, катаула.

Ули, те ули, те улат.

(Улашум).

Пара, кји пара, ката те пара.

Те, парас, те парас, те парисе.

Ајо те парас, аја, те парас, ата тепарисе.

(Парисе).

Аљиги, аљиги, оаљикљери.

(Аљикљер).

Јаклаштим, јаклаш, јаклаштиљер.

Јаклашмини, јаклашминишљер.

Јаклаш-р-м, јак-на-миниш, јаклашијорлар.

(Јаклаш, швер, јаклашшверин).

Сабан, бусабан, бусабанлар.

Сабани, осибани, осабанлар.

(Сабанлар).

Конча, буконча, букончалари.

Окончаји, шукончаји, окончаларп.

(Кончалар).

Бечтим, ћетти, ћеттик.

Бечмиш, ћечмиш, ћечмишљер.

Бечерим, ћечерсин, ћечериз.

(Бечинмер).

Назаредтим назар едти, назар едтик.

Назар едтмиш, назаредтмишљер.

Јиртик, бујиртиги, бујирт-гљер.

Ојирт-ги, шујирт-ги, јирт-гљери.

(Јама, лар).

Јол, бујолу, бујолар.

Ојолу, јолу, ојолари.

(Таригљер).

Иљк, буиљни, буиљниљери.

Иљниги, иљнига, иљниљери.

Шуиљниги, шуиљнигашуиљниљери.

(Иљниљик).

прашувал,
прашувала,
прашувал,
прашувала,
прашувал,
прашувала.

(Прашање).

Пах ја, пах овја, пах
таја.

Пах том, пах таја, пах
таја.

Пах оваја, пах оваја,
пах мије.

(Пах је).

Посејав, посеја, по-
сејавме.

Посеи, посеи, посеите.

Посејало, посејала,
посејаље.

Посејува, посејуваш,
посејувате.

Подсирува, подсируваш,
подсируваме.

Подсирувал, подсиру-
вала, подсирувале.

(Подсирување).

Познав, познала, по-
знаље.

Познава, познаваш,
познаваме.

Познал, познало, по-
знавање.

(Познавање).

Поздравив, поздрави,
поздравите, и.

Поздравно, поздра-
вија, поздравији.

Поздравил, поздравил-
а, поздравиле.

(Поздравување).

Порачал, порача, по-
рачавме.

Порачал, порачала,
порачаље.

Порачува, порачуваш,
порачуваме.

Почина

Пјута, попјуте теи,
попјутан.

Ека пуете, поека пу-
ете, цбекан пуете.

Пуете, пуете, попу, с-
тен.

(Пјутмеа).

Опет уи, опет кји, о-
пет ката.

Опет ан, опет аја, о-
пет ата.

Опет кајо, опет кија,
опет неве.

(Опет аште).

Ембјела, еамбјела,
кимнембјела.

Мбјеле, мбјеле, мбје-
лани.

Камбјеље, камбјеле,
екан мбјеле.

Помбјелаун, помбје-
ле теи, помбјелани ју.

Чепозене, чепозене-
теи, чепозенем на.

Позене, капозене, е-
кан позешњин.

(Позененмеа, ђахт).

Њефа, кањева, кан-
њева.

Повјоф уи, повјоф, теп
повјофим на.

Повјофе, еканјофе,
повјофци.

(Њјофмеа).

Ебонашум т-фаља, кал-
зоје т-фаља, калзоннишу-
м т-фаља.

Калзоје т-фаља, калзоје
т-фаља, калзоје т-фаља
атуре.

Кабоне т-фаља, кабо-
не т-фаља, екан боне т-
фаљашум.

(Калзомеа т-фаља).

Ека поредита, капо-
реците, кимн, пореците.

Капоречит, капоречит,
капоречит капоречит.

Попоречите, попореч-
итиш, попоречитим.

Сорар-м, сорарс-и, со-
рарларди.

Сорармиш, сорармиш,
сорајорлармиш.

Сувал, едер, сувал е-
дер, сувал едејорлар.

(Сувал).

Ѓене бен, ѓене бу, ѓе-
не булар.

Ѓене, о, ѓене, цана-
ба, ѓене цанабиљер.

Ѓене бу, ѓене бу, ѓе-
не, биз

(Ѓенедар).

Ећтим, ећти, ећтик.

Ећ, ећ, ећивиз.

Ећмиш, ећмиш, ећ-
мишљер.

Ећтиририм, ећтирир-
син, ећтирирсиниз.

Пењирљерим, пењир-
љерсин, пењирљериз.

Пењирјапајор, пењ-
нир, јапармиш, пењир-
јапарлармиш.

(Пењир јаписи).

Бењледим, бењлемиш,
бењлемишљер.

Бењлер-м, боњлерс-и,
бењлериз.

Сечмиш, сечмиш, се-
черљер.

(Бењлемер).

Сељам, сонљедим, се-
љам сонље, онлара, се-
љам сонљениш.

Сељамсонље, она, се-
љамсонљецапабаја, се-
љамсонљецапабиљер.

Сељамсонљемини, сеља-
м едтмиш, сељам едтмиш-
љер.

(Сељамсонљемег).

Смарлад-м, смарлади,
смарладиз.

Смарламиш, смарла-
миш, смарламишлар.

Смарлар-м, смарлар-
с-и, смарлариз.

Порачувад, порачува-
ло, порачувајед.
(Поровување).

Помогов, поможе, по-
могоје.

Помага, помагаш, по-
магаме.

Помогод, помогла, по-
могъе.

Поможиму, поможије,
поможијим.

Поможимн, поможиси,
поможитеси.

(Помагање).

Пишем, пишеш, пи-
шаме.

Пишел, пишела, пи-
шеље.

Писал, писала, пи-
сале.

Писан, писана, пи-
сани.

(Писано).

Р.

Реков, рече, рековме.
Рекод, рекла, рекъе.

(Рековме, рековте).
Речен, речена, речени.

Реченово, реченоно,
реченние.

(Речите).

Разбрав, разбра, ра-
збраје.

Разбрал, разбирла,
разбраље.

Разбира, разбираш,
разбираме.

(Разбирајед).

Разговара, разгова-
раш, разговараме.

Река, рекава, рекиве.

Рекана, реката, реки,
не, те.

Попореците, ека, по-
реците, порецитня.
(Порецатмеа).

Ндиџа, ендиџе, екаи-
ндиџ.

Пондиџ ун, пондиџе,
теџ, пондиџм, на.

Кандиџ, кандиџ, екаи
ндиџе.

Ндихе етјд, ндихе е-
кџја, ндихе ек-тјит.

Ндихе, му, ндихе, ве-
те, ндихин превет.
(Ндих меа).

Пошкруу, пошкрујеш,
пошкрујемн.

Кашкрунте, кашкрун-
те, кешкрошњин.

Кашкруу, кашкруу, е-
каш шкруу.

Шкрур, шкруура, шру-
ур јан.

(Шкруур аште).

Р.

Еџа, кџа, кџим, џа.
Еџаш, еџаш, еџашта.

(Еџашма, џашта).

џољшин, џољшин,
џољшин јан.

Бјн тоши, ајо тошин,
ата тошњин.

(џонн).

Еморавешт, емореве-
шт, екан марвешт.

Камарвеш, камарвеш,
канмарвеш.

Марвеш ун, марвештен
мар-мвеш, на.

(Мар-мвешт).

Покувендо ун, поку-
вендојеш, покувендон-
мна.

Љум, кјн љум, ката,
љума.

Љуми, те љумн, љу-
нат.

Смарлајор, смарлар-
миш, смарлајорлар.
(Смарламаг).

Јард-м едт-м, јард-м,
едти, јардм едтиџер.

Јард-м едер-м, јард-м
едерсин, јард-м едериз.

Јард-м, едтмиш, јар-
д-м, едтмиш, јард-м ед-
тмишџер.

Она јард-м ед, пана-
баја јард-м ед, јард-м,
едшунлара.

Банајард-м ед, џен-
динене јард-м ед, џен-
динизе, јард-м един.

(Јард-млар).

Јазар-м, јазарс-н, ја-
зариз.

Јазармиш, јазармиш,
јазарлармиш.

Јазмиш, јазмиш, јаз-
мишџер.

Јаз-љн, јаз-љн, јаз-
љидирлар.

(Јаз љидир).

Р.

Дед-м, деди, дедик.
Деммиш, диммиш, дем-
мишџер.

(Соџедик, соџедни-
низ).

Денк, денк, денкџери.
Дед-ги, одед-ги, оде-
дикџериџџер.

(Соџенниз).

Анлад-м, анлади, ан-
ладиџер.

Анламиш, анламиш,
анламинлар.

Анлар-м, анларс-н, а-
нлариз.

(Анлајорлар).

Мухабет, едер-м, му-
хабет, едерсин, мухабет
едејоруз.

Чаји, бучаји, бучаи-
лар.

Очаи, шучаи, очандар,
очандари.

Речиште, речиччево,
речиччево.

Речиччено, речичче-
во, речичча, на, та.
(Речичча).

Разговарад, разгова-
рада, разговараде.

Разговор, разговарад,
разговарајед.
(Разговори).

Работа, работаш, ра-
ботање.

Работад, работала, ра-
ботање.

Рабетад, работад, ра-
ботајед.

(Работање).

Рало, ралоно, радава.

Ралоно, ралото, ра-
лана.

С.

Сиромав, сиромашка,
сиромашки.

Сиромав, су, сиромав
си, сиромаси сме.

Сиромав је, сироти-
цаје, сиромаси се.

(Сиромаштија).

Сиродче, сиродчево,
сиродчињава.

Сиродчено, сиродчето
сиродчиња, на, ва.

(Сиродчиња).

Стришште, стриниче-
во, стриничава.

Стриниччено, стриниш-
чето, стриничтата.

(Стринича).

Стог, стогов, стого-
ва.

Стогон, стогод, сто-
годин.

(Стогони).

Салва, салава, са-
лава.

Салава, салава, са-
лава.

Пруа, пруда, пруда-
ва.

Те, пруда, пруда-
ата, прудава.

Капуно, капуново, капу-
ново.

Капуно, капуново, капу-
ново, капуново.

(Капуно).

Пуноно, пуноноје, пуно-
ноје, пуноноје.

Ека пуно, ека пуно,
ека пуно.

Пуноје, пуноје, пуно-
јин.

(Пуноноје).

Пала, пала, пала,
пала.

Аја пала, та пала, аја
пала.

С.

Мјер, мјера, мјерјан.
Мјер, јам, мјер је,

мјер јани.

Мјер је, мјера аште,
мјер јан.

(Мјера).

Изар, изар, изарур,
ката изарур.

Аја изарур, тесар-
ур, те изарур.

(Изарур).

Рија, рија, рија,
рија, рија, аја рија,
дринт.

Аја унтара, теунгари,
теунтара.

(Ријадринт).

Капиц, кја капиц, ка-
та капица.

Аја капиц, те капиц,
те капица.

(Капица).

Салва, аја салва, ка-
та салва.

Аја салва, та салва,
аја салва.

Дера, дера, дера-
ва.

Дерен, дера, дера-
ва, дера, о, дера.

(Дерадер).

Мухабет, едермин, му-
хабет, едермин, муха-
бет, едејорлармин.

Мухабет, едејор, еде-
рлер.

(Мухабетлер).

Ишлер-м, ишлерс-н,
ишлериз.

Ишлерминш, ишлер-
минш, ишлер јерминш.

Ишлејор, ишлејор, и-
шлејорлар.

(Ишлемер).

Чист, бучист, бучно-
тљери.

Очисти, шучисти, о-
чистљери.

С.

Фукара, фукарадир,
фукарадирлар.

Фукаранш, фукарис-н,
фукаранш.

Фукарад-р, фукарадир
фукарадирлар.

(Фукаралин).

Еџсуз, бучџсузу, бу-
еџсузљери.

Шуеџсузу, оџсузу,
о еџсузљери, бу.

(Јетимлер).

Аназ, буанази, бу а-
назлари.

О анази, шу анази, о
аназлари.

(Аназлар).

Иг-н, бу иг-ни, бу иг-
нљери.

О иг-ни, шу иг-ни, о
иг-нљери.

(Иг-нлер).

Елва, бу елва, бу
елвалари.

О елва, шу елва, о
елвалари.

(Елвалар).

Стежер, стежерод, стежериве.

Стежарон, стежарод, стежарине.

(Стежери).

Сининка, сининкава, сининкаво.

Сининкала, сининкало, сининкало.

(Сининки).

Семенка, семенкава, семенкаво.

Семенкала, семенкало, семенкало.

(Семенки).

Слез, слезов, слезовиве.

Слезон, слезод, слезовине.

(Слезови).

Стокмив, стокми, стокмивме.

Стокмил, стокмила, стокмиле.

(Токмо).

Свадба, свадбава, свадбиве.

Свадбана, свадбата, свадбине.

(Свадби).

Су, си, сме.

Су бил, су била, сме биле.

Сира, сириш, сирише.

Сирид, сирила, сириле.

(Сирење).

Сеја, сејеш, сејеме.

Сејал, сејала, сејаље.

Сејано, сејана, сејани.

Сејање.

Су орај, си орај, сте ораје.

Сам орај, сама ораја, сами ораје.

Стежер, стежерод, стежериве.

Стежарон, стежарод, стежарине.

(Стежери).

Сининка, сининкава, сининкаво.

Сининкала, сининкало, сининкало.

(Сининки).

Семенка, семенкава, семенкаво.

Семенкала, семенкало, семенкало.

(Семенки).

Слез, слезов, слезовиве.

Слезон, слезод, слезовине.

(Слезови).

Стокмив, стокми, стокмивме.

Стокмил, стокмила, стокмиле.

(Токмо).

Свадба, свадбава, свадбиве.

Свадбана, свадбата, свадбине.

(Свадби).

Су, си, сме.

Су бил, су била, сме биле.

Сира, сириш, сирише.

Сирид, сирила, сириле.

(Сирење).

Сеја, сејеш, сејеме.

Сејал, сејала, сејаље.

Сејано, сејана, сејани.

Сејање.

Су орај, си орај, сте ораје.

Сам орај, сама ораја, сами ораје.

Текдунек, текдунек, текдунек.

Текдунек, текдунек, текдунек.

(Текдунек).

Буџертлек, буџертлек, буџертлек.

Буџертлек, буџертлек, буџертлек.

(Буџертлек).

Чек-рдек, чек-рдек, чек-рдек.

Чек-рдек, чек-рдек, чек-рдек.

(Чек-рдек).

Ебеџумец, ебеџумец, ебеџумец.

Ебеџумец, ебеџумец, ебеџумец.

(Ебеџумец).

Тамамлад-м, тамамла тамамладик.

Тамамламин, тамамламин, тамамламин.

(Тамам).

Дујун, бујун, бујун.

Дујун, бујун, бујун.

(Дујун).

Им, с-н, из.

Имишум, имишиш, имишиш.

Пейнир, јапар-и, пейнир, јапар-и, пейнир.

Пейнир, јапар-и, пейнир, јапар-и, пейнир.

(Пейнир).

Еџер-и, еџер, еџер.

Еџермиш, еџермиш, еџермиш.

Еџермиш, еџермиш, еџермиш.

(Еџер).

Сурурмишум, сурурмишум, сурурмишум.

Сурурмишум, сурурмишум, сурурмишум.

(Сироти нас).
Сироти нас, сироти
нас, сироти нас.
Сироти овога, сироти
сироти овије.

(Сироти нас).
Сироти сега, сироти
сироти после.
(Сироти тога).
Се здрив, се здри,
се здри.
Се здри, се здри,
се здри.
Се здри, се здри,
се здри.
Сака, сакаш, сакате.

Сакал, сакала, са-
кале.

(Сакање).
Секои, секоја, секоја.
Секоје, секојено, се-
којине.

(Секогаш).
Секаси, секава, се-
кави.
Секасно, секавава,
секакви.

Секасно, секавана,
секавина.

(Секакво).
Сама, сами.
Сама је, сами

сама си, са-
ма си.

Сама, са-
ма, са-
ма, са-
ма, са-

Сама, са-
ма, са-
ма, са-

Сама, са-
ма, са-
ма, са-

(Напар неке).
Напартаи, напарна-
рес, напар настан.
(Напар атаер).
Поунге нга, унге нга,
унге нга.

Унге нга, унге нга,
унге нга.
Унгешун, цит унгеш-
нин цит, унгешин.
Доо, даш, дашни.

Какроје, какроје, кр-
коши.

(Вржомеа).
Пас н-а, нас ц-ла, пас
н-а.
Пас ц-ли, те пас ц-
ли, ката паскуш.
(Прер).

Ћит сеси, ѓит сеси-
ја, ѓитчвар.
Кја те ѓит сеси, кја
Ѓит сеси, ката те ѓит
сеси.

Аја те ѓит сеси, аја
те ѓит сеси, ата те ѓит
сеси.

(Ћит сеси).
Вет, вет, вет.
Вет, вет, вет аште, вет
вет.

Вет, вет, вет ја, вет
вет.

Вет, вет, вет, кја те
вет, вет, вет, вет.

Вет, вет, вет, кја те
вет, вет, вет, вет.

Вет, вет, вет, кја те
вет, вет, вет, вет.

(Вет неке).
Вет, вет, вет, вет.
Вет, вет, вет, вет.
Вет, вет, вет, вет.

(Вет неке).
Вет, вет, вет, вет.
Вет, вет, вет, вет.
Вет, вет, вет, вет.

Катиланд-и, катилан-
ди, катиланди.

Катиланиш, катилан-
миш, катиланиш-иер.

Еп катиланик, еп ка-
тиланик, катиланиетир-
лар.

Истерим, истерсин, ис-
терсини.

Истеминш, истеминш, и-
стеминш-иер.

(Истеминш).
Ерхес, хербир анга, хе-
бир ангиер.

Хербир, охербир, бу-
хер хербир.

(Хербир).
Херцинс, херцинсаа,
херцинс-иер.

Бухерцинси, бухерци-
нси, бухерцинс-иер.

Охерцинси, охерцинс-
иер, охерцинс-иер.

(Херцинс).
Јана-с, јана-с, јана-
с-иер.

Јана-с им, јана-стир,
јана-з ис.

Јана-с с-и, јана-с
с-и, јана-с сини.

Бујана-зи, бујана-саи,
бујана-с-иер.

Ојана-зи, ојана-заја,
ојана-з-иер.

Јана-зи, јана-заи, ја-
на-з-иер.

Тја, буту, буту-
иер.

Тја, буту, буту-
иер.

Тја, буту, буту-
иер.

Тја, буту, буту-
иер.

Сољов, сољта, соље-
вите.

Седа, седнш, седиме.

Седел, седела, се-
деље.

Седид, седало, седал.

Седер, седеше, седеје.

(Седеје).

Сено, сеново, сенава.

Сеноно, сеното, се-
ната.

Стомна, стомнава, сто-
мниве.

Стомнана, стомничено
стомнине.

Стомната, стомниче-
то, стомните.

(Стомни).

Страна, странава,
страниве.

Странана, страната,
страњето.

(Страни).

Сера, сереш, сереме.

Серел, серело, сереље.

(Сереље).

Посран, посрана, по-
сранип.

Постраа, пострала,
постраље.

Се разумена, се разу-
меваш, се разумеваме.

Се разувевал, се ра-
зумеваа, се разуме-
ваље.

(Се разумевајед).

Сијов, сева, сиве.

Сијод, сета, сите.

(Сешчоје).

Се веља, се вељнш,
се вељиме.

Севељид, севељела,
севељеље.

Кји крип, ајо крипи,
ата крипа.

Пориун, поритен, по-
рим на.

Карји, карји, екан
рји.

Порије, варије, пор-
јин.

Карије, поранте, по-
ришмеа.

(Поришмеа).

Сан, кји сан, ката
сан.

Ајо сан, те сани, ата
сан.

Штамба, кји штамба,
ката штамба.

Ајо штамба, тештам-
ба вог-џ, те штамбат.

Те штамба, те шам-
ба, те штамбат.

(Штамбат).

Ана, кји ана, ката,
анат.

Ајо ана, те ана, те
анат.

(Анат).

Подита, подите теи,
подитем.

Кадите, кадите, кан-
дите.

(Претадите).

Дитет, аште дитет,
аште, дитет јан.

Кадите, кадите, кан-
дите.

Упомаривешт, упомар-
веш теи, упомарив веш-
шт, на.

Упомаривешт, кан-
упомаривешт.

(Упомаривешт).

Кји цита, кја ците,
ката цитет.

Те цити, те цити, те
цитат.

(Потуџи).

Упоојеш теи, упоојеш-
теи, упоојиме.

Упоојеш, канпоо-
те, канпоојеште.

Бутузу, отузу, отуз-
лари.

Отурурум, отурурс-и,
отуруруз.

Отурурмиш, отурур-
миш, отурујорлармиш.

Отурур, отурурмиш,
отурујорлар.

Отурурдум, отурурад,
отурујорларди.

(Отурмаг).

Отлауг, буотлауг, буот-
лаугјери.

О отлаугу, шу отлаугу,
о отлаугјери.

Тести, бу тестија, бу
тестијери.

О тестији, тестијази,
отестијери.

Тестија, тестијази шу
тестијери.

(Тестијер).

Тараџ, бу тараџ, бу
тараџлар.

О тараџи, шу тараџи,
шу тараџлари.

(Тараџлар).

С-чар-и, с-чарс-и, с-
чариз.

С-чармиш, с-чармиш,
с-чајорлармиш.

(С-чмаг).

С-ч-етир, с-ч-етир, с-
ч-етирлар.

С-чмиш, с-чмиш, с-
чмишјер.

Алашир-и, алашир-
син, алашијорлару.

Алаширмиш, ала-
ширмиш, алашијорлар-
миш.

(Алашијорлар).

Буениси, бу еписини,
бу еписијер.

Еписини, еписини, е-
писинијери.

(Хершен).

Аи-а-р-и, аи-а-р-и,
аи-а-рларна.

Деџир, деџирмиш,
деџирмишјер.

У това, у таја, у тије.

У ово, оваја, у овије.

Ужина, ужинава, у-
жиње.

Ужината, ужинана у-
жињено.

Ужинав, ужинад, ужи-
наме.

Ужинал, ужинала, у-
жинаље.

(Ужинање).

Урда урдава, урдиве.

Урдана, урдата, ур-
дите.

(Урдари).

Угар, угаров, угарите.

Угарон, угарод, уга-
рито.

(Угарење).

Учен, учена, учени.

Ученијон, ученана, уч-
ениње.

Ученијод, учената, уч-
ениште.

(Учење).

Умрел, умрела, ум-
реље.

Умрен, умрена, ум-
рени.

Умренијов, умренава,
умрениње.

Умреново, умреното,
умрениште.

(Умирање).

Умен, умна, умни.

Умнијон умнијод ум-
ниње.

Умнијов, умното, ум-
ниње.

Умново, умнава, ум-
ниште.

(Умејење).

Иде ајо, иде аја, иде
ата.

Иде кјо, иде кја,
иде ката.

З-м-р, аја з-м-р, ката
з-м-ра.

Те з-м-р, аја з-м-р, те
з-м-рат.

Кат з-м-ра, аја з-м-
ра, те з-м-рат.

Ка з-м-ра, аја з-м-
ра, те з-м-рат.

(З-м-ромеа).

Ѕиз, кји љиз, ката
ђиза.

Ајо љиз, те љиз, те
ђизат.

(Ѕизар).

Љароум, кји љароум,
ката љароум.

Ајо љароум, те љаро-
ум, те љароумат.

(Љаромеа).

Мсоум, мсоум, мсоум
јан.

Ајо те мсоум, кја,
темсоуми, ата те мсоу-
мад.

Ајо мсоум, кја мсо-
уми, те мсоумад.

(Мсомеа).

Поевдес, покаевдес,
поканвдес.

Вдес, вдес, вдес јан.

Кји тевдес, кја тев-
дес, ката тевдеса.

Кјо тевдес, кја те-
вдес, ата тевдеса.

(Вдекмер).

Меншин, меншин, ме-
ншин јан.

Те меншин, те мен-
шинат.

Кји теменшин, кја
теменшини, ката темен-
шинат.

Кјо теменшини, кја
теменшини, ата темен-
шинат.

(Дини сор).

Ому ичине, шум, и-
чине, шумдар ичине.

Буну ичине, буну и-
чине, бундар ичине.

Оиљаник, бу оиљаник
бу оиљаниклер.

Оиљаниги, о оиљаник,
о оиљаниклер.

Оиљаниклаадим, оиља-
никлар, оиљаниклајоруз.

Оиљаникламиш, ои-
љаникламиш, оиљаник-
ламишлар.

(Оиљаник кламаг).

Екшиме, бу екшиме,
бу екшимељер.

Оекшиме, шу екшиме,
оекшимељер.

(Екшимеиљер).

Надас, бу надас, бу
надаслари.

О надаси, шу надаси,
онадаслари.

(Надазламаг).

Алашик, адашик, ала-
шиктирлар.

Оуриги, урагаи, оури-
љери.

Окумиши, окумишаја,
окумишљери.

(Уренмер).

Уљмиш, уљмиш, уљ-
мишљер.

Уљи, уљи, уљидирлар.

Бу уљиб, гу уљигад,
бу уљмишљери.

Бу уљуги, шу уљуги,
меркум уљљери.

(Уљум).

Ак-а-љи, ак-а-љи, ак-
а-љидирлар.

Оак-а-љиги, оак-а-љиги,
оак-а-љиги.

Бу ак-а-љиги, бу ак-
а-љигаји, бу ак-а-љиги-
љери.

Бу ак-а-љигази, бу
ак-а-љигази, о ак-а-љиги-
љери.

(Ариџик).

Ујадувања, уја-
дувања, ујадевана,
ујадевана.
Ујадевано, ујадевано,
ујадевано.

(Ујадување).

Уверен, уверена, уве-
рени.

Уверен је, уверена је,
уверени се.

Уверенсу, уверенси, у-
веренисме.

Уверисе, уверида се,
уверисе се.

(Уверавање).

Ф.

Фаља фаљин фаљиме.

Фаљил, фаљила, фа-
љиле.

Фаљид, фаљеше, фа-
љоје.

Фаљено, фаљена, фа-
љони.

Фаљеноно, фаљенана,
фаљенине.

(Фаљење).

Фала, фалати, фала-
ван.

Фаламу, фалаје, фа-
лави.

Фала нему, фала не-
изе, фала њима.

Фала тебе, фала ме-
не, фала нам.

Х.

Харно, харна, харни.

Харноно, харноно, ха-
рнине.

Харното, харната, ха-
рница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

(Харноне).

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

(Харноне).

Ф.

Пољавди, пољавди-
ротен, љавдирион на.

Каљавди, каљавди-
ро, канљавдиrove.

Љавдироје, покаљав-
диroје, пољавдирован.

Љавдирошин, љавди-
рошин, љавдирошин јан.

Телавдирошин, те-
љавдирошин, телавди-
рошин.

(Телавдиroне).

Тепач, тепач, тепача.

Поботепач, поботепач,

Поботепача, поботепача,

Поботепача, поботепача,

Х.

Менр, менра, менр-
јан.

Менр, менра, менр-
јан, менр, менра, менр-
јан.

Менр, менра, менр-
јан, менр, менра, менр-
јан.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Харноно, харноно, ха-
рнине, харница, харни-
ца, харница.

Ф.

Мет едер-м, мет едер-
с-и, мет едериз.

Мет едермиш, мет е-
дермиш, мет едерљер-
миш.

Мет, едејор, мет еде-
рди, мет едерљерди.

Метљи, метљи, мет-
љидирлар.

Метљиги, метљигаји,
метљигљери.

(Мет едејегн).

Метих едер-м, метих,
едер-м сана, метих е-
дер-м сизе.

Метих едер-м она, ме-
тих едер-м панабаја, ме-
тих, едерм панабиљере.

Метих, она, метих о-
панабаја, метих опана-
биљере.

Метих сана, метих ба-
на, метих бизе.

Х.

Ислах, ислах, ислах
лар.

Бу ислах, о ислах,
онслахлари.

Онслах, онслах, о-
ислахлари.

Цар, царство, цар-
ства.

Царок, царикни, ца-
режни.

Царство, царство.

Царско, царола, цар-
ски.

Царското, царската,
царските.

Цаа, цаа, цаа.

Целијед, целата, це-
лети.

Целоно, целоно, це-
лоно.

(Цело).

Цри, цриа, цри.

Цриово, цриана, цри-
ни.

Цриото, цриата, цри-
ито.

Цријан, цријон, цри-
тани.

Црива, цриха, црих.

Цана, цанаа, цанаа.

Цанаа, цанато, ца-
нати.

Цанаа, цанаа, ца-
наа.

Цана, цана, цана.

Цана, цана, цана.

Цана, цана, цана.

(Цана).

Цана, цанаа, ца-
наа.

Цана, цанаа, ца-
наа.

(Цана).

Цана, цанаа, ца-
наа.

Цана, цанаа, ца-
наа.

Цана, цанаа, ца-
наа.

Цана, цанаа, ца-
наа.

Цана, цанаа, ца-
наа.

Цаа, цаа, цаа.

То цаа, то цаа, то
цаа.

Кја цаа, ао цаа, аа
цаа.

(Цаа).

Соз, соз, соз.

Кја соз, кја соз,
кја соз.

Аја соз, аја соз,
аја соз.

Кја соз, кја соз,
кја соз.

Зја, зја, зја.

Пирца, пирца,
пирца.

Пирца, пирца, пир-
ца.

Пирца, пирца, пир-
ца.

Пирца, пирца, пир-
ца.

Пирца, пирца, пир-
ца.

Пирца, пирца, пир-
ца.

(Пирца).

Кри, кри, кри.

Кри, кри, кри.

(Кри).

Надкни, надкни,
надкни.

Бу надкни, бу над-
кни.

Бу надкни, бу над-
кни.

Домастер, дома-
стер.

Домастерица, дома-
терица.

Натон, натон, натон.

Битенка, битенка,
битенка.

Бу битенка, битен-
ка.

(Битен).

Нара, нара, нара.

Букара, букара, бу
кара.

Букара, букара, бу-
кара.

Карица, карица,
карица.

Пака, пака, пака.

Пакара, пакара, па-
кара.

Пакара, пакара, па-
кара.

Пакара, пакара, па-
кара.

Пакара, пакара, па-
кара.

Пакара, пакара, па-
кара.

(Пакара).

Тара, тара, тара.

Тара, тара, тара.

(Тара).

Чекан, чеканш, чекаме

Чекан, чекана, че-

Чекан, чекан, чека-

Чекано, чеканше, чека-

(Чекање).

Чина, чиниш, чинише.

Чинна, чинна, чин-

Чинна, чинна, чинад.

(Чиниње).

Чегал, чегалов, чег-

Чегалов, чегалод, че-

(Чегљи, превје).

Чата, читаш, читамо.

Читаа, читала, чи-

Читадо, читад, чита-

(Читање).

Чкуџав, чкуџава, чку-

Чкуџавијов, чкуџава-

Чкуџавијон, чкуџа-

Чедо, чедово, чедава.

Чедото, чедоно, че-

(Чеда).

Човек, човеков, чове-

Човек, не, те.

Часок, часоке, часок.

(Часок).

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

(Чарма).

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

(Чарма).

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

(Чарма).

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

(Чарма).

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Чарма, чарма, чарма.

Шаренајод, шарена-
та, шарените.
(Шарено).

Ја.

Јавнав, јавна, јавна-
миве.

Јавназ, јавназа, јавна-
назе.

Јава, јаваш, јаваме.

Јавало, јавад, јава-
јед.

(Јаване).

Јарем, јаремон, јара-
миве.

Јаремон, јаремод, ја-
реми не, те.

(Јајарем).

Јагодка, јагодкава,
јагодкиве.

Јагодкана, јагодката,
јагодкине.

(Јагодеки).

Јада, јадеш, јадеме.

Јал, јала, јаље.

Јадел, јадела, јадеље.

(Јадеље).

Ј.

Јино, јинов, јиноски.

Јуно, јунов, јуновски.

Јорџа, јорџајон,
јорџоски.

Јурџа, јурџаме,
јурџоски.

Јорџа, јорџа, јорџа.

Ј.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала, јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Јајала, јајала,
јајала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Ојала, ојала,
ојала.

Кажими, како произ-
легајед овие наречија,
ако знајеш.

Од.

Неје, противно, ни,
царству а ни њима, току
треба секој да се фад
сосвоје наречије, и поно-
сид зашто мије знајеме
аџи у секоје село има
од родовине имиња да
и овде од родовине и-
мајед имиња меѓу њих
само за једно познава-
ње меѓу себе. Току сво
како произлегајед ови-
је наречија, а свако на-
речије је, меѓусобно, у
љубов.

Пи.

Кажими со ред и ис-
толкуваими ако знајеш.

Од.

а, Брс-јаци, ђасе ре-
чед нешто снажно, бо-
шњачка је реч.

б, Кардаџија, је реч
арнаудска.

Зашто долномакедон-
ци се мешајед со арна-
ути, у зимно, времс, п-
дад арнаутине, со овци
на зимовиште.

А љете одад долно-
македонци у Албанија,
на љетување, со овци.

Да затова некои Ма-
кедонец у место да ре-
чед арнаутски, кадаџе,
а тои, рекол, кардаџе.

Ето од това речува-
ње на долномакедонци,
им останадо, име, кар-
даџија, а тије и гор-

Дитому, мерен, еде,
барому, марвешт, по-н-
дји.

Уп.

Нук аште, мерен, м-
претени, адоде, мар-
атура, подурен, мерен,
тадаџе, аште, мерен,
тобегис прсе, мерен, м-
си токиште иде пас, вет
катунд, нка пас, фисат,
емин киште пасде кату
нка фисат, киштен емин
намрдете, веч, пре, џи,
џофмеа, пофуре си по-
диџи, ката, емин, адо-
пас емин аште нка фп-
сине, мад намрдетес.

Пу.

Дитому, мерен, еде,
барому, марвешт, по-н-
дји.

Уп.

а, Брс-јак, дот, уот,
њисен форт фјаџ бош-
њакисе аште.

б, Кардаџе, аште фја-
џи шкип.

Прсе македонисе, по-
штис упрзијен мешап-
итар иде мотивте дим-и
повјен шкипитар меде-
џет и-димин порош.

Апо иде мотивте ве-
ра по швоини поште ма-
кедонисе иде шкипини-
ја прен такодосин, де-
џет.

Аџе, иде, македонска,
попреаје џиџи, маке-
донисе иде венд, таот
шкип, кадаџе, апо аџи,
кешаш, кардаџе.

Че нка адо фјаџ, ма-
кедонисе токиште аџи-
мбет емин кардаџе, еде

Бана табире, аште,
ден чикајорлар, ба, ан-
лацаклар, егер, бикар-
сен.

Пу.

Току денџ не пади-
шаџикте, не дахи он-
лара, нџа ерџесе, аште,
зиџи џи џенди емин,
мет едсиџ џендини,
ки билџирис џи херџи,
џоје задеџерин исмиџе-
ри вар ве бурда, дахи,
задеџерин, исмиџери,
вар арада саде бир бе-
џемер ичин, нџа иште
нас-л, бу исмиџер, чи-
кајорлар, зира, херџир,
ан-лацаги, џиџиџи, ве
мабениџерин, конушма-
гидир.

Су.

Бана табиреџе с-ра-
иџен ве дахи бана тер-
цуме ед.

Пу.

Брс-јаклар денџеџе,
биршен тенекуветџи бо-
шњакче соз дир.

б, Кардаџеџер деџек
арнаудџес созудир.

Начин ашаа македон-
лулар кариниџлар, ар-
наудларџен, кџи зема-
нинда арнаудлар џеџи-
јорлар кџиџаја коџиџа-
риџен.

Дахи, јаз, земаџиџа,
џидејорлар, ашаа, ма-
донаулар, арнаутџа,
коџиџаџиџен јазџа.

Ѓаџиџа, бирџиџа, ма-
кедону арнаудџес, де-
јеџек седиџине, кадаџе,
нџа мерџиџа деџиџа, кар-
даџе.

Иште ол себесиџи,
аџаџа, македонска,
каџиџиџтер кардаџе.

ни и долни македонци, и албанези сиве браќасе.

п, Уљуфи, реч је, арнаудска која значи млијод или млиште арнаути вељад ор уљуф, а мије мљечек.

г, Јуруци, реч је турска, која кажувад одачи.

д, Помаци бошњачка реч је, која значи, тргнати се.

е, Кржалија, турска, реч је, а това је живод на суво.

ж, Куцовласи, ђасе, речед, зашто, неје, еднаков збород, со каравлашки, а това се, вељид грчки, неједнаково, зборување а које је од еден јазик, куцо да затоа ђасе речед, куцовласи, зашто, неим је, збород еднаков, со каравласи.

з, К-ракачани, турска реч је, која вељид, бегајед порички или ридови.

А тије се грци и грчки зборувајед, и со се, фамилији, со овци одад, зиме, у долна, македонија и у тесалија, у планинско живувајед, со се фамилији и по краи стоканам си правад колиби, у летно време в горна македонија.

И арнаути име посад по јазикод њихни.

тепр-ис, еде, поштис, македонисат, шенпас, цит в-лазер јан.

в, Уљуфи, фјаљ, аште шкип, ц-ла, дистоје ор уљуф, сеи уљуфин уљуфат предови димсетар.

г, Јурук ѓи фјаљ, аште турчишт ц-ла дистоје шкони.

д, Помават, фјаљ бошњакисе, аште, ц-ла, дистоје удак.

е, Кржали турчиште фјаљ аште апо ајо аште поромеа ирми, сати.

ж, Куцовлах дот фот прсе нук аште сеси фјаљ мекаравлахишт апо ајо уојет гречишт циљ нук аште, сеси кувендумеа, ано нка, ѓи, гјуха шкелче по преајо дот уојет куцовлах прсе нук поекишњен фјаљ ишт, сеси ме, каравлахисе.

з, К-раканчан, турчишт фјаљ, аште, ц-ла, фот икии мбас мантипес сеи кодра.

Апо ата јан греч еде гречиште кувендоин еде ме цит, фисин, еде, ме, дент шкон, дим-и, нде, македоните, пошт, еде, нде, јенишер, ало, нде, македоните, тепр, нде, бјеникат, пороин, мецит фисин нге ѓајат, етисе, побароин, в-цола, нде мотвите бејарис.

и, Шкипитарат, емин поћоин, мбас гјуха, те ветис.

зира, онлар, не јукариљер ве ашаја македонлар, битуну, бирадерлар.

в, Уљуфлер, арнауд, созудир ѓи дејерек сефкили, јат, јаврум достум аретлине, ве емшериљер.

г, Јуруклер, демек, турче созидир анги диверен ѓидељер.

д, Помак бошњакче, созудир, ѓи анги диверен чек-ли биршен.

е, Кржали, турче, ве арнаудче ѓељамдир пља меркум дејерек, к-рда, јашамаги.

ж, Куцовлах, деиљецек чунки бирџинс оламанб, мухабети каравлахчес или зира меркум деиљир урумџес бирџис сонљемемер сонљешини ангисп, ѓи бир ѓипсаниден, олуб, аксаан, биршен иља онучин деиљецек куцовлахлар чунки онларин, мухабети, бир цинс деиљ каравлахларилен.

з, К-ракачанлар, турче созудир, анги дејор ѓи к-ра, јат баира, качанлар.

Иља онлар урум дилар ве урумџес мухабет едејорлар, ве ѓадеси иљен, бојунлар ардинда, ѓидејорлар в-ци-и ашаја македонијада, ве, јенишепрде, даки јаз-и јукари македонијада, ѓанља лар ехалиједе јашарлар, задеси, иљен, ве, онларин, мал-јанинда, ѓендине, појста, јанарлар јаз-и земанинда.

и, Арнаудлар-и, исми чивајор ѓенди, ѓисани, сурједте.

ј. Гогоши се, дљемо, арнаудско.

к. Музићари се од западна албанија, у музи-
ћија.

л. Игрибозли, јепир-
цисе само у солун има.

м. Јеврен имајед на-
многу, се, у солун, а м
у серез, битола, и ско-
пје, у албанија.

н. Грци имајед у кала-
марја, и преку, карааз-
мак, кон југозападу, од
солун.

о. А мијаци, од каде
произлего, това, име,
кажми све со ред ако
знајеш.

Од.

Мијаци, ха се, речед,
едно име од сиве маке-
донци, зашто мијаци се
дондени, наипред, у
македонија кога се на-
селаувае у илрији да
затова едно.

А друго, това име је
произлезено овака, све
помеђу себе намиљос си
вељад.

Кон је од босна бош-
њак или мнозина бош-
њаци се вељад кон је
од, шумадија, шумади-
нсп, или мнозина, шу-
мадинци ато је од ма-
кедонија македонен, и-
ли, мнозина, македон-
ци, мијаци.

А Мијаци се вељад,
а та това, зашто имајед
уште еден јазик, од о-

ј. Гогоши се, дљемо,
арнаудско.

к. Музићари се од за-
падна албанија, у музи-
ћија.

л. Игрибозли, јепир-
цисе само у солун има.

м. Јеврен имајед на-
многу, се, у солун, а м
у серез, битола, и ско-
пје, у албанија.

н. Грци, вишто, иде,
каламарија од прате-
кара азмаки пре к-бле.
утиса дилли на села-
нине.

о. Апо, мијакат, вка,
куу, подиле, ајо, емни,
диотому цит мерен по-
н-дји.

Уп.

Мијакат, дот, уеојет,
ил, емни, вка, биткуи,
македонисе жбас бјуха,
те шкиншт прсе мија-
кат, јан, арде, мапара,
иде македонија кур по-
увшатукан иде илрији
но пре ајо мија.

Апо ћетер, ајо емни,
аште дил ћеманку цит
напрдате ветрес, меда-
линми посални.

Апо, ајо, аште, ејал,
цели, аште, или босна,
бошњак уеојет кале а-
ште вка, шумадија, шу-
мадинсе уеојет ато куш,
аште вка македонци ма-
кедонисе уеојет сеи ми-
јакат.

Апо, мијакат, уеојет,
или ато, прсе аштеи,
или ато, прсе аштеи,

ј. Гогоши се, дљемо,
арнаудско.

к. Музићари се од за-
падна албанија, у музи-
ћија.

л. Игрибозли, јепир-
цисе само у солун има.

м. Јеврен имајед на-
многу, се, у солун, а м
у серез, битола, и ско-
пје, у албанија.

н. Урумлер, ћејеме-
риједе, вар, ве караз-
мактан отеде к-бле јун
батиси тараза селани-
ктен.

о. Ја мијаклар нере-
ден меркум исми чика-
јор, бана, табир, еиле,
битуну, с-ранљен, егер,
биљирсен.

Џу.

Мијаклар, ан-лаџак,
бир исми, битуну, маке-
донаулардан ничан ми-
јаклар ћељели дилар,
ен евељ, македонјада,
ачан јерљешмеги зена-
нда, ромаџиларин, у-
ћес-иде, зира, онунчун,
бир.

Дахи, ганре, меркуи,
исми, боиле, или ато,
еп ћенди ма билија,
де шакаја сон аштеи.

Зира босна ато аште,
нијак, јат аштеи, или
швјаклар, а до аштеи,
шумадијанин ато аштеи,
мадинли јат, аштеи,
шумадинџилар аштеи,
исе македонци аштеи,
медонау, аштеи,
чокалугу, македонци,
исе мијаклар.

Зира мијаклар аштеи,
ве бунучун, аштеи,
онлар-н, вар, аштеи,

THE OFFICE OF THE
ATTORNEY GENERAL
STATE OF NEW YORK
ALBANY

Figure 1

**THE NATIONAL ASSOCIATION OF
STATE BAR ASSOCIATIONS**

Тога је много немача
 са своје млау, збрани,
 да дођу току невољ-
 ку само да знају.

Генерал, зборник

[illegible][illegible]

II*

1. Activity on every
 2. day of the week

[illegible]

договоры. Он счи-
тал, что для нас не-
обходимо было пере-
смотреть договоры, на-
стоящие на нас, а не
на них.

Наша задача была не-
столько, тактично, как стар-
ше, а скорее:

Ит.

[illegible]

**ДЛЯ
ДУЖИРИ**

BO, HO, TO. HOH, OB, OH,
E, TE, SHE, JO. OA, A, U,
A, A, E, OTH, DO, OM, DEJO,
... (HAB, DONESI) (ZBO-
... (OTGONOPRYEGO, NA-
... HAD, NEKOJA, RA-
... HODOTOPHAK, NE-
... SYDA, TO, HAD, OFAD,
... HADYU, OTHAD, (OTHA-
... HADYU, A, A, E, OTH-
... JOTA,] (HAB, DONESI,
... HAD, DONESI, HAD, DONESI,
... HAD, DONESI, HAD, DONESI,
... HAD, DONESI, HAD, DONESI,

(калосни, ов, он, од, ље; а, о, и, е, не, те, лебон, ле, те,) и многу други.

Какви, се, уметности, иџи, рунџи, у Македонија, кажиџи ако знајеш.

У Македонија рукоједицие, некаде се развиени, и напредни, а некаде непаобразени, току, деца треба да се зборуваат, остануваат у третиот класи, на зборуваме, и у којкује, кусо, и неразвијено, умејено, њаго упишете све каде што је кусо.

Оваја словања азбучна казује тона, овује букви славјански или наци и под њих грчки и латински, да затеви секој и сам може сироти нашаве букви ђа познајед и грчки, пак и латински пак после мује, готов пут за друго јавични књиги читање и познавање.

Бурда дорд, лисанијед, елиф, супара, белепенди, турче, славјанчес, латинцес ве урумцес дахи ила чунки турчелавијер бу басмазнеле одма-
иб себобинден жеркум елиф супара учуңу аитабда илк седирде беле-
пек һи лисанијери шеирд еде суријед те.

Славенски	а	б	в	г	д	е	је	ж	з
Грчки	α	β, μω	β	Γ, γ	Δ, δ, ϑ	ε, Ε	γє	τз	ζ
Латински	A	B, b	V	G	D, d	e, E	je	Ž	Z
Словенски	и	Ј	к	л	м	н	о	п	р
Грчки	η, Η	ι	Κ	λ	μ	ν, Ν	ο, ω, Ω	π	ρ
Латински	I	j	K	L, l	M, m	Nn	o, O	P	R
Словенски	с	т	у	ф	х	ц	ч	ш	џ
Грчки	σ	Τ, τ	ου, υ	Φ	Χ	τ, Ϛ	τϚ	ς	ϝ
Латински	S	T, t	U, u	F, f	H, h	z,	tš	š	J
Словенски	ја	џ	ћ	ћ	џ	ју			
Грчки	γα	Θα	γ	χ	Ζ	γου			
Латински	ja	θ	gje	č	dai	ju			

Г.Г. ПРЕДУПИСНИЦИ КОЈИ ПОРАЧАЈЕ КЊИГИ.

СОЛУН.

Г. Борђе Тиквешки апџија у вардар маале 1 књ. г. Тенопоне Пана-
рџи кукушки а учитељ дуудларски 1 књ. г. Јован богослужитељ свјаште-
ниџ дуудлар. 1 књ. г. Трико јсо. Мидоски манс. мѣкар 1 књ. Огнен јес.
Краноски кал. мѣк. 1 књига.

КУКОШ, окру. солунско.

Г. Димитар Илијев, пловдивец, управн. учѣлишки, 2 књ. г. Николаи
г. Дједокириловиџ учитељ, г. Иван Хр. Измирѣјев, учитељ, (а ученица)
Петруш Т. Грков уч. 3. р. Борђе Хрв. Тишин уч. 2. р. Нано Танов уч. 3.
р. Борђи Тенов, Костов, уч. 3. р. Борђи Хр. Пандов уч. 3. р. Никола То-
доров уч. 3. р. Борђи Ха. Дежов, уч. 3. р. Иван Атанас, Хаџи Николов,
уч. 3. р. Иван Нако Дупков уч. 3. р. Борђе Поне, бојадѣја уч. 3. р. Дино
Хр. Пргов, уч. 2 р. Борђи А. Грбучов уч. 2 р. Христо Т. Овчаров уч. 2 р.
Борђе Д. Саклов уч. 2 р. Борђе Андонов уч. 2 р. Димитре Транков.

СТОЈАКОВО, окру. кукушки.

Г. Божиц, г. Белов, учитељ шкољски, Борђе Д. Стамков тер. (а уче-
ница) од 3 р. Дино Ст. Мандалов, Христо Костадинов, Христо Иванов,
Христо Арабулов, Борђе Заевров, Гос. Поп. Стојан, за сына Христа уч. 2
р. (ученица) од 2 р. Гоне Х. Војанов, Пено Аг. Мандалов, Атанас Хр. Ма-
даров, уч. 1 р. Васил Анчанов уч. 1 р. Мицо П. Ковачов, јаквачки.

ВОДЕН.

Г. Јованче Танов тр. Г. Танас Тоља саадѣја, г. Мицо Дончинов, од
лаворѣноѣ м. самарѣ.

ВРАЊЕ.

Г. Манасија П. Стошаков учитељ врањски, (а ученица) Цветко Хрис-
тов уч. 1 кла, Тома Петров уч. 1 кла. Иван Алексијев уч. 4 кла, Атанас
Танов уч. 3 кла. Монсе Нешов уч. 4 кла, Иван Несторов од Јовац уч. 3 кла.
Г. Милонко Веселиновиџ учитељ врањски 5 књ. Стојан Стефановиџ
уч. 3 р. Димитрије Х. Василев уч. 3 р. Милутин Марковиџ уч. 2 р. Ди-
митрије Миѣнѣловиџ уч. 2 р. Тома Арѣтоновиџ уч. 2 р. Димитрије Стоја-
новиџ уч. 4 р. Јован Х. Василев уч. 2 р. Аксентије П. Вориџ уч. 3 р.
Сара Стојанѣвиџ уч. 2 р.

ВЛАСОТНИЦА, окру. Љесковечко.

Гос. Петар учитељ, богоговје, протопоп Г. Анађија Станови, г. Михайл Протић свештеник, г. Алекса Цеки мајстор, кшар, г. Ташко Јовин, терзија.

МАЉИНО, окру. куманоско.

Г. Анастас Марковић, учитељ богоговјени, г. Арсеније свештеник, содо. Јанков Петруш Соколовић, Пано Вељков, Тасо Марков, Мане Сефарим 2 књ, Давко Наумовић 2 књ.

СОПОД, кумановск, окру.

Г. Анастас Поп. Трашков, 1 књ. Димитрија Арсовић 1 књ.

ПРИШТИНА.

Г. Милан Д. Ковачевић учитељ за синове Николу уч. 3 р. осно. шко. С-рбислава и Радивоја 3 књ. (а ученици) Зафир Костић уч. 4 р. Спиро Аксентијевић уч. 4 р. Пана Михаљовић уч. 3 р. Грачаница црква окру. при. Александер Поповић уч. 4 р.

Г И Л А Н Е.

Г. Коста Траић учитељ осно. шко. 1 књ. (а ученици) Трашко Антић, б. Борђе Поп Марковић уч. 3 р. Петар Јовановић уч. 3 р. Петар Николић уч. 2 р. Папајод Васиљевић анђија.

ЧУЧЕР село, окружје скопско.

Г. Ацо Јовановић учитељ 1 књ. г. Ристо Ацков земјед. 1 књ. Митар Миљенков мајстор тесач. за сина Стојана.

МИРКОВЦИ, село.

Г. Михайл И Пендароски учитељ 1 књ. Триче Стојанов уч. 2 р. 1 књ. Вељко Ацов Ковачески земјед. 1 књ. Ивко Стевков Дабовић земјед. 1 књ. Поп Никола Пејоски од бразда за сина Лазара 1 књ.

БАЊАНИ, село.

Г. Борђија Кајовски свешт. за сина си Димитрија 1 књ. Преподобни јеромонах г. Х. Тарасија 1 књ. Никола Поп. Урошов 1 књ. г. Марко Урошевић учитељ 1 књ. Вељко Јовановић уч. 3 р. 1 књ. Перо Ацовић уч. 3 р. 1 књ. Анђелко Петровић 1 књ.

ЉУБАНЦИ, село.

Г. Анђелко Раилов свештеник за сина си Борђија 1 књ. г. Стојан Трајанов учитељ 1 књ. Павле Гркоски уче. 1 к. Ристо Милошов уче. 1 књ. Гаврил Хади Вељковић уче. 1 књ. Димитрија Станковић уче. 1 књ. Ивко Стојковић уче. 1 књ. Крсто Миљчев уче. 1 књ. Петко Миљев уче. 1 књ. Антонија Петров уче. 1 књ. Недељко Вељков уче. 1 књ. Ацо Недељков уч. 1 књ.

ПОВУЖЕ, село.

Г. Стојко Ивковић учитељ. 1 књ. Јордан Николовић ученик 1 књ. Петровић ученик 1 књугу.

ОБРЕНОВАЦ, Шумадија.

Ступице г. Гаврило Давидовић професор математике.

Танасије Михаљовић трг. 1 књ. г. Петко Мирчевић тр. за синове
и Раја 2 књ. Мановље Јовановић за сина Ђоку 1 књ. Стеван Нико-
лић зацаја 1 књ. г. Павле Илић писар општин. 1 књ. Јован Милосав-
ијаса. Дрногорац 1 књ. Јован Ристић кенд. мејдан. из Црне Горе 1 књ.
Томашевић кад. берберски 1 књ. Аранђел кендлер 1 књ. Пајо Јанко-
вић зацаја 1 књ. Коста Мушкатировић кад. трг. 1 књ. Милош Брђиош
и Миливоја 1 књ. Нинко Вјеслајц бошњак 1 књ. Петар Вељановић
и зацаја за сина Ђоку 1 књ.

БЕОГРАД.

Митрополит високопреосвештенство, Митрополит Српски г. Микан 2 књ.

Г. Панта Срећковић професор велике школе, за децу своју, Зора и
ица, 2 књ. г. Жубомир Калјевић 2 књ. Никола Радосављевић трг. за
Тихомира уч. 1 р. основне школе 1 књ. Милош Томашевић мајстор
ијски 1 књ. Лазар Лазаревић мајстор браварски 1 књ.

В Е Љ Е С.

Андрија Радичоски од Оморани мајстор тесачки 1 књ.

БРУШОВО.

Илија Трајковић Ђинаковски, м. зид. 1 књ. Нађе Ристић м. зидарски
и Милош Николић м. зид. 1 књ.

ОХРИД.

Г. Коста Шумићкоски мајстор 10 књига.

ОРАШКАЦ, варош (Добра).

Г. Станко Лазаревић уч. дорански 3 књ. Борђе Симоновић учен. 4
Тасе Стрелински уч. 4 р. Гале Трапчев уч. 4 р. г. Трапче Буревић опин-
и г. Јанко Милош зацаја за сина си Галигора 1 књ. г. Тасе Мијов,
ица за сина Илија 1 књ.

КУМАНОВО.

Г. Милада Хр. Павловић учитељ куманоски 1 књига.

КУМАНОВО, ресенско.

Г. Димитрије Д. Милошевић уч. 1 књ. Андрија Наумов, Милош Ди-
и Хр. Милош, Милош Милошевић, Татарче, Сотир Т. Чукаљев, Дими-
и Хр. Христов, Милош Милошевић, Тасе.

КУЧАВА, варош (Добра), рож. прес. богородица учитељ школ. Д.

Село РАШТАНИ, Борџа Манастир 4 разреда.

Село З-РЕЉЕ, Слава Радна уче. 2 разреда.

ПРЕШЕВО, село.

Цветан Поп. Димитријев уче. 3 р. Грето, деспотов уче. 3 р. Брето
вев уче. 2 разреда. Стефан Велков уче. 2 р. Манастије Тодоров уче. 2 р.

Село, БЕЉИЦА, Раде Мијанков уче. 2 разреда.

Село, БЕНЧЕ, Ставре Трајанов уче. 3 р. Поп. Трнев уче. 2 р.

Село, СЛАТИНА, Костадин Вожић уче. 4 р.

ВОШТАРАНИ, окружје рељинско.

Васиљ Стојатов андија 1 књига, Ване Поп. Транчов од острова 1 књ.
Велјан Стојков симидџија 1 књ. Наце Дуцов Чеганец 1 књ.

ГАЉИЧНИК, окружје деборско.

Поп Арсеније Бор. Попоски, свештеник, замнукови, Борџа и Авросија
2 књ. г. Глигорија Јџ Попоски прота. г. Мељхиссекек п. к. Попоски свештеник 1 књ. Браћа Фрчкоски живописци, а синови Макријови, г. Христо за синовима Елифантија и Дамјана, г. Исак за сина Овентија, г. Кузман за синовима, Маркија и Антима, г. Трашко Негријов дрворезец, замнукови Георгија и Таннета, госпо. Михаљ Бурчинов за браћаму Панета и Георгија, Томо М. Пуљевски за синовима Митрета и Крстета, г. Никола Јанк. Пелароски, манс. живописец, г. Стамад Огн. Алаутоски челник манс. за синовима Мијанџа и Серавиџа 2, књ. Секо Д. Кутрески, за сина Анатолија, 1, књ. Симон Текаја, И. Тортески 10 књ. Димо Текаја Сми. Тортески за синовима Николу и Марка 2 књ. Авросија, Иљ. К. Тортески 1 књ. Дамјан Живоски за синове Панајотџа, г. Јанко Постољов уче. гаљички 1 књ. Наце Ле. Бошоски ученик 4 раз. Арсенија Јако. Каргоски уче. 1 раз. Равањ. Сте. Каргоски уче. 2 раз. Томо Арс. Томоски уче. 4 разреда. Монсо Н. Музески уче. 4 раз. Аврам Тод. Томоски уче. 4 раз. Матре Јџ. Каражески уче. 4 раз. Хаџи Глигор Ку. Бузароски за синови Кузмана и Нестрора 2 књ. Крстодин Гавр. Бошоски ученик 3 разреда, Љија Серав. В-лески, ученик 4 раз. Аврам Сед. Грандески ученик 2 раз. Јордав Ми. Голчески ученик 2 раз. Девесиљ Пос. Пакоски ученик 2 раз. Соаронија Беш. Музески ученик 2 раз. Смиље Ст. Јурукоски ученик 2 раз. Крсто М. Чапароски уче. 2 раз. Риста Ми. Попоски ученик 4 раз.

ЛАЗАРОПОЉЕ, г. Јаков Радев, манастир живописец 1 књига.

СЕЉЦЕ, Дончин С. Степаноски 1 књ.

ВИТУШЕ, Стојан Март. Стојчески, манастир лебарски 1 књига.

МАНАСТИР Јован Батор:

Г. Микана Рн. Попоски архимандрит 6 књига, Дана Јов. Попоски 6 књига, г. Анастасија С. Граоркоски јеромонах 1 књ. Симеон Неодит 1 књ. Арсенија Тробошан јеромонах 1 књига, Хаџ. Ђо. Симон архимандрит 4 књиги. г. Иларион јеромонах, г. Самољ јеромонах.

Г О О Т И В А Р.

Г. Христо учитељ од Гаљичанин, 1 књига, Бла. Папа Григорија, Поп. Трифунов 1 књига, Мито Силјановић уче. 2 раз. 1 књ. Пандиљ Трајановић уче. 1 раз. 1 књ. Нове Јовановић од Ваљева ученик 2 разреда.

Т Е Т О В О.

Гавро Митрев бакал, и за брати 2 књиге, Симо Аврамовић црквењак 1 књига, Серафим И. Маркоски од Мидетина 1 књига.

Битољско окруже, СОПОТНИЦА, село.

Г. Петре Рис. Туфегџијоски пејач прџови 1 књ.

ДОЉЕНСКИ, село.

Г. Блаже Поп. Јов. Вељаноски учитељ 1 књига.

П О З Д Р А В.

Зашто уписници малу се собраје, у оваја деугава књига, да како би се могло по позиву као што је речено, наштампати, зато буквар који је од четири јазика турски, словенски, латински и грчки, и обичаји и пјесни ги задржавам, за, трећу, књигу, да се, штампају, и још, у пространјем, смислу, биће.

Зато ако хоћете да имате све стародревни обичаји и пјесни југославенски кад будем јавио уписуите се па да вам се наштампају:

Јер иначе за југославенски народи има многу други прече, и наипотребније књига кои требају да се напишу и наштампају.

Позивам свакога брата родољубитеља и спомошћествоватеља да поможе и за трећу књигу, даја наштампаме, и кољку кои ћа поможед сваки у трећу књигу штампањесе придози.

Конец од ову другу књигу и по овја трећа след.

Ђорђе М. Пуљевски с. р.

ГДЕ ПУТЕШЕСТВО

1. Почетак	1
2. За путештво	1
3.	1
4.	1
5.	1
6.	1
7.	1
8. Наредна славенија и слав. Младост	1
9. Да нит даљина од славјана	1
10.	1
11.	1
12. времиња како се дељад	1
13. Годишњи содржан	1
14. Воздушни јављенији	1
15. Толковање разговори који се појединаци	1
16. Писменица или за писма	1
17. Букварка или глас од букви	1
18. Реченица	1
19. Тини мијачки јазик	1

98.	30.	МУХОТ	МУХОТ
103.	30.		КАНОТ
104.	32.		КАН
104.	31.		КАНУРАСРА
			СКА ТУСНАТОНИИ

СЛАВЯНСКИЕ НАЗВАНИЯ.

1.	ТАРСА	8.	СЛАВЯНСКИЕ НАЗВАНИЯ	ДЖАЗИ НАЗВАНИЯ
11.	"	30.	"	"
12.	"	32.	"	"
13.	"	34.	"	"
14.	"	24.	"	"
15.	"	36.	"	"
16.	"	40.	"	"
17.	"	1.	"	"
26.	"	39.	"	"
27.	"	1.	"	"
29.	"	7.	"	"
35.	"	10.	"	"
37.	"	39.	"	"
39.	"	6.	"	"
40.	"	20.	"	"
50.	"	36.	"	"
52.	"	7.	"	"
53.	"	38.	"	"
54.	"	42.	"	"
55.	"	34.	"	"
59.	"	38.	"	"
65.	"	34.	"	"
99.	"	46.	"	"
120.	"	1.	"	"

ОВАЊЕ КЊИГИ ИМА:

УЧЕНИК.

УЧЕНИК.

УЧЕНИК.

УЧЕНИК.

УЧЕНИК.

УЧЕНИК.